

ΑΧΙΛΛΕΩΣ Α. ΤΖΑΡΤΖΑΝΟΥ
ΠΡΩΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ
ΤΗΣ
ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΔΙΑ ΤΑ ΟΚΤΑΤΑΞΙΑ ΓΥΜΝΑΣΙΑ, ΠΕΝΤΑΤΑΞΙΑ ΠΡΟΓΥΜΝΑΣΙΑ
ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
1938

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ
ΤΗΣ
ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΑΧΙΛΛΕΩΣ Α. ΤΖΑΡΤΖΑΝΟΥ
ΠΡΩΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

ΤΗΣ

ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΔΙΑ ΤΑ ΟΚΤΑΤΑΞΙΑ ΓΥΜΝΑΣΙΑ, ΠΕΝΤΑΤΑΞΙΑ ΠΡΟΓΥΜΝΑΣΙΑ
ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

4.24
150

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
1938

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

ΤΗΣ

ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΦΘΟΓΓΟΛΟΓΙΚΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΦΘΟΓΓΟΙ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

§ 1. Τὰ γράμματα τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς γλώσσης εἶναι 24, τὰ ἴδια μὲ τὰ 24 γράμματα τῆς νέας Ἑλληνικῆς. Ἀλλὰ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων δὲν ἐπροφέροντο πάντα τὰ γράμματα ταῦτα ἀκριβῶς, ὅπως τὰ προφέρομεν ἡμεῖς οἱ νέοι Ἕλληνες. Διὰ τοῦτο συμβαίνει, ὥστε πολλάκις ὁ ἴδιος φθόγγος τῆς νέας γλώσσης (π.χ. ὁ φθόγγος ι) φαίνεται παριστανόμενος εἰς διαφόρους λέξεις ἢ εἰς διαφόρους συλλαβὰς τῆς ἰδίας λέξεως μὲ διάφορα γράμματα (π.χ. καὶ μὲ τὸ η ἢ τὸ υ): *ῥίς, μῦς, μυστήριον*.

ΣΗΜ. Τὸ ἀρχαιότατον Ἑλληνικὸν ἀλφάβητον περιελάμβανεν ἕν ἀκόμη γράμμα, τὸ Ϝ, τὸ ὅποιον διὰ μὲν τὸ σχῆμα του λέγεται δ ἰ γ α μ μ α, διὰ δὲ τὴν προφορὰν του β α ὕ. Ἐπροφέρετο περίπου, ὅπως προφέρεται νῦν τὸ β ἢ ὅπως τὸ υ εἰς λέξεις, ὅποια π.χ. ἡ λέξις *αὔριον*.

Εἰς δὲ τὴν ἀρχαιοτάτην Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ὅπως θὰ ἴδωμεν εἰς τὰ ἐπό-

μενα, υπήρχε και εις ιδιαίτερος φθόγγος, τὸ j (γιώτ), τοῦ ὁποίου ὁμως δὲν παρεδόθη γράμμα (ἦτοι γραπτὸν σημεῖον).

Ἐπροφέρετο δὲ τὸ j, ὅπως προφέρεται τώρα τὸ γι εἰς τὴν λέξιν π.χ. *Παράγω*, ἢ ὅπως τὸ ἀπλοῦν i εἰς τὰς λέξεις π.χ. *παιδιά, καθάριος*.

α'. Φωνήεντα.

§ 2. Ἀπὸ τὰ ἑπτὰ φωνήεντα α, ε, η, ι, ο, υ, ω

α') τὸ ε καὶ τὸ ο λέγονται **βραχέα** (ἦτοι σύντομα εἰς τὴν προφοράν).

β') τὸ η καὶ τὸ ω λέγονται **μακρὰ** (ἦτοι παρατεταμένα εἰς τὴν προφοράν), διότι ἀρχῆθεν τὸ μὲν η ἐπροφέρετο ὑπὸ τῶν παλαιῶν ὡς παρατεταμένον ε (ἦτοι περίπου ὡς εε), τὸ δὲ ω ὡς παρατεταμένον ο (ἦτοι περίπου ὡς οο).

γ') τὸ α, ι, υ λέγονται **δίχρονα**, διότι ταῦτα ἀρχῆθεν εἰς ἄλλας μὲν συλλαβὰς ἐπροφέροντο βραχέα, εἰς ἄλλας δὲ μακρὰ.

ΣΗΜ. Ἴνα δηλωθῆ, ὅτι τὸ δίχρονον φωνῆεν μίᾳ συλλαβῆς εἶναι βραχύ, γράφεται ὑπεράνω αὐτοῦ τὸ σημεῖον $\acute{\ }$, ἵνα δὲ δηλωθῆ, ὅτι εἶναι μακρόν, γράφεται ὑπεράνω αὐτοῦ τὸ σημεῖον $\bar{\ }$ π.χ. *κτῆμᾶ, κτῆσις, πῆχῦς, ὄωᾶ, τῆμῆ, θῦμός*.

β'. Σύμφωνα.

§ 3. Ἀπὸ τὰ 17 σύμφωνα

1) ἑννέα, ἦτοι τὰ σύμφωνα κ, γ, χ — π, β, φ — τ, δ, θ λέγονται **ἄφωνα**.

2) πέντε, ἦτοι τὰ σύμφωνα μ, ν — λ, ρ — σ(ς) λέγονται **ἡμίφωνα** καὶ

3) τρία, ἦτοι τὰ σύμφωνα ζ, ξ, ψ λέγονται **διπλά**.

ΣΗΜ. Εἰς τὰ ἡμίφωνα συγκαταλέγεται προσέτι τὸ δίγαμμα (F) καὶ τὸ j (γιώτ), (§ 1, Σημ.).

§ 4. Τὰ ἄφωνα διαιροῦνται

1) κατὰ τὸ φωνητικὸν ὄργανον, μὲ τὸ ὁποῖον κυρίως προφέρονται, εἰς τὰ **οὐρανικά** κ, γ, χ, εἰς τὰ **χειλικὰ** π, β, φ καὶ εἰς τὰ **ὀδοντικά** τ, δ, θ.

2) κατὰ τὸ ποιὸν τῆς φωνῆς, ἢ ὁποῖα τὰ συνοδεύει κατὰ τὴν

προφοράν των, εἰς τὰ ψιλὰ (ἤτοι λεπτά) κ, π, τ, εἰς τὰ μέσα γ, β, δ καὶ εἰς τὰ δασέα (ἤτοι παχέα) χ, φ, θ.

§ 5. Τὰ ἡμίφωνα διαιροῦνται εἰς τὰ ἔνρινα μ, ν, εἰς τὰ ὑγρά λ, ρ καὶ εἰς τὸ συριστικὸν σ (ς).

ΣΗΜ. 1. Ἐνρινον εἶναι καὶ τὸ γ, ὅταν εὐρίσκεται πρὸ τῶν οὐρανικῶν κ, γ, χ ἢ πρὸ τοῦ ξ ἄγκυρα, ἀγγεῖον, ἄγχω, ἄγξω.

ΣΗΜ. 2. Τὰ σύμφωνα ζ, ξ, ψ λέγονται διπλά, διότι πλειστάκις προέρχονται ἀπὸ ἔνωσιν δύο συμφώνων, ἤτοι τὸ μὲν ξ ἀπὸ τὸ κ+σ ἢ γ+σ ἢ χ+σ, τὸ δὲ ψ ἀπὸ τὸ π+σ ἢ β+σ ἢ φ+σ καὶ τὸ ζ ἀπὸ τὸ σ+δ ἢ ἀπὸ σύμπλεγμα ἄλλων συμφώνων: κύραξ (κόρακς), Ἄραψ (*Αραβς), Θήβαξ (Θήβασδε), ζάπλουτος (διάπλουτος).

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΣΥΜΦΩΝΩΝ

	Οὐρανικά	Χειλικά	Ὀδοντικά
ἄφωνα	κ γ χ	π β φ	τ δ θ
ἡμίφωνα	ἐνρινα	μ	ν
	ὑγρά	λ	ρ
	συριστικά		σ(ς)
διπλά	ζ	ξ	ψ

γ'. Δίφθογγοι.

§ 6. Αἱ δίφθογγοι τῆς ἀρχαίας γλώσσης εἶναι ἔνδεκα, αἱ ἑξῆς: αἰ, εἰ, οἰ, υἰ, αυ, ευ, ηυ, ου, α, η, ω. Ἐκ τούτων αἱ ὀκτώ αἰ, εἰ, οἰ, υἰ, αυ, ευ, ηυ, ου λέγονται κύριαι, αἱ δὲ λοιπαὶ τρεῖς α, η, ω λέγονται καταχρηστικάι.

ΣΗΜ. 1. Ἡμεῖς τὴν δίφθογον αἰ τὴν προφερόμεν ὅπως τὸ ε, τὰς δὲ διφθόγγους εἰ, οἰ, υἰ καὶ η ὅπως τὸ ι, τὴν δίφθογον α ὅπως καὶ τὸ ἀπλοῦν α, καὶ τὴν δίφθογον ω ὅπως τὸ ἀπλοῦν ω, τὰς δὲ διφθόγγους αυ, ευ, ηυ τὰς προφερόμεν πρὸ φωνήεντος μὲν καὶ πρὸ τῶν συμφώνων β, γ, δ, ζ, λ, μ, ν καὶ ρ, ὡς σβ, εβ, ηβ, εἰς πᾶσαν δὲ ἄλλην περίπτωσιν ὡς αφ, εφ, ηφ. Ἀρχῆθεν ὁμοίως

ὑπὸ τῶν παλαιῶν ἐκάστη δίφθογγος ἐπροφέρετο οὕτως, ὥστε διακρίνοντο κατὰ τὴν προφορὰν οἱ δύο φθόγγοι, ἦτοι τὰ δύο φωνήεντα, ἀπὸ τὰ ὅποια αὕτη ἀποτελεῖται· (πρβλ. νῦν· *νεοάιδα, ἀνγολέιμονο, οῦίδα*).

ΣΗΜ. 2. Τὸ ι, τὸ ὅποιον ὑπάρχει εἰς τὰς καταχρηστικὰς δίφθογγους ὑπὸ τὸ α, η, ω, λέγεται **ὑπογεγραμμένον ἰῶτα**. Τοῦτο ὁμως, ὅταν αἱ δίφθογγοι αὗται γράφονται διὰ κεφαλαίων γραμμάτων, γράφεται κανονικῶς οὐχὶ ὑποκάτω τῶν κεφαλαίων φωνηέντων Α, Η, Ω, ἀλλὰ πρὸς τὰ δεξιὰ αὐτῶν (Αι, Ηι, Ωι), καὶ τότε λέγεται **προσγεγραμμένον ἰῶτα**: *Ἄιδης* (πρόφ. ἄδης), *ΤΗι ΘΕΩι* (πρόφ. τῆ θεῶ).

§ 7. Αἱ δίφθογγοι γενικῶς εἶναι μακραὶ. Μόνον ἡ **αι** καὶ ἡ **οι** λαμβάνονται ὡς βραχεῖαι, ὅταν εὐρίσκωνται ἐντελῶς εἰς τὸ τέλος λέξεως κλιτῆς, ἐκτὸς ῥήματος εὐκτικῆς ἐγκλίσεως· *μοῦσαι, πόλοι, βούλομαι παιδεῦσαι—μούσαις, πόλοις, παιδεύσαι ἄν, οἴκοι*.

δ'. Συλλαβαί, συλλαβισμός.

§ 8. Σ υ λ λ α β ἠ λέγεται τεμάχιον λέξεως ἀποτελούμενον ἀπὸ ἓν ἢ περισσότερα σύμφωνα με ἓν φωνῆεν ἢ δίφθογγον· *τε-τρα-δρα-ζιον, στρα-τεύ-μα-τα*.

Συλλαβῆ λέξεως δύναται νὰ ἀποτελεῖται καὶ ἀπὸ ἓν μόνον φωνῆεν ἢ μίαν δίφθογγον· *ἰ-α, οἶ-ει* (=νομίξεις).

§ 9. 1) Κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν συλλαβῶν τῆς μία λέξις, ἐὰν μὲν ἔχη μίαν μόνον συλλαβὴν λέγεται **μονοσύλλαβος** (π.χ. *μῦς*), ἐὰν δὲ ἔχη δύο συλλαβάς, λέγεται **δισύλλαβος** (π.χ. *οἶκος*), ἐὰν δὲ ἔχη τρεῖς συλλαβάς, λέγεται **τρिसύλλαβος** (π.χ. *παιδίον*) καὶ ἐὰν ἔχη περισσότερας τῶν τριῶν συλλαβῶν, λέγεται **πολυσύλλαβος** (π.χ. *φιλόστροφος*).

2) Ἡ τελευταία συλλαβὴ λέξεως, ἡ ὅποια ἔχει συλλαβάς περισσότερας τῆς μιᾶς, λέγεται **λήγουσα**, ἡ πρὸ τῆς ληγούσης λέγεται **παραλήγουσα**, καὶ ἡ πρὸ τῆς παραληγούσης λέγεται **προπαραλήγουσα**, ἡ δὲ πρώτη συλλαβὴ αὐτῆς λέγεται **ἀρκτική**.

§ 10. Ὁ χωρισμὸς λέξεως εἰς τὰς συλλαβάς αὐτῆς λέγεται **σ υ λ λ α β ι σ μ ὸς**. Γίνεται δὲ ὁ συλλαβισμὸς εἰς τὰς λέξεις τῆς ἀρχαίας γλώσσης κατὰ τοὺς ἑξῆς κανόνας:

α') ἐν σύμφωνον εὐρίσκόμενον μεταξύ δύο φωνηέντων (ἢ δι-

φθόγγων) συλλαβίζεται με τὸ ἐπόμενον του φωνῆεν (ἢ δίφθογγον): *λέ-γο-μεν, ἄ-πει-ροι*.

β') δύο σύμφωνα εὐρισκόμενα μεταξύ δύο φωνηέντων (ἢ διφθόγγων) συλλαβίζονται με τὸ ἐπόμενον των φωνῆεν (ἢ δίφθογγον), ἔαν δὲν εἶναι τὰ αὐτὰ καὶ ἔαν εἶναι ἀρκτικά λέξεως τῆς (ἀρχαίας) Ἑλληνικῆς γλώσσης: ἄλλως χωρίζονται καὶ συλλαβίζεται τὸ μὲν πρῶτον με τὸ προηγούμενον, τὸ δὲ δεύτερον με τὸ ἐπόμενον φωνῆεν (ἢ δίφθογγον): *πέ-τρα* (τρόπος), *βά-θρον* (θρόνος), *ἔ-στω* (σταυρός) — ἀλλὰ — *βάλ-λω, ἐν-νέα, ἔλ-ζω, ἄρ-μα, ἐν-τερον*.

ΣΗΜ. Καὶ τὰ συμπλέγματα *γμ* ἢ *χμ, θμ, τν, φν*, ἐπειδὴ ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὰ συμπλέγματα *κμ, τμ, θν, πν*, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἀρχίζουν λέξεις τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς γλώσσης, συλλαβίζονται καὶ αὐτὰ με τὸ ἐπόμενον φωνῆεν: *πρᾶ-γμα, αἰ-χμή* (κμητός), *ἀρι-θμός* (τμήμα), *φά-την* (θηητός), *δά-φνη* (πνέω).

γ') τρία σύμφωνα εὐρισκόμενα μεταξύ δύο φωνηέντων συλλαβίζονται μετὰ τοῦ ἀκολουθοῦ φωνήεντος, ὅταν καὶ τὰ τρία ταῦτα σύμφωνα ἢ τοῦλάχιστον τὰ δύο πρῶτα ἐξ αὐτῶν εἶναι ἀρκτικά λέξεως Ἑλληνικῆς: *ἔ-στράτευσε* (στρατός), *ἔ-χθρός* (χθές), *βά-πτρον* (κτῆμα), *ἰ-σχνός* (σχῆμα).

Ἄλλως χωρίζονται καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐκ τῶν τριῶν συμφώνων συλλαβίζεται με τὸ προηγούμενον φωνῆεν, τὰ δὲ δύο ἄλλα με τὸ ἐπόμενον: *ἄρ-κτος, ἄν-δρες, Ἀμ-βρακία*.

δ') αἱ σύνθετοι λέξεις κατὰ τὸν συλλαβισμόν χωρίζονται εἰς τὰ συνθετικά των μέρη, ἐκτὸς ἔαν κατὰ τὴν σύνθεσιν ἔχη συμβῆ ἕκθλιψις, ὅποτε καὶ αὐται συλλαβίζονται ὡς ἀπλαῖ λέξεις: *προσ-έχω, συν-άγω, ρουν-εχής, Ἑλλῆσ-ποντος*—ἀλλὰ—*πα-ρέχω, ὑ-πάγω, φί-λιππος, ἄ-γρουπος, πρω-ταγωνιστής*.

§ 11. Ποσότης συλλαβῶν. Ὡρισμένη συλλαβὴ μιᾶς λέξεως λέγεται

1) **φύσει μακρά**, ἔαν ἔχη μακρὸν φωνῆεν ἢ δίφθογγον: *ζοί-τη, ροοῦ-ω*.

2) **θέσει μακρά**, ἔαν ἔχη μὲν βραχὺ φωνῆεν, ἀλλὰ κατόπιν αὐτοῦ ἀκολουθοῦν δύο ἢ περισσότερα σύμφωνα ἢ ἓν διπλοῦν: *ἄ-στός, ἄλ-λος, ἔ-χθρός, τό-ξον*.

3) **βραχεῖα**, ἔαν ἔχη βραχὺ φωνῆεν, κατόπιν δὲ αὐτοῦ ἄλλο φωνῆεν ἢ ἓν μόνον ἀπλοῦν σύμφωνον ἢ τίποτε: *ἄ-έ-ρες, φύ-γε-τε*.

ε'. Πνεύματα και τόνοι.

1. Τὰ πνεύματα.

§ 12. Εἰς πᾶσαν λέξιν, ἢ ὅποια ἀρχίζει ἀπὸ φωνῆν ἢ ἀπὸ ρ, σημειοῦται ἐπὶ τοῦ ἀρκτικοῦ φωνήεντος ἢ τοῦ ρ σημείου πνεύματος ἢ πνεύμα.

Τὰ πνεύματα εἶναι δύο, ἡ ψιλὴ ᾿, ἥτοι σημεῖον λεπτιῆς πνοῆς, καὶ ἡ δασεῖα ᾿, ἥτοι σημεῖον παχείας πνοῆς: ἀρετή, ὥρα, ὁδόν.

ΣΗΜ. Τὸ δασύ πνεῦμα, ἥτοι ἡ δασεῖα, ἐπροφέρετο ἀρχῆθεν περίπου ὅπως νῦν τὸ σύμφωνον χ: π.χ. Ἰάπος (πρόφ. χίππος).

§ 13. Δασύνονται (ἥτοι λαμβάνουν πνεῦμα τὴν δασεῖαν) κανονικῶς πᾶσαι αἱ λέξεις, αἱ ὅποια ἀρχίζουν ἀπὸ υ ἢ ἀπὸ ρ: ἄνθος, ὁήτωρ.

Ἐκ τῶν λοιπῶν λέξεων ἄλλαι μὲν, αἱ πλείσται, ψιλοῦνται (ἥτοι λαμβάνουν πνεῦμα τὴν ψιλὴν), ἄλλαι δὲ δασύνονται.

2. Οἱ τόνοι.

§ 14. Πάσης λέξεως, ἢ ὅποια ἔχει δύο ἢ περισσοτέρας συλλαβάς, μία συλλαβὴ τονίζεται, ἥτοι προφέρεται ἰσχυρότερον ἀπὸ τὰς ἄλλας συλλαβάς αὐτῆς. Ἐπὶ τοῦ φωνήεντος (ἢ τῆς διφθόγγου) τῆς τονιζομένης συλλαβῆς γράφεται ἓν σημεῖον, τὸ ὅποιον καλεῖται τόνος: ῥόση, κῆπος, παίζομεν, ἀγαθὸς μαθητής.

ΣΗΜ. Σημεῖον τόνου κανονικῶς σημειοῦται καὶ ἐπὶ τοῦ φωνήεντος (ἢ τῆς διφθόγγου) τῶν μονοσυλλάβων λέξεων: μήν, φῶς, παῖς.

§ 15. Οἱ τόνοι εἶναι τρεῖς, ἥτοι ἡ ὀξεῖα ᾿, ἡ βαρεῖα ᾿ καὶ ἡ περισπωμένη ᾿.

ΣΗΜ. Ἡ διαφορὰ τοῦ τόνου δὲν παρέχει αἰσθητὴν διαφορὰν τῆς προφοράς τῶν φωνηέντων ἢ τῶν διφθόγγων εἰς ἡμᾶς τοὺς νέους Ἕλληνας, ὅπως οὐδὲ ἡ μακρότης καὶ ἡ βραχύτης αὐτῶν. Πρβλ. (ὁ) ελαιῶν—(τῶν) ελαιῶν (τὸν) κήπον—(τῶν) κήπων.

3. Κανόνες τοῦ τονισμοῦ.

§ 16. Ὁ τονισμὸς τῶν λέξεων τῆς ἀρχαίας γλώσσης γίνεται κατὰ τοὺς ἑξῆς κανόνας:

1) οὐδέποτε μία πολυσύλλαβος λέξις τονίζεται ὑπεράνω τῆς προπαραληγούσης: (ἄνθρωπος) *φιλόανθρωπος*, *φιλόανθρωπότατος*.

2) ὅταν ἡ λήγουσα εἶναι μακρά, ἡ προπαραλήγουσα δὲν τονίζεται: ("Ομηρος) *Ὀμήρου*, (διδάσκαλος) *διδασκάλου*.

3) ἡ προπαραλήγουσα καὶ πᾶσα βραχεῖα συλλαβὴ τονιζομένη ὀξύνεται: *πέπλομαι*, *λόγος*, *ἔλθε*.

4) μακρὰ παραλήγουσα πρὸ μακρᾶς ληγούσης τονιζομένη ὀξύνεται: *μήτηρ*, *παῖς*.

5) μακρὰ παραλήγουσα πρὸ βραχείας ληγούσης τονιζομένη περισπᾶται: *μήτηρ*, *παῖς*.

6) ἡ ἀσυναίρετος ὀνομαστική, αἰτιατική καὶ κλητική τῶν ὀνομάτων τονιζομένη ἐπὶ τῆς ληγούσης ὀξύνεται: *ἡ τιμή, τὴν τιμήν, ὦ τιμή*—*οἱ θεοί, τοὺς θεούς, ὦ θεοί*—*ἡ ἐσθής, ὁ ποιμήν, ὁ ἱμάς*.

7) ἡ μακροκατάληκτος γενική καὶ δοτική τῶν ὀνομάτων ἐν γένει τονιζομένη ἐπὶ τῆς ληγούσης περισπᾶται: *κοιτοῦ, κοιτῆ*—*κοιτῶν, κοιταῖς*—*θεοῦ, θεῶ*—*θεῶν, θεοῖς*.

8) τῶν ὀνομάτων, ὅπου τονίζεται ἡ ἐνική ὀνομαστική, ἐκεῖ τονίζονται καὶ αἱ ἄλλαι πτώσεις, ἐκτὸς ἂν ἐμποδίξῃ ἡ λήγουσα: *γέρον, γέροντος, γέροντες*—ἀλλὰ—*γερόντων*.

9) ἡ ἐκ συναιρέσεως προερχομένη λήγουσα μιᾶς λέξεως, ὅταν τονίζεται, περισπᾶται: (τιμάω) *τιμῶ*, (ἠχώος) *ἠχοῦς*. Ἐκτὸς ἐὰν πρὸ τῆς συναιρέσεως ἡ δευτέρα ἐκ τῶν συναιρουμένων συλλαβῶν ὠξύνετο: (ἐσταώς) *ἐστός*, (κληίς, κλής) *κλείς*.

10) ἡ θέσει μακρὰ συλλαβὴ ὡς πρὸς τὸν τονισμόν λαμβάνεται ὡς βραχεῖα: *χειρῶναξ*, *αῶλαξ*. (§ 11, 2).

11) κατὰ τὴν σύνθεσιν ὁ τόνος συνήθως ἀναβιβάζεται ὅσον τὸ δυνατόν ἀνωτέρω τῆς ληγούσης, ἀλλ' ὄχι καὶ ἀνωτέρω τῆς τελευταίας συλλαβῆς τοῦ πρώτου συνθετικοῦ: (καιρὸς) *εὔκαιρος*, (δός) *ἀπόδος*, (φρῆν) *μεγαλόφρων, μεγαλόφρον*.

12) β α ρ εῖ α τίθεται μόνον ἐπὶ τῆς ληγούσης μιᾶς λέξεως ἀντὶ τῆς ὀξείας, ὅταν κατόπιν τῆς λέξεως ταύτης δὲν ὑπάρχῃ σημεῖον πτίξεως: *ὁ ἀγαθὸς ἀνὴρ τιμᾶ τοὺς σοφοὺς ἄνδρας*.

§ 17. Κατὰ τὸν τόνον αὐτῆς μία λέξις λέγεται

1) *ὀξύτονος*, ἐὰν ἔχῃ ὀξεῖαν ἐπὶ τῆς ληγούσης: *ἀνὴρ*.

2) *παροξύτονος*, ἐὰν ἔχῃ ὀξεῖαν ἐπὶ τῆς παραληγούσης: *κώμη*.

3) **προπαροξύτονος**, ἔαν ἔχη ὀξεῖαν ἐπὶ τῆς προπαραληγουσῆς· *φιλό-μοσ*.

4) **περισπωμένη**, ἔαν ἔχη περισπωμένην ἐπὶ τῆς ληγουσῆς· *τοῦ κοιτοῦ, τιμῶ*.

5) **προπερισπωμένη**, ἔαν ἔχη περισπωμένην ἐπὶ τῆς παραληγουσῆς· *κῆπος*.

6) **βαρύτονος**, ἔαν ἔχη βαρεῖαν ἀντὶ ὀξεῖας ἐπὶ τῆς ληγουσῆς, καὶ ἔν γένει ἔαν τονίζεται οὐχὶ ἐπὶ τῆς ληγουσῆς· *χειμῶν βαρῶς ἐπιήλθε* — *πέλω, παιδεύω*.

ΣΗΜ. **Θέσις τοῦ τόνου καὶ τοῦ πνεύματος**. Ὁ τόνος ἢ τὸ πνεῦμα

α') ἐπὶ τῶν ἀπλῶν φωνηέντων καὶ τῶν καταχρηστικῶν διφθόγγων σημειοῦται ὑπεράνω μὲν αὐτῶν, ὅταν ταῦτα γράφονται μὲ μικρὰ γράμματα, ἔμπροσθεν δὲ αὐτῶν καὶ πρὸς τὰ ἄνω, ὅταν ταῦτα γράφονται μὲ κεφαλαία· *ἠώς, ὀδός* — *Ἥώς, Ὀράτιος*, — *τῆ θεᾷ, φθῆ*, — *ᾠδεῖον* (ἢ *ᾠδεῖον*). (Ἰδὲ § 6, σημ. 2).

β') ἐπὶ τῶν κυρίων διφθόγγων σημειοῦται πάντοτε ὑπεράνω τοῦ δευτέρου ἐκ τῶν φωνηέντων, ἀπὸ τὰ ὁποῖα αὐταὶ ἀποτελοῦνται· *Αἰγέως, αἰετός, ἀγλός, ὄφρανος, σφαῖραι, τὰς σφαίρας, Οἰδίπους*.

γ') ὅταν τὸ πνεῦμα καὶ ὁ τόνος συμπίπτουν ἐπὶ τῆς αὐτῆς συλλαβῆς, τότε ἢ μὲν ὀξεῖα (ἢ ἡ βαρεῖα) σημειοῦται μετὰ τὸ πνεῦμα, ἢ δὲ περισπωμένη ὑπεράνω αὐτοῦ· *Ἄσπερις, Ἥρα, Ὀμηρος, αἶρα, Αἰῶς* — *Εὔρος, αἶμα*.

στ'. Ἄτονοι καὶ ἐγκλιτικαὶ λέξεις.

1. Προκλισις.

§ 18. Δέκα μονοσύλλαβοι λέξεις, ἦτοι οἱ τέσσαρες τύποι τοῦ ἄρθρου ὀ, ἦ, οἶ, αἶ, αἶ τρεῖς προθέσεις εἰς, ἐν, ἐξ ἢ ἐκ καὶ τὰ τρία μόρια ὡς, εἰ, οὐ, ἐπειδὴ πάντοτε προφέρονται λίαν στενωῶς μὲ τὴν ἐκάστοτε ἐπομένην λέξιν, δὲν τονίζονται, καὶ δι' αὐτὸ λέγονται **ἄτονοι λέξεις ἢ προκλιτικαί**.

ΣΗΜ. Τὸ μόριον οὐ τονίζεται (μὲ ὀξεῖαν), ὅταν εὐθύς μετ' αὐτὸ ὑπάρχη στίξις· *ἐτόξεον μὲν, ἐξικνοῦντο δ' οὐ. φῆς ἢ οὔ; πῶς γὰρ οὔ;*

2. Ἐγκλισις.

§ 19. Μερικαὶ μονοσύλλαβοι ἢ δυσύλλαβοι λέξεις προφέρονται πάντοτε λίαν στενωῶς μὲ τὴν ἐκάστοτε προηγουμένην λέξιν καὶ διὰ τοῦτο ὁ τόνος αὐτῶν κανονικῶς μεταβιβάζεται εἰς τὴν λήγου-

σαν τῆς προηγούμενης λέξεως (ὡς ὀξεῖα) ἢ ὅλως ἀποβάλλεται·
ἀνθρωπός τις ταυτά φησι τῷ πατρὶ μου.

Αἱ τοιαῦται λέξεις λέγονται *ἐγκλιτικαὶ λέξεις* ἢ ἀπλῶς *ἐγκλιτικά*· (πρβλ. τῆς νέας γλώσσης π.χ. *φώναξέ με, μίλησέ μου—ὁ φίλος του, λέγε μας*).

§ 20. Ἐγκλιτικαὶ λέξεις τῆς ἀρχαίας γλώσσης συνήθεις εἶναι

1) οἱ τύποι τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν μοῦ, μοί, μέ—σοῦ, σοί, σέ—(οὔ) οἶ, (ἔ).

2) οἱ τύποι τῆς ἀορίστου ἀντωνυμίας τίς, τί, πλὴν τοῦ τύπου αὐτῆς ἄττα (=τινά).

3) οἱ τύποι τῆς ὀριστικῆς τοῦ ἐνεστώτος τῶν ῥημάτων εἰμί (=εἶμαι) καὶ φημί (=λέγω), πλὴν τῶν τύπων αὐτῶν εἶ καὶ φῆς.

4) τὰ ἐπιρρήματα πού, ποί, ποθέν—πώς, πῆ ἢ πῆ, ποτέ.

5) τὰ μόρια γέ, τέ, τοί, πέρ, πώ, νύν.

6) τὸ πρόσφυμα δέ (ἄσχετον πρὸς τὸν σύνδεσμον δέ)· *τοιόςδε, Μεγαράδε* (=εἰς τὰ Μέγαρα).

§ 21. Τῶν ἐγκλιτικῶν ὁ τόνος

1) μεταβιβάζεται εἰς τὴν λήγουσαν τῆς προηγούμενης λέξεως (ὡς ὀξεῖα), ὅταν ἡ προηγούμενη λέξις εἶναι προπαροξύτονος (*ἀνθρωπός τις, κήρυκός τις*) ἢ προπερισπωμένη (*σφαῖρά τις, στρατιῶταί τις*) ἢ ἄττονος ἢ ἐγκλιτικῆ (*εἶ τίς φησί μοι ταῦτα*).

2) ἀποβάλλεται πάντων μὲν τῶν ἐγκλιτικῶν, ὅταν ἡ προηγούμενη λέξις εἶναι ὀξύτονος ἢ περισπωμένη (*θεός τις, θεοί τις—ὄρω σε, καλῶ τινα*), μόνον δὲ τῶν μονοσυλλάβων ἐγκλιτικῶν, ὅταν ἡ προηγούμενη λέξις εἶναι παροξύτονος (*γέρον τις, λέγει τι*).

3) διατηρεῖται, ὅταν ἡ προηγούμενη λέξις εἶναι παροξύτονος καὶ τὸ ἐγκλιτικὸν δισύλλαβον (*φίλοι τινές, ὀλίγοι εἰσὶν*) ἢ ὅταν ἡ προηγούμενη λέξις ἔχη πάθει ἐκθλιψιν (*πολλοὶ δ' εἰσὶν ἀγαθοὶ*) ἢ ὅταν προηγῆται τοῦ ἐγκλιτικοῦ στίξις (*Ὁμηρος, φασί, τριγλός ἦν*).

ΣΗΜ. Μερικὰ ἐγκλιτικὰ μὲ ὠρισμένας πρὸ αὐτῶν λέξεις ἐνώνονται καὶ γράφονται μαζί μὲ αὐτὰ ὡς μία λέξις· *ὄδε, ἦδε, τόδε—ὅσπερ ἦπερ, ὅπερ—τοιόσδε, τοιόδε, τοιάνδε—οὔτε, ὅσπερ, ὅστε* κτλ. Αἱ λέξεις, αἱ προερχόμεναι ἐκ τοιαύτης ἐνώσεως, διατηροῦν τὸν ἀρχικὸν τὸν τονισμόν· *ἦδε, ἦπερ, τοιάδε, οὔτε, ὅσπερ* κτλ.

§ 22. Ἐκτὸς τῶν σημείων τῶν τόνων καὶ τῶν πνευμάτων ἐν τῷ γραπτῷ λόγῳ χρησιμοποιοῦνται προσέτι τὰ ἑξῆς σημεία:

1) ἡ ὑποδιαστολή (,). Αὕτη γράφεται εἰς τὴν ἀναφορικὴν ἀνωσυμίαν ὅ,τι πρὸς διάκρισιν αὐτῆς ἀπὸ τοῦ συνδέσμου ὅτι:

2) τὰ διαλυτικὰ (·). Ταῦτα γράφονται ὑπεράνω τοῦ ι ἢ τοῦ υ, ὅταν ζητῆται νὰ δηλωθῇ, ὅτι τὸ ι ἢ τὸ υ δὲν ἀποτελεῖ δίφθογγον μὲ τὸ ἀμέσως προηγούμενον φωνῆεν τῆς ἰδίας λέξεως: *ἀντιπία, τοῦ Γαῖου*.

ΣΗΜ. Τὰ διαλυτικὰ δύνανται νὰ παραλείπωνται, ὅταν ὁ χωρισμὸς τῶν δύο φωνηέντων ὑποσημαίνεται ἐκ τῆς θέσεως τῶν σημείων τῶν τόνων ἢ τῶν πνευμάτων: *ἄυλος, ἀύλου, Γάως*.

3) ἡ ἀπόστροφος ('), σημεῖον τῆς ἐκθλίψεως (ιδεῖ κατωτέρω).

4) ἡ κορωνίς (´), σημεῖον τῆς κράσεως (ιδεῖ κατωτέρω).

5) τὰ σημεία τῆς στίξεως, ἦτοι

α') ἡ τελεία στιγμή (.) Διὰ ταύτης χωρίζονται ἀπ' ἀλλήλων περίοδοι, ἦτοι μέρη τοῦ γραπτοῦ λόγου, τὰ ὅποια περιέχουν ἐν ὁπωσδήποτε πλήρες νόημα:

β') ἡ μέση στιγμή ἢ ἄνω στιγμή (·). Διὰ ταύτης χωρίζονται ἀπ' ἀλλήλων κῶλα περιόδου, ἦτοι μέρη αὐτῆς, τὰ ὅποια περιέχουν ἐν νόημα ὁπωσδήποτε αὐτοτελές:

γ') ἡ ὑποδιαστολή ἢ τὸ κόμμα (,). Διὰ τούτου κανονικῶς χωρίζονται ἀπ' ἀλλήλων αἱ δευτερεύουσαι προτάσεις ἀπὸ τὰς κυρίας προτάσεις καὶ πᾶν ὄνομα κλητικῆς πτώσεως ἀπὸ τὰς ἄλλας λέξεις τῆς προτάσεως:

δ') τὸ ἐρωτηματικὸν (;). Τοῦτο γράφεται κατόπιν λέξεως ἢ εἰς τὸ τέλος προτάσεως ἢ περιόδου, ἢ ὅποια ἐκφέρεται ἐρωτηματικῶς:

ε') τὸ θαυμαστικὸν ἢ ἐπιφωνηματικὸν (!). Τοῦτο γράφεται εἰς τὸ τέλος προτάσεως ἢ περιόδου ἢ καὶ κατόπιν μιᾶς λέξεως ἢ ἀπλῆς φράσεως, ἵνα δηλωθῇ, ὅτι ταῦτα ἐκφράζουν θαυμασμόν τοῦ λέγοντος, ἀναφώνησιν, ἐκπληξιν κττ.

στ') τὰ ἀποσιωπητικὰ (...). Διὰ τούτων δηλοῦται, ὅτι (ἀποσιωπᾶται, ἦτοι) παραλείπεται νὰ ἐκφρασθῇ μία λέξις ἢ φράσις ἐκ φόβου, ἐντροπῆς κττ.

ζ') ἡ **παρένθεσις** (( )). Ἐντὸς ταύτης περικλείεται μία λέξις ἢ φράσις ὀλόκληρος, ἢ ὅποια παρεμβάλλεται μεταξὺ τῶν λέξεων τῆς προτάσεως ἢ τῆς περιόδου πρὸς ἐπεξήγησιν ἢ συμπλήρωσιν ἐν γένει τῶν λεγομένων.

η') τὰ **εἰσαγωγικά** (« »). Ἐντὸς τούτων περικλείονται λόγοι τινὸς ἀποδιδόμενοι αὐτολεξεῖ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

ΦΘΟΓΓΙΚΑ ΠΑΘΗ

§ 23. Σπανίως αἱ λέξεις διαμένουν ἀπαθεῖς καὶ ἀκέραιαι, ὅπως ἐπλάσθησαν ἐξ ἀρχῆς. Συνήθως συμβαίνουν εἰς αὐτὰς διάφορα πάθη τῶν φθόγγων (ἤτοι τῶν φωνηέντων καὶ τῶν συμφώνων), ἀπὸ τὰ ὅποια ἀποτελοῦνται. (Πρβλ. νῦν: *λέγει, λέει, — κάθισε, κάτσε*). Τὰ πάθη ταῦτα καλοῦνται **φθογγικά πάθη**, τὰ δὲ συνηθέστερα ἐξ αὐτῶν εἶναι τὰ ἐπόμενα.

α'. Πάθη φωνηέντων καὶ διφθόγγων.

Εὐφωνικὰ σύμφωνα.

1. Συναίρεσις.

§ 24. **Συναίρεσις** λέγεται ἡ συγχώνεσις ἐντὸς μιᾶς λέξεως δύο ἐπαλλήλων φωνηέντων ἢ φωνήεντος καὶ διφθόγγου εἰς ἓν μακρὸν φωνῆεν ἢ δίφθογγον. (Ἄθηνά) Ἄθηνᾶ, (νόος) νοῦς, (ἀγαπάει) ἀγαπᾶ.

§ 25. Ἡ συλλαβή, ἢ ὅποια προέρχεται ἐκ συναίρέσεως, κανονικῶς τονίζεται, ἐὰν πρὸ τῆς συναίρέσεως ἐτονίζετο ἢ μία ἐκ τῶν δύο συλλαβῶν, αἱ ὅποιαι συνηρέθησαν: *τιμῶμεν* (τιμάσμεν) — *ἔθνη* (ἔθνεα), *γάλα* (γάλαε). (Ἴδὲ καὶ § 16,9).

2. Κρᾶσις.

§ 26. **Κρᾶσις** λέγεται ἡ συναίρεσις τοῦ τελικοῦ φωνήεντος ἢ διφθόγγου μιᾶς λέξεως μὲ τὸ ἀρκτικὸν φωνῆεν ἢ δίφθογγον τῆς

ἀμέσως ἐπομένης λέξεως καὶ ἡ οὕτω προκύπτουσα συγχώνευσις τῶν δύο λέξεων εἰς μίαν· (τὰ ἄλλα) *τᾶλλα*, (τὸ ὄνομα) *τοῦνομα*, (καὶ εἶτα) *κᾶτα*. (Πρβλ. θὰ ἀγαπῶ—*θάγαπῶ*, τὸ ἐλάχιστον—*τοῦλάχιστον*).

Ὑπεράνω τοῦ φωνήεντος ἢ τῆς διφθόγγου, ἡ ὁποία προκύπτει ἐκ τῆς κράσεως, γράφεται ἡ κορωνίς. (Ἴδε § 22,4). Ὅταν ὁμως ἡ πρώτη ἀπὸ τὰς πασχούσας κρᾶσιν λέξεις εἶναι κάποιος ἐκ τῶν δασυνομένων τύπων τοῦ ἄρθρου (ὁ, ἦ, οἶ, αἶ) ἢ τῆς ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας (ὅς, ἦ, ὅ), τότε δὲν σημειοῦται ἡ κορωνίς ἀλλὰ ἡ δασεῖα· (ὁ ἀνὴρ) *ἀνήρ*, (ἅ ἄν) *ἄν*.

§ 27. Κρᾶσιν με ἄλλας λέξεις συνήθως πάσχουν

1) τύποι τοῦ ἄρθρου ἢ τῆς ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας (ὅς, ἦ, ὅ), οἱ ὅποιοι λήγουν εἰς φωνῆεν ἢ δίφθογγον, καὶ τὸ κλητικὸν ἐπιφώνημα *ῶ*· (ὁ ἄνθρωπος) *ἄνθρωπος*, (τοῦ ἀνδρὸς) *τᾶνδρός*, (τὸ ἱμάτιον) *θολμάτιον*, (τὰ αὐτὰ) *ταῦτά*, (*ῶ* ἀγαθὲ) *ὠγαθὲ*—(ἅ ἐγὼ) *ἀγὼ*, (ὃ ἐφόρει) *ὀφόρει*, (οὔ ἔνεκα) *οὔνεκα*.

2) ἡ λέξις *ἐγὼ* με τὴν λέξιν *οἶδα* (=γνωρίζω) καὶ με τὴν λέξιν *οἶμαι* (=νομίζω): *ἐγῶδα*, *ἐγῶμαι*.

3) ὁ σύνδεσμος *καὶ* καὶ ἡ πρόθεσις *πρὸ*· (καὶ ἐγὼ) *κᾶγὼ*, (καὶ ὅπως) *κῶπως*, (πρὸ ἔργου) *προῶργον*.

4) ὁ σύνδεσμος *μέντοι* με τὸ μόριον *ἄν*· *μεντᾶν*.

ΣΗΜ. 1. Μετὰ τὴν κρᾶσιν ὁ τόνος τῆς πρώτης ἐκ τῶν δύο συγχωνευομένων λέξεων ἀποβάλλεται. Ὑπάρχει δὲ 1 εἰς τὸν κρᾶσιν, ὁ ὅποιος προέρχεται ἐκ τῆς κράσεως, ἐὰν τοῦτο ὑπάρχη εἰς τὴν δευτέραν ἐκ τῶν συναιρουμένων συλλαβῶν· *κᾶτα* (=καὶ εἶτα), *ἐγῶδα* (=ἐγὼ οἶδα)—ἀλλὰ—*κᾶπειτα* (=καὶ ἔπειτα).

ΣΗΜ. 2. Τῆς ἀορίστου ἀντωνυμίας ἕτερος κατὰ τὴν κρᾶσιν αὐτῆς με τὸ προηγούμενον ἄρθρον λαμβάνεται ὁ (ἀρχαιότερος) τύπος ἄτερος· (τοῦ ἀτέρου) *θᾶτέρου*, (τὸ ἄτερον) *θᾶτερον*.

3. Ἐκθλιψις.

§ 28. Ὅταν μία λέξις λήγη εἰς βραχὺ φωνῆεν, πλὴν τοῦ *υ*, ἡ δὲ ἀμέσως ἐπομένη λέξις ἀρχίζη ὡσαύτως ἀπὸ φωνῆεν ἢ δίφθογγον, συμβαίνει συνήθως *ἐκθλιψις*, ἥτοι ἀποβάλλεται τὸ τελικὸν βραχὺ φωνῆεν τῆς προηγουμένης λέξεως πρὸ τοῦ ἀρκτικοῦ φωνήεντος (ἢ διφθόγγου) τῆς ἀμέσως ἐπομένης· (ἀλλὰ ἐγὼ) *ἀλλ' ἐγὼ*,

(οὔτε εἶδον) οὐτ' εἶδον, (ἐπὶ αὐτόν) ἐπ' αὐτόν, (ἀπὸ ἐκείνου) ἀπ' ἐκείνου.

Ἐπεράνω τῆς θέσεως τοῦ ἐκθλιβέντος φωνήεντος σημειοῦται ἡ ἀπόστροφος (§ 22, 3), οὐχὶ ὅμως καὶ ὅταν ἡ ἐκθλιψις συμβαίη κατὰ τὴν σύνθεσιν λέξεων· (παρὰ ἐμοῦ) παρ' ἐμοῦ—(παρὰ ἔχω) παρ' ἔχω.

§ 29. Ἐὰν τὸ ἐκθλιβέν φωνῆεν ἐτονίζετο, ὁ τόνος αὐτοῦ μετὰ τὴν ἐκθλιψιν

1) ἐὰν μὲν ἡ ἐκθλιβομένη λέξις εἶναι ἄκλιτος, συναποβάλλεται· (ἐπὶ αὐτοῦ) ἐπ' αὐτοῦ.

2) ἐὰν δὲ ἡ ἐκθλιβομένη λέξις εἶναι κλιτὴ ἢ τὸ ἀριθμητικὸν ἐπτὰ, ἀναβιβάζεται εἰς τὴν παραλήγουσαν αὐτῆς· (δεινὰ ἔπαθον) δεῖν' ἔπαθον—(ἐπτὰ ἦσαν) ἐπτ' ἦσαν.

§ 30. Ἐὰν μετὰ τὴν ἐκθλιψιν μένη εἰς τὸ τέλος τῆς λέξεως ἄφω-
νον ψιλὸν ἢ δύο ἑτερόφωνα ἄφωνα ψιλὰ, ἡ δὲ ἐπομένη λέξις
δασύνεται, τότε τὸ ψιλὸν ἢ τὰ ψιλὰ ἄφωνα τρέπονται εἰς δασέα·
(ὑπὸ ἡμῶν) ὑφ' ἡμῶν, (κατὰ ἑαυτὸν) καθ' ἑαυτόν, (νύκτα ὄλην)
νύχθ' ὄλην, (ἐπτὰ ἡμέραι) ἐφθήμερος—ἀλλὰ—(σάκκος, ὑφάντης)
σακχυφάντης.

ΣΗΜ. Ἐκτὸς τοῦ υ δὲν ἐκθλίβεται προσέτι

α') τὸ τελικὸν α καὶ ο μονοσυλλάβων λέξεων, οἷον τά, τό, πρὸ κτλ.

β') τὸ τελικὸν ι τῶν προθέσεων ἄχρι, μέχρι, περί, τῶν ὄντωνυμικῶν τύπων τί, τι καὶ ὅ,τι καὶ τοῦ εἰδικοῦ συνδέσμου ὅτι.

4. Προσθετὰ ἢ εὐφωνικὰ σύμφωνα.

§ 31. Μερικαὶ λέξεις, αἱ ὁποῖαι λήγουν εἰς φωνῆεν, ὅταν ἡ ἀμέ-
σως ἐπομένη μετ' αὐτὰς λέξις ἀρχίζη ὡσαύτως ἀπὸ φωνῆεν, προσ-
λαμβάνουν εἰς τὸ τέλος αὐτῶν ἓν ἐκ τῶν συμφώνων ν ἢ ς ἢ κ, τὰ
ὁποῖα τότε καλοῦνται **προσθετὰ** ἢ **εὐφωνικὰ** σύμφωνα.

1) Τὸ εὐφωνικὸν ν προσλαμβάνουν

α') οἱ τύποι ὀνομάτων, ῥημάτων καὶ ἐπιρρημάτων, οἱ ὁποῖοι
λήγουν εἰς **-σι**, καὶ ὁ ῥηματικὸς τύπος **ἐστί· ἀνδράσιν ἀγαθοῖς· εἴ-
ζοσιν ἄνδρες· πατράσιν ἀνόμοιός ἐστιν ἐξείνῳ· λέγουσιν ἡμῖν.**

β') οἱ τύποι τοῦ γ' ἐνικοῦ προσώπου τῶν ῥημάτων, οἱ ὁποῖοι
λήγουν εἰς **ε· εἶπεν ἡμῖν.**

2) Τὸ προσθετὸν ἢ εὐφωνικὸν ζ προσλαμβάνει τὸ ἐπίρρημα **οὔτω**· (οὔτω λέγουσιν) *οὔτως ἔλεγον*.

ΣΗΜ. Τὸ προσθετὸν ν καὶ τὸ προσθετὸν ζ δύναται νὰ ὑπάρχη καὶ πρὸ συμφώνου.

3) Τὸ εὐφωνικὸν κ προσλαμβάνει τὸ ἀρνητικὸν μόριον **οὐ**· (οὐ λέγω) οὐκ ἔλεγον

Ὅταν ὅμως ἡ ἐπομένη λέξις δασύνεται, τὸ εὐφωνικὸν κ τρέπεται εἰς χ· (οὐκ ἔρχομαι) *οὐχ ἔρχομαι*. (Πρβλ. § 30).

ΣΗΜ. Κατὰ τὸ οὐκέτι (=οὐκ ἔτι) ἐσημασίσθη καὶ ἡ λέξις μηκέτι (=μὴ ἔτι). Χωρὶς δὲ τὸ εὐφωνικὸν κ λέγεται οὐ καὶ πρὸ φωνήεντος, ὅταν μετὰ τὸ οὐ ὑπάρχη στίξις *ἐξικροῦντο γὰρ οὐ, οὐδ' ἐβλαστον οὐδέν*. (§ 18, Σημ).

5. Πάθη φωνηέντων.

§ 32. Ἐν φωνῆεν ἐντὸς τοῦ θέματος μιᾶς λέξεως ἢ διαφόρων λέξεων συγγενῶν ἐτυμολογικῶς πολλαίαι

1) πάσχει **συγκοπὴν**, ἥτοι ἀποβάλλεται *πατέρα, πατρὸς* (πατερ-ός), *σκόροdon* (σκόροδον), *γίγνομαι* (γιγενομαι), *ἔ-σχοιν* (ἔ-σεχ-ον). (Πρβλ. νῦν: *σιτάρι—στάρι*).

2) πάσχει **μετάθεσιν**, ἥτοι ἀλλάσσει θέσιν ἐντὸς τῆς λέξεως. *Μυτιλήνη—Μιτυλήνη*, *Δανούβιος—Δούναβις*. (Πρβλ. νῦν: *ὄνειρο—εἰρορο*, *ὄλαζτῶ, ὄλαχτῶ—ἀλνχτῶ*).

3) πάσχει **ἀφομοίωσιν**, ἥτοι γίνεται ὁμοιον μετὰ τὸ φωνῆεν τῆς ἀμέσως ἐπομένης ἢ τῆς ἀμέσως προηγουμένης συλλαβῆς τῆς λέξεως: *ἄτερος—ἔτερος*, *μολάχη—μυλάχη*, *ὀβελός—ὀβολός*. (Πρβλ. νῦν: *τέσσαρα—τέσσερα*).

4) πάσχει **ἀντιμεταχώρησιν**, ἥτοι ἐναλλάσσει τὸν χρόνον του μετὰ τὸν χρόνον τοῦ ἀμέσως ἐπομένου φωνήεντος καὶ γίνεται αὐτὸ μὲν ἀπὸ μακροῦ βραχύ, τὸ δὲ ἀμέσως μετ' αὐτὸ ἐπόμενον φωνῆεν ἀπὸ βραχέος μακρὸν (νᾶός, νηός) *νεός*, (βασιλῆος) *βασιλέως*, (βασιλῆᾶ) *βασιλέᾶ*, (ἠοίκειν) *ἐώκειν*.

5) μεταβάλλεται **ποιστικῶς**, ἥτοι τρέπεται εἰς ἄλλο φωνῆεν τοῦ αὐτοῦ χρόνου: *νέμω—νομή*, *ὀγγυμι—ὄωγμή*. Ὁμοίως *ἀμείβο—ἀμοιβή*, *λείπω—λέλωπα*.

6) μεταβάλλεται **προστικῶς**, ἥτοι ἀπὸ βραχέος γίνεται μακρὸν

(ἐκτείνεται) ἢ ἀπὸ μακροῦ γίνεται βραχὺ (συστέλλεται): *ποιέω* - *ποιητής*, *ἴστημι*—*ἴσταμαι*, *χίων*-*χιώνος*.

Συστολήν εἰς ἀπλοῦν βραχὺ φωνῆεν πάσχουν καὶ δίφθογγοι: *φεύγω*—*ἐφύγον*, *λείπω*—*ἔλιπον*.

Ἡ ἕκτασις βραχέος φωνήεντος εἰς μακρὸν φωνῆεν ἢ δίφθογγον μετὰ τὴν ἀποβολὴν συμφώνου ἢ συμφώνων, κατόπιν αὐτοῦ εὐρισκομένων, καλεῖται **ἀντέκτασις** ἢ **ἀναπληρωματικὴ ἕκτασις**: (μέλαν-ς) *μέλας*, (ἔν-ς) *εἷς*, (ὀδόντ-ς) *ὀδοῦς*, (τιθέντ-ς) *τιθείς*, (φθέρ-ζω, φθέρρω) *φθειρώ*.

ΣΗΜ. Εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ θέμα, ἐκ τοῦ ὁποῖου γίνονται πολλαὶ συγγενεῖς λέξεις, δύνανται νὰ παρουσιάζωνται πολλαὶ ὁμοῦ παθήσεις τοῦ φωνήεντος τοῦ θέματος. Π.χ. *φρῆν*, *φρενός*, *φρονῶ*, *ἄφρον*—*λείπω*, *λοιπός*, *ἔλιπον*—*φέρω*, *φόρος*, *ρός*, *δί-ρο*-ος. (**Μετάπτωσις**).

β'. Πάθη συμφώνων.

1. Ἀποβολαὶ συμφώνων.

§ 33. 1) Ἐκ τῶν συμφώνων (ληκτικὰ ἦτοι) τελικὰ λέξεων τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς γλώσσης εἶναι μόνον τὸ ν, τὸ ρ, τὸ ς, τὸ ξ (=κς), καὶ τὸ ψ (=πς). (Ἴδὲ § 5, Σημ. 2): *Ἑλλήν*, *ῥήτωρ*, *θεός*, *κόραξ*. *Ἄραψ*. Πᾶν ἄλλο σύμφωνον, ὅταν εὐρεθῆ εἰς τὸ τέλος μιᾶς λέξεως, ἀποβάλλεται (τοῦ γέροντ-ος) *ὦ γέρον* (ἀντὶ *ὦ γέροντ*)—(τοῦ γάλακτος) *τὸ γάλα* (ἀντὶ τὸ γάλακτ.).

ΣΗΜ. Ἡ πρόθεσις *ἐκ* καὶ τὸ μόριον *οὐκ* (ἢ οὐχ) προφέρονται μὲ τὴν ἐκάστοτε ἐπομένην λέξιν ὡς μία λέξις καὶ ἐπομένως εἰς αὐτὰ τὸ κ (ἢ τὸ χ) δὲν εἶναι κυρίως τελικόν. (Πρβλ. § 31, 3).

2) Τὸ σ εὐρισκόμενον μεταξύ δύο συμφώνων ἀποβάλλεται: (γέγραφ-σ-θε) *γέγραψ-θε* (ἐσπάρ-σ-θαι) *ἐσπάρ-θαι*.

ΣΗΜ. Οὕτως ἀπὸ τὴν πρόθεσιν *ἐξ* (=ἐκς) προήλθε κατόπιν ὁ ἕτερος τύπος αὐτῆς *ἐκ* πρὸ συμφώνου: (ἐξ Κορίνθου, ἦτοι ἐκς Κορίνθου) *ἐκ Κορίνθου*.

3) Τὸ σ, τὸ j καὶ τὸ F (§ 1, Σημ.) εἰς ἀρχαιότερους χρόνους, ὅταν εὐρίσκοντο εἰς τὴν ἀρχὴν λέξεως πρὸ φωνήεντος ἢ ἐντὸς λέξεως μεταξύ δύο φωνηέντων, ἀπεβλήθησαν. Ἀπὸ τὸ σ καὶ τὸ j κατὰ τὴν πρώτην περίπτωσιν προέκυψε κανονικῶς δασύ πνεῦμα (§ 12, Σημ.). Π.χ. (σέρπω) *ἐρω*, (σέπομαι) *ἔπομαι*, (σίστημι)

ἴστημι, (σέχω, ἔχω καὶ ἔπειτα) ἔχω, (ἦπαρ) ἦπαρ, (Φοῖνος) οἶνος—(λέγοι-σο) λέγοι-ο, (τέλεσ-ος, τέλε-ος) τέλους (πρβλ. τελεσ-φόρος)—(τιμά-ζω) τιμάω-ῶ, (καλέ-ζω) καλέω-ῶ—(πνεύω, πνέF-ω) πνέω (πρβλ. πνεῦ-μα).

ΣΗΜ. Τύποι οἱοι κρέασι, γένεσι, ἐτέλεσα κ.τ.δ. προῆλθον ἀπὸ τοὺς ἀρχικούς τύπους κρέασ-σι, γένεσ-σι, ἐτέλεσ-σα δι' ἀπλοποιήσεως τοῦ (διπλοῦ) σσ εἰς ἓν σ.

4) Ὀδοντικὸν εὐρισκόμενον πρὸ τοῦ σ ἀποβάλλεται· (τάπητ-ς) τάπητς, (ἐπίεδ-σα) ἐπίεσα. Οὕτω καὶ (ἐκ τοῦ νύκτ-ς) νύξ, κ.ἄ.τ.

5) Ὀδοντικὸν μὲ ν πρὸ αὐτοῦ (ἦτοι ντ, νδ, νθ) εὐρισκόμενον πρὸ τοῦ σ ἀποβάλλεται, ἀλλὰ μὲ ἀντέκτασιν τοῦ προηγουμένου βραχέος φωνήεντος· (ἰμά'ντ-σι) ἰμάσι, (ἐδόντ-ς) ὁδοίς, (λυθέντ-ς) λυθείς, (σπένδ-ω—σπένδ-σω) σπείσω, (πάσχω—πένθ-σομαι) πείσομαι (=θὰ πάθω). (Ἰδὲ § 32, 6).

6) Τὸ ν εὐρισκόμενον πρὸ τοῦ σ κανονικῶς ἀποβάλλεται ἢ μὲ ἀντέκτασιν τοῦ προηγουμένου βραχέος φωνήεντος (συνήθως εἰς τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν τῶν ὀνομάτων) ἢ χωρὶς ἀντέκτασιν (συνήθως εἰς τὴν δοτικὴν πληθυντικὴν τῶν ὀνομάτων)· (τάλαδ-ς) τάλας, (κτέν-ς) κτεῖς—ἀλλὰ—(κτεν-σί) κτεσί, (γείτον-σι) γείτοσι. (Ἰδὲ καὶ τὸ προηγούμενον).

ΣΗΜ. Τῆς προθέσεως ἐν τῷ ν εἰς συνθέτους μὲ αὐτὴν λέξεις διατηρεῖται πρὸ τοῦ σ καθὼς καὶ πρὸ τοῦ ζ ἢ τοῦ ρ· ἐσημαίνω, ἐσκήπτω, ἐνζεύγνυμι, ἐνθάπτω, ἐνθως (ἀλλὰ καὶ ἔρωτος).

Τῆς δὲ προθέσεως σὺν τῷ ν εἰς συνθέτους μὲ αὐτὴν λέξεις, ἐὰν μὲν ἀκολουθῇ ἀπλοῦν σ, ἀφομοιοῦται πρὸς αὐτὸ (σύν-σιτος, σύσ-σι-τος), ἐὰν δὲ ἀκολουθῇ ζ ἢ σ μὲ ἄλλο σύμφωνον μαζί, ἀποβάλλεται. (σύν-ζυγος, σύζυγος—συν-σκενάζω, συ-σχενάζω—συν-στρέφω, συ-στρέφω).

7) Πᾶν σύμφωνον ἐν γένει, ὅταν ὑπάρχη εἰς δύο ἄλληλαλλήλους συλλαβὰς μιᾶς λέξεως, δύναται νὰ ἀποβάλλεται χάριν ἀνομοιώσεως. Οὕτω προῆλθε τὸ γίνομαι ἐκ τοῦ ἀρχικοῦ γίγνομαι, τὸ ἀγήγοχα (πρkm. τοῦ ἄγω) ἐκ τοῦ ἀρχικοῦ ἀγήγοχα. (Πρβλ. πενήντα ἐκ τοῦ πεντήν-τα, ἐκ τοῦ πεντήκοντα).

Καὶ ὁλόκληρος συλλαβὴ μιᾶς λέξεως δύναται νὰ ἀποβάλλεται χάριν ἀνομοιώσεως, ὅταν ἡ ἀμέσως ἐπομένη συλλαβὴ τῆς λέξεως ἀρχίζῃ ἀπὸ τὸ ἴδιον ἢ ἀπὸ ὁμοιον κάπως σύμφωνον· ἀμφορεὺς

(ἐκ τοῦ ἀμφιφορέυς), *σκιμπος* (ἐκ τοῦ σκιμπό-πους). (Πρβλ. νῦν: ἀποφοιτήριον ἀντὶ ἀποφοιτητήριον).

2. Ἀνάπτυξις συμφώνων.

§ 34. 1) Τὸ ἀρκτικὸν ρ διπλασιάζεται

α') εἰς τὰ ῥήματα, τὰ ὁποῖα ἀρχίζουσι ἀπὸ ρ, ὅταν ταῦτα λαμβάνουσι αὔξησιν ἢ ἀναδιπλασιασμόν ε· *ῥέω-ῥορον, ῥίπτω-ῥοριπτον, ῥοῖφα*.

β') εἰς πᾶσαν λέξιν, ἢ ὁποῖα ἀρχίζει ἀπὸ ρ, ὅταν ἐν συνθέσει αὐτῆς εὔρεθῆ ἢ πρὸ τοῦ ρ βραχὺ φωνῆεν· *ῥήτός-ἄροτος, ἀπόροη-τος· ῥοστός-ἄροστος-ἀλλὰ-εὔροστος, εὔροθος*.

2) Μεταξὺ ἐνρίνου καὶ ὑγροῦ (§ 5) ἀνεπτύχθη εἰς μερικὰς λέξεις εἰς βοθητικὰς φθόγγας πρὸς διευκόλυνσιν τῆς προφορᾶς. Οὕτω μεταξὺ τοῦ μ καὶ τοῦ ρ ἢ τοῦ μ καὶ τοῦ λ ἀνεπτύχθη ὁ φθόγγος β· *μεσημ-β-ρία* (ἐκ τοῦ μεσημ-ρία, ἐκ τοῦ μεσημερία), *μέμ-β-λωκα* (ἐκ τοῦ μέ-μλω-κα· πρβλ. μολ-ὦν λαβέ). Ὅμοίως μεταξὺ τοῦ ν καὶ τοῦ ρ ἀνεπτύχθη δ· ὁ ἀνήρ, τοῦ ἀν-δ-ρός (ἐκ τοῦ ἀν-ρός, ἐκ τοῦ ἀνερός). Ἴδὲ § 32, 1.

3. Μετάθεσις συμφώνων.

§ 35. Τὸ ἡμίφωνον j εἰς ἀρχαιοτάτους χρόνους ἐντὸς λέξεως εὔρισκόμενον κατόπιν τῶν συλλαβῶν *αν, αρ, ορ* ἔπαθεν ἐπένθεσιν, ἥτοι μετετέθη πρὸ τοῦ ν ἢ τοῦ ρ καὶ ἠνώθη ἔπειτα μὲ τὸ α ἢ ο εἰς δίφθογγον *αι ἢ οι*· (ὑφάν-*jaw*) *ὑφαίνω*, (τάλαν-*ja*) *τάλαντα, χαρ-ά,* (χάρ-*ja*) *χαίρω*, (μόρ-*ja*) *μοῖρα*. (Πρβλ. χαμαῖλί-χαίμαλί).

4. Ἐνώσεις ἢ συγχωνεύσεις συμφώνων.

§ 36. 1) Οὐρανικὸν (κ, γ, χ) εὔρισκόμενον πρὸ τοῦ σ ἐνοῦται μὲ αὐτὸ εἰς ξ· (φύλακ-*ς*) *φύλαξ*, (λέγ-*ω*, ἔλεγ-*σα*) *ἔλεξα*, (ὄνυχ-*ς*) *ὄνξ*.

2) Χειλικὸν (π, β, φ) εὔρισκόμενον πρὸ τοῦ σ ἐνοῦται μὲ αὐτὸ εἰς ψ· (τρέπ-*ω*, τρέπ-*σω*) *τρέψω*, (Ἄραβ-*ς*) *Ἄραψ*, (γράφ-*ω*, γράφ-*σω*) *γράψω*. (Ἴδὲ καὶ § 5, Σημ. 2).

3) Τὸ σ εἰς ἀρχαιοτάτους χρόνους ἐντὸς λέξεως εὔρισκόμενον,

κατόπιν ἐνρίνου (μ, ν) ἢ ὑγροῦ (λ, ρ) ἀφωμοιώθη κατὰ πρῶτον πρὸς αὐτό, ἔπειτα δὲ ἔγινεν ἀπλοποίησης τῶν (δύο) ἐνρίνων (μμ, νν) ἢ ὑγρῶν (λλ, ρρ) εἰς ἓν ἐνρινον (μ, ν) ἢ ὑγρὸν (λ, ρ) καὶ ἀντέκτασις τοῦ προηγουμένου βραχέος φωνήεντος, ἦτοι τοῦ ᾱ εἰς η (ἢ ᾱ), τοῦ ε εἰς ει, τοῦ ἰ ἢ ῥ εἰς ἰ ἢ ῥ: (νέμ-ω, ἐνεμ-σα, ἐνεμ-μα) *ἐνειμα*. (φαίνω, ἔφᾶν-σα, ἔφᾶν-να) *ἔφηνα*. (ἀγγέλλω, ἤγγελ-σα, ἤγγελ-λα) *ἤγγειλα*. (φύρω, ἔφῦρ-σα, ἔφῦρ-ρα) *ἔφῦρα*.

ΣΗΜ. Εἰς μερικὰς λέξεις δὲ ἀφωμοιώθη τὸ σ μετὰ τὸ προηγούμενον ὑγρὸν (λ, ρ), ἢ μετὰ τὴν ἀφομοίωσιν διειρηθήσαν τὰ δύο ὑγρά: *ἄλσος*, "*Ἐρση*, *χέρσος*, (θάρσος) *θάρσος*, (χερσόνησος) *χερρόνησος*.

4) Τὸ ἡμίφωνον j εἰς ἀρχαιοτάτους χρόνους ἐντὸς λέξεως

α') εὐρισκόμενον κατόπιν τοῦ λ ἀφωμοιώθη πρὸς αὐτό: (ἄγγελος, ἀγγέλ-ιω) *ἀγγέλλω*, (ἔ-βαλ-ον, βάλ-ιω) *βάλλω*.

β') εὐρισκόμενον κατόπιν τοῦ ν ἢ τοῦ ρ, ὅταν δὲν ὑπῆρχε πρὸ αὐτῶν α ἢ ο, ἀφωμοιώθη κατὰ πρῶτον πρὸς αὐτά, ἔπειτα δὲ ἔγινεν ἀπλοποίησης τῶν (δύο) νν ἢ ρρ εἰς ἓν ν ἢ ρ καὶ ἀντέκτασις τοῦ προηγουμένου ε εἰς ει καὶ τοῦ ἰ ἢ ῥ εἰς ἰ ἢ ῥ. (τέν-ιω, τέν-νω) *τένω*, (κλί'ν-ιω, κλί'ν-νω) *κλί'νω*, (ἄμῦ'ν-ιω, ἄμῦ'ν-νω) *ἀμῦ'νω*—(σπέρ-ιω, σπέρ-ρω) *σπείρω* (οἰκτί'ρ-ιω, οἰκτί'ρ-ρω) *οἰκτί'ρω*, (φῦ'ρ-ιω, φῦ'ρ-ρω) *φῦ'ρω*.

γ') εὐρισκόμενον κατόπιν τῶν οὐρανικῶν (κ, γ, χ) καί, σπανιότερον, κατόπιν τῶν ὀδοντικῶν τ καὶ θ συνεχωνεύθη μετὰ αὐτὰ εἰς σσ ἢ ττ. (φυλάκ-ιω) *φυλάσσω* ἢ *φυλάττω*, (τάγ-ιω) *τάσσω* ἢ *τάττω*, (ταράχ-ιω) *ταράσσω* ἢ *ταράττω*—(χαρίετ-ια) *χαρίεσσα*, (πλάτ-ιω ἢ πλάθ-ιω) *πλάσσω*.

ΣΗΜ. Εἰς μερικὰς λέξεις τὸ j μετὰ τὸ πρὸ αὐτοῦ γ συνεχωνεύθη εἰς ζ: (οἰμωγ-ή, οἰμώγ-ιω) *οἰμώζω*.

δ') εὐρισκόμενον κατόπιν τοῦ ὀδοντικοῦ δ συνεχωνεύθη μετὰ αὐτὸ εἰς ζ: (παίδ-ιω) *παίζω*, (ἐρίδ-ιω) *ἐρίζω*.

ε') εὐρισκόμενον κατόπιν ὀδοντικοῦ μετὰ ν πρὸ αὐτοῦ (ἦτοι κατόπιν τοῦ ντ ἢ νδ ἢ νθ) συνεχωνεύθη πρῶτον μετὰ τὸ ὀδοντικὸν εἰς σ καὶ ἔπειτα ἔγινεν ἀποβολὴ τοῦ ν μετὰ ἀντέκτασιν τοῦ προηγουμένου βραχέος φωνήεντος: (πάντ-ια, πᾶ'ν-σα) *πᾶσα*, (λυθέντ-ια, λυθέν-σα) *λυθεῖσα* (ἐκόντ-ια, ἐκόν-σα) *ἐκοῦσα*. (Πρβλ. § 33,5).

5. Τροπαὶ συμφώνων.

- § 37. Ἐντὸς μιᾶς λέξεως

1) οὐρανικὸν ἢ χειλικὸν εὐρισκόμενον πρὸ ὀδοντικοῦ, ἐὰν εἶναι ἑτερόπνουν (σ υ μ π ν ε υ μα τί ζ ε τ α ι, ἦτοι) γίνεται ὁμόπνουν μὲ τὸ ἐπόμενον ὀδοντικόν· (§ 4, 2) ταγ-ός (ταγ-τός) τακ-τός, (ἐτάγ-θην) ἐτάχ-θην—κρύφ-α, (κρυφ-τός) κρουπ-τός, (κρύφ-δην), κρύβ-δην. Οὕτω καὶ ἐπ-τὰ ἀλλὰ—ἐβ-δομος, ὄκ-τὼ ἀλλὰ—ὄγ-δοος.

Τὰ δυνατὰ δηλαδὴ συμπλέγματα οὐρανικῶν ἢ χειλικῶν μὲ ὀδοντικά εἰς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν εἶναι κτ, γδ, χθ—πτ, βδ, φθ.

ΣΗΜ. Τῆς προθέσεως ἐκ τὸ κ δὲν συμπνευματίζεται· ἐκδέω, ἐκθέω, ἐκφέω, ἐκχέω κτλ.

2) οὐρανικὸν κ ἢ χ εὐρισκόμενον πρὸ τοῦ μ γίνεται γ· διώκ-ω, (διωκ-μός) διωγ-μός, βρέχ-ομαι, (βεβρεχ-μένος), βεβρεγ-μένος.

ΣΗΜ. Εἰς μερικὰς μεμονωμένας λέξεις διατηροῦνται τὰ συμπλέγματα κμ καὶ χμ· ἀκμή, ἀχμή.

3) χειλικὸν εὐρισκόμενον πρὸ τοῦ μ (ἀφ ο μ ο ι ο ὕ τ α ι μὲ αὐτό, ἦτοι) γίνεται καὶ αὐτὸ μ· κόπ-ος, (κόπ-μα) κόμ-μα, τριβ-ω, (τριβ-μα) τριμμα, γράφ-ω, (γράφ-μα) γράμ-μα.

4) ὀδοντικὸν εὐρισκόμενον πρὸ ὀδοντικοῦ ἢ πρὸ τοῦ μ τρέπεται εἰς σ· ψεύδ-ομαι, (ἔψευδ-θην) ἐψεύσ-θην—ἄδ-ω, (ἄδ-μα) ἄσ-μα—πιθ-ανός, (πιθ-τός) πισ-τός.

ΣΗΜ. Εἰς μερικὰς μεμονωμένας λέξεις διατηρεῖται τὸ ὀδοντικὸν πρὸ ἄλλου ὀδοντικοῦ ἢ πρὸ τοῦ μ· Ἀπίς, Πιπθός, Κάδμος, πωθίην, ἀτύς.

Ὅμοιως διατηρεῖται τὸ ττ, τὸ ὁποῖον προῆλθεν ἀπὸ κϿ ἢ γϿ ἢ χϿ. (Ἴδὲ κατωτέρω).

5) Τὸ τ τῆς συλλαβῆς τι εὐρισκόμενον κατόπιν φωνήεντος ἢ τοῦ ν εἰς πολλὰς λέξεις ἔχει τραπῆ εἰς σ· πλοῦτ-ος, (πλοῦτ-ιος) πλοῦσ-ιος, ἀθανάτ-ος (ἀθανατί-α) ἀθανασί-α, ἐκόντ-ες, (ἐκόντ-ιος, ἐκόνσιος) ἐκούσιος· (Ἴδὲ § 32, 6 καὶ § 33, 5). Ἄλλὰ αἰτία, σκότιος, θανάτιος κτλ.

6) τὸ ἔνρινον ν εὐρισκόμενον

α') πρὸ οὐρανικοῦ ἢ πρὸ τοῦ ξ τρέπεται εἰς ἔνρινον γ· (ἐν-κύπτω) ἐγκύπτω, (συν-γράφω) συγγράφω, (συν-χέω) συγχέω, (ἐν-ξύω) ἐγξύω.

β') πρὸ χειλικοῦ ἢ πρὸ τοῦ ψ τρέπεται εἰς μ· (ἐν-πνέω) *ἐμπνέω*, (συν-βάλλω) *συμβάλλω*, (ἐν-φύομαι) *ἐμφύομαι*, (ἐν-ψυχος) *ἐμφυχοσ*.

γ') πρὸ τοῦ μ ἢ πρὸ τῶν ὑγρῶν λ, ρ ἀφομοιοῦται πρὸς αὐτά· (ἐν-μένω) *ἐμμένω*, (συν-λέγω) *συλλέγω*, (συν-ράπτω) *συροράπτω*.

ΣΗΜ. Εἰς τὸν παθητικὸν παρακείμενον μερικῶν ἐνρινολήκτων ῥημάτων καὶ εἰς λέξεις συγγενεῖς ἑτυμολογικῶς μὲ αὐτὸν ἀπὸ τὸ σύμπλεγμα νμ προέρχεται σμ ἀντὶ τοῦ μμ· *μυῖνομαι*, (μεμίαν-μαι) *μεμιάσμαι*, *μίαςμα· ὑφαίνομαι*, (ὑφαν-μαι) *ὑφασμαι*, *ἕφασμα*.

7) ὅταν συμβῆ δύο ἀλλεπάλληλοι συλλαβαὶ τῆς λέξεως νὰ ἀρχίζουν ἀπὸ ἄφωνον δασύ, τότε γίνεται ἀνομοίωσις, ἥτοι τῆς πρώτης συλλαβῆς τὸ δασύ τρέπεται εἰς τὸ ἀντίστοιχόν του ψιλόν (§ 5,2): *χορέω*, *ζεχόρευκα* (ἐκ τοῦ χε-χόρευκα), *φύω*, *πέφυγα* (ἐκ τοῦ φέ-φυκα), *θύω*, *τέθυγα* (ἐκ τοῦ θέ-θυκα), *ἐτέθην* (ἐκ τοῦ ἐθέ-θην), *θρέμμα* (ἐκ τοῦ θρέμμα), *ἀλλὰ τρέφω* (ἐκ τοῦ θρέφ-ω) καὶ *τροφή* (ἐκ τοῦ θροφ-ή), *ἡ θοίξ*, *ταῖς θοίξι*—ἀλλὰ—*τοιχ-ός*, *τοίχ-ες* κτλ.

ΣΗΜ. Πολλάκις παραμένει τὸ δασύ εἰς δύο ἀλλεπαλλήλους συλλαβὰς μιᾶς λέξεως συμφώνως πρὸς ἄλλους συγγενεῖς τύπους αὐτῆς ὡρθώθην (ὅπως ὀρθώσω, ὀρθώσα κτλ.), *ἐθέλιθην* (ὅπως θέλω, ἔθελα κτλ.), *φάθι* (ὅπως φάτω, φαστέ κτλ.).

Εἰς δὲ τὸ β' ἐνικὸν πρόσωπον τῆς προστακτικῆς τοῦ παθητικοῦ ἀορίστου α' τρέπεται οὐχὶ τῆς πρώτης ἀλλὰ τῆς δευτέρας συλλαβῆς τὸ δασύ εἰς ψιλόν· *ἐλύθην*—*λύθητι* (ἐκ τοῦ λύθηθι).

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ
ΤΥΠΟΛΟΓΙΚΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

ΓΕΝΙΚΟΙ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΙ ΟΡΟΙ

1. Μέρη τοῦ λόγου.

§ 38. 1) Τὰ μέρη τοῦ λόγου (ἤτοι τὰ εἶδη τῶν λέξεων) ἐν τῇ ἀρχαίᾳ γλώσσῃ, ὅπως καὶ ἐν τῇ νέᾳ, εἶναι δέκα· ἄρθρον, (ὄνομα) οὐσιαστικόν, (ὄνομα) ἐπίθετον, ἀντωνυμία, μετοχή, ῥῆμα, ἐπίρρημα, πρόθεσις, σύνδεσμος καὶ ἐπιφώνημα.

2) Ἀπὸ τὰ δέκα μέρη τοῦ λόγου τὰ ἕξ, ἤτοι τὸ ἄρθρον, τὸ οὐσιαστικόν, τὸ ἐπίθετον, ἡ ἀντωνυμία, ἡ μετοχή καὶ τὸ ῥῆμα, λέγονται κλιτά, διότι κλίνονται, ἤτοι ἕκαστον ἐξ αὐτῶν παρουσιάζεται εἰς τὸν λόγον ὑπὸ διαφόρους μορφάς (π.χ. θεός, θεοῦ, θεὸν κτλ., λύω, λύεις, λύει κτλ.)· τὰ δὲ λοιπὰ τέσσαρα λέγονται ἄκλιτα, διότι δὲν κλίνονται, ἤτοι ἕκαστον ἐξ αὐτῶν παρουσιάζεται εἰς τὸν λόγον πάντοτε ὑπὸ τὴν αὐτὴν μορφήν (π.χ. ἐκεῖ, ὑπέρ, καί, φεῦ).

§ 39. Αἱ διάφοροι μορφαί, ὑπὸ τὰς ὁποίας παρουσιάζεται εἰς τὸν λόγον ἑκάστη κλιτὴ λέξις, λέγονται τύποι αὐτῆς (π.χ. ἦρωσ, ἦρωος, ἦρωα κτλ., λέγω, λέγεις, λέγει κτλ.).

1) Τὸ πρὸς τὸ τέλος μεταβλητὸν μέρος μιᾶς κλιτῆς λέξεως λέγεται κατάληξις αὐτῆς (π.χ. -ς, -ος, -α κτλ., -ω, -ες, -ει κτλ.). Τὸ δὲ πρὸς τὴν ἀρχὴν ἀμετάβλητον μέρος τῆς κλιτῆς λέξεως λέγεται θέμα (π.χ. ἦρω-, λέγ-).

2) Ὁ τελευταῖος φθόγγος τοῦ θέματος (φωνῆεν ἢ σύμφωνον) λέγεται **χαρακτήρ** αὐτοῦ· (π.χ. τὸ ω τοῦ θ. ἤρω-, τὸ γ τοῦ θ. λέγ—).

2. Πτώσεις.

§ 40. Ἀπὸ τὰ κλιτὰ μέρη τοῦ λόγου τὰ πέντε, ἥτοι τὸ ἄρθρον, τὸ οὐσιαστικόν, τὸ ἐπίθετον, ἡ ἀντωνυμία καὶ ἡ μετοχή, λέγονται **πτωτικά**, διότι ἔχουν **πτώσεις**.

Πτώσεις λέγονται οἱ τύποι, ὑπὸ τοὺς ὁποίους παρουσιάζεται πᾶν πτωτικόν.

Αἱ πτώσεις εἰς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν εἶναι πέντε· ἡ **ὀνομαστική**, ἡ **γενική**, ἡ **δοτική**, ἡ **αἰτιατική** καὶ ἡ **κλητική**.

1) Ὀνομαστική λέγεται ἡ πτώσις, τὴν ὁποίαν μεταχειρίζομεθα ἀπαντῶντες εἰς τὴν ἐρώτησιν **τίς**; (Τίς ἦλθεν; Ὁ Παῦλος).

2) Γενική λέγεται ἡ πτώσις, τὴν ὁποίαν μεταχειρίζομεθα ἀπαντῶντες εἰς τὴν ἐρώτησιν **τίνος**; (Τίνος εἶναι τὸ βιβλίον; Τοῦ Παύλου).

3) Δοτική λέγεται ἡ πτώσις, τὴν ὁποίαν μεταχειρίζομεθα ἀπαντῶντες εἰς τὴν ἐρώτησιν **εἰς τίνα**; (σὲ ποιόν;). (Εἰς τίνα ἔδωκε τὸ βιβλίον; Τῷ Παύλῳ=εἰς τὸν Παῦλον).

4) Αἰτιατική λέγεται ἡ πτώσις, τὴν ὁποίαν μεταχειρίζομεθα ἀπαντῶντες εἰς τὴν ἐρώτησιν **τίνα**; (ποιόν;). (Τίνα εἶδες; Τὸν Παῦλον).

5) Κλητική λέγεται ἡ πτώσις, τὴν ὁποίαν μεταχειρίζομεθα, ὅταν θέλωμεν νὰ καλέσωμέν τινα· **Παῦλε, ἰατρέ**.

ΣΗΜ. Ἐκ τῶν πτώσεων ἡ ὀνομαστική καὶ ἡ κλητική λέγονται μὲ ἐν ὄνομα ἐρθὰ ἰ πτώσεις, ἡ δὲ γενική, ἡ δοτική καὶ ἡ αἰτιατική λέγονται πλάγια πτώσεις.

3. Γένος, ἀριθμός, κλίσις.

§ 41. Τὰ πτωτικά ἐκτὸς τῶν πτώσεων ἔχουν προσέτι: **γένος**, **ἀριθμόν** καὶ **κλίσιν**.

1) Τὰ γένη τῶν πτωτικῶν εἶναι τρία, **ἀρσενικόν**, **θηλυκόν** καὶ **οὐδέτερον**· ὁ **μαθητής**, ἡ **μαθήτρια**, τὸ **δένδρον**.

ΣΗΜ. Τὸ γραμματικόν γένος ἐνὸς πτωτικοῦ διακρίνεται συνήθως ἐκ τῆς κα-

τελήξεως αὐτοῦ· οἰκ-ος, οἰζί-α, μῆλ-ον. Κανονικῶς ὁμοίως τὸ γραμματικὸν γένος ἑκάστου πτωτικοῦ διακρίνεται ἐκ τοῦ ἄρθρου, τὸ ὅποιον δύναται νὰ προτάσσεται πρὸ αὐτοῦ· καὶ ἀρσενικά μὲν εἶναι τὰ πτωτικά, τῶν ὁποίων δύναται νὰ προτάσσεται· τὸ ἄρθρον ὁ. θηλυκὰ ἔκείνα, τῶν ὁποίων δύναται νὰ προτάσσεται τὸ ἄρθρον ἡ, καὶ οὐδέτερα ἔκείνα, τῶν ὁποίων δύναται νὰ προτάσσεται· τὸ ἄρθρον τότε ὁ λίθος, ἡ ῥάβδος, τὸ χοράσιον.

Δὲν συμφωνεῖ δὲ πάντοτε τὸ γραμματικὸν γένος πρὸς τὸ γένος τὸ φυσικόν, ἥτοι δύναται ἐν ὄνομα νὰ εἶναι γραμματικῶς γένους ἀρσενικοῦ ἢ θηλυκοῦ, ἐνῶ τὸ ὑπ' αὐτοῦ σημαίνόμενον ὄν εἶναι φυσικῶς γένους οὐδετέρου (ὁ λίθος, ἡ ῥάβδος), καὶ ἀντιστρόφως δύναται ἐν ὄνομα νὰ εἶναι γραμματικῶς γένους οὐδετέρου, ἐνῶ τὸ ὑπ' αὐτοῦ σημαίνόμενον ὄν εἶναι φυσικῶς ἀρσενικοῦ ἢ θηλυκοῦ γένους· (τὸ μειράσιον=ὁ νέος, τὸ χοράσιον=ἡ κόρη).

2) Οἱ ἀριθμοὶ εἰς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν εἶναι τρεῖς, ὁ ἐνικός, ὅστις δηλοῖ ἐν ὄν, ὁ πληθυντικός, ὅστις δηλοῖ πολλὰ ὄντα, καὶ ὁ δυνικός, ὅστις δηλοῖ δύο ὄντα· τῶ ὀφθαλμῶ=οἱ δύο ὀφθαλμοί).

3) Αἱ κλίσεις εἶναι τρεῖς, ἡ πρώτη, ἡ δευτέρα καὶ ἡ τρίτη.

ΣΗΜ. Ἡ πτώσις, τὸ γένος, ὁ ἀριθμὸς καὶ ἡ κλίσις λέγονται παρεπίθετα (ἥτοι παρακολουθήματα) τῶν πτωτικῶν.

ΤΟ ΑΡΘΡΟΝ

§ 42. Ἡ ἀρχαία γλῶσσα ἔχει μόνον τὸ ὀριστικὸν ἄρθρον ὁ, ἡ, τό. Τοῦτο κλίνεται ὡς ἐξῆς:

	Ἐνικός			Πληθυντικός		
	Ἄρσ.	Θηλ.	Οὐδ.	Ἄρσ.	Θηλ.	Οὐδ.
ὄν.	ὁ	ἡ	τό	οἱ	αἱ	τά
γεν.	τοῦ	τῆς	τοῦ	τῶν	τῶν	τῶν
δοτ.	τῷ	τῇ	τῷ	τοῖς	ταῖς	τοῖς
αἰτ.	τόν	τήν	τό	τούς	τάς	τά

(Δυνικός ὄνομ. καὶ αἰτ. τῶ, γεν. καὶ δοτ. τοῖν καὶ διὰ τὰ τρία γένη. Σπανιότεροι τύποι τοῦ θηλυκοῦ προσέτι εἶναι τά, ταῖν).

ΣΗΜ. Τὸ ἄρθρον δὲν ἔχει κλητικήν. Τῆς δὲ κλητικῆς τῶν ὀνομάτων προτάσσεται συνήθως τὸ ἐπιφώνημα ὦ, τὸ ὅποιον ἔνεκα τούτου κολεῖται κλητικὸν ἐπιφώνημα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

ΟΝΟΜΑΤΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

1. Ὅρισμὸς καὶ διαίρεσις τῶν οὐσιαστικῶν.

§ 43. Ὄνόματα οὐσιαστικὰ λέγονται αἱ λέξεις, αἱ ὁποῖαι σημαίνουν ὄντα, ἤτοι πρόσωπα, ζῶα ἢ πράγματα, πράξιν, κατάστασιν ἢ ιδιότητα.

1) Τὰ οὐσιαστικά, τὰ ὁποῖα σημαίνουν πρόσωπα, ζῶα ἢ πράγματα λέγονται συγκεκριμένα: Ἀριστοτέλης, θεός, λέων, τράπεζα.

2) Τὰ οὐσιαστικά, τὰ ὁποῖα σημαίνουν πράξιν, κατάστασιν ἢ ιδιότητα, λέγονται ἀφηρημένα: θυσία, ἡρεμία, λευκότης.

§ 44. Τὰ συγκεκριμένα οὐσιαστικά λέγονται

1) ὀνόματα κύρια, ὅταν σημαίνουν ἓν μόνον ὀρισμένον πρόσωπον ἢ ζῶον ἢ πρᾶγμα: Περικλῆς, Βουκεφάλας, Σπάγτη, Πίνδος.

2) ὀνόματα προσηγορικά, ὅταν σημαίνουν ἓν σύνολον ὁμοειδῶν προσώπων ἢ ζῶων ἢ πραγμάτων: μαθητής, ἵππος, ὄρος.

2. Γένος τῶν οὐσιαστικῶν.

§ 45. Τὰ πλεῖστα οὐσιαστικά ἔχουν ἓνα μόνον τύπον καὶ ἓν μόνον γένος: ὁ ἀνὴρ, ἡ γυνή, τὸ τέκνον—ὁ κίων, ἡ θύρα, τὸ ξύλον.

Τὰ τοιαῦτα οὐσιαστικά καλοῦνται μονοκατάληκτα καὶ μονογενῆ, ἐὰν δὲ εἶναι ὀνόματα ζῶων, καλοῦνται ἐπίκοινα: ὁ ἰέραξ, ἡ γαλιῆ.

Ἀπὸ τὰ οὐσιαστικά ὁμως, τὰ ὁποῖα σημαίνουν ζῶντα ὄντα

1) πολλὰ ἔχουν μὲν ἓνα μόνον τύπον ἀλλὰ δύο γένη, ἀρσενικὸν καὶ θηλυκόν: ὁ παῖς, ἡ παις—ὁ ἵππος, ἡ ἵππος, ὁ βοῦς, ἡ βοῦς.

Ταῦτα καλοῦνται μονοκατάληκτα καὶ διγενῆ ἢ κοινοῦ γένους.

2) πολλὰ ἔχουν δύο τύπους, ἓνα διὰ τὸ ἀρσενικὸν γένος καὶ ἓνα διὰ τὸ θηλυκόν: ὁ μαθητής, ἡ μαθήτρια—ὁ ἱερεὺς, ἡ ἱερεῖα—ὁ λέων, ἡ λέαινα.

Ταῦτα λέγονται δικατάληκτα καὶ διγενῆ.

ΣΗΜ. Τῶν ἐπικοίων οὐσιαστικῶν τὸ φυσικὸν γένος καθορίζεται, ἐὰν ὑπάρχη

ανάγκη, διὰ τῶν ἐπιθέτων ὁ ἄρορη, ἡ ἄρορη, ὁ θήλιος, ἡ θήλεια· ὁ ἄρορη ἀετός, ἡ ἄρορη ἀλώπηξ — ὁ θήλιος ἀετός, ἡ θήλεια ἀλώπηξ. (Πρβλ. καὶ νῦν: ἀρσενικός—θηλυκός ἀετός, ἀρσενική—θηλυκή ἀλεπού).

3. Κλίσις τῶν οὐσιαστικῶν.

1. ΠΡΩΤΗ ΚΛΙΣΙΣ

1. Ἄσυναίρετα.

§ 46. Κατὰ τὴν πρώτην κλίσιν κλίνονται ὀνόματα ἀρσενικά καὶ θηλυκὰ μόνον, ἀρσενικά, τὰ ὅποια λήγουν εἰς -ας ἢ -ης καὶ θηλυκὰ εἰς -α ἢ -η.

α. Παραδείγματα ἀρσενικῶν.

Ἐνικόσ

		(θ. ταμία-)	(θ. Ἀτρείδα-)	(θ. βουλευτα-)
ὄν.	ὁ	ταμίας	Ἀτρείδης	βουλευτής
γεν.	τοῦ	ταμίου	Ἀτρείδου	βουλευτοῦ
δοτ.	τῷ	ταμία	Ἀτρείδῃ	βουλευτῇ
αἰτ.	τόν	ταμίαν	Ἀτρείδην	βουλευτήν
κλ.	ὦ	ταμία	Ἀτρείδη	βουλευτᾶ

Πληθυντικόσ

ὄν.	οἱ	ταμίαι	Ἀτρεῖδαι	βουλευταί
γεν.	τῶν	ταμιῶν	Ἀτρειδῶν	βουλευτῶν
δοτ.	τοῖς	ταμίαις	Ἀτρεΐδαις	βουλευταῖς
αἰτ.	τούς	ταμίαις	Ἀτρεΐδας	βουλευτάς
κλ.	ὦ	ταμίαι	Ἀτρεΐδαι	βουλευταί

β. Παραδείγματα θηλυκῶν.

Ἐνικόσ

		(θ. μαχαιρα-)	(θ. φρουρα-)	(θ. μουσα-)
ὄν.	ἡ	μάχαιρα	φρουρά	μούσα
γεν.	τῆς	μαχίρας	φρουράς	μούσης
δοτ.	τῇ	μαχίρα	φρουρᾷ	μούσῃ
αἰτ.	τήν	μάχαιραν	φρουράν	μούσαν
κλ.	ὦ	μάχαιρα	φρουρά	μούσα

Πληθυντικός

ὄν.	αἱ	μάχαιραι	φρουραί	μοῦσαι
γεν.	τῶν	μαχαιρῶν	φρουρῶν	μουσῶν
δοτ.	ταῖς	μαχαίραις	φρουραῖς	μούσαις
αἰτ.	τάς	μαχίρας	φρουράς	μούσας
κλ.	ᾧ	μάχαιραι	φρουραί	μούσαι

Ἐπιζῶς

Πληθυντικός

		(θ. υμφα-)	(θ. τιμα-)			
ὄν.	ἡ	νύμφη	τιμή	αἱ	νύμφαι	τιμαί
γεν.	τῆς	νύμφης	τιμῆς	τῶν	νυμφῶν	τιμῶν
δοτ.	τῇ	νύμφῃ	τιμῇ	ταῖς	νύμφαις	τιμαῖς
αἰτ.	τήν	νύμφην	τιμήν	τάς	νύμφας	τιμάς
κλ.	ᾧ	νύμφῃ	τιμῇ	ᾧ	νύμφαι	τιμαί

§ 47. Φαινομενικαὶ καταλήξεις τῶν πρωτοκλίτων.

Ἐπιζῶς

Πληθυντικός

	Ἄρσενικόν	Θηλυκόν	Ἄρσ. καὶ Θηλ.
ὄν.	ᾶς ἢ ης	ᾶ ἢ ᾶ ἢ ἡ	αι
γεν.	ου	ᾶς ἢ ης	ῶν
δοτ.	α ἢ η	α ἢ η	αις
αἰτ.	ᾶν ἢ ην	ᾶν ἢ ᾶν ἢ ην	ᾶς
κλ.	ᾶ ἢ η ἢ ᾶ	ᾶ ἢ ᾶ ἢ η	αι

ΣΗΜ. Αἱ καταλήξεις αὗται προῆλθον ἐκ συγχωνεύσεως τῶν ἀρχικῶν κυρίως καταλήξεων μετὰ τοῦ χαρακτήρος, ὁ ὁποῖος εἰς τὰ πρωτόκλιτα [εἶναι α ἢ η· π.χ. ἡ κατάληξις τῆς ἐνικ. ὀνομαστικῆς -ας προῆλθεν ἐκ συγχωνεύσεως τοῦ χαρακτήρος α μετὰ τῆς κυρίως καταλήξεως -ς, ἡ κατάληξις τῆς πληθ. γενικῆς -ῶν, ἐκ συγχωνεύσεως τοῦ χαρακτήρος α μετὰ τῆς κυρίας καταλήξεως -ων, ἡ κατάληξις τῆς πληθ. αἰτιατικῆς -ας, ἐκ συγχωνεύσεως τοῦ χαρακτήρος α μετὰ τῆς κυρίως καταλήξεως -υς* (-ας=ᾶς, πρβλ. § 33,6).

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 48. Τὰ πρωτόκλιτα ὀνόματα

1) εἰς τὸν πληθυντικὸν (καὶ τὸν δυϊκὸν) ἔχουν πάντα τὰς ἰδίας καταλήξεις·

2) τὸ α εἰς τὴν κατάληξιν -ας (καθὼς καὶ εἰς τὴν κατάληξιν -α

ὀνομ. οὐκ
ἐπιζῶν.

του̅ δυϊκοῦ) τὸ ἔχουν πάντοτε μακρόν· ὁ ὀριθοθήρᾱς, τοὺς Ἄτρείδᾱς, τῆς χώρᾱς, τὰς σφαιρᾱς, (τῶ Ἄτρείδᾱ, τῶ μουσᾱ).

3) εἰς τὴν γενικὴν τοῦ πληθυντικοῦ τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης καὶ περισπῶνται· τῶν Ἄτρείδων, τῶν γεφυρῶν, τῶν σφαιρῶν, (ἀλλὰ οἱ ἔτησίαι=τὰ μελέμια, τῶν ἔτησιων).

(Ἴδὲ καὶ § 16, 6, 7 καὶ 8).

§ 49. Ἄπὸ τὰ ἄρσενικά πρωτόκλιτα ὀνόματα, τὰ ὅποια λήγουν εἰς -ης, σχηματίζουν τὴν ἐνικὴν κλητικὴν εἰς ᾶ

1) τὰ ἔθνικα· ὦ Πέσσα, ὦ Σκόθῃ.

2) τὰ εἰς -της· ὦ πολῖτα, ὦ δικαστά—δεσπότης, ὦ δέσποτα·

3) τὰ εἰς -άρχης, -μέτρης, -πώλης, -τρίβης, -ώνης κτλ. (ἦτοι τὰ σύνθετα μὲ δεῦτερον συνθετικὸν ῥῆμα)· ὦ γυμνασιόχα, ὦ γεωμέτρα, ὦ παιδοτοίβα.

§ 50. Τῶν θηλυκῶν πρωτοκλίτων εἰς -α τὸ α τοῦτο, ἐὰν μὲν πρὸ αὐτοῦ ὑπάρχη φωνῆν ἢ ρ, λέγεται καθαρόν α (οἰκί-α, ὦρ-α), ἐὰν δὲ πρὸ αὐτοῦ ὑπάρχη σύμφωνον, πλὴν τοῦ ρ, λέγεται μὴ καθαρόν α (ῥίξ-α, μουσ-α, ἄκανθ-α).

Κατὰ κανόνα τῶν θηλυκῶν πρωτοκλίτων ὀνομάτων

1) τὸ καθαρόν α εἶναι μακρόν· βασιλείᾱ, θήρᾱ.

2) τὸ μὴ καθαρόν α εἶναι βραχὺ καὶ εἰς τὴν γενικὴν καὶ δοτικὴν τοῦ ἐνικοῦ τοῦτο τρέπεται εἰς ἠ· γλώσσᾱ (γλώσσης, γλώσση)—μαῖζᾱ (μάζης, μάζη).

ΣΗΜ. 1. Τὸ καθαρόν α εἶναι βραχὺ

1) εἰς τὰ προπαροξύτονα ὀνόματα, ὡς εὐσέβεια, ἀλήθεια, Φώκια, Χαιρόνεια ἐθνοια κτλ.

2) εἰς τὰ ὀνόματα γραῖα, μαῖα, μνῖα.

3) εἰς τὰ ἐξῆς εἰς -ρα δισύλλαβα ὀνόματα· μοῖρα, πείρα, ποῖρα, σφαῖρα κα, σφῆρα.

ΣΗΜ. 2. Εἰς τὴν ἐνικὴν αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν τὸ α εἶναι μακρόν ἢ βραχὺ, ὅπως εἰς τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν (ἢ χώρᾱ), τῆν χώρᾱν, ὦ χώρᾱ, — (ἢ γλώσσᾱ), τῆν γλώσσᾱν, ὦ γλώσσᾱ.

2. Συνηρημένα.

§ 51. Τῶν πρωτοκλίτων οὐσιαστικῶν ὅσα εἶχον ἀρχῆθεν πρὸ τοῦ χαρακτήρος α τοῦ θέματος ἄλλο α ἢ ε, τὰ πλεῖστα ἔπαθον συναίρεσιν, διὸ καλοῦνται **συνηρημένα πρωτόκλιτα ὀνόματα**. (Ἄθηνά) Ἄθηνᾱ, (μνάα) μνά, (Ἑρμέας) Ἑρμῆς, (γέα) γῆ.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Ἑνικός

		(θ. Ἑρμια-, Ἑρμη-)	(θ. μυαα-, μυα-)	(θ. γαλαα-, γαλαη-)
ὄν.	ὁ	Ἑρμῆς	ἦ μνᾶ	γαλῆ
γεν.	τοῦ	Ἑρμιοῦ	τῆς μνᾶς	γαλῆς
δοτ.	τῷ	Ἑρμῆ	τῆ μνᾶ	γαλῆ
κίτ.	τὸν	Ἑρμῆν	τῆν μνᾶν	γαλῆν
κλ.	ὃ	Ἑρμῆ	ὃ μνᾶ	γαλῆ

Πληθυντικός

ὄν.	οἱ	Ἑρμαῖ	αἱ μναῖ	γαλαῖ
γεν.	τῶν	Ἑρμῶν	τῶν μνῶν	γαλῶν
δοτ.	τοῖς	Ἑρμαῖς	ταῖς μναῖς	γαλαῖς
κίτ.	τούς	Ἑρμαῖς	τάς μνᾶς	γαλαῖς
κλ.	ὃ	Ἑρμαῖ	ὃ μναῖ	γαλαῖ

§ 52. Τὰ συνηρημένα πρωτόκλιτα ὀνόματα

1) ἔχουν καὶ μετὰ τὴν συναίρεσιν τὰς καταλήξεις τῶν ἀσυναίρετων, πλὴν ὅτι τὸ εα εἰς τὸν ἐνικὸν τὸ συναίρουσιν εἰς η· (ὁ Ἑρμιας-Ἑρμῆς —ἐνῶ— τοὺς Ἑρμιας-Ἑρμαῖς).

2) εἶναι εἰς πάσας τὰς πτώσεις περισπώμενα. (Ἴδὲ § 16, 9).

ΣΗΜ. Τὸ ὄνομα ὁ βορέας λαμβάνεται εἰς πάσας τὰς πτώσεις καὶ ἀσυναίρετως καὶ συνηρημένως, ἀλλὰ συνηρημένον ἐκφέρεται μὲ διπλοῦν ρ· ὁ βορέας—ὁ βορράς, τοῦ βορέου—τοῦ βορρά, τῷ βορέα—τῷ βορρά κτλ.

II. ΔΕΥΤΕΡΑ ΚΛΙΣΙΣ

1. Ἀσυναίρετα.

§ 53. Ἡ δευτέρα κλίσις περιλαμβάνει ὀνόματα καὶ τῶν τριῶν γενῶν, ἄρσενικά καὶ θηλυκά, τὰ ὅποια λήγουν εἰς τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν εἰς -ος, καὶ οὐδέτερα, τὰ ὅποια λήγουν εἰς -ον.

α'. Παραδείγματα ἀρσενικῶν καὶ θηλυκῶν.

'Ενικός

	(θ.ἀνθρωπο-)	(θ.ιατρο-)		(θ.ψηφο-)	(θ.ἔδο-)
ὄν.	ὁ ἄνθρωπος	ἰατρός	ἡ	ψῆφος	ἔδος
γεν.	τοῦ ἀνθρώπου	ιατροῦ	τῆς	ψήφου	ἔδοῦ
δοτ.	τῷ ἀνθρώπῳ	ιατρῷ	τῇ	ψήφῳ	ἔδῳ
αἰτ.	τὸν ἄνθρωπον	ιατρὸν	τὴν	ψῆφον	ἔδον
κλ.	ὦ ἄνθρωπε	ιατρέ	ὦ	ψῆφε	ἔδε

Πληθυντικός

ὄν.	οἱ ἄνθρωποι	ἰατροὶ	αἱ	ψῆφοι	ἔδοι
γεν.	τῶν ἀνθρώπων	ιατρῶν	τῶν	ψήφων	ἔδῶν
δοτ.	τοῖς ἀνθρώποις	ιατροῖς	ταῖς	ψήφοις	ἔδοῖς
αἰτ.	τούς ἀνθρώπους	ιατρούς	τάς	ψήφους	ἔδοὺς
κλ.	ὦ ἄνθρωποι	ἰατροὶ	ὦ	ψῆφοι	ἔδοι

β'. Παραδείγματα οὐδετέρων.

'Ενικός

Πληθυντικός

	(θ.ποτηριο-)	(θ.φυτο-)			
ὄν.	τὸ ποτήριον	φυτὸν	τὰ	ποτήρια	φυτὰ
γεν.	τοῦ ποτηρίου	φυτοῦ	τῶν	ποτηρίων	φυτῶν
δοτ.	τῷ ποτηρίῳ	φυτῷ	τοῖς	ποτηρίοις	φυτοῖς
αἰτ.	τὸ ποτήριον	φυτὸν	τὰ	ποτήρια	φυτὰ
κλ.	ὦ ποτήριον	φυτὸν	ὦ	ποτήρια	φυτὰ

§ 54. Φαινομενικαὶ καταλήξεις τῶν δευτεροκλίτων.

'Ενικός

Πληθυντικός

	'Αρσ. καὶ Θηλ.	Οὐδ.	'Αρσ. καὶ Θηλ.	Οὐδ.
ὄν.	-ος	-ον	-οι	-ᾶ
γεν.	-ου	-ου	-ων	-ων
δοτ.	-ῳ	-ῳ	-οις	-οις
αἰτ.	-ον	-ον	-ους	-ᾶ
κλ.	-ε	-ον	-οι	-ᾶ

ΣΗΜ. Αί καταλήξεις αὗται προήλθον ἐκ συγχωνεύσεως τῶν ἀρχικῶν κυρίως καταλήξεων μετὰ τοῦ χαρακτήρος τοῦ θέματος, ὁ ὁποῖος εἰς τὰ δευτερόκλιτα εἶναι ο (ἢ ε)· π.χ. ἡ κατάληξις -ος ἢ -ον προήλθεν ἐκ συγχωνεύσεως τοῦ χαρακτήρος ο μετὰ τῆς κυρίως καταλήξεως -ς ἢ -ν, ἡ κατάληξις -ους ἐκ συγχωνεύσεως τοῦ χαρακτήρος ο μετὰ τῆς κυρίως καταλήξεως -νς (-ους =ους· § 33,6).

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 55. Τῶν δευτεροκλίτων ὀνομάτων

1) τῶν ἀρσενικῶν καὶ τῶν θηλυκῶν αἱ καταλήξεις εἶναι αἱ ἴδιαι εἰς πάσας τὰς πτώσεις·

2) τῶν οὐδέτερων αἱ καταλήξεις διαφέρουν ἀπὸ τὰς καταλήξεις τῶν ἀρσενικῶν καὶ τῶν θηλυκῶν εἰς τὴν ὀνομαστικὴν καὶ τὴν κλητικὴν τοῦ ἐνικοῦ καὶ εἰς τὴν ὀνομαστικὴν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν τοῦ πληθυντικοῦ.

§ 56. 1) Τὰ οὐδέτερα (οἷα σδῆποτε κλίσεως) ἔχουν τρεῖς πτώσεις ὁμοίας, ἥτοι τὴν ὀνομαστικὴν, τὴν αἰτιατικὴν καὶ τὴν κλητικὴν.

2) Ἡ κατάληξις α εἰς τὰ οὐδέτερα εἶναι βραχεῖα· τὰ δῶρα, τὰ μῆ-
λᾶ, (τὰ ποιήματᾶ).

(Ἴδὲ καὶ § 16, 2, 3, 4, 5, 6, 7 καὶ 8).

2. Συνηρημένα.

§ 57. Ἀπὸ τὰ δευτερόκλιτα οὐσιαστικά, ὅσα εἶχον ἀρχῆθεν πρὸ τοῦ χαρακτήρος ο τοῦ θέματος ἄλλο ο ἢ ε, τὰ πλεῖστα ἔπαθον συναίρεσιν, διὸ καλοῦνται **συνηρημένα δευτερόκλιτα ὀνόματα**· (νόος) νοῶς, (ὄστέον) ὄστοῶν. (Πρβλ. § 51).

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Ἐνικός

(θ. ἐκπλοο-, ἐκπλου-) (θ. ῥοο-, ῥου-) (θ. προχοο-, προχού-) (θ. ὄστεο-, ὄστου-)

ὀν.	ὁ	ἔκπλους	ῥοῦς	ἡ	πρόχους	τὸ	ὄστοῦν
γεν.	τοῦ	ἔκπλου	ῥοῦ	τῆς	πρόχου	τοῦ	ὄστοῦ
δοτ.	τῷ	ἔκπλω	ῥῷ	τῇ	πρόχῳ	τῷ	ὄστῳ
αἰτ.	τὸν	ἔκπλουν	ῥοῦν	τὴν	πρόχουν	τὸ	ὄστοῦν

Πληθυντικός

ὄν.	οἱ	ἔκπλοι	ῥοῖ	αἱ	πρόχοι	τὰ	ὄστᾶ
γεν.	τῶν	ἔκπλων	ῥῶν	τῶν	πρόχων	τῶν	ὄστῶν
δοτ.	τοῖς	ἔκπλοις	ῥοῖς	ταῖς	πρόχοις	τοῖς	ὄστοις
αἱτ.	τούς	ἔκπλους	ῥοῦς	τάς	πρόχους	τά	ὄστᾶ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 58. Τὰ συνηρημένα δευτερόκλιτα ὀνόματα

1) ἔχουν καί μετὰ τὴν συναίρεσιν τὰς καταλήξεις τῶν ἀσυναίρετων, πλὴν ὅπου τὰ ἀσυναίρετα ἔχουν εἰς τὴν κατάληξιν ο ἢ ε, ταῦτα ἔχουν ου, (τὸ ὁποῖον προέρχεται ἐκ τῆς συναίρέσεως τοῦ ο+ο ἢ ε+ο).

2) τονίζονται εἰς πάσας τὰς πτώσεις εἰς τὴν συλλαβὴν, εἰς τὴν ὁποῖαν τονίζεται ἡ ἐνική ὀνομαστική· (τὰ σύνθετα παρὰ τὸν κανόνα § 25).

3) δὲν ἔχουν κλητικὴν (οὐδὲ δυϊκὸν ἀριθμὸν).

Ἄττικὸκλιτα.

§ 59. Μερικὰ ὀνόματα τῆς δευτέρας κλίσεως λήγουν οὐχὶ εἰς -ας, -ον, ἀλλὰ εἰς -ως, -ων· ὁ Ἄθως, ἡ ἄλως, ὁ νεώς. Ταῦτα λέγονται ἄττικὸκλιτα, διότι τὰ μετεχειρίζοντο πρὸ πάντων οἱ ὁμιλοῦντες τὴν Ἄττικὴν διάλεκτον.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Ἐπιγὸς

	(θ. νεω-)	(θ. Μενελεω-)	(θ. ἄλω-)	(θ. ἀνώγεω-)			
ὄν.	ὁ	νεώς	Μενέλεως	ἡ	ἄλως	τὸ	ἀνώγεων
γεν.	τοῦ	νεώ	Μενέλεω	τῆς	ἄλω	τοῦ	ἀνώγεω
δοτ.	τῷ	νεῷ	Μενέλεω	τῇ	ἄλω	τῷ	ἀνώγεω
αἱτ.	τόν	νεών	Μενέλεων	τὴν	ἄλω	τὸ	ἀνώγεων
κλ.	ῶ	νεώς	Μενέλεως	ῶ	ἄλω	ῶ	ἀνώγεων

Πληθυντικός

ὄν.	οἱ	νεῶ	—	αἱ	ἄλω	τά	ἀνώγεω
γεν.	τῶν	νεῶν	—	τῶν	ἄλων	τῶν	ἀνώγεων
δοτ.	τοῖς	νεῶς	—	ταῖς	ἄλως	τοῖς	ἀνώγεως
αἰτ.	τούς	νεούς	—	τάς	ἄλως	τά	ἀνώγεω
κλ.	ὧ	νεῶ	—	ῶ	ἄλω	ῶ	ἀνώγεω

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 60. Τὰ ἀπτικόκλιτα ὀνόματα

1) ἔχουν εἰς τὰς καταλήξεις πασῶν τῶν πτώσεων **ω**· ὑπὸ τοῦτο δὲ τὸ **ω** ὑπάρχει ἢ ὑπογεγραμμένον, ὅπου ἢ ἀντίστοιχος κατάληξις τῶν κοινῶν δευτεροκλίτων ὀνομάτων ἔχει **ι**· *τῶ νεῶ* (τῶ θεῶ), *οἱ νεῶ* (οἱ θεοί).

2) ἔχουν τὴν ἐνικὴν κλητικὴν ὁμοίαν μὲ τὴν ὀνομαστικὴν.

3) τονίζονται εἰς πάσας τὰς πτώσεις ὅπου καὶ ὅπως ἡ ἐνικὴ ὀνομαστικὴ· *ὁ λεῶς*, *τοῦ λεῶ*, *ὁ Δεξιέλω*, *τοῦ Δεξιέλω*, *ὁ ταῶς*, *τοῦ ταῶ*, *τῶ ταῶ* κτλ.

ΣΗΜ. Μερικὰ ἀπτικόκλιτα ὀνόματα σχηματίζουν τὴν ἐνικὴν αἰτιατικὴν χωρὶς τὸ τελικόν· *τόν Ἄθω*, *τὴν Ἄλω*, *τὴν Ἐω*, *τὴν Κῶ*, *τόν Μίνω* (κατὰ τὴν τρίτην κλίσιν).

III. ΤΡΙΤΗ ΚΛΙΣΙΣ

Εἰσαγωγικαὶ παρατηρήσεις.

§ 61. Ἡ τρίτη κλίσις περιλαμβάνει ὀνόματα καὶ τῶν τριῶν γενῶν (ὅπως καὶ ἡ δευτέρα κλίσις).

Τὰ τριτόκλιτα ὀνόματα λήγουν εἰς τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν εἰς ἓν ἐκ τῶν φωνηέντων **α**, **ι**, **υ**, **ω** ἢ εἰς ἓν ἐκ τῶν ληκτικῶν συμφῶνων (**ν**, **ρ**, **ς**, **ψ**, **ξ**), εἰς δὲ τὴν ἐνικὴν γενικὴν εἰς **-ος** (καὶ σπανιώτερον εἰς **-ως** ἢ **-ους**).

§ 62. Τὰ τριτόκλιτα ὀνόματα λέγονται **περιττοσύλλαβα**, διότι κανονικῶς εἰς τὰς ἄλλας πτώσεις ἔχουν μίαν συλλαβὴν περισσοτέραν τῆς ἐνικῆς ὀνομαστικῆς (καὶ κλητικῆς).

§ 63. 1) Τὰ ἀρσενικά καὶ θηλυκὰ τριτόκλιτα ὀνόματα ἄλλα μὲν σχηματίζουν τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν μὲ τὴν κατάληξιν **-ς**, καὶ ταῦ-

τα λέγονται καταληκτικά (στάχυ-ς, γίγα-ς), άλλα δὲ τὴν σχηματίζουν ἄνευ καταλήξεως, καὶ ταῦτα λέγονται ἀκατάληκτα (λιμὴν, γέρον).

2) Τὰ οὐδέτερα τριτόκλιτα ὀνόματα δὲν ἔχουν καμμίαν κατάληξιν εἰς τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν.

§ 64. Ἐκ τῶν τριτοκλίτων ὀνομάτων

1) ἄλλα μὲν εἶναι μονόθεμα, ἥτοι σχηματίζονται ἀπὸ ἓν θέμα εἰς πάσας τὰς πτώσεις (σωλήν, σωλήν-ος κτλ.), ἄλλα δὲ εἶναι διπλόθεμα, ἥτοι σχηματίζονται ἀπὸ δύο θέματα (λιμὴν, λιμέν-ος κτλ.).

2) τῶν διπλοθέμων τὸ ἓν θέμα, ὅταν τοῦτο ἔχη εἰς τὴν τελευταίαν συλλαβὴν του μακρὸν φωνῆεν, λέγεται ἰσχυρὸν (λιμην-, χιων-), τὸ δὲ ἕτερον, τὸ ὅποιον ἔχει εἰς τὴν τελευταίαν συλλαβὴν του βραχὺ φωνῆεν, λέγεται ἀσθενὲς (λιμεν-, χιον-).

§ 65. Τῶν τριτοκλίτων ὀνομάτων τὸ θέμα γενικῶς εὐρίσκεται ἐκ τῆς ἐνικῆς γενικῆς, ἀφ’ οὗ ἀφαιρεθῆ ἡ κατάληξις αὐτῆς -ος (*Ἑλλην-ος, γίγαντ-ος). Ἐὰν δὲ τὸ ὄνομα εἶναι διπλόθεμον, τὸ ἕτερον ἐκ τῶν θεμάτων αὐτοῦ εὐρίσκεται ἐκ τῆς ἐνικῆς ὀνομαστικῆς (λιμέν-ος, λιμὴν—χιών-ος, χιών).

§ 66. 1) Κατὰ τὸν χαρακτῆρα τοῦ θέματος αὐτῶν τὰ τριτόκλιτα ὀνόματα διαιροῦνται εἰς **φωνηεντόληκτα** (στάχυ-ς, στάχυ-ος, πόλι-ς, πόλε-ως) καὶ εἰς **συμφωνόληκτα** (ἄγων, ἄγων-ος, γέρον, γέροντ-ος).

2) Τὰ συμφωνόληκτα τριτόκλιτα ὀνόματα ὑποδιαιροῦνται εἰς **ἄφωνόληκτα**, ἥτοι μὲ χαρακτῆρα ἄφωνον (φύλαξ, φύλακ-ος, πατρίς, πατριδ-ος) καὶ εἰς **ἡμιφωνόληκτα**, ἥτοι μὲ χαρακτῆρα ἡμίφωνον (λιμὴν, λιμέν-ος, ῥήτωρ, ῥήτορ-ος) (§ 3, 1—2).

Α'. ΦΩΝΗΕΝΤΟΛΗΚΤΑ

§ 67. Τὰ φωνηεντόληκτα τριτόκλιτα ὀνόματα, τὰ πλείστα, εἶναι γένους ἀρσενικοῦ ἢ θηλυκοῦ, ἐλάχιστα δὲ εἶναι γένους οὐδέτερου.

§ 68. α') Καταληκτικὰ εἰς -ως, -ωος, ἢ -υς -υος, μονόθεμα.

Ἐνικός

	(θ. ἥρω-)	(θ. ῥω-)	(θ. ἰχθύ-)		(θ. δρυ-)	
ὄν.	ὁ	ἥρω-ς	ῥώ-ς	ἰχθύ-ς	ἡ	δρυ-ς
γεν.	τοῦ	ἥρω-ος	ῥω-ός	ἰχθύ-ος	τῆς	δρυ-ός
δοτ.	τῷ	ἥρω-ι	ῥω-ι	ἰχθύ-ι	τῇ	δρυ-ι
αἰτ.	τόν	ἥρω-α	ῥῶ-α	ἰχθύ-ν	τῆν	δρυ-ν
κλ.	ὃ	ἥρω-ς	ῥῶ-ς	ἰχθύ	ἃ	δρυ

Πληθυντικός

ὄν.	οἱ	ἥρω-ες	ῥῶ-ες	ἰχθύ-ες	αἱ	δρύ-ες
γεν.	τῶν	ἥρῶ-ων	ῥῶ-ων	ἰχθύ-ων	τῶν	δρυ-ῶν
δοτ.	τοῖς	ἥρω-σι	ῥω-σι	ἰχθύ-σι	ταῖς	δρυ-σι
αἰτ.	τούς	ἥρω-ας	ῥῶ-ας	ἰχθύ-ς	τάς	δρυ-ς
κλ.	ὓ	ἥρω-ες	ῥῶ-ες	ἰχθύ-ες	ἃ	δρύ-ες

ΣΗΜ. Κατὰ τὸ ὄνομα ἰχθύς κλίνεται καὶ τὸ ὄνομα ὁ ἔγχελος εἰς τὸν ἐνικὸν ἀριθμὸν. (Ἴδὲ καὶ § 70, Σημ.).

Ὅμοίως δὲ κλίνονται καὶ ὅσα φωνηεντόληκτα ἔχουν χαρακτῆρα ι, ὅπως ὁ κίς, ὁ, ἡ οἷς (ἐκ τοῦ οἷς) κατὰ τὸ κύριον ὄνομα ὁ Συέννεσις, προσέτι δὲ τὰ ὀνόματα ἡ τίγρις καὶ ἡ τύρσις εἰς τὸν ἐνικὸν ἀριθμὸν· ὁ κίς, τοῦ κι-ός, τῷ κι-ί, τὸν κι-ν, οἱ κι-ες, τῶν κι-ῶν, τοῖς κισί, τοὺς κι-ς κτλ.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 69. Τῶν εἰς -υς, -υος τριτοκλίτων ὀνομάτων

1) ἡ ἐνικὴ κλητικὴ σχηματίζεται ἄνευ καταλήξεως, ἡ ἐνικὴ αἰτιατικὴ μὲ τὴν κατάληξιν -ν ἀντὶ -α καὶ ἡ πληθυντικὴ αἰτιατικὴ μὲ τὴν κατάληξιν -ς ἀντὶ -ας· (ὃ ἰχθύ, τὸν ἰχθύ-ν, τοὺς ἰχθύ-ς).

2) οἱ μονοσύλλαβοι τύποι καὶ ἡ πληθυντικὴ αἰτιατικὴ ἐν γένει, ὅταν τονίζωνται εἰς τὴν λήγουσαν, περισπῶνται πορὰ τὸν κανόνα (§ 16, 6)· ὁ μῦς, τὸν μῦν, ὃ μῦ, τοὺς μῦς—τάς ὀφρῦς, τοὺς ἰχθύς.

§ 70. β') Καταληκτικὰ ἄρσ. καὶ θηλ. εἰς -ις, -εως, ἢ -υς, -εως, διπλόθεμα, καὶ τὸ οὐδέτερον τὸ ἄστν.

Ἑνικόσ

	(θ. πρυτανι-,πρυτανε-)	(θ. πολι-,πολε-)	(θ. πελεκυ-,πελεκε-)	(θ. άστυ-,άστε-)
ὄν.	ὁ πρύτανι-ς	ἡ πόλι-ς	ὁ πέλεκυ-ς	τὸ ἄστυ
γεν.	τοῦ πρυτάνε-ως	τῆς πόλε-ως	τοῦ πελέκε-ως	τοῦ ἄστεως
δοτ.	τῷ πρυτάνει	τῇ πόλει	τῷ πελέκει	τῷ ἄστει
αἰτ.	τὸν πρύτανι-ν	τὴν πόλι-ν	τὸν πέλεκυ-ν	τὸ ἄστυ
κλ.	ὦ πρύτανι	ὦ πόλι	ὦ πέλεκυ	ὦ ἄστυ

Πληθυντικός

ὄν.	οἱ πρυτάνεις	αἱ πόλεις	οἱ πελέκεις	τὰ ἄστυ
γεν.	τῶν πρυτάνε-ων	τῶν πόλε-ων	τῶν πελέκε-ων	τῶν ἄστε-ων
δοτ.	τοῖς πρυτάνε-σι	ταῖς πόλε-σι	τοῖς πελέκε-σι	τοῖς ἄστεσι
αἰτ.	τούς πρυτάνεις	τάς πόλεις	τούς πελέκεις	τὰ ἄστυ
κλ.	ὦ πρυτάνεις	ὦ πόλεις	ὦ πελέκεις	ὦ ἄστυ

ΣΗΜ. Κατὰ τὸ ὄνομα ἡ πόλις ἐκτός πολλῶν ἄλλων ὀνομάτων κλίνονται εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν καὶ τὰ ὀνόματα τίγρις καὶ τύρσις. Κατὰ δὲ τὸ ὄνομα ὁ πέλεκυς κλίνονται τὰ ὀνόματα ὁ πῆχυς, ὁ πρέσβυς καθὼς καὶ τὸ ὄνομα ὁ ἔγγελυς εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν. (Ἰδὲ § 68, Σημ.).

§ 71. Κατάληξις τῶν τριτοκλίτων ὀνομάτων εἶναι

	Ἑνικόσ		Πληθυντικός
	Ἄρσ. καὶ Θηλ.	Οὐδ.	Ἄρσ. καὶ Θηλ. Οὐδέτ.
ὄν.	-ς ἤ -	-	-ες -ᾶ
γεν.	-ος (ἤ -ως)	-ος (ἤ -ως)	-ων -ων
δοτ.	-ῖ	-ῖ	-σῖ -σῖ
αἰτ.	-ᾶ ἤ -ν	-	-ᾶς ἤ (-νς) -ᾶ
κλ.	-ς ἤ -	-	-ες -ᾶ

ΣΗΜ. Ἡ κατάληξις τῆς ἐνικῆς γενικῆς -ως προήλθεν ἐξ ἀντιμεταχωρήσεως πόλη-ος, πόλε-ως - βασιλῆ-ος, βασιλέ-ως (§ 32,4).

Ἡ δὲ κατάληξις τῆς πληθυντικῆς αἰτιατικῆς -νς γίνεται -ς μετ' ἀποβολῆν τοῦ ν πρὸ τοῦ ς. (Ἰδὲ § 33, 6 καὶ § 32,4).

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 72. Τὰ εἰς -ις ἢ -ους, γεν. -εως φωνηεντόληκτα ὀνόματα

1) ὀσχηματίζονται ἀπὸ δύο θέματα, ἥτοι ὅσα μὲν λήγουν εἰς -ις, ἀπὸ ἓν θέμα εἰς ι (πρυτανι-, πολι-) καὶ ἀπὸ ἕτερον εἰς ε (πρυτα-

νε-, πολε-), ὅσα δὲ λήγουν εἰς **-υς**, ἀπὸ ἓν θέμα εἰς **υ** (*πελεκυ-*, *πηχυ-*) καὶ ἀπὸ ἕτερον εἰς **ε** (*πελεκε-*, *-πηχε-*). καὶ ἀπὸ μὲν τὸ πρῶτον θέμα, τὸ ὁποῖον λήγει εἰς **ι** ἢ **υ**, σχηματίζεται ἡ ἐνικὴ ὀνομαστικὴ, αἰτιατικὴ καὶ κλητικὴ, ἀπὸ δὲ τὸ δεύτερον, τὸ ὁποῖον λήγει εἰς **ε**, πᾶσαι αἱ ἄλλαι πτώσεις·

2) τὸν χαρακτήρα **ε** μὲ τὸ ἐπόμενον **ι** ἢ **ε** τῶν καταλήξεων τὸν συναίρουσιν εἰς **ει**. (*πόλε-ι*, *πόλει-πόλε-ες*, *πόλεις*).

3) εἰς τὴν γενικὴν τοῦ ἐνικοῦ ἔχουν κατάληξιν οὐχὶ **-ος** ἀλλὰ **-ως**, καὶ εἰς τὴν πτώσιν ταύτην καθὼς καὶ εἰς τὴν γενικὴν τοῦ πληθυντικοῦ τονίζονται εἰς τὴν προπαραλήγουσαν παρὰ τὸν κανόνα (§ 16,2): *πόλε-ως*, *πήχε-ων*.

4) τὴν ἐνικὴν κλητικὴν τὴν σχηματίζουν ἄνευ καταλήξεως καὶ τὴν ἐνικὴν αἰτιατικὴν μὲ τὴν κατάληξιν **-ν**, τὴν δὲ πληθυντικὴν αἰτιατικὴν ὁμοίαν μὲ τὴν ὀνομαστικὴν (*αἱ πόλεις—τάς πόλεις*, *οἱ πῆχεις—τοὺς πῆχεις*).

ΣΗΜ. Τοῦ οὐδετέρου ὀνόματος τὸ ἄστυ εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν ὁ χαρακτήρ **ε** συναίρειται μὲ τὴν κατάληξιν **α** εἰς **η**· (ἄστε-α) ἄστη.

§ 73. γ') Καταληκτικὰ εἰς **-εύς**, γεν. **-έως**, εἰς **-αῦς** καὶ εἰς **-οῦς**, μονόθεμα.

Ἐνικός

		(θ. ἵππευ-)	(θ. ἄλιευ-)		(θ. γραυ-)		(θ. βου-)
ὄν.	ὁ	ἵππευ-ς	ἄλιευ-ς		ἡ γραυ-ς		ὁ βοῦ-ς
γεν.	τοῦ	ἵππέ-ως	ἄλιέως καὶ ἄλιῶς		τῆς γρα-ός		τοῦ βο-ός
δοτ.	τῷ	ἵππεϊ	ἄλιεϊ		τῇ γρα-τ		τῷ βο-τ
αἰτ.	τὸν	ἵππέ-ᾱ	ἄλιεᾱ καὶ ἄλιᾱ		τὴν γραυ-ν		τὸν βοῦ-ν
κλ.	ᾧ	ἵππεῦ	ἄλιεῦ		ᾧ γραῦ		ᾧ βοῦ

Πληθυντικός

ὄν.	οἱ	ἵππεῖς	ἄλιεῖς		αἱ γραῖ-ες		οἱ βό-ες
γεν.	τῶν	ἵππέ-ων	ἄλιέων καὶ ἄλιῶν		τῶν γρα-ῶν		τῶν βο-ῶν
δοτ.	τοῖς	ἵππεῦ-σι	ἄλιεῦ-σι		ταῖς γραυ-σί		τοῖς βου-σί
αἰτ.	τούς	ἵππέ-ᾱς	ἄλιεᾱς καὶ ἄλιᾱς		τάς γραυ-ς		τούς βοῦ-ς
κλ.	ᾧ	ἵππεῖς	ἄλιεῖς		ᾧ γραῖ-ες		ᾧ βό-ες

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 74. Τῶν εἰς -εὺς ἢ -αῦς ἢ -οῦς φωνηεντολήκτων ὀνομάτων ὁ χαρακτήρ υ μεταξὺ δύο φωνηέντων ἀποβάλλεται· βασιλεύς, βασιλεῦ, βασιλεῦσι, - γραῦς, γραῦν, γραυσί - ἀλλὰ - βασιλέως, βασιλέα - γραός, γραῆς· (ιδεὶ § 33,3).

§ 75. Τῶν εἰς -εὺς φωνηεντολήκτων ὀνομάτων

1) τὸ ε τοῦ θέματος, τὸ ὁποῖον μένει μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ χαρακτηριστοῦ υ, συναιρεῖται μὲ τὸ ἐπόμενον ι ἢ ε τῶν καταλήξεων εἰς ι· (ἰππέ-ι) ἰππεῖ, (ἰππέ-ες) ἰππεῖς, (ἰππέ-ε) ἰππεῖ· (πρβλ. § 72,2).

2) ἡ ἐνική κλητική σχηματίζεται ἀπὸ τὸ θέμα μόνον ἄνευ καταλήξεως· ὦ βασιλεῦ·

3) ἡ ἐνική γενική ἔχει κατάληξιν οὐχὶ -ος ἀλλὰ -ως, καὶ τὸ α τῆς καταλήξεως τῆς ἐνικῆς αἰτιατικῆς καὶ τῆς πληθυντικῆς αἰτιατικῆς εἶναι μακρόν· (Ἰδεὶ § 32,4).

§ 76. Ὅσα φωνηεντόληκτα εἰς -εὺς ἔχουν φωνῆεν πρὸ τοῦ τελικοῦ ε τοῦ θέματος, συνήθως συναίρουσιν τὸ ε τοῦτο μὲ τὸ ἐπόμενον ω καὶ α τῶν καταλήξεων (τῆς γενικῆς καὶ αἰτιατικῆς τοῦ ἐνικοῦ καὶ τοῦ πληθυντικοῦ)· (Εὐβοέως) Εὐβοῶς, (Εὐβοέων) Εὐβοῶν, (Εὐβοέα) Εὐβοᾶ, (Εὐβοέας) Εὐβοᾶς.

§ 77. δ') Ἀκατάληκτα εἰς -ῶ, γεν. -οῦς, διπλόθεμα.

Ἐνικός

(θ. Λητω-,Λητο-)

(θ. ἤχω-,ήχο-)

ὄν.	ἡ	Λητῶ			ἡ	ἤχῶ
γεν.	τῆς	Λητούς	(ἐκ τοῦ	Λητό-ος)	τῆς	ἤχοῦς
δοτ.	τῇ	Λητοῖ	(ἐκ τοῦ	Λητό-ῖ)	τῇ	ἤχοῖ
αἰτ.	τὴν	Λητῶ	(ἐκ τοῦ	Λητό-α)	τὴν	ἤχῶ
κλ.	ῶ	Λητοῖ			ῶ	ἤχοῖ

ΣΗΜ. Τὰ ὀνόματα ταῦτα κανονικῶς ἔχουν μόνον ἐνικὸν ἀριθμὸν, ὡς ἂν δὲ σχηματίζονται καὶ εἰς τὸν πληθυντικόν, κλίνονται εἰς αὐτὸν κατὰ τὴν δευτέραν κλίσιν· ἡ λεχῶ, τῆς λεχοῦς κτλ.—αἱ λεχοί, τῶν λεχῶν, ταῖς λεχοῖς, τὰς λεχοῦς κτλ.

Εἰς τὴν ἐνικήν αἰτιατικὴν ὀξύνονται παρὰ τὸν κανόνα (§ 16,9).

Β'. ΣΥΜΦΩΝΟΛΗΚΤΑ

1. Ἄφωνόληκτα.

§ 78. Τὰ ἀφωνόληκτα τριτόκλιτα ὀνόματα εἶναι

- 1) οὐρανικόληκτα, ἥτοι μὲ χαρακτηριστῆρα οὐρανικόν (κ, γ, χ)
- 2) χειλικόληκτα, ἥτοι μὲ χαρακτηριστῆρα χειλικόν (π, β, φ)
- 3) ὀδοντικόληκτα, ἥτοι μὲ χαρακτηριστῆρα ὀδοντικόν (τ, δ, θ).

§ 79. Οὐρανικόληκτα καὶ χειλικόληκτα, καταληκτικὰ εἰς -ξ, -ψ, -ς, μονόθεμα.

Ἐνικόσ

ὄν.	ὁ	φύλαξ	ἡ	φλόξ	ὁ	ὄνουξ
γεν.	τοῦ	φύλακ-ος	τῆς	φλογ-ός	τοῦ	ὄνουχ-ος
δοτ.	τῷ	φύλακ-ι	τῇ	φλογ-ί	τῷ	ὄνουχ-ι
αἰτ.	τόν	φύλακ-α	τήν	φλόγ-α	τόν	ὄνουχ-α
κλ.	ὦ	φύλαξ	ὦ	φλόξ	ὦ	ὄνουξ

Πληθυντικόσ

ὄν.	οἱ	φύλακ-ες	αἱ	φλόγ-ες	οἱ	ὄνουχ-ες
γεν.	τῶν	φυλάκ-ων	τῶν	φλογ-ῶν	τῶν	ὄνουχ-ων
δοτ.	τοῖς	φύλαξι	ταῖς	φλοξί	τοῖς	ὄνουξι
αἰτ.	τούς	φύλακ-ας	τάς	φλόγ-ας	τούς	ὄνουχ-ας
κλ.	ὦ	φύλακ-ες	ὦ	φλόγ-ες	ὦ	ὄνουχ-ες

Ἐνικόσ

Πληθυντικόσ

ὄν.	ὁ	κώνωψ	Ἄραψ	οἱ	κώνωπ-ες	Ἄραβ-ες
γεν.	τοῦ	κώνωπ-ος	Ἄραβ-ος	τῶν	κωνώπ-ων	Ἄράβ-ων
δοτ.	τῷ	κώνωπ-ι	Ἄραβ-ι	τοῖς	κώνωψι	Ἄραψι
αἰτ.	τόν	κώνωπ-α	Ἄραβ-α	τούς	κώνωπ-ας	Ἄραβ-ας
κλ.	ὦ	κώνωψ	Ἄραψ	ὦ	κώνωπ-ες	Ἄραβ-ες

ΣΗΜ. Οἱ τύποι τῆς ἐνικῆς ὀνομαστικῆς καὶ τῆς πληθυντικῆς δοτικῆς προ-ἤλθον ἐξ ἀρχικῶν τύπων φύλακ-ς, φλόγ-ς, ὄνουχ-ς, κώνωπ-ς, Ἄραβ-ς—φύλακ-σι, φλογ-σί, ὄνουχ-σι, κώνωπ-σι, Ἄραβ-σι. (Ἰδὲ § 36, 1 καὶ 2).

§ 80. Ὀδοντικόληκτα. α') Καταληκτικὰ εἰς -ς, μονόθεμα.

Ἑνικὸς

ὄν.	ὁ	τάπηξ	ἡ	Ἑλληνίς	ὁ	ὄρνιξ
γεν.	τοῦ	τάπητ-ος	τῆς	Ἑλληνίδ-ος	τοῦ	ὄρνιθ-ος
δοτ.	τῷ	τάπητ-ι	τῇ	Ἑλληνίδ-ι	τῷ	ὄρνιθ-ι
αἰτ.	τὸν	τάπητ-α	τὴν	Ἑλληνίδ-α	τὸν	ὄρνιν
κλ.	ὃ	τάπηξ	ὃ	Ἑλληνίς	ὃ	ὄρνι

Πληθυντικός

ὄν.	οἱ	τάπητ-ες	αἱ	Ἑλληνίδ-ες	οἱ	ὄρνιθ-ες
γεν.	τῶν	ταπήτ-ων	τῶν	Ἑλληνίδ-ων	τῶν	ὄρνιθ-ων
δοτ.	τοῖς	τάπη-σι	ταῖς	Ἑλληνί-σι	τοῖς	ὄρνι-σι
αἰτ.	τούς	τάπητ-ας	τάς	Ἑλληνίδ-ας	τούς	ὄρνιθ-ας
κλ.	ὧ	τάπητ-ες	ὧ	Ἑλληνίδ-ες	ὧ	ὄρνιθ-ες

Ἑνικὸς

Πληθυντικός

ὄν.	ὁ	ἀνδριάξ	ἐλέφας	οἱ	ἀνδριάντ-ες	ἐλέφαντες
γεν.	τοῦ	ἀνδριάντ-ος	ἐλέφαντος	τῶν	ἀνδριάντ-ων	ἐλεφάντων
δοτ.	τῷ	ἀνδριάντ-ι	ἐλέφαντι	τοῖς	ἀνδριᾶ-σι	ἐλέφασι
αἰτ.	τὸν	ἀνδριάντ-α	ἐλέφαντα	τούς	ἀνδριάντ-ας	ἐλέφαντας
κλ.	ὃ	ἀνδριάξ	ἐλέφαν	ὧ	ἀνδριάντ-ες	ἐλέφαντες

ΣΗΜ. Οἱ τύποι τῆς ἐνικῆς ὀνομαστικῆς καὶ τῆς πληθυντικῆς δοτικῆς προήλθον ἐξ ἀρχικῶν τύπων *τάπητ-ς*, *Ἑλληνίδ-ς*, *ὄρνιθ-ς*, *ἀνδριάντ-ς*, *ἐλέφαντ-ς*, *τάπητ-σι*, *Ἑλληνίδ-σι*, *ἀνδριάντ-σι*, *ἐλέφαντ-σι*. (Ἰδὲ § 33,4 καὶ 5).

§ 81. α') Ἀκατάληκτα εἰς **-ων**, **-οντος**, διπλόθεμα, καὶ οὐδέτερα εἰς **-α**, **-ατος**.

Ἑνικὸς

Πληθυντικός

Ἑνικὸς

Πληθυντικός

(θ. γερωντ-, γερонт-)

(θ. σωματ-)

ὄν.	ὁ	γέρων	οἱ	γέροντ-ες	τὸ	σῶμα	τὰ	σώματ-α
γεν.	τοῦ	γέροντ-ος	τῶν	γερόντ-ων	τοῦ	σώματ-ος	τῶν	σωμάτ-ων
δοτ.	τῷ	γέροντ-ι	τοῖς	γέρου-σι	τῷ	σώματ-ι	τοῖς	σώμα-σι
αἰτ.	τὸν	γέροντ-α	τούς	γέροντ-ας	τὸ	σῶμα	τὰ	σώματ-α
κλ.	ὃ	γέρον	ὧ	γέροντ-ες	ὃ	σῶμα	ὧ	σώματ-α

ΣΗΜ. Οἱ τύποι τῆς ἐνικῆς ὀνομαστικῆς καὶ κλητικῆς προήλθον ἐξ ἀρχικῶν τύπων *γέροντ-σι*, *σώματ-σι*. (Ἰδὲ § 33, 1, 4, 5).

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 82. Τὰ ἀρσενικά καὶ θηλυκὰ ἀφωνόληκτα ὀνόματα κανονικῶς σχηματίζουν τὴν ἐνικήν αἰτιατικήν εἰς *α* (τὸν *πίνακα*, τὴν *πατρίδα*) καὶ τὴν ἐνικήν κλητικήν ὁμοίαν μετὰ τὴν ἐνικήν ὀνομαστικήν (ὦ *τάπης*, ὦ *πατρίς*, ὦ *ἰμάς*, ὦ *ὁδοὺς*).

Ἐξαιροῦνται καὶ

1) τὴν ἐνικήν αἰτιατικήν τὰ βαρύτενα ὀδοντικόληκτα εἰς *-ις* τὴν σχηματίζουν εἰς *-ν* (κατὰ τὰ φωνηεντόληκτα εἰς *-ις*, *-εως*): ἢ *ἔρις*—τὴν *ἔριν*, ἢ *χάρις*—τὴν *χάριν*, (ὅπως ἢ πόλις—τὴν πόλιν).

2) τὴν ἐνικήν κλητικήν

α') τὰ *-ις* βαρύτενα ὀδοντικόληκτα, τὸ ὀξύτονον ὄνομα ἢ *τυραννίς* καὶ τὸ ὄνομα ὁ *παῖς* (=πά-ις) τὴν σχηματίζουν ἄνευ τῆς καταλήξεως *-ς* (κατὰ τὰ εἰς *-ις* φωνηεντόληκτα): ὦ *παῖ*, ὦ *τυραννί*, ὦ *Ἀρτεμι*, ὦ *Ἄρι*, ὦ *ἔρι*, ὦ *ἔριν*, (ὅπως ὦ πρύτανι, ὦ πόλι).

β') τὰ εἰς *-ας* (*-αντος*) βαρύτενα ὀδοντικόληκτα τὴν σχηματίζουν ὁμοίαν μετὰ τὸ θέμα: ὦ *ἐλέφαν* (ἐκ τοῦ ἐλέφαντ), ὦ *γίγαν* (ἐκ τοῦ γίγαντ). (Ἴδὲ § 33,1).

ΣΗΜ. 1. Τὰ ὀνόματα ἢ *ἀλώπηξ* (τῆς *ἀλώπεκ-ος*) καὶ ὁ *πούς* (τοῦ *ποδ-ός*) σχηματίζονται ἀπὸ δύο θέματα, ἀπὸ ἰσχυρὸν (*ἀλωπηκ-*, *πούδ-*) εἰς τὴν ἐνικήν ὀνομαστικήν καὶ τὴν κλητικήν καὶ ἀπὸ ἀσθενές (*ἀλωπεκ-*, *ποδ-*) εἰς τὰς ἄλλας πτώσεις.

Τὸ δὲ ὄνομα ἢ *θριξ* σχηματίζεται ἀπὸ τὸ (ἀρχικόν) θέμα *θριχ-* εἰς τὴν ὀνομαστικήν καὶ τὴν κλητικήν τοῦ ἐνικοῦ καὶ εἰς τὴν δοτικήν τοῦ πληθυντικοῦ (ἢ *θριξί*, ὦ *θριξί*, ταῖς *θριξί*), καὶ ἀπὸ τὸ θέμα *τριχ-* εἰς τὰς ἄλλας πτώσεις (τῆς *τριχός*, τῆ *τριχί* κτλ. Ἴδὲ § 37,7).

ΣΗΜ. 2. Μερικά ὀδοντικόληκτα ὀνόματα μετὰ θέμα εἰς *-ντ* ἔπαθον συναίρεσιν ἐντὸς τοῦ θέματος (τοῦ *α+ω* ἢ *α+ο* εἰς *ω*, τοῦ *α+ε* ἢ *α+ει* εἰς *α* καὶ τοῦ *ο+ει* ἢ *ο+ει* εἰς *ου*): ὁ *Ξενοφῶν* (Ξενοφάωντ), τοῦ *Ξενοφώντος* (Ξενοφάοντ-ος) κτλ., ὁ *ἀλλᾶς* (ἀλλάεντ-ς, ἀλλάεις), τοῦ *ἀλλᾶντ-ος* (ἀλλάέντ-ος) κτλ., ὁ *πλακοῦς* (πλακόντ-ς, πλακόεις), τοῦ *πλακοῦντος* (πλακόντ-ος) κτλ. (Ἴδὲ § 16, 9, § 25, § 33, 1 καὶ 5).

2. Ἡμιφωνόληκτα

§ 83. Τὰ ἡμιφωνόληκτα τριτόκλιτα ὀνόματα εἶναι

1) ἐνρινόληκτα, ἥτοι μετὰ χαρακτῆρα τοῦ θέματος ἐνρινόν (*ν*):

Γ 2) ὑ γ ρ ό λ η κ τ α, ἤτοι με χαρακτηριστῆρα ὑ γ ρ ό ν (λ, ρ)

3) σ ι γ μ ό λ η κ τ α, ἤτοι με χαρακτηριστῆρα σ.

§ 84. α') Ἐνρινόληκτα.

1. Καταληκτικὰ εἰς -ις, γεν. -ῖνος, καὶ ἀκατάληκτα εἰς -άν, γεν. -ᾶνος, -ην, γεν. -ηνος καὶ -ων, γεν. -ωνος, μονόθεμα.

Ἐνικός

	(θ. δελφιν-)	(θ. παιαν-)	(θ. Ἑλλην-)	(θ. χιτων-)
ὄν.	ὁ δελφίς	παιᾶν	Ἑλλην	χιτῶν
γεν.	τοῦ δελφῖν-ος	παιᾶν-ος	Ἑλλην-ος	χιτῶν-ος
δοτ.	τῷ δελφῖν-ι	παιᾶν-ι	Ἑλλην-ι	χιτῶν-ι
αἰτ.	τόν δελφῖν-α	παιᾶν-α	Ἑλλην-α	χιτῶν-α
κλ.	ὦ δελφίς	παιᾶν	Ἑλλην	χιτῶν

Πληθυντικός

ὄν.	οἱ δελφῖν-ες	παιᾶν-ες	Ἑλλην-ες	χιτῶν-ες
γεν.	τῶν δελφῖν-ων	παιᾶν-ων	Ἑλλήν-ων	χιτῶν-ων
δοτ.	τοῖς δελφῖ-σι	παιᾶ-σι	Ἑλλη-σι	χιτῶ-σι
αἰτ.	τούς δελφῖν-ας	παιᾶν-ας	Ἑλλην-ας	χιτῶν-ας
κλ.	ὦ δελφῖν-ες	παιᾶν-ες	Ἑλλην-ες	χιτῶν-ες

ΣΗΜ. Καταληκτικὸν ἐνρινόλικτον εἶναι καὶ τὸ μοναδικὸν ὄνομα ὁ κτεῖς (τοῦ κτεν-ός, τῷ κτεν-ί, τὸν κτέν-α, ὦ κτεῖς — οἱ κτέν-ες, τῶν κτεν-ῶν, τοῖς κτε-σί, τοὺς κτέν-ας κτλ.).

Οἱ τύποι δελφίς, κτεῖς, δελφῖσι, παιᾶσι, Ἑλλησι, χιτῶσι κττ. προῆλθον ἐξ ἀρχικῶν τύπων δελφῖν-ς, κτέν-ς, δελφῖν-σι, παιᾶν-σι, χιτῶν-σι. (Ἴδε § 33,6).

§ 85. 2. Ἀκατάληκτα εἰς -ην, γεν. -ενος, -ων, γεν. -ονος, διπλόθεμα.

Ἐνικός

	(θ. ποιμην-, ποιμεν-)	(θ. χελιδον-, χελιδον-)	(θ. κίων-, κιον-)
ὄν.	ὁ ποιμῆν	ἡ χελιδὼν	ὁ κίων
γεν.	τοῦ ποιμέν-ος	τῆς χελιδόν-ος	τοῦ κίων-ος
δοτ.	τῷ ποιμέν-ι	τῇ χελιδόν-ι	τῷ κίων-ι
αἰτ.	τόν ποιμέν-α	τὴν χελιδόν-α	τόν κίων-α
κλ.	ὦ ποιμῆν	ὦ χελιδὼν	ὦ κίον

Πληθυντικός

ὄν.	οἱ	ποιμέν-ες	αἱ	χελιδόν-ες	οἱ	κίον-ες
γεν.	τῶν	ποιμέν-ων	τῶν	χελιδόν-ων	τῶν	κίον-ων
δοτ.	τοῖς	ποιμέ-σι	ταῖς	χελιδό-σι	τοῖς	κίο-σι
αἰτ.	τούς	ποιμέν-ας	τάς	χελιδόν-ας	τούς	κίον-ας
κλ.	ὧ	ποιμέν-ες	ὧ	χελιδόν-ες	ὧ	κίον-ες

ΣΗΜ. Οἱ τύποι τῆς πληθυντικῆς δοτικῆς προῆλθον ἐξ ἀρχικῶν τύπων ποι-μέν-σι, χελιδόν-σι, κίον-σι. (Ἴδὲ § 33, 6).

§ 86. β') Ὑγρόληκτα.

1. Ἀκατάληκτα εἰς -ήρ, γεν. -ήρος, μονόθεμα, καί εἰς -ήρ, γεν. -έρος, -ωρ, γεν. -ορος, διπλόθεμα.

Ἐνικός

		(θ. κρατηρ-)	(θ. ἀθηρ-, ἀθερ-)	(θ. ῥητωρ-, ῥητορ-)
ὄν.	ὁ	κρατῆρ	ἀθῆρ	ῥήτωρ
γεν.	τοῦ	κρατῆρ-ος	ἀθέρ-ος	ῥήτορ-ος
δοτ.	τῷ	κρατῆρ-ι	ἀθέρ-ι	ῥήτορ-ι
αἰτ.	τόν	κρατῆρ-α	ἀθέρ-α	ῥήτορ-α
κλ.	ὧ	κρατῆρ	ἀθῆρ	ῥῆτορ

Πληθυντικός

ὄν.	οἱ	κρατῆρ-ες	ἀθέρ-ες	ῥήτορ-ες
γεν.	τῶν	κρατῆρ-ων	ἀθέρ-ων	ῥητόρ-ων
δοτ.	τοῖς	κρατῆρ-σι	ἀθέρ-σι	ῥήτορ-σι
αἰτ.	τούς	κρατῆρ-ας	ἀθέρ-ας	ῥήτορ-ας
κλ.	ὧ	κρατῆρ-ες	ἀθέρ-ες	ῥήτορ-ες

ΣΗΜ. 1. Κατὰ τὸ ὄνομα ὁ κρατῆρ κλίνεται ἐκτός τῶν ἄλλων καὶ τὸ ὄνομα ὁ σωτήρ (τοῦ σωτήρος), καὶ κατὰ τὸ ὄνομα ὁ ἀθῆρ κλίνεται καὶ τὸ ὄνομα ὁ ἀστήρ (τοῦ ἀστέρος), ἀλλὰ τὸ μὲν ὄνομα ὁ σωτήρ σχηματίζει τὴν ἐνικὴν κλητικὴν ὧ σωτέρ, τὸ δὲ ὄνομα ὁ ἀστήρ, τὴν πληθυντικὴν δοτικὴν τοῖς ἀστράσι (κατὰ τὰ συγκοπτόμενα).

ΣΗΜ. 2. Ὑγρόληκτον μὲ χαρακτηριστῆρα λ εἶναι μόνον τὸ ὄνομα ὁ ἄλς (τοῦ ἀλός, τῷ ἀλί, τὸν ἄλα, ὧ ἄλς — οἱ ἄλες, τῶν ἄλων, τοῖς ἀλαί, τοὺς ἄλας κτλ).

2. Ουδέτερα.

§ 87. Ουδέτερα υγρόληκτα είναι τὰ ὀνόματα τὸ ἕαρ καὶ τὸ νέκταρ, εὐχρηστα μόνον εἰς τὸν ἐνικὸν ἀριθμὸν.

Τὸ ὄνομα τὸ ἕαρ ἐκφέρεται καὶ συνηρημένον· τὸ ἕαρ—ἦρ, τοῦ ἕαρος—ἦρος, τῷ ἕαρι—ἦρι κτλ. (Ἴδὲ § 56 καὶ § 63, 2).

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

εἰς τὰ ἐνρινόληκτα καὶ ὑγρόληκτα ὀνόματα.

§ 88. Τὰ ἀρσενικά καὶ θηλυκὰ ἐνρινόληκτα καὶ υγρόληκτα ὀνόματα

1) τὰ διπλόθεμα σχηματίζουν ἀπὸ μὲν τὸ ἰσχυρὸν θέμα τὴν ἐνικήν ὀνομαστικήν, ἀπὸ δὲ τὸ ἀσθενὲς τὰς ἄλλας πτώσεις· ὁ λιμήν, ἡ χιών, ὁ αἰθήρ, ὁ κοσμήτωρ — τοῦ λιμέν-ος, τῆς χιών-ος, τοῦ αἰθέρ-ος, τοῦ κοσμήτωρ-ος κτλ.

2) τὴν ἐνικήν κλητικήν τὴν σχηματίζουν τὰ πλεῖστα ὁμοίαν μετὰ τὴν ἐνικήν ὀνομαστικήν· ἡ ἀκτίς—ῶ ἀκτίς, ὁ πελεκάν—ῶ πελεκάν, ὁ ποιμήν—ῶ ποιμήν, ἡ χελιδὼν— ῶ χελιδὼν, ὁ ἀστὴρ—ῶ ἀστὴρ.

Ἐξαιροῦνται ἐκ τῶν διπλοθέμων τὰ βαρύτερα εἰς -ων (γεν. -ονος) καὶ -ωρ (γεν. -ορος), τὰ ὅποια σχηματίζουν τὴν ἐνικήν κλητικήν ὁμοίαν μετὰ τὸ ἀσθενὲς θέμα· ὁ γεῖτων—ῶ γεῖτον, ὁ αὐτοκράτωρ—ῶ αὐτοκράτορ.

Τὰ κύρια ὀνόματα Ἄγαμέμνων καὶ Ἄριστογείτων καὶ τὰ ὅμοια εἰς τὴν ἐνικήν κλητικήν ἀναβιβάζουν προσέτι τὸν τόνον· ῶ Ἀγάμεμνον, ῶ Ἄριστόγειτον.

3. Συγκοπτόμενα.

§ 89. Ἀκατάληκτα εἰς -ηρ, γεν. -ρος, διπλόθεμα.

Ἐνικός

Πληθυντικός

(θ. πατηρ-, πατερ-, ἀνηρ-, ἀνερ-)

ὄν.	ὁ	πατήρ	ἀνὴρ	οἱ	πατέρ-ες	ἄνδρ-ες
γεν.	τοῦ	πατρ-ός	ἀνδρ-ός	τῶν	πατέρ-ων	ἀνδρ-ῶν
δοσ.	τῷ	πατρ-ὶ	ἀνδρ-ὶ	τοῖς	πατρ-ά-σι	ἀνδρ-ά-σι
αἰτ.	τὸν	πατέρ-α	ἄνδρ-α	τούς	πατέρ-ας	ἄνδρ-ας
κλ.	ῶ	πάτερ	ἄνερ	ῶ	πατέρ-ες	ἄνδρ-ες

·Ενικός

ή	Δημήτηρ
τῆς	Δήμητρ-ος
τῆ	Δήμητρ-ι
τῆν	Δήμητρ-α
ᾧ	Δήμητερ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 90. Τὰ διπλόθεμα εἰς -ηρ ὑπόληκτα ὀνόματα πατήρ, μήτηρ θυγάτηρ, γαστήρ, Δημήτηρ καὶ ἀνὴρ λέγονται συγκοπτόμενα, διότι (συγκόπτουν, ἦτοι) ἀποβάλλουν τὸ ε τοῦ ἀσθενοῦς θέματος, τὰ μὲν ὀνόματα πατήρ, μήτηρ, θυγάτηρ καὶ γαστήρ εἰς τὴν γενικὴν καὶ δοτικὴν τοῦ ἐνικοῦ καὶ τὴν δοτικὴν τοῦ πληθυντικοῦ, τὸ δὲ ὄνομα Δημήτηρ εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις τοῦ ἐνικοῦ καὶ τὸ ὄνομα ἀνὴρ εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις τοῦ ἐνικοῦ καὶ εἰς πάσας τὰς πτώσεις τοῦ πληθυντικοῦ (καὶ τοῦ δυϊκοῦ). (Ἴδὲ § 32,1 καὶ § 34,2).

Πάντα τὰ συγκοπτόμενα ὀνόματα εἰς τὴν δοτικὴν τοῦ πληθυντικοῦ μεταξὺ τοῦ συγκεκριμένου θέματος καὶ τῆς καταλήξεως -σι ἔχουν α βραχύ, ἐπὶ τοῦ ὁποίου καὶ τονίζονται: μητρ-ά-σι, θυγατρ-ά-σι, γαστρ-ά-σι.

§ 91. Ἐκ τῶν συγκοπτομένων ὀνομάτων

1) τὰ μὲν ὀνόματα πατήρ, μήτηρ, θυγάτηρ καὶ γαστήρ εἰς τὴν γενικὴν καὶ δοτικὴν τοῦ ἐνικοῦ, τὸ δὲ ὄνομα ἀνὴρ καὶ εἰς ταύτας τὰς πτώσεις καὶ εἰς τὴν γενικὴν τοῦ πληθυντικοῦ τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης: μητρός, μητρί, ἀνδρός, ἀνδρί, ἀνδρῶν.

2) τὸ ὄνομα Δημήτηρ εἰς πάσας τὰς βραχυκαταλήκτους πτώσεις τονίζεται εἰς τὴν προπαραλήγουσαν.

3) τὰ ὀνόματα πατήρ, θυγάτηρ καὶ ἀνὴρ εἰς τὴν ἐνικὴν κλητικὴν ἀναβιβάζουν τὸν τόνον: ᾧ πάτερ, θύγατερ, ἀνερ.

4) τὸ ὄνομα γαστήρ ἔχει τὴν ἐνικὴν κλητικὴν ὁμοίαν μὲ τὴν ὀνομαστικὴν: ᾧ γαστήρ (κανονικῶς. Πρβλ. § 88,2).

§ 92. γ') Σιγμόληκτα.

α'). Οὐδέτερα εἰς -ας, γεν. -ως (ἢ -ατος).

Ἑνικός

Πληθυντικός

ὄν.	τὸ	κέρας	ἢ	τὸ	κέρας	τὰ	κέρα	ἢ	τὰ	κέρατ-α
γεν.	τοῦ	κέρω		τοῦ	κέρατ-ος	τῶν	κερῶν		τῶν	κεράτ-ων
δοτ.	τῷ	κέρα		τῷ	κέρατ-ι		τοῖς		κέρασ-ι	
αἰτ.	τὸ	κέρας		τὸ	κέρας	τὰ	κέρα		τὰ	κέρατ-α
κλ.	ᾧ	κέρας		ᾧ	κέρας	ᾧ	κέρα		ᾧ	κέρατ-α

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 93. Σιγμόληκτα οὐδέτερα εἰς -ας εἶναι ἔξ: *κέρας*, *κρέας*—*γέρας*, *γῆρας*—*πέρας*, *τέρας*. Τούτων

1) ὁ χαρακτήρ σ μεταξύ δύο φωνηέντων ἀποβάλλεται καὶ τὰ συναντώμενα μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ σ φωνηέντα συναίρουνται (κρέασ-ος, κρέα-ος=) *κρέως*, (κρέασ-ι, κρέα-ι=) *κρέα* κτλ. (Ἴδὲ καὶ § 33,3).

2) σχηματίζονται ὡς σιγμόληκτα μόνον, ἀπὸ θέμα εἰς -ασ, τὰ ὀνόματα *κρέας*, *γέρας* καὶ *γῆρας*: (τὸ *κρέας*, τοῦ *κρέως*, τῷ *κρέα* κτλ.). Ὡς σιγμόληκτον δὲ ὁμοῦ καὶ ὡς ὀδοντικόληκτον ἀπὸ θέμα εἰς -ατ σχηματίζεται τὸ ὄνομα τὸ *κέρας* καὶ τὸ ὄνομα τὸ *τέρας* εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν: (τὰ *τέρα* ἢ *τέρατα*, τῶν *τερῶν* ἢ *τεράτων* κτλ.). Τὸ δὲ ὄνομα τὸ *πέρας* (ὅπως καὶ τὸ ὄνομα τὸ *τέρας* εἰς τὸν ἐνικόν) ἀπὸ σιγμόληκτον θέμα εἰς -ασ σχηματίζει μόνον τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν, τὰς δὲ ἄλλας πτώσεις τὰς σχηματίζει μόνον ἀπὸ θέμα εἰς -ατ (κατὰ τὰ εἰς -α οὐδέτερα ὀδοντικόληκτα: τὸ *πέρας*, τοῦ *πέρατ-ος* κτλ., τὰ *πέρατ-α*, τῶν *περάτ-ων* κτλ., τὸ *τέρας*, τοῦ *τέρατ-ος* κτλ.). (Ἴδὲ § 81).

ΣΗΜ. Τὸ καταληκτικὸν α τῆς πληθυντικῆς ὀνομαστικῆς, αἰτιατικῆς καὶ κλητικῆς τῶν ὀνομάτων τούτων, τὸ ὅποιον προήλθεν ἐκ συναίρεσεως τοῦ α+α, δύναται νὰ βραχύνεται κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὰ ἄλλα οὐδέτερα: τὰ *γέρα* ἢ *γέρα* (ὅπως τὰ δῶρα).

§ 94. β') Οὐδέτερα εἰς -ος, γεν. -ους.

Ἑνικός

Πληθυντικός

	(θ. στελεχες-)	(θ. χρεες-)			
ὄν.	τὸ	στέλεχος	χρέος	τὰ	στελέχη χρέα
γεν.	τοῦ	στελέχους	χρέους	τῶν	στελεχῶν χρεῶν

δοτ.	τῶ	στελέχει	χρέει	τοῖς	στελέχεσι	χρέεσι
αἰτ.	τό	στέλεχος	χρέος	τά	στελέχη	χρέα
κλ.	ᾧ	στέλεχος	χρέος	ᾧ	στελέχη	χρέα

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 95. Τῶν σιγμολήκτων οὐδετέρων εἰς -ος

1) τὸ θέμα λήγει εἰς -εσ, ἀλλὰ τὸ ε τὸ πρὸ τοῦ χαρακτῆρος σ εἰς τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν (αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν) τρέπεται εἰς σ· (θ. ἔθνεσ-) τὸ ἔθνος (§ 32,5).

2) ὁ χαρακτήρ σ μεταξύ δύο φωνηέντων ἀποβάλλεται, τὰ δὲ συναντώμενα μετὰ τὴν ἀποβολὴν αὐτοῦ φωνήεντα συναιροῦνται, ἦτοι τὸ ε+α εἰς η ἢ, ἂν προηγῆται ἄλλο ε, εἰς ᾱ (τὰ βέλεα—βέλη, τὰ χρέεα—χρέα), τὸ ε+ι εἰς ει (τῶ δάσε-ῖ—δάσει), τὸ ε+ο εἰς ου (τοῦ ὄρε-ος—ὄρους), τὸ ε+ω εἰς ω (τῶν τειχέ-ων—τειχῶν). (Ἴδὲ καὶ § 33,3, Σημ.).

ΣΗΜ. Μερικὰ σιγμολήκτα οὐδέτερα εἰς -ος τὴν πληθυντικὴν γενικὴν τὴν σχηματίζουν ἀσυναίρετον (τῶν ἀνθέων, τῶν χειλέων) ἢ καὶ ἀσυναίρετον καὶ συνηρημένην (τῶν ὄρεων ἢ τῶν ὀρεῶν).

§ 96. γ') Ἀρσενικά. Ἀκατάληκτα εἰς -ης, γεν. -ους (ἢ -ῆς, γεν. -έους), διπλόθεμα.

	Ἐνικός		Πληθυντικός			
	(θ. Σωκράτησ-, Σωκράτεσ-)		(θ. Ἡρακλήσ-, Ἡρακλέεσ-)			
ὄν.	ὁ	Σωκράτης	Ἡρακλῆς	οἱ	Σωκράται	Ἡρακλεῖς
γεν.	τοῦ	Σωκράτους	Ἡρακλέους	τῶν	Σωκρατῶν	Ἡρακλέων
δοτ.	τῶ	Σωκράτει	Ἡρακλεῖ	τοῖς	Σωκράταις	—
αἰτ.	τὸν	Σωκράτη	Ἡρακλέα	τούς	Σωκράτας	Ἡρακλεῖς
κλ.	ᾧ	Σώκρατες	Ἡράκλεις	ᾧ	Σωκράται	Ἡρακλεῖς

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 97. Τὰ ἀρσενικά σιγμολήκτα οὐσιαστικά εἰς -ης, γεν. -ους (ἢ -ῆς, γεν. -έους) εἶναι πάντα κύρια ὀνόματα (σύνθετα, μὲ δευτερον συνθετικὸν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὄνομα σιγμολήκτων οὐδέτερον εἰς -ος ἢ ῥημα): Πολυκράτης (πολύς, κράτος)—Δημοσθένης (δῆ-

μος, **σθένος**) — Ἀγαθοκλῆς (ἀγαθός, κλέος) — (ἄριστος, φαίνομαι)
Ἄριστοφάνης, (δῆμος, χαίρω) Δημοχάρης κτλ.

Ταῦτα 1) σχηματίζονται ἀπὸ δύο θέματα, ἀπὸ ἰσχυρὸν θέμα εἰς -ησ εἰς τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν καὶ ἀπὸ ἀσθενὲς θέμα εἰς -εσ εἰς πάσας τὰς ἄλλας πτώσεις. Τούτου ὁ χαρακτήρ σ μεταξύ δύο φωνηέντων ἀποβάλλεται καὶ τὰ συναντώμενα φωνήεντα συναιροῦνται, ὅπως εἰς τὰ σιγμόληκτα οὐδέτερα εἰς -ος (§ 95,2).

2) εἰς τὴν ἐνικὴν κλητικὴν ἀναβιβάζουν τὸν τόνον: ὦ Ἄριστότελες, ὦ Δημόσθερες, ὦ Ἀγαθόκλεις (= Ἀγαθόκλεες).

3) ὁσάκις λαμβάνονται εἰς πληθυντικὸν ἀριθμὸν, σχηματίζονται εἰς τὸν ἀριθμὸν τοῦτον τὰ μὲν εἰς -ης, γεν. -ους συνήθως κατὰ τὴν ἀ' κλίσιν, τὰ δὲ εἰς -ῆς, γεν. -έους (ἦτοι τὰ εἰς -κλῆς) κατὰ τὴν τρίτην.

4) ὅσα λήγουν εἰς -κλῆς συναιροῦν τὸ ε τῆς συλλαβῆς -κλε, ὅπου μετ' αὐτὸ ἀκολουθεῖ η ἢ ε ἢ ει (Θεμιστοκλέης) Θεμιστοκλῆς, (Θεμιστόκλεες) Θεμιστόκλεις, (Θεμιστοκλεί) Θεμιστοκλεῖ.

ΣΗΜ. Τὰ εἰς -ης, γεν. -ους σχηματίζουν τὴν ἐνικὴν αἰτιατικὴν καὶ εἰς -ην (κατὰ τὰ πρωτόκλιτα): τὸν Σωκράτην, τὸν Δημοσθένην, (ὅπως τὸν Ἄριστειδην).

§ 98. δ') Θηλυκά. Ἀκατάληκτα εἰς -ώς, γεν. -οῦς, διπλόθεμα,

Ἐνικός

	(θ. αἰδωσ-, αἰδοσ-)	(θ. Ἦωσ-, Ἦοσ-)
ὄν.	ῆ αἰδώς	ῆ Ἦώς
γεν.	τῆς αἰδοῦς (ἐκ τοῦ αἰδόσ-ος)	τῆς Ἦοῦς
δοτ.	τῆ αἰδοῖ (ἐκ τοῦ αἰδόσ-ι)	τῆ Ἦοῖ
αἰτ.	τὴν αἰδῶ (ἐκ τοῦ αἰδόσ-α)	τὴν Ἦῶ
κλι.	ῶ αἰδῶς	ῶ Ἦῶς (προβλ. § 77).

ΓΕΝΙΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Εἰς τὰ τριτοκλιτὰ ὀνόματα

§. 99. Αἱ καταλήξεις τῶν τριτοκλιτῶν ὀνομάτων

- 1) τῶν ἀρσενικῶν καὶ τῶν θηλυκῶν εἶναι αἱ ἴδιαι·
- 2) τῶν οὐδετέρων διαφέρουν ἀπὸ τὰς καταλήξεις τῶν ἀρσενικῶν

καὶ τῶν θηλυκῶν μόνον εἰς τὴν ὀνομαστικὴν, τὴν αἰτιατικὴν καὶ τὴν κλητικὴν. (Ἰδὲ § 55, § 56, § 63, 2).

§ 100. Τῶν καταλήξεων τῆς τρίτης κλίσεως *ι, -σι, -α* καὶ *-ας* τὸ δίχρονον *ι* καὶ *α* εἶναι βραχύ· *κλητῆρῖ, κλητῆρσί, κλητῆρᾶ, κλητῆρᾶς*.

§ 101. Τὰ μονοσύλλαβα τριτόκλιτα ὀνόματα εἰς τὴν γενικὴν καὶ τὴν δοτικὴν παντὸς ἀριθμοῦ τονίζονται ἐπὶ τῆς καταλήξεως (παρὰ τὸν κανόνα· § 16, 8): *ὁ θῆρ—τοῦ θηρός, τῶ θηρῖ—τῶν θηρῶν, ταῖς θηρσί—(τοῖν θηροῖν)*. Ἀλλὰ τὰ μονοσύλλαβα ὀνόματα ἢ *δάς, τὸ οὔς, ὁ παῖς, ὁ Τρῶς* καὶ τὸ *φῶς* εἰς τὴν πληθυντικὴν γενικὴν τονίζονται κανονικῶς *τῶν δάδων, τῶν θῶων, τῶν ὄτων, τῶν παιδων, τῶν Τρώων, τῶν φώτων*.

§ 102. Περισπῶνται παρὰ τὸν κανόνα, ἂν καὶ δὲν προέρχονται ἐκ συναίρεσως (§ 16,6).

1) ἡ ἐνικὴ ὀνομαστικὴ καὶ κλητικὴ τοῦ ὀνόματος ἢ *γλαυῆ*·

2) ἡ ἐνικὴ κλητικὴ τῶν εἰς *-εύς*: *ῶ γραμματεῦ, ῶ Θησεῦ*.

3) ἡ ἐνικὴ ὀνομαστικὴ, αἰτιατικὴ καὶ κλητικὴ τῶν ὀνομάτων τὸ *πῦρ, τὸ οὔς*. (Ἰδὲ καὶ § 69,2).

ΣΗΜ. Περισπῶνται κανονικῶς αἱ λέξεις *παῖς* καὶ *φῶς*, διότι προῆλθον ἐκ συναίρεσως (πάις, φῶς). Ἡ δὲ λέξις ἢ *κλεις* προῆλθεν ἐξ ἀρχαιοτέρου τύπου *κληίς*, καὶ κανονικῶς ὀξύνεται. (Ἰδὲ § 16, 9)

Ο ΔΥΪΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ

§ 103. Ὁ δυϊκὸς ἀριθμὸς τῶν ὀνομάτων πάσης κλίσεως ἔχει δύο μόνον τύπους, ἦτοι ἓνα διὰ τὴν ὀνομαστικὴν, τὴν αἰτιατικὴν καὶ τὴν κλητικὴν, καὶ ἓνα διὰ τὴν γενικὴν καὶ τὴν δοτικὴν. Αἱ δὲ καταλήξεις τοῦ δυϊκοῦ τῶν ὀνομάτων εἶναι

1) τῆς *α'* κλίσ. ὀνομ., αἰτ. καὶ κλητ. *-α*, γεν. καὶ δοτ. *-αιν*·

2) τῆς *β'* κλίσ. ὀνομ., αἰτ. καὶ κλητ. *-ω*, γεν. καὶ δοτ. *-οιν*·

3) τῆς *γ'* κλίσ. ὀνομ., αἰτ. καὶ κλητ. *-ε*, γεν. καὶ δοτ. *-οιν*, π.χ.

α') *τῶ βουλευτά, τοῖν βουλευταῖν—τῶ μούσα, τοῖν μούσαιν*.

β') *τῶ ἱατρῶ, τοῖν ἱατροῖν—τῶ νήσω, τοῖν νήσων—τῶ δένδρῳ, τοῖν δένδροισιν*.

γ') *τῶ ἦρω-ε, τοῖν ἠρώ-οιν—τῶ βό-ε, τοῖν βο-οῖν—τῶ φύλακ-ε, τοῖν φυλάκ-οιν,—τῶ πόλει, τοῖν πολέ-οιν—τῶ βασιλεῖ, τοῖν βασιλέ-οιν—(τῶ σκέλει, τοῖν σκελοῖν)*. (Ἰδὲ § 95, 2).

ΑΝΩΜΑΛΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

§ 104. Πολλά ουσιαστικά ὀνόματα δὲν σχηματίζονται καὶ δὲν κλίνονται ὀμαλῶς, ἤτοι κατὰ πάντα συμφώνως μὲ τοὺς κανόνας μιᾶς τῶν τριῶν κλίσεων καὶ δι' αὐτὸ λέγονται ἀνώμαλα.

Ἐκ τῶν ἀνωμάτων οὐσιαστικῶν λέγονται

1) ἔτερογενῆ, ὅσα εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν ἔχουν (ἕτερον, ἤτοι) διάφορον γένος ἀπὸ τὸ γένος τοῦ ἐνικοῦ, ἢ συγχρόνως τὸ αὐτὸ γένος καὶ διάφορον· ὁ λύχνος—τὰ λύχνα, ὁ σῖτος—τὰ σῖτα, ὁ δεσμός—οἱ δεσμοὶ καὶ τὰ δεσμά, τὸ στάδιον—τὰ στάδια καὶ οἱ στάδιοι. (Πρβλ. νῦν: ὁ πλοῦτος—τὰ πλούτη, ὁ ναῦλος—οἱ ναῦλοι καὶ τὰ ναῦλα).

2) διπλογενῆ, ὅσα εἰς τὸν ἐνικὸν ἀριθμὸν ἐκφέρονται κατὰ δύο γένη· ὁ ζυγὸς καὶ τὸ ζυγόν, πληθ. τὰ ζυγά—ὁ νῶτος καὶ τὸ νῶτον, πληθ. τὰ νῶτα. (Πρβλ. νῦν: τὸ πεῦκο καὶ ὁ πεῦκος—τὰ πεῦκα).

3) ἑτερόκλιτα, ὅσα εἰς τὸν ἕνα ἀριθμὸν κλίνονται κατὰ τινα κλίσειν, εἰς τὸν ἄλλον δὲ κατ' ἄλλην, ἢ εἰς τινὰς μὲν πτώσεις κατὰ τινα κλίσειν, εἰς ἄλλὰς δὲ κατ' ἄλλην, οἷον·

α') ὁ πρεσβευτής, τοῦ πρεσβευτοῦ κτλ. (κατὰ τὴν α' κλίσειν) οἱ πρόεσβεις, τῶν πρόεσβειων κτλ. (κατὰ τὴν γ')

β') τὸ πῦρ, τοῦ πυρός κτλ. (κατὰ τὴν γ' κλίσειν)—τὰ πυρά, τῶν πυρῶν, τοῖς πυροῖς κτλ. (κατὰ τὴν β')

γ') ἡ γυνή (κατὰ τὴν α' κλίσειν), τῆς γυναικός, τῇ γυναικί, τὴν γυναῖκα, ᾧ γόναί—αἱ γυναῖκες, τῶν γυναικῶν, ταῖς γυναῖξι κτλ. (κατὰ τὴν γ') (Πρβλ. § 97.1)

δ') ὁ Θαλῆς (=Θαλέης), τοῦ Θαλέω, τῷ Θαλῆ, τὸν Θαλῆν, ᾧ Θαλῆ (κατὰ τὰ συνηρ. τῆς α' κλίσεως καὶ τὰ ἀττικόκλιτα)—τοῦ Θάλητος, τῷ Θάλητι, τὸν Θάλητα (κατὰ τὴν γ' κλίσειν).

ε') ὁ Ἄρης, τοῦ Ἄρεως (ἀρχῆθεν Ἄρης § 32,4), τῷ Ἄρει, τὸν Ἄρη καὶ Ἄρην, ᾧ Ἄρες (κατὰ τὴν γ' καὶ τὴν α' κλίσειν).

Ὁμοίως ὁ Ἄστυάγης, (Κυαξάρης, Τισσαφέρνης καὶ ἄλλα ξενικά ὀνόματα)—τοῦ Ἄστυάγου, τῷ Ἄστυάγει (κατὰ τὴν γ' κλίσειν), τὸν Ἄστυάγην, ᾧ Ἄστυάγη (κατὰ τὴν α')

στ') ὁ ἄμνος, τοῦ ἄμοιο κτλ. (κατὰ τὴν β' κλίσειν) καὶ τοῦ ἄρ-

νός, τῷ ἄρνι, τὸν ἄρνα—οἱ ἄρνες, τῶν ἄρνων, τοὺς ἄρνας (ἐκ θ. ἄρην-, ἄρν- τοῦ σπανίου ὀνόματος τῆς γ' κλίσεως ὁ ἄρην). (Πρβλ. § 90 κ.έ.)

ζ') ὁ υἰός, τοῦ υἱοῦ κτλ. (κατὰ τὴν β' κλίσιν),—τοῦ υἱέος, τῷ υἱεῖ—οἱ υἱεῖς, τῶν υἱέων, ταῖς υἱεῖσι, τοὺς υἱεῖς (κατὰ τὴν γ')

η') ὁ ὄνειρος, τοῦ ὄνειρου κτλ. (κατὰ τὴν β' κλίσιν), τοῦ ὄνειράτος (ἐξ ἀχρήστου ὀνομαστικῆς τὸ ὄνειραρ), τῷ ὄνειράτι—τὰ ὄνειράτα, τῶν ὄνειράτων (κατὰ τὴν γ')

θ') ὁ Οἰδίπους, τοῦ Οἰδίποδος, τῷ Οἰδίποδι, ὃ Οἰδίπους (κατὰ τὴν γ' κλίσιν)—τοῦ Οἰδίπου, τὸν Οἰδίπου (κατὰ τὰ συνηρημένα τῆς β')

ι') ὁ χρώς, τοῦ χρωτός, τῷ χρωτί, τὸν χρωῖτα (κατὰ τὴν γ' κλίσιν), ἀλλὰ δοτικὴ καὶ χρωῖ (κατὰ τὰ ἄπτικόκλιτα, εἰς τὴν φράσιν ἐν χρωῖ = ἕως τὸ δέρμα).

4) μεταπλαστικά, ὅσα κλίνονται μὲν κατὰ μίαν ὠρισμένην κλίσιν εἰς πάσας τὰς πτώσεις, ἀλλὰ τὸ θέμα των (μεταπλασσειται, ἦτοι) μεταβάλλεται. (Πρβλ. τὸ γράψιμ-ον, τοῦ γραψίματ-ος).

α') ὁ κύων, τοῦ κυνός, τῷ κυνί, τὸν κύνα, ὃ κύων—οἱ κύνες, τῶν κυνῶν, ταῖς κυσί κτλ. (θ. κυων-, κυν-, κυν-).

β') ὁ μάρτυς, τοῦ μάρτυρος κτλ., ὃ μάρτυς—οἱ μάρτυρες, τῶν μαστύρων, ταῖς μάρτυ-σι, τοὺς μάρτυρας κτλ. (θ. μαρτυ-, μαρτυρ-).

γ') ὁ σῆς, τοῦ σέος, οἱ σέες, τῶν σέων, τοὺς σέας—τοῦ σητ-ός, οἱ σῆτες, τῶν σητῶν, τοὺς σῆτας (θ. σησ-, σεσ-, σητ-).

δ') ἡ κλείς, τῆς κλειδός, τῇ κλειδί, τὴν κλειδα καὶ τὴν κλειν—αἱ κλειδες κτλ., τὰς κλειδας καὶ τὰς κλεις (θ. κλειδ-, κλει-). (Πρβλ. § 82, 1.)

ε') ἡ ναῦς, τῆς νεώς (ἀρχῆθεν νηός § 32,4), τῇ νη-ί, τὴν ναῦν, ὃ ναῦ—αἱ νῆες, τῶν νηῶν, ταῖς ναοσί, τὰς ναῦς, ὃ νῆες (θ. ναυ-, νη-, νε-).

στ') ἡ χεῖρ, τῆς χειρός κτλ., αἱ χεῖρες, τῶν χειρῶν, ταῖς χερ-σί, τὰς χεῖρας κτλ., δυϊκ. τῷ χεῖρε, τοῖν χερ-οῖν (θ. χερ-, χερ-).

ζ') τὸ γόνυ, τοῦ γόνατ-ος, τῷ γόνατ-ι, τὸ γόνυ—τὰ γόνατα, τῶν γονάτων, ταῖς γόνασι κτλ. (θ. γονυ-, γονατ-).

η') τὸ δόρυ, τοῦ δόρατος κτλ. (ὅπως τὸ προηγούμενον)

θ') τὸ ἥπαρ, τοῦ ἥπατ-ος, τῷ ἥπατι, τὸ ἥπαρ—τὰ ἥπατα, τῶν ἥπατων κτλ. (θ. ἥπαρ-, ἥπατ-).

Ὁμοίως τὸ δέλεαρ (τοῦ δελέατ-ος), τὸ στέαρ (τοῦ στέατ-ος), τὸ φρέαρ (τοῦ φρέατος)·

ι') τὸ ὕδωρ, τοῦ ὕδατος, τῷ ὕδατι, τὸ ὕδωρ—τὰ ὕδατα, τῶν ὕδατων, τοῖς ὕδασι κτλ. (θ. ὕδωρ-, ὕδατ-).

ια') τὸ οὖς, τοῦ ὠτός, τῷ ὠτί, τὸ οὖς—τὰ ὠτα, τῶν ὠτων, τοῖς ὠσί, τὰ ὠτα—τὼ ὠτε, τοῖν ὠτοι (θ. οὖσ-, ὠτ-). (Ἴδὲ §101, §102)·

ιβ') ὁ Ἀπόλλων, τοῦ Ἀπόλλωνος, τῷ Ἀπόλλωνι, τὸν Ἀπόλλωνα καὶ Ἀπόλλω, ὃ Ἀπολλων (θ. Ἀπολλων-, Ἀπολλων-, Ἀπολλο-).

ιγ') ὁ Ποσειδῶν (ἀρχῆθεν Ποσειδάων), τοῦ Ποσειδάωνος, τῷ Ποσειδῶνι, τὸν Ποσειδῶνα καὶ Ποσειδῶ, ὃ Πόσειδον·

ιδ') ὁ Ζεὺς, τοῦ Διός, τῷ Δί, τὸν Δία, ὃ Ζεῦ (θ. Ζευ-, Δι-).

ιε') ἡ Πινύξ, τῆς Πινυκ-ός, τῇ Πινυκ-ί, τὴν Πινυκα (θ. Πινυκ-, Πυκν-).

5) ἰδ ι ο κ λ ι τ α, ὅσα δὲν κλίνονται κατὰ μίαν τῶν τριῶν κλίσεων ἀλλὰ κατὰ (ἰδιάν, ἦτοι) ἰδιαιτέραν κλίσιν. Εἶναι δὲ ἰδιόκλιτα
α') μερικὰ προσηγορικά ὀνόματα εἰς -ᾶς, ὡς ὁ φαγᾶς, ὁ καταφαγᾶς κτλ.

β') πολλὰ κύρια ὀνόματα συντετμημένα, ἰδίᾳ δὲ ξενικά, οἷον ὁ Ἀλεξᾶς, (ἐκ τοῦ ὁ Ἀλέξανδρος), τοῦ Ἀλεξᾶ, τῷ Ἀλεξᾶ, τὸν Ἀλεξᾶν, ὃ Ἀλεξᾶ. (Πρβλ. Γεράσιμος—Μεμάς)·

ὁ Φιλῆς, (ἐκ τοῦ ὁ Φιλῆμων), τοῦ Φιλῆ, τῷ Φιλῆ, τὸν Φιλῆν, ὃ Φιλῆ. (Πρβλ. Σπυριδῶν—Πίπτης)·

ὁ Διονῦς, (ἐκ τοῦ ὁ Διονύσιος), τοῦ Διονῶ, τῷ Διονῶ, τὸν Διονῶν, ὃ Διονῶ·

ὁ Ἰησοῦς, τοῦ Ἰησοῦ, τῷ Ἰησοῦ, τὸν Ἰησοῦν, ὃ Ἰησοῦ ('Εβραϊκὸν ὄνομα)·

ὁ Νεκῶς, τοῦ Νεκῶ, τῷ Νεκῶ, τὸν Νεκῶν, ὃ Νεκῶ (Αἰγυπτιακὸν ὄνομα)·

6) ἄ κ λ ι τ α, ὅσα δὲν κλίνονται, ἦτοι ἔχουν τὸν αὐτὸν τύπον εἰς πάσας τὰς πτώσεις. Ἀκλιτα δὲ εἶναι

α') ἡ λέξις τὸ χρεῶν (=ἡ ἀνάγκη), τοῦ χρεῶν, τῷ χρεῶν.

β') πολλὰ ὀνόματα προσώπων ἢ πραγμάτων, εἰλημμένα, ὅπως

δήποτε ἀμετάβλητα, ἐκ ξένων γλωσσῶν, οἷον ὁ Ἄδὰμ (τοῦ Ἀδάμ κτλ.), ὁ Δαυὶδ (τοῦ Δαυὶδ κτλ.), ὁ Ἰώβ (τοῦ Ἰώβ κτλ.), τὸ Πάσχα (τοῦ Πάσχα κτλ. λέξεις Ἑβραϊκαί)—τὸ ἄλφα (τοῦ ἄλφα κτλ.), τὸ βῆτα (τοῦ βῆτα κτλ.), τὸ γάμμα (τοῦ γάμμα κτλ., ὁμοίως δὲ καὶ τὸ δίγαμμα, τοῦ δίγαμμα κτλ.), τὸ δέλτα, ὡς καὶ τὰ λοιπὰ ὀνόματα τῶν γραμμάτων, ἀρχῆθεν λέξεις Φοινικαί. (Πρβλ. νῦν: ὁ Γκαίτε, ὁ Κλεμανσώ—τὸ φούτ μπώλ, τὸ ρεκὸρ—τὸ τράμ, τὸ ζενίθ, τὸ ναδίρ).

7) ἑλλειπτικά, ὅσα δὲν εἶναι εὐχρηστα εἰς πάντας τοὺς ἀριθμοὺς ἢ εἰς πάσας τὰς πτώσεις (ἑλλειπτικά κατ' ἀριθμὸν—ἑλλειπτικά κατὰ πτώσιν).

α') Ἑλλειπτικά κατ' ἀριθμὸν εἶναι

1) τὰ κύρια ὀνόματα. Ταῦτα κανονικῶς ἀπαντῶσιν ἢ εἰς μόνον τὸν ἐνικὸν ἢ εἰς μόνον τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν· Μενέλαος, Ἀριστείδης—ὁ Πειραιεύς, οἱ Δελφοί, ἡ Κέρκυρα, αἱ Ἀθηναίαι—ὁ Ὀλυμπος, ἡ Πίνδος, τὸ Πιῶν, τὰ Κεραῖνια,—τὰ Ὀλύμπια, τὰ Παναθηναία, τὰ Διονύσια. (Πρβλ. ὁ Πύργος, ἡ Καρδίτσα, αἱ Σπέτσει, τὰ Χριστούγεννα κτλ.).

2) τὰ ὀνόματα τῶν μετάλλων ἢ φυσικῶν σωμάτων ἢ φαινομένων· ὁ ἄργυρος, ὁ σίδηρος, ὁ χρυσοῦς—ἡ γῆ, ὁ οὐρανός, ὁ ἀήρ, τὸ ἕαρ, οἱ ἐτησίαι (§ 48,3)—ἡ νεότης, τὸ γῆρας κτλ.

β') Ἑλλειπτικά κατὰ πτώσιν (ἢ ἅμα καὶ κατ' ἀριθμὸν) εἶναι

1) αἱ λέξεις τὸ ὄφελος, τὸ ὄναρ, τὸ ὕπαρ (=ὀπτασία ἐν ἐγρηγόρσει), εὐχρηστοὶ μόνον κατ' ὀνομαστικὴν καὶ αἰτιατικὴν τοῦ ἐνικοῦ. (Πρβλ. νῦν: τὸ σέβας—τὰ σέβη, τὰ ἄρματα=τὰ ὅπλα).

2) ἡ λέξις μάλη, εὐχρηστος μόνον εἰς τὴν γενικὴν (εἰς τὴν φράσιν ἐπὶ μάλης=ἐπὶ τὴν μασχάλην).

3) ἡ λέξις νέωτα, αἰτιατικῆς ἐνικοῦ, εὐχρηστος εἰς τὴν φράσιν ἐς νέωτα (=τοῦ χρόνου).

4) αἱ λέξεις ὦ τᾶν (=ὦ φίλε) καὶ ὦ μέλε (=καλέ μου).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

ΤΑ ΕΠΙΘΕΤΑ

Ὅρισμός. Γενικαὶ παρατηρήσεις.

§ 105. Ἐπίθετα λέγονται αἱ λέξεις, αἱ ὁποῖαι σημαίνουν ποιότητα ἢ ιδιότητα οὐσιαστικοῦ τινος· (ἄρτος) *λευκός*, (οἰκία) *ὑψηλή*, (ὄπλον) *βαρύ*.

§ 106. Ἐκ τῶν ἐπιθέτων

1) τὰ πλείστα ἔχουν τρία γένη, ἄρσενικόν, θηλυκόν καὶ οὐδέτερον, καὶ ταῦτα λέγονται *τριγενῆ*: *ὁ καλός, ἡ καλή, τὸ καλόν—ὁ ἄκαρπος, ἡ ἄκαρπος, τὸ ἄκαρπον—ὁ εὐθύς, ἡ εὐθεΐα, τὸ εὐθύ—ὁ εὐγενής, ἡ εὐγενής, τὸ εὐγενές*.

2) πολλὰ ἔχουν δύο μόνον γένη, τὸ ἄρσενικόν καὶ τὸ θηλυκόν, καὶ ταῦτα λέγονται *διγενῆ*: *ὁ φηγός, ἡ φηγός—ὁ ἄρπαξ, ἡ ἄρπαξ*.

§ 107. Ἐκ τῶν τριγενῶν ἐπιθέτων

1) ὅσα ἔχουν τρεῖς καταλήξεις, ἤτοι μίαν δι' ἕκαστον γένος, λέγονται *τρικατάληκτα*: *κακός, κακή, κακόν—βαρύς, βαρεῖα, βαρύ*.

2) ὅσα ἔχουν δύο καταλήξεις, ἤτοι μίαν διὰ τὸ ἄρσενικόν καὶ τὸ θηλυκόν καὶ μίαν διὰ τὸ οὐδέτερον, λέγονται *δικατάληκτα*: *ὁ, ἡ βάρβαρος, τὸ βάρβαρον—ὁ, ἡ εὐέλπις, τὸ εὐέλπι*.

§ 108. Τὰ διγενῆ ἐπίθετα εἶναι *μονοκατάληκτα*: *ὁ πένης, ἡ πένης—ὁ βλάξ, ἡ βλάξ*.

§ 109. 1) Τῶν τρικατάληκτων ἐπιθέτων τὸ θηλυκόν κλίνεται πάντοτε κατὰ τὴν α' κλίσιν, τὸ δὲ ἄρσενικόν καὶ τὸ οὐδέτερον ἄλλων μὲν κατὰ τὴν β' κλίσιν, καὶ ταῦτα λέγονται *δευτερόκλιτα*, ἄλλων δὲ κατὰ τὴν γ' κλίσιν, καὶ ταῦτα λέγονται *τριτόκλιτα* (*δίκαι-ος, δικαί-α, δίκαι-ον—εὐρ-ύς, εὐρ-εῖα, εὐρ-ύ*).

2) Τὰ δικατάληκτα ἐπίθετα κλίνονται ἄλλα μὲν κατὰ τὴν β' κλίσιν, ἄλλα δὲ κατὰ τὴν γ'· *ὁ, ἡ βάνανσ-ος, τὸ βάνανσ-ον,—ὁ, ἡ εὐγεν-ής, τὸ εὐγεν-ές*.

3) Τὰ μονοκατάληκτα ἐπίθετα κλίνονται τὰ πλείστα κατὰ τὴν γ' κλίσιν.

ΚΛΙΣΙΣ ΤΩΝ ΕΠΙΘΕΤΩΝ

Α'. Δευτερόκλιτα.

1. Ἀσυναίρετα.

§ 110.

Ἐνισός

(θ. καλο-, καλα-, καλο-)			(θ. δικαιο-, δικαιο-, δικαιο-)		
καλ-ός	καλ-ή	καλ-όν	δίκαι-ος	δικαί-α	δίκαι-ον
καλ-οῦ	καλ-ῆς	καλ-οῦ	δικαί-ου	δικαί-ας	δικαί-ου
καλ-ῶ	καλ-ῆ	καλ-ῶ	δικαί-ω	δικαί-α	δικαί-ω
καλ-όν	καλ-ήν	καλ-όν	δίκαι-ον	δικαί-αν	δίκαι-ον
καλ-έ	καλ-ή	καλ-όν	δίκαι-ε	δικαί-α	δίκαι-ον

Πληθυντικός

καλ-οί	καλ-αί	καλ-ά	δίκαι-οι	δικαί-αι	δίκαι-α
καλ-ῶν	καλ-ῶν	καλ-ῶν	δικαί-ων	δικαί-ων	δικαί-ων
καλ-οῖς	καλ-αῖς	καλ-οῖς	δικαί-οις	δικαί-αις	δίκαι-οῖς
καλ-ούς	καλ-άς	καλ-ά	δικαί-ους	δικαί-ας	δίκαι-α
καλ-οί	καλ-αί	καλ-ά	δίκαι-οι	δικαί-αι	δίκαι-α

(Ἴδὲ § 46,2—, § 53,1—2 κ.έ.)

§ 111. Τῶν τρικαταλήκτων εἰς -ος ἐπιθέτων τὸ θηλυκὸν

1) κανονικῶς λήγει εἰς -η· σοφός, σοφή—τερανός, τερανή. Ἄλλ' ὅταν πρὸ τῆς καταλήξεως -ος τοῦ ἀρσενικοῦ ὑπάρχη φωνῆεν ἢ ρ, τότε τὸ θηλυκὸν λήγει εἰς α μακρόν· (§ 50,1) νέ-ος, νέ-α, τέλει-ος, τελεί-α, νεκρ-ός, νεκρ-ά· (πλὴν ὄγδο-ος, ὄγδό-η).

2) εἰς τὴν πληθυντικὴν ὀνομαστικὴν καὶ γενικὴν τονίζεται ὅπου καὶ ὅπως τὸ ἀρσενικὸν εἰς τὰς ἰδίας πτώσεις· πλούσιοι, πλουσίων (πλούσιοι, πλουσίων), ἀρχαῖοι, ἀρχαίων (ἀρχαῖοι, ἀρχαίων), μικροί, μικρῶν (μικροί, μικρῶν).

§ 112. Ἐκ τῶν εἰς -ος ἐπιθέτων δικατάληκτα εἶναι

1) τὰ πλεῖστα ἐκ τῶν συνθέτων εἰς -ος· (ὁ, ἡ) ἄ-καρπος, (ὁ, ἡ) ἀ-θάνατος, (ὁ, ἡ) ἐπί-τιμος, (ὁ, ἡ) ἐν-δοξος κτλ.

2) μερικὰ ἀπλᾶ, τὰ ὅποια λήγουν εἰς -ειος ἢ -ιος ἢ -ιμος· (ὁ, ἡ) βόρ-ειος, (ὁ, ἡ) γαμήλ-ιος, (ὁ, ἡ) δόκ-ιμος.

3) τὰ ἐπίθετα βάνουσος, βάρβαρος, ἡμερος, ἡρεμος, ἡσυχος, κίβδηλος, λάβρος, λάλος.

ΣΗΜ. Μερικά σύνθετα εις -ος είναι τρικατάληκτα, ὡς ἀντάξις, ἀνταξία, ἀντάξιον—ἐναντίος, ἐναντία, ἐναντίον—πάγκαλος, παγκάλη, πάγκαλον.

Ὁμοίως τὰ εις -ικός παρασύνθετα· (ἐξεταστής) ἐξεταστικός, ἐξεταστική, ἐξεταστικόν—(εὐδαίμων) εὐδαιμονικός, εὐδαιμονική, εὐδαιμονικόν.

Μερικά δὲ ἀπλᾶ ἢ σύνθετα εις -ος είναι συγχρόνως τρικατάληκτα καὶ δικατάληκτα· ὁ βέβαιος, ἡ βεβαία ἢ βέβαιος, τὸ βέβαιον—ὁ ἔρημος, ἡ ἐρήμη ἢ ἔρημος, τὸ ἔρημον—ὁ ἀναίτιος, ἡ ἀναίτια ἢ ἀναίτιος, τὸ ἀναίτιον—ὁ ἀνάξιος, ἡ ἀναξία ἢ ἀνάξιος, τὸ ἀνάξιον.

2. Συνηρημένα.

§ 113.

Ἑνικός

(θ. χρυσο-, χρυσεᾶ-, χρυσο-)		(θ. εὐνοο-, εὐνου-)					
χρυσοῦς	χρυσῆ	χρυσοῦν	ὁ,	ἡ	εὐνοῦς	τὸ	εὐνοῦν
χρυσοῦ	χρυσῆς	χρυσοῦ	τοῦ,	τῆς	εὐνοῦ	τοῦ	εὐνοῦ
χρυσῶ	χρυσῆ	χρυσῶ	τῶ,	τῆ	εὐνω	τῶ	εὐνω
χρυσοῦν	χρυσῆν	χρυσοῦν	τόν,	τήν	εὐνοῦν	τὸ	εὐνοῦν

Πληθυντικός

χρυσοῖ	χρυσαῖ	χρυσᾶ	οἱ,	αἱ	εὐνοί	τά	εὐνοα
χρυσῶν	χρυσῶν	χρυσῶν	τῶν	εὐνῶν	τῶν	εὐνῶν	
χρυσοῖς	χρυσαῖς	χρυσοῖς	τοῖς,	ταῖς	εὐνοῖς	τοῖς	εὐνοῖς
χρυσοῦς	χρυσᾶς	χρυσᾶ	τούς,	τάς	εὐνοῦς	τά	εὐνοα

(Ἰδὲ § 57 κ.έ.)

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 114. Τὰ τρικατάληκτα συνηρημένα εις -οῦς ἐπίθετα κανονικῶς σχηματίζουν τὸ θηλυκὸν εις -ῆ· *κνανοῦς, κνανῆ—χαλκοῦς, χαλκῆ*. Ἄλλ' ὅταν πρὸ τῆς καταλήξεως -ους τοῦ ἀρσενικοῦ ὑπάρχη ε ἢ ρ, τότε σχηματίζουν τὸ θηλυκὸν εις -α· *ἐρεοῦς, ἐρεᾶ—κεραμεοῦς, κεραμεᾶ, ἀργυροῦς, ἀργυρᾶ*. (Πρβλ. § 111,1).

§ 115. Δικατάληκτα συνηρημένα εις -ους ἐπίθετα εἶναι σύνθετα ἐπίθετα μὲ δεύτερον συνθετικὸν τὰς λέξεις *νοῦς, πλοῦς, ῥοῦς, χροῦς*· ὁ, ἡ *κακόνοος, τὸ κακόνοον—ὁ, ἡ εὐπλοος, τὸ εὐπλοον—ὁ, ἡ εὔροος, τὸ εὔροον—ὁ, ἡ ἄχροος, τὸ ἄχροον*.

ΣΗΜ. Τὰ πολλαπλασιαστικὰ ἀριθμητικὰ εις -πλοῦς εἶναι τρικατάληκτα καὶ κλίνονται κατὰ τὸ συνηρημένον ἐπίθετον ὁ *χρυσοῦς, ἡ χρυσῆ, τὸ χρυσοῦν—ἀπλοῦς, ἀπλή, ἀπλοῦν—διπλοῦς, διπλή, διπλοῦν* κτλ.

§ 116. Τῶν δικαταλήκτων συνηρημένων εἰς -ους ἐπιθέτων

1) τὸ -οα τοῦ πληθυντικοῦ τοῦ οὐδετέρου μένει ἀσυναίρετον· τὰ εὐπλοα, τὰ ἄχροα.

2) ἡ ἐκ συναίρεσεως προερχομένη κατάληξις -οι τῆς πληθυντικῆς ὀνομαστικῆς ὡς πρὸς τὸν τονισμόν λαμβάνεται ὡς βραχεῖα· οἱ εἶνοι, οἱ εἶχροι (ὅπως π.χ. οἱ ταῦροι).

3. Ἀττικόκλιτα.

§ 117.

Ἐνικός				Πληθυντικός				
				(θ. ἴλεω-)				
ὁ, ἡ	ἴλεως	τὸ ἴλεων	οἱ, αἱ	ἴλεω	τὰ ἴλεα			
τοῦ, τῆς	ἴλεω	τοῦ ἴλεω	τῶν	ἴλεων	τῶν ἴλεων			
τῷ, τῇ	ἴλεω	τῷ ἴλεω	τοῖς, ταῖς	ἴλεως	τοῖς ἴλεως			
τόν, τήν	ἴλεων	τὸ ἴλεων	τούς, τὰς	ἴλεως	τὰ ἴλεα			
ᾧ	ἴλεως	ᾧ ἴλεων	ᾧ	ἴλεω	ᾧ ἴλεα			

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 118. Τὰ ἀττικόκλιτα ἐπίθετα

1) εἶναι δικατάληκτα· ὁ, ἡ ἀξιόχρεως, τὸ ἀξιόχρεων, -ὁ, ἡ ἀγῆρως, τὸ ἀγῆρων -ὁ, ἡ ἔμπλεως, τὸ ἔμπλεων—ὁ, ἡ εὐκερως, τὸ εὐκερων. Τρικατάληκτον δὲ εἶναι μόνον τὸ ἐπίθετον πλέως (πλέα, πλέων).

2) εἰς τὴν πληθυντικὴν ὀνομαστικὴν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν τοῦ οὐδετέρου ἔχουν κατάληξιν οὐχὶ -ω ἀλλὰ -α, ὅπως τὰ οὐδέτερα τῆς κοινῆς β' κλίσεως· τὰ ἔμπλεα (ὅπως π.χ. τὰ δίκαια).

Β'. Τριτόκλιτα.

1. Φωνηεντόληκτα. Τρικατάληκτα

§ 119.

Ἐνικός					
εὐθύ-ς	εὐθεῖα	εὐθύ	ἡμισυ-ς	ἡμίσεια	ἡμισυ
εὐθέ-ος	εὐθείας	εὐθέ-ος	ἡμίσε-ος	ἡμισείας	ἡμίσε-ος
εὐθεῖ	εὐθεῖα	εὐθεῖ	ἡμίσει	ἡμισεία	ἡμίσει
εὐθύ-ν	εὐθεῖαν	εὐθύ	ἡμισυ-ν	ἡμίσειαν	ἡμισυ
εὐθύ	εὐθεῖα	εὐθύ	ἡμισυ	ἡμίσεια	ἡμισυ

Πληθυντικός

εὐθεῖς	εὐθεῖαι	εὐθέ-α	ἡμίσεις	ἡμίσειαι	ἡμίσε-α (καὶ ἡμίση)
εὐθέ-ων	εὐθειῶν	εὐθέ-ων	ἡμισέ-ων	ἡμισειῶν	ἡμισέ-ων
εὐθέ-σι	εὐθείαις	εὐθέ-σι	ἡμίσε-σι	ἡμισεῖαις	ἡμίσεσι
εὐθεῖς	εὐθείας	εὐθέ-α	ἡμίσεις	ἡμισείας	ἡμίσεα (καὶ ἡμίση)
εὐθεῖς	εὐθεῖαι	εὐθέ-α	ἡμίσεις	ἡμίσειαι	ἡμίσεα (καὶ ἡμίση)

§ 120. Τὰ εἰς -υς τρικατάληκτα ἐπίθετα, τὰ πλεῖστα εἶναι ὀξύτονα (βαθύς, βαρύς, εὐρύς, παχύς, ταχύς κτλ.)· βαρύτονα δὲ εἶναι μόνον τὸ ἡμισυς καὶ θῆλυς (θῆλυα, θῆλυ). Τὸ δὲ θηλυκὸν αὐτῶν σχηματίζεται ἀπὸ τὸ θέμα, τὸ ὁποῖον λήγει εἰς -ε, μὲ τὴν κατάληξιν -ια· (βαρέ-ια) βαρεῖα.

§ 121. Κατὰ τὴν γ' κλίσιν κλίνονται καὶ δικατάληκτα ἐπίθετα εἰς -υς (γεν. -υος ἢ -εος) σύνθετα, μὲ δεύτερον συνθετικὸν ὄνομα φωνηεντόληκτον, τὸ ὁποῖον λήγει εἰς -υς (γεν. -υος ἢ -εως), ὡς

ὁ,	ἡ	εὐβοτρ-υς	τὸ εὐβοτρου	δίπηχ-υς	δίπηχ
τοῦ,	τῆς	εὐβότρου-ος	τοῦ εὐβότρου-ος	δεπήχε-ος	διπήχε-ος
τῷ,	τῇ	εὐβότρου-ι	τῷ εὐβότρου-ι	διπήχει	διπήχει
τόν,	τὴν	εὐβοτρου-ν	τὸ εὐβοτρου	δίπηχ-ν	δίπηχ
			κτλ.	κτλ.	
οἱ,	αἱ	εὐβότρου-ες	τὰ εὐβότρου-α	διπήχεις	δεπήχε-α (καὶ διπήχη)
τῶν		εὐβοτρώ-ων	τῶν εὐβοτρώ-ων	διπηχέ-ων	
		κτλ.		κτλ.	

2. Συμφωνόληκτα

§ 122. α'. Ἄφωνόληκτα.

Ἐνικός

	(θ ἅπαντ-)		(θ. χαριεντ-, χαριετ-)		
ἅπας	ἅπασα	ἅπαν	χαρίεις	χαρίεσσα	χαρίεν
ἅπαντ-ος	ἅπάσης	ἅπαντ-ος	χαριεντ-ος	χαριέσσης	χαριεντ-ος
ἅπαντ-ι	ἅπαση	ἅπαντ-ι	χαριεντ-ι	χαριέσση	χαριεντ-ι
ἅπαντ-α	ἅπασαν	ἅπαν	χαριεντ-α	χαρίεσσαν	χαρίεν
ἅπας	ἅπασα	ἅπαν	χαρίεν	χαρίεσσα	χαρίεν

Πληθυντικός

ἅπαντ-ες	ἅπασαι	ἅπαντ-α	χαρίεντ-ες	χαρίεσσαί	χαρίεντ-α
ἅπάντ-ων	ἅπασῶν	ἅπάντ-ων	χαρίεντ-ων	χαριεσσῶν	χαρίεντ-ων
ἅπα-σι	ἅπάσαις	ἅπα-σι	χαρίε-σι	χαριέσαις	χαρίε-σι
ἅπαντ-ας	ἅπάσας	ἅπαντ-α	χαρίεντ-ας	χαριέσσας	χαρίεντ-α
ἅπαντ-ες	ἅπασαι	ἅπαντ-α	χαρίεντ-ες	χαρίεσσαί	χαρίεντ-α

Ἐνικός

Πληθυντικός

ἄκων	ἄκουσα	ἄκων	ἄκοντ-ες	ἄκουσαι	ἄκοντ-α
ἄκοντ-ος	ἄκούσης	ἄκοντ-ος	ἄκόντ-ων	ἄκουσῶν	ἄκόντ-ων
ἄκοντ-ι	ἄκούσῃ	ἄκοντ-ι	ἄκου-σι	ἄκούσαις	ἄκου-σι
ἄκοντ-α	ἄκουσαν	ἄκων	ἄκοντ-ας	ἄκούσας	ἄκοντ-α
ἄκων	ἄκουσα	ἄκων	ἄκοντ-ες	ἄκουσαι	ἄκοντ-α

(Ἰδέ § 80 κ.έ).

ΣΗΜ. Κατὰ τὸ ἅπας κλίνεται καὶ τὸ ἐπίθετον πᾶς, πᾶσα, πᾶν (παντός, παντί—πάντες, πάντων). (Ἰδέ § 36,4, ε' καὶ § 101—§ 103).

Κατὰ τὸ ἐπίθετον χαρίεις κλίνονται καὶ τὰ ἐπίθετα ἀστεροεῖς (ἀστεροέσσα, ἀστεροέν), ἰχθυεῖς, ὕληεις, φωνήεις (φωνήεσσα, φωνήεν) κτλ. Τούτων ἡ πληθυντικὴ δοτικὴ καὶ τὸ θηλυκὸν σχηματίζονται ἀπὸ θέμα εἰς -ετ' (τοῖς φωνήετ-σι=) φωνήεσι, (ἡ φωνήετ-ια=) φωνήεσσα. (Ἰδέ § 36,4, γ', § 33,4).

Κατὰ τὸ ἄκων κλίνεται καὶ τὸ ἐπίθετον ἐκὼν, ἐκούσα, ἐκόν. (Ἰδέ § 36,4 καὶ § 81).

§ 123. Ἀφωνόληκτα τριτόκλιτα ἐπίθετα εἶναι προσέτι

1) δικατάληκτα ἐπίθετα σύνθετα, μὲ δεύτερον συνθετικὸν ὄνομα οὐσιαστικὸν τριτόκλιτον ἀφωνόληκτον. Τὰ ἐπίθετα ταῦτα κλίνονται κατὰ τὸ πλεῖστον ὅπως καὶ τὸ δεύτερον συνθετικὸν των, οἶον ὁ, ἡ ἄχαρις, τὸ ἄχαρι, (τοῦ, τῆς ἀχάριτος—τόν, τήν ἄχαριν, κτλ. Ἰδέ § 82).

ὁ, ἡ εὐέλπις, τὸ εὐέλπι, (τοῦ, τῆς εὐέλπιδος—τόν, τήν εὐέλπιν κτλ., οἱ, αἱ εὐέλπιδες, τῶν εὐελπίδων κτλ.)

ὁ, ἡ δίπους, τὸ δίπουν κτλ. (Ἰδέ § 82, Σημ. 1)

ὁ, ἡ μονόδους, τὸ μονόδουν, (τοῦ, τῆς μονόδοντος, τοῦ μονόδοντος κτλ.). (Ἰδέ § 81 κ.έ.).

2) μονοκατάληκτα ἐπίθετα ἀπλᾶ ἢ σύνθετα οἶον

ὁ, ἡ βλάξ—τουῦ, τῆς βλακ-ός κτλ., ὁ, ἡ ἄρπαξ—τουῦ τῆς ἄρπαγος κτλ.
 ὁ, ἡ πένης—τουῦ, τῆς πένητ-ος κτλ., ὁ, ἡ φυγάς—τουῦ, τῆς φυγάδος
 κτλ.

ὁ, ἡ ἄπαις—τουῦ, τῆς ἄπαιδ-ος κτλ., ὁ, ἡ ἔπηλυσ—τουῦ, τῆς ἐπήλυ-
 δ-ος κτλ.

β'. Ἐνρινόληκτα καὶ ὑγρόληκτα.

§ 124. 1. Τρικατάληκτα.

Ἐνικόσ

Πληθυντικός

(θ. μελαν-)

μέλας	μέλαινα	μέλαν	μέλαν-ες	μέλαιναι	μέλαν-α
μέλαν-ος	μελαίνης	μέλαν-ος	μελάν-ων	μελαινῶν	μελάν-ων
μέλαν-ι	μελαίνῃ	μέλαν-ι	μέλα-σι	μελαιναίς	μέλα-σι
μέλαν-α	μέλαιναν	μέλαν	μέλαν-ας	μελαινάς	μέλαν-α
μέλαν	μέλαινα	μέλαν	μέλαν-ες	μέλαιναι	μέλαν-α

Οὕτω κλίνεται καὶ τὸ ἐπίθετον *τάλας* (τάλαινα, τάλαν). (Ἰδὲ § 33,6 καὶ § 35).

§ 125. Τῶν τριτοκλίτων τρικαταλήκτων ἐπιθέτων τὸ θηλυκὸν

1) λήγει πάντοτε εἰς α βραχύ· *ταχύς, ταχεῖᾱ—πᾶς, πᾶσᾱ—φω-
 νῆεις, φωνήεσσᾱ—ἐξῶν, ἐκοῦσᾱ—τάλας, τάλαινᾱ.*

2) εἰς τὴν γενικὴν τοῦ πληθυντικοῦ τονίζεται πάντοτε ἐπὶ τῆς
 ληγούσης· *τῶν ταχειῶν, πασῶν, φωνηεσσῶν, ἐκουσῶν, ταλαινῶν.*
 (Ἰδὲ καὶ § 111,2).

§ 126. 2. Δικατάληκτα.

Ἐνικόσ

(θ. εὐδαιμον-, εὐδαιμον-)

(θ. ἄρρην-, ἄρρην-)

ὁ, ἡ	εὐδαίμων	τὸ εὐδαιμον	ὁ, ἡ	ἄρρην	τὸ ἄρρην
τουῦ, τῆς	εὐδαίμον-ος	τοῦ εὐδαίμον-ος	τουῦ, τῆς	ἄρρην-ος	τοῦ ἄρρην-ος
τῶ, τῇ	εὐδαίμον-ι	τῷ εὐδαίμον-ι	τῶ, τῇ	ἄρρην-ι	τῷ ἄρρην-ι
τόν, τὴν	εὐδαίμον-α	τὸ εὐδαιμον	τόν, τὴν	ἄρρην-α	τὸ ἄρρην
ῶ	εὐδαιμον		ῶ	ἄρρην	

Πληθυντικός

οί, αἱ	εὐδαίμον-ες	τὰ εὐδαίμον-α	οἱ, αἱ	ἄρρεν-ες	τὰ ἄρρεν-α
τῶν	εὐδαιμόν-ων		τῶν	ἄρρένων	
τοῖς, ταῖς	εὐδαίμο-σι	τοῖς εὐδαίμο-σι	τοῖς, ταῖς	ἄρρε-σι	τοῖς ἄρρε-σι
τούς, τὰς	εὐδαίμον-ας	τὰ εὐδαίμο-να	τούς, τὰς	ἄρρεν-ας	τὰ ἄρρεν-α
ὧ	εὐδαίμον-ες	ὧ εὐδαίμονα	ὧ	ἄρρεν-ες	ὧ ἄρρεν-α

Ἐνικός

Πληθυντικός

ὁ, ἡ	ἀπάτωρ	τὸ ἄπατορ	οἱ, αἱ	ἀπάτορ-ες	τὰ ἀπάτορ-α
τοῦ, τῆς	ἀπάτορ-ος	τοῦ ἀπάτορ-ος	τῶν	ἀπατόρ-ων	
τῷ, τῇ	ἀπάτορ-ι	τῷ ἀπάτορ-ι	τοῖς, ταῖς	ἀπάτορ-σι	τοῖς ἀπάτορ-σι
τόν, τήν	ἀπάτορ-α	τὸ ἄπατορ	τούς, τὰς	ἀπάτορ-ας	τὰ ἀπάτορ-α
ὧ	ἄπατορ		ὧ	ἀπάτορ-ες	ὧ ἀπάτορ-α

§ 127. Ἐνρινόληκτα καὶ ὑγρόληκτα τριτόκλιτα ἐπίθετα εἶναι προσ-
 ἔτι μονοκατάληκτα ἐπίθετα ἀπλᾶ ἢ σύνθετα με δεύτερον συνθε-
 τικὸν ὄνομα οὐσιαστικὸν τριτόκλιτον ἐνρινόληκτον ἢ ὑγρόληκτον,
 οἶον

ὁ, ἡ μάκαρ, τοῦ μάκαρ-ος κτλ., ὁ, ἡ ὑψάχη, τοῦ, τῆς ὑψάχην-ος
 κτλ., ὁ, ἡ μακρόχειρ, τοῦ, τῆς μακρόχειρ-ος κτλ.

§ 128. Τὰ ἐνρινόληκτα καὶ ὑγρόληκτα τριτόκλιτα ἐπίθετα

1) τὴν ἐνικὴν κλητικὴν τὴν σχηματίζουσαν πάντα ὁμοίαν με τὸ
 θέμα, καὶ ἂν εἶναι διπλόθεμα, ὁμοίαν με τὸ ἀσθενές θέμα ὦ μέλαν,
 ὦ τάλαν—(ἐλεήμων, τὸ ἐλεῆμον) ὦ ἐλεῆμον—(νοήμων, τὸ νοῆμον)
 ὦ νοῆμον—(ἄρρην, ἄρρεν-ος) ὦ ἄρρεν—(ἀπάτωρ, ἀπάτορ-ος) ὦ
 ἄπατορ.

2) τὰ σύνθετα εἰς -ων, τὰ πλεῖστα ἀναβιβάζουσαν τὸν τόνον εἰς
 τὴν ἐνικὴν κλητικὴν τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ τοῦ θηλυκοῦ καὶ εἰς τὴν
 ἐνικὴν ὀνομαστικὴν (αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν) τοῦ οὐδετέρου ὁ,
 ἡ εὐγνώμων—ὦ εὐγνωμον, τὸ εὐγνωμον, ὁ, ἡ εὐσχήμων—ὦ εὐσχη-
 μον, τὸ εὐσχημον, ἀλλὰ—ὁ, ἡ ἀμνήμων—ὦ ἀμνήμον, τὸ ἀμνήμον, ὁ,
 ἡ μεγαλόφρων,—ὦ μεγαλόφρον, τὸ μεγαλόφρον.

γ'. Σιγμόληκτα.

§ 129. Τὰ σιγμόληκτα τριτόκλιτα ἐπίθετα εἶναι πάντα δικατάληκτα, διπλόθεμα, εἰς -ης τὸ ἄρσενικὸν καὶ θηλυκὸν καὶ εἰς -ες τὸ οὐδέτερον, σύνθετα δὲ τὰ πλεῖστα μὲ δεύτερον συνθετικὸν ὄνομα οὐδέτερον σιγμόληκτον εἰς -ος, ἢ ῥῆμα ὁ, ἢ ὑγιής, τὸ ὑγιές—ὁ, ἢ εὐγενής, τὸ εὐγενές (εὖ γένος)—ὁ, ἢ πλήρης, τὸ πλήρες—ὁ, ἢ εὐσεβής, τὸ εὐσεβές (εὖ σέβομαι)—ὁ, ἢ ἀμελής, τὸ ἀμελές (ἀμέλει)—ὁ, ἢ εὐώδης, τὸ εὐώδες (εὖ ὄζω, θ. ὀδ.-).

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Ἑνικός

(θ. ἐπιμελησ-, ἐπιμελεσ-)

ὁ,	ἡ	ἐπιμελής	τὸ	ἐπιμελές
τοῦ,	τῆς	ἐπιμελοῦς	τοῦ	ἐπιμελοῦς
τῶ,	τῇ	ἐπιμελεῖ	τῶ	ἐπιμελεῖ
τόν,	τήν	ἐπιμελή	τὸ	ἐπιμελές
		ᾧ		ἐπιμελές

Πληθυντικός

οἱ,	αἱ	ἐπιμελεῖς	τά	ἐπιμελή
		των		ἐπιμελών
τοῖς,	ταῖς	ἐπιμελέσι	τοῖς	ἐπιμελέσι
τούς,	τάς	ἐπιμελεῖς	τά	ἐπιμελή
	ᾧ	ἐπιμελεῖς	ᾧ	ἐπιμελή

Ἑνικός

(θ. εὐήθησ-, εὐηθεσ-)

ὁ,	ἡ	εὐήθης	τὸ	εὐήθες
τοῦ,	τῆς	εὐήθους	τοῦ	εὐήθους
τῶ,	τῇ	εὐήθει	τῶ	εὐήθει
τόν,	τήν	εὐήθη	τὸ	εὐήθες
		ᾧ		εὐήθες

Πληθυντικός

οί,	αί	εὐήθεις	τὰ	εὐήθη
		τῶν	εὐήθων	
τοῖς,	ταῖς	εὐήθεσι	τοῖς	εὐήθεσι
τούς,	τάς	εὐήθεις	τὰ	εὐήθη
	ᾧ	εὐήθει	ᾧ	εὐήθη

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 130. Τὰ εἰς -ης -ες σιγμόληκτα τριτόκλιτα ἐπίθετα

1) ἀπὸ τὸ ἰσχυρὸν θέμα σχηματίζουσι μόνον τὴν ἐνικήν ὀνομαστικὴν τοῦ ἄρσενικοῦ καὶ τοῦ θηλυκοῦ γένους·

2) τοῦ ἄρσενικοῦ καὶ τοῦ θηλυκοῦ γένους τὴν μὲν ἐνικήν κλητικὴν τὴν σχηματίζουσι ὁμοίαν μὲ τὸ ἀσθενὲς θέμα, τὴν δὲ πληθυντικὴν αἰτιατικὴν ὁμοίαν μὲ τὴν πληθυντικὴν ὀνομαστικὴν· ὁ, ἡ εὐσεβής, ᾧ εὐσεβές—οί, αἱ εὐγενεῖς, τοὺς, τάς εὐγενεῖς.

3) τὰ βαρύτερα εἰς τὴν ἐνικήν κλητικὴν τοῦ ἄρσενικοῦ, ἐνικήν ὀνομαστικὴν (αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν) τοῦ οὐδετέρου ἀναβιβάζουσι τὸν τόνον, εἰς δὲ τὴν πληθυντικὴν γενικὴν παντὸς γένους τονίζονται εἰς τὴν παραλήγουσαν παρὰ τὸν κανόνα· ὁ, ἡ σὺνήθης, ᾧ σὺνήθης, τὸ σὺνήθης—ὁ, ἡ ἀντάρκης, ᾧ ἀνταρκές, τὸ ἀνταρκές—οί, αἱ πλήρεις, τὰ πλήρη, τῶν πλήρων (ἐκ τοῦ πληρέσ-ων, πληρέων)—οί, αἱ εὐμεγέθεις, τὰ εὐμεγέθη, τῶν εὐμεγέθων (ἐκ τοῦ εὐμεγεθέσ-ων, εὐμεγεθέων). (Ἴδὲ § 25).

ΣΗΜ. 1. Τονίζονται κανονικῶς εἰς τὴν ἐνικήν κλητικὴν τοῦ ἄρσενικοῦ καὶ τοῦ θηλυκοῦ καὶ εἰς τὸ οὐδέτερον τὰ σύνθετα ὅσα λήγουσι εἰς -ώδης, -ώλης καὶ -ήρης· εὐώδης ᾧ εὐώδες, τὸ εὐώδες—ἐξώλης, ᾧ ἐξώλης, τὸ ἐξώλης—ἐπιήρης, ᾧ ἐπιήρης.

ΣΗΜ. 2. Ἐπίθετον εἰς -ης ἀρχήθεν ἦτο καὶ ἡ λέξις ἡ τριήρης (τῆς τριήρους, τῆ τριήρει, τὴν τριήρη, ᾧ τριήρης—αἱ τριήρεις, τῶν τριήρων, ταῖς τριήρεσι, τάς τριήρεις κτλ.), ἐγένετο δὲ οὐσιαστικὸν ἡ λέξις αὕτη κατὰ παράλειψιν τῆς λέξεως ναῦς.

ΑΝΩΜΑΛΑ ΕΠΙΘΕΤΑ

§ 131. Συνήθη ἀνώμαλα ἐπίθετα τῆς ἀρχαίας γλώσσης εἶναι πέντε μέγας, πολὺς, πρᾶος, σώος ἢ σώς καὶ φροῦδος.

Ἐνεκός

Πληθυντικός

(θ. μεγα- και μεγαλο-)

μέγας	μεγάλη	μέγα	μεγάλοι	μεγάλαι	μεγάλα
μεγάλου	μεγάλης	μεγάλου	μεγάλων	μεγάλων	μεγάλων
μεγάλῳ	μεγάλῃ	μεγάλῳ	μεγάλοις	μεγάλαις	μεγάλοις
μέγα-ν	μεγάλην	μέγα	μεγάλους	μεγάλαις	μεγάλα
ὦ μέγα ἢ μέγαλε	μεγάλη	μέγα	μεγάλοι	μεγάλαι	μεγάλα

(θ. πολυ- και πολλο-)

πολύς	πολλή	πολύ	πολλοί	πολλαί	πολλά
πολλοῦ	πολλῆς	πολλοῦ	πολλῶν	πολλῶν	πολλῶν
πολλῷ	πολλῇ	πολλῷ	πολλοῖς	πολλαῖς	πολλοῖς
πολύ-ν	πολλήν	πολύ	πολλούς	πολλάς	πολλά
πολύ	πολλή	πολύ	πολλοί	πολλαί	πολλά

(θ. πραο- και πραε-)

πραῖος	πραεῖα	πραῖον	πραῖοι	πραεῖαι	πραεᾶ
πραοῦ	πραεῖας	πραοῦ	πραέων	πραεῖδων	πραέων
πραῷ	πραεῖα	πραῷ	πραέσι	πραεῖαις	πραέσι
πραῖον	πραεῖαν	πραῖον	πραούς	πραεῖας	πραεᾶ
	κτλ.			κτλ.	

ὁ σῶς ἢ τῶς τὸ σῶν οἱ σῶν αἱ σῶν τὰ σῶ
 τὸν σῶν τὴν σῶν τὸ σῶν τοὺς σῶς τὰς σῶς τὰ σῶ

Οἱ ἄλλοι τύποι ἀναπληροῦνται ὑπὸ τοῦ ὁμαλοῦ, σῶος, σῶα, σῶον.

Τὸ δὲ φροῦδος, φρούδη (καὶ φροῦδος), φροῦδον εἶναι ἔλλειπτικὸν καὶ εὐρίσκεται μόνον εἰς τὴν ὀνομαστικὴν τοῦ ἐνικοῦ καὶ τοῦ πληθυντικοῦ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΚΛΙΣΙΣ ΤΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ

§ 132. Πᾶσαι αἱ μετοχαὶ εἶναι τρικατάληκτοι καὶ (ὅπως τῶν τρικαταλήκτων ἐπιθέτων) τὸ μὲν θηλυκὸν των κλίνεται πάντοτε κατὰ τὴν πρώτην κλίσιν, τὸ δὲ ἀρσενικὸν καὶ τὸ οὐδέτερον ἄλλων μὲν

κατὰ τὴν δευτέραν κλίσιν, ἄλλων δὲ κατὰ τὴν τρίτην. (Πρβλ. § 109, 1).

§ 133. Αἱ δευτερόκλιτοι μετοχαὶ λήγουν πᾶσαι εἰς **-μενος, -μενη, -μενον· γραφόμενος, γραφομένη, γραφόμενον—γεγραμμένος, γεγραμμένη, γεγραμμένον.** (Ἴδὲ § 110, καλός, καλή, καλόν).

§ 134. Αἱ τριτόκλιτοι μετοχαὶ λήγουν

1) εἰς **-ᾶς, -ᾶσᾶ, -ᾶν· λούσας, λούσασα, λούσαν** (τοῦ λούσαντ-ος, τῆς λουσάσης, τοῦ λούσαντ-ος κτλ., ὦ λούσας, ὦ λούσασα, ὦ λούσαν—οἱ λούσαντ-ες, αἱ λούσασαι, τὰ λούσαντ-α, τοῖς λούσασι κτλ. Ἴδὲ § 122, ἄπας).

2) εἰς **-εῖς, -εῖσα, -έν· παιδευθεῖς, παιδευθεῖσα, παιδευθέν** (τοῦ παιδευθέντ-ος, τῆς παιδευθείσης κτλ., ὦ παιδευθεῖς, ὦ παιδευθεῖσα, ὦ παιδευθέν—οἱ παιδευθέντ-ες, αἱ παιδευθεῖσαι, τὰ παιδευθέντ-α, τοῖς παιδευθεῖσι κτλ. Πρβλ. § 122, χαρίεις).

3) εἰς **-οῦς, -οῦσα, -όν· διδούς, διδοῦσα, διδόν**, (τοῦ διδόντος, τῆς διδούσης, τοῦ διδόντ-ος κτλ., ὦ διδούς, ὦ διδοῦσα, ὦ διδόν—οἱ διδόντ-ες, αἱ διδοῦσαι, τὰ διδόντ-α, τοῖς διδοῦσι κτλ. Πρβλ. § 80, ὀδός, ὀδόντος).

4) εἰς **-ύς, -ῦσα, -ύν· ἀπολλύς, ἀπολλῦσα, ἀπολλύν**, (τοῦ ἀπολλύντ-ος, τῆς ἀπολλύσης, τοῦ ἀπολλύντ-ος κτλ., ὦ ἀπολλύς, ὦ ἀπολλῦσα, ὦ ἀπολλύν—οἱ ἀπολλύντ-ες, αἱ ἀπολλῦσαι, τὰ ἀπολλύντ-α, τοῖς ἀπολλῦσι κτλ. Πρβλ. § 80, ἀνδριάς, καὶ § 122).

5) εἰς **-ων, -ουσα, -ον, (ἢ -ῶν, -ῶσα, -ῶν ἢ ῶν, -οῦσα, -οῦν)· γράφων, γράφουσα, γράφον**, (τοῦ γράφοντ-ος, τῆς γραφούσης, τοῦ γράφοντ-ος κτλ., ὦ γράφων, ὦ γράφουσα, ὦ γράφον—οἱ γράφοντ-ες, αἱ γράφουσαι, τὰ γράφοντ-α, τοῖς γράφουσι κτλ. Ἴδὲ § 122 ἄκων)—τιμῶν (τιμῶντ-ος), τιμῶσα (τιμώσης), τιμῶν (τιμῶντ-ος). Πρβλ. § 82, Σημ. 2, Ξενοφῶν—καλῶν (καλοῦντ-ος), καλοῦσα (καλούσης), καλοῦν (καλοῦντ-ος).

6) εἰς **-ώς, -υῖα, -ός· λελυκώς, λελυκυῖα, λελυκός.**

(θ. λελυκωσ-, λελυκοσ-)

λελυκώς

λελυκότης

λελυκότηι

(θ. λελυκοσ-)

λελυκυῖα

λελυκυίας

λελυκυία

(θ. λελυκοσ-, λελυκοτ-)

λελυκός

λελυκότης

λελυκότηι

λελυκόςτ-α	λελυκυῖαν	λελυκός
ῶ λελυκός	ῶ λελυκυῖα	ῶ λελυκός
λελυκόςτ-ες	λελυκυῖαι	λελυκόςτ-α
λελυκόςτ-ων	λελυκυῖων	λελυκόςτ-ων
λελυκό-σι	λελυκυῖαις	λελυκό-σι
κτλ.	κτλ.	κτλ.

7) εἰς **-ώς, -ῶσα, -ώς**: *ἐστώς, ἐστῶσα, ἐστώς*, (τοῦ ἐστῶτ-ος, τῆς ἐστώσης, τοῦ ἐστῶτ-ος κτλ., ῶ ἐστώς κτλ., τοῖς ἐστῶσικτλ. Ἰδὲ § 16, 9).

ΣΗΜ. Ἡ **λύσσα** ἐκ τοῦ ἢ *λύσαντ-ια*, ἢ *παιδευθεῖσα* ἐκ τοῦ ἢ *παιδευθέντ-ια*, ἢ *διδοῦσα* ἐκ τοῦ ἢ *διδόντι-α*, ἢ *ἀπολλύσα* ἐκ τοῦ ἢ *ἀπολλύντ-ια*, ἢ *γράφουσα* ἐκ τοῦ ἢ *γράφοντ-ια* (Ἰδὲ § 36,4,ε'), ἢ *εἰρημύια* ἐκ τοῦ ἢ *εἰρημύσ-ια* (Ἰδὲ § 33,3): τοῖς *λύσσασι*, τοῖς *παιδευθεῖσι*, τοῖς *διδοῦσι* κτλ. ἐκ τοῦ τοῖς *λύσαντ-σι*, *παιδευθέντ-σι*, *διδόντ-σι* κλπ. (Ἰδὲ § 33,5).

§ 135. Ἡ ἐνικὴ κλητικὴ τοῦ ἀρσενικοῦ (ὅπως καὶ τοῦ θηλυκοῦ καὶ τοῦ οὐδετέρου) τῶν τριτοκλίτων μετοχῶν εἶναι πάντοτε ὁμοία μὲ τὴν ὀνομαστικὴν: *ὁ γράψας—ῶ γράψας, ὁ λυθεις—ῶ λυθεις* κτλ.

ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ

§ 136. Ἡ ἰδιότης ἢ ποιότης, τὴν ὁποῖαν δηλοῖ ἐν ἐπίθετον, δύναται νὰ ὑπάρχη εἰς περισσότερα τοῦ ἑνὸς ὄντα, ἀλλ' εἰς διάφορον βαθμὸν: *λευκός ὁ ἄρτος, λευκὴ ἡ χιών, λευκὸν τὸ ὄστον*.

1) Ὅταν τὸ ἐπίθετον δηλοῖ, ὅτι ἐν οὐσιαστικὸν ἔχει ἀπλῶς τὴν δηλουμένην ὑπ' αὐτοῦ ποιότητα ἢ ἰδιότητα, λέγεται **ἐπίθετον θετικοῦ βαθμοῦ ἢ θετικόν**: *ὁ ὑψηλός Ὀλυμπος*.

2) Ὅταν τὸ ἐπίθετον δηλοῖ, ὅτι ἐν οὐσιαστικὸν ἔχει τὴν δηλουμένην ὑπ' αὐτοῦ ποιότητα ἢ ἰδιότητα εἰς **ἀνώτερον** βαθμὸν **ἐν συγκρίσει** πρὸς ἓν ἄλλο οὐσιαστικὸν ὁμοειδὲς ἢ ἑτεροειδὲς, ἢ **ἐν συγκρίσει** πρὸς **πολλὰ ἄλλα**, ὡς ἐν τι λαμβανόμενα, λέγεται **ἐπίθετον συγκριτικοῦ βαθμοῦ ἢ συγκριτικόν**: *ὁ Ὀλυμπος ἐστὶν ὑψηλότερος τῆς Ὀσσης—ἵππος λευκότερος χιόνος—χρυσός δὲ κρείσσω μωρίων λόγων βροτοῖς*.

3) Ὅταν τὸ ἐπίθετον δηλοῖ, ὅτι ἐν οὐσιαστικὸν ἔχει τὴν δηλου-

μένην ὑπ' αὐτοῦ ποιότητα ἢ ιδιότητα εἰς ἀνώτατον βαθμὸν καθ' ἑαυτὸ ἢ ἐν συγκρίσει πρὸς πάντα τὰ ἄλλα ὁμοειδῆ ὄντα, λέγεται ἐπίθετον ὑπερθετικοῦ βαθμοῦ ἢ ὑπερθετικόν· ὁ ὑψηλότατος "Ὀλυμπος—ὁ "Ὀλυμπὸς ἐστὶ τὸ ὑψηλότατον πάντων τῶν ὀρέων τῆς Ἑλλάδος.

§ 137. Τὸ συγκριτικὸν καὶ τὸ ὑπερθετικὸν ἐνὸς ἐπιθέτου ὁμοῦ λέγονται μὲ ἐν ὄνομα παραθετικά τοῦ ἐπιθέτου· διακρίνονται δὲ ταῦτα ἀπὸ τοῦ θετικοῦ ἐκ τῆς καταλήξεως αὐτῶν.

Συνήθεις καταλήξεις τῶν παραθετικῶν καὶ εἰς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν εἶναι -τερος, (-τέρα, -τερον) διὰ τὸ συγκριτικὸν καὶ -τατος, (-τάτη, -τατον) διὰ τὸ ὑπερθετικόν.

α'. Ὀμαλὰ παραθετικά.

§ 138. Τὰ παραθετικά παντὸς ἐπιθέτου κανονικῶς σχηματίζονται ἐκ τοῦ θετικοῦ, ἀφοῦ εἰς τὸ θέμα αὐτοῦ (τοῦ ἀρσενικοῦ γένους) προσθεοῦν αἱ παραθετικά καταλήξεις, οἷον

ξηρός	(θ. ξηρο-),	ξηρό-τερος	ξηρό-τατος
βραχύς	(θ. βραχυ-),	βραχύ-τερος	βραχύ-τατος
ὕγιής	(θ. ὑγιεσ-),	ὕγιέσ-τερος	ὕγιέσ-τατος
χαριεῖς	(θ. χαριετ-),	χαριέσ-τερος	χαριέσ-τατος

§ 139. Τοῦ θέματος τῶν δευτεροκλίτων ἐπιθέτων ὁ χαρακτήρ σ, ἐὰν ἢ πρὸ αὐτοῦ συλλαβὴ εἶναι βραχεῖα, μετὰ τὴν προσθήκην τῶν παραθετικῶν καταλήξεων ἐκτείνεται εἰς -ω· (§ 32,6).

νεός	(θ. νεο-),	νεώ-τερος	νεώ-τατος ¹
σοφός	(θ. σοφο-),	σοφώ-τερος	σοφώ-τατος
ικανός	(θ. ικανο-),	ικανώ-τερος	ικανώ-τατος
ἤσυχος	(θ. ἤσυχο-),	ἤσυχώ-τερος	ἤσυχώ-τατος
τίμιος	(θ. τιμῖο-),	τιμῶ-τερος	τιμῶ-τατος κτλ.

1. Τὰ ἐπίθετα κενός καὶ στενός ἀρχῆθεν ἦσαν κεινός, στεινός, καὶ δι' αὐτὸ τὰ ἀρχικά παραθετικά τῶν εἶναι κενότερος, στενότερος κτλ.

Ἄλλὰ

ἀνιᾶρός,	ἀνιαρότερος,	ἀνιαρότατος
ἰσχυρός,	ἰσχυρότερος,	ἰσχυρότατος
λιτός,	λιπότερος,	λιπότατος
ἐντίμος,	ἐντιμότερος,	ἐντιμότατος
ἀκίνδυνος,	ἀκινδυνότερος,	ἀκινδυνότατος
εὐθῦμος,	εὐθυμότερος,	εὐθυμότατος
ἄλῦπος,	ἀλυπότερος,	ἀλυπότατος
ἐλαφρός,	ἐλαφρότερος,	ἐλαφρότατος
σεμνός,	σεμνότερος,	σεμνότατος
ἔνδοξος,	ἐνδοξότερος,	ἐνδοξότατος

(Ἴδὲ § 11,2).

§ 140. Πολλῶν ἐπιθέτων τῆς ἀρχαίας γλώσσης τὰ παραθετικά σχηματίζονται οὐχὶ κανονικῶς διὰ τῆς προσθήκης μόνον τῶν παραθετικῶν καταλήξεων **-τερος** καὶ **-τατος** εἰς τὸ θέμα αὐτῶν, ἀλλὰ κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὰ παραθετικά ἄλλων ἐπιθέτων. (Πρβλ. νῦν *ἐλαφρός*—*ἐλαφρύ-τερος*, ἀντὶ *ἐλαφρό-τερος*, κατὰ τὸ βαρῦ-*τερος*, *γλυκός*—*γλυκό-τερος*, ἀντὶ *γλυκύ-τερος*, κατὰ τὸ πικρό-*τερος* κτλ.) Οὕτω

1) τὰ παραθετικά τῶν εἰς **-ων**, **-ον**, γεν. **-ονος** τριτοκλίτων ἐπιθέτων καὶ τῶν ἐπιθέτων **ἄσμενος** (=εὐχαριστημένος), **ἐρρωμένος** (=δυνατός) καὶ **πένης** (=πτωχός) σχηματίζονται εἰς **-έστερος**, **-έστατος** (κατὰ τὰ παραθετικά τῶν εἰς **-ης**, **-ες** σιγμολήκτων):

<i>εὐδαίμων</i>	(θ. εὐδαιμον-),	<i>εὐδαιμον-έσ-τερος</i>	<i>εὐδαιμον-έσ-τατος</i>
<i>ἄσμενος</i>	(θ. ἄσμενο-),	<i>ἄσμεν-έσ-τερος</i>	<i>ἄσμεν-έσ-τατος</i>
<i>ἐρρωμένος</i>	(θ. ἐρρωμενο-),	<i>ἐρρωμεν-έσ-τερος</i>	<i>ἐρρωμεν-έσ-τατος</i>
<i>πένης</i>	(θ. πενήτ-),	<i>πενέσ-τερος</i>	<i>πενέσ-τατος</i>

Ὅμοίως σχηματίζονται τὰ παραθετικά τοῦ ἐπιθέτου **ἄπλοῦς** καὶ τῶν ἐπιθέτων τῶν συνθέτων μὲ δεύτερον συνθετικὸν τὸ ὄνομα νοῦς:

<i>ἄπλοῦς</i>	(θ. ἄπλοο-),	<i>ἀπλούσ-τερος</i>	<i>ἀπλούσ-τατος</i>
		(ἐκ τοῦ ἄπλο-έσ-τερος)	<i>ἀπλο-έσ-τατος</i>
<i>εὐνους</i>	(θ. εὐνοο-),	<i>εὐνούσ-τερος</i>	<i>εὐνούσ-τατος</i>
		(ἐκ τοῦ εὐνο-έσ-τερος)	<i>εὐνο-έσ-τατος</i>

2) τὰ παραθετικά τοῦ ἐπιθέτου **παλαιός** σχηματίζονται οὐχί μέ τὸ θέμα αὐτοῦ *παλαιο-*, ἀλλὰ μέ θέμα τὸ ἐπίρρημα **πάλαι**: *παλαι-τερος, παλαι-τατος*: (πρβλ. ἄνω—ἀνώτερος). Κατὰ δὲ τὰ παραθετικά ταῦτα τοῦ **παλαιός** ἐσχηματίσθησαν κατόπιν (μέ ἀποκοπήν τοῦ χαρακτηῆρος ο τοῦ θέματος) καί τὰ παραθετικά τῶν ἐπιθέτων

γεραιός, (γεραί-τερος, γεραί-τατος)
σχολαῖος, (σχολαί-τερος, σχολαί-τατος)

Κατὰ ταῦτα δὲ κατόπιν ἐσχηματίσθησαν τὰ παραθετικά τῶν ἐπιθέτων

ὄφιος ὄφι-αί-τερος, ὄφι-αί-τατος
ἴδιος (ἰδι-αί-τερος, ἰδι-αί-τατος, ἀλλὰ καί
(ἰδιώ-τερος, ἰδιώ-τατος)
ἴσος (ἰσ-αί-τερος, ἰσ-αί-τατος).

3) τὰ παραθετικά τῶν μονοκαταλήκτων ἐπιθέτων **ἄρπαξ, βλάξ, λάλος** (=φλύαρος), **κλέπτῃς** καί **πλεονέκτῃς** σχηματίζονται εἰς **-ίστερος, -ίστατος**: (κατὰ τὰ παραθετικά τοῦ ἐπιθέτου **ἄχαρις-ἄχαρίς-τερος, ἄχαρίς-τατος**).

ἄρπαξ (θ. ἄρπαγ-), ἀρπαγ-ίστερος, ἀρπαγ-ίστατος
βλάξ (θ. βλακ-), βλακ-ίστερος, βλακ-ίστατος
λάλος (θ. λαλο-), λαλ-ίστερος, λαλ-ίστατος
κλέπτῃς (θ. κλεπτα-), κλεπτ-ίστερος, κλεπτ-ίστατος
πλεονέκτῃς (θ. πλεονεκτα-), πλεονεκτ-ίστερος, πλεονεκτ-ίστατος

ΣΗΜ. Τοῦ ἐπιθέτου **φίλος** τὰ παραθετικά εἶναι *φίλτερος* καί *μᾶλλον φίλος-φίλιτατος* καί *μάλιστα φίλος*.

β'. Ἀνώμαλα παραθετικά.

§ 141. Μερικῶν ἐπιθέτων τῆς ἀρχαίας γλώσσης τὰ παραθετικά ἔχουν καταλήξεις οὐχί **-τερος, -τατος**, ἀλλὰ **-ίων, -ιον** εἰς τὸ συγκριτικόν, καί **-ιστος, -ίστη, -ιστον** εἰς τὸ ὑπερθετικόν.

Οὕτω μὲ διαφόρους φθογγικάς παθήσεις καὶ ἀνωμαλίας σχηματίζονται τὰ παραθετικά τῶν ἑξῆς ἐπιθέτων.

αἰσχροῦς	-ός, ἢ αἰσχίων,	τὸ αἰσχίον	(θ. αἰσχ-)	αἰσχιστος
ἐχθροῦς	-ός, ἢ ἐχθίων,	τὸ ἐχθιον	(θ. ἐχθ-)	ἐχθιστος
ἡδύς,	-ός, ἢ ἡδίων,	τὸ ἡδιον	(θ. ἡδ-)	ἡδιστος
καλός	-ός, ἢ καλλίων,	τὸ κάλλιον	(θ. καλλ-)	κάλλιστος
μέγας	-ός, ἢ μεΐζων,	τὸ μεΐζον	(ἐκ τοῦ μέγιων)	μέγιστος
ῥάδιος	-ός, ἢ ῥάων,	τὸ ῥᾶον	(θ. ῥα-)	ῥᾶστος
ταχύς	-ός, ἢ θάπτων,	τὸ θᾶπτον	(θ. θαχ-)	τάχιστος
ἀγαθός	-ός, ἢ ἀμείνων,	τὸ ἄμεινον	(θ. ἀμειν-)	ἄριστος
	-ός, ἢ βέλτιων,	τὸ βέλτιον	(θ. βελτ-)	βέλτιστος
	-ός, ἢ κρείττων,	τὸ κρεῖπτον	(θ. κρετ-)	κράτιστος
				(πρὸ βλ. κράτος)
	-ός, ἢ λῶων,	τὸ λῶον	(θ. λω-)	λῶστος
κακός	-ός, ἢ κακίων,	τὸ κάκιον	(θ. κακ-)	κάκιστος
	-ός, ἢ χείρων,	τὸ χείρον	(θ. χερσ-)	χείριστος
	-ός, ἢ ἥπτων	τὸ ἥπτον	(θ. ἥκ-)	ἐπίρρ. ἥμιστα
μικρός	μικρότερος,			μικρότατος
	-ός, ἢ ἐλάττων,	τὸ ἔλαπτον	(θ. ἐλαχ-)	ἐλάχιστος
ὀλίγος	-ός, ἢ μείων,	τὸ μείον	(θ. μει-)	ὀλίγιστος
πολύς	-ός, ἢ πλέων,	τὸ πλέον	(θ. πλε-)	πλεῖστος

γεν. τοῦ πλείονος καὶ τοῦ πλέονος

§ 142. Τὰ εἰς -ίων (-ων), -ιον (-ον) συγκριτικά κλίνονται κατὰ τὸ ἑξῆς παράδειγμα.

Ἐνικός

(θ. ἀμεινων-, ἀμεινον- καὶ ἀμεινοσ-)

ὁ,	ἡ	ἀμείνων	τὸ	ἄμεινον
τοῦ,	τῆς	ἀμείνον-ος	τοῦ	ἀμείνον-ος
τῷ,	τῇ	ἀμείνον-ι	τῷ	ἀμείνον-ι
τόν,	τήν	ἀμείνον-α	τὸ	ἄμεινον
		ἢ ἀμείνω		
	ῶ	ἄμεινον	ῶ	ἄμεινον

Πληθυντικός

οί,	αί	ἀμείνον-ες	τά	ἀμείνον-α
		ἢ ἀμείνους		ἢ ἀμείνω
	τῶν	ἀμεινόν-ων	τῶν	ἀμεινόν-ων
τοῖς,	ταῖς	ἀμείνοσ-ι	τοῖς	ἀμείνοσ-ι
τούς,	τάς	ἀμείνον-ας	τά	ἀμείνον-α
		ἢ ἀμείνους		ἢ ἀμείνω
	ᾧ	ἀμείνον-ες	ᾧ	ἀμείνον-α
		ἢ ἀμείνους		ἢ ἀμείνω

(Πρβλ. § 126, εὐδαίμων).

ΣΗΜ. Οἱ τύποι ἀμείνω, ἀμείνους σχηματίζονται ἀπὸ τὸ σιγμόληκτον θέμα ἀμεινοσ- (ἀμείνοσ-α, ἀμεινοσ-ες. Ἴδὲ § 33,3).

Παραθετικά περιφραστικά καὶ ἔλλειπτικά.

§ 143. Παραθετικά ἐπιθέτων σχηματίζονται εἰς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν καὶ διὰ περιφράσεως, ἥτοι τὸ μὲν συγκριτικὸν μὲ τὸ ἐπίρρημα μᾶλλον καὶ τὸ θετικὸν τοῦ ἐπιθέτου, τὸ δὲ ὑπερθετικὸν μὲ τὸ ἐπίρρημα μάλιστα καὶ τὸ θετικὸν τοῦ ἐπιθέτου. —σοφός—μᾶλλον σοφός—μάλιστα σοφός. (πρβλ. νῦν· πῶς σοφός, πάρα πολὺ σοφός). (Ἴδὲ καὶ § 140,3, Σημ.)

Περιφραστικῶς σχηματίζονται παραθετικά

1) κανονικῶς αἰ μετοχαί· συμφέρον — μᾶλλον συμφέρον—μάλιστα συμφέρον

2) συνήθως μονοκατάληκτα ἐπίθετα· εὐέλπις, — μᾶλλον εὐέλπις μάλιστα εὐέλπις κτλ.

§ 144. Πολλὰ ἐπίθετα ἐπειδὴ δηλοῦν ποιότητα ἢ ιδιότητα, ἢ ὅποια δὲν δύναται νὰ παρουσιάσῃ διαφόρους βαθμούς, δὲν ἔχουν παραθετικά. Τοιαῦτα ἐπίθετα ἄνευ παραθετικῶν εἶναι ὅσα δηλοῦν

1) ὕλην· χαλκοῦς, ξύλους·

2) καταγωγὴν ἢ συγγένειαν· πατρικός — μητροφῶς, παππῶς, ἀδελφικός, παιδικός·

3) τόπον ἢ χρόνον· γήινος, θαλάσσιος — ἡμερωτός, νυκτερινός·

4) μέτρον· σπιθαμιαῖος, δίτηχυς.

Ἐπίσης πολλά σύνθετα μὲ πρῶτον συνθετικὸν τὸ ἐπιθέτου πᾶς ἢ τὸ στερητικὸν ἀ-· *πάντιμος, πάγκολος — ἀβάσιτος, ἀσιος.*

§ 145. Μερικῶν ἐπιθέτων ἔλλειπει τὸ θετικόν, ἢ ἐκτός τοῦ θετικοῦ ἔλλειπει καὶ τὸ ἕτερον ἐκ τῶν παραθετικῶν. Τοῦτο συμβαίνει πρὸ πάντων εἰς ἐπίθετα, τὰ ὅποια παράγονται ἀπὸ ἐπιρρήματα ἢ προθέσεις·

(ἄνω)	ἄνω-τερος,	ἄνω-τατος
(κάτω)	κατώ-τερος,	κατώ-τατος
(πρὸ)	πρό-τερος,	(πρῶτος)
(ὑπὲρ)	ὑπέρ-τερος,	ὑπέρ-τατος
—	ὑστερος,	ὑστατος
(ἐπικρατῶν)	ἐπικρατέστερος	
(προτιμώμενος)	προτιμώ-τερος	
—	—	ὑπατος
—	—	ἔσχατος.

ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ

§ 146. Παραθετικά σχηματίζουν καὶ πλεῖστα ἐπιρρήματα, πρὸ πάντων ἑσα παράγονται ἀπὸ ἐπίθετα, καθὼς καὶ ἑσα ἔχουν τοπικὴν ἢ χρονικὴν σημασίαν.

1) Τῶν ἐπιρρημάτων, τὰ ὅποια παράγονται ἐξ ἐπιθέτων, παραθετικὸν συγκριτικὸν μὲν βαθεῦ εἶναι ἢ ἐνική αἰτιατικὴ τοῦ οὐδετέρου τοῦ συγκριτικοῦ τοῦ ἐπιθέτου, ὑπερθετικοῦ δὲ βαθμοῦ ἢ πληθυντικὴ αἰτιατικὴ τοῦ οὐδετέρου τοῦ ὑπερθετικοῦ αὐτοῦ·

(δίκαιος)	δικαίως,	δικαιότερον,	δικαιοτάτα
(σαφής)	σαφῶς,	σαφέστερον,	σαφέστατα
(ἡδύς)	ἡδέως,	ἡδιον,	ἡδίστα

Οὕτω καὶ

(ἀγαθός)

εὖ—ἀμεινον, βέλτιον, κρεῖττον—ἀριστα, βέλτιστα, κράτιστα

(ὀλίγος)

ὀλίγον—ἐλαττον, μείον, ἥττον—ἐλάχιστα, ἥμιστα

(πολύς)

πολύ, μάλα—πλέον, μάλλον—πλεῖστον, πλεῖστα, μάλιστα.

2) Τῶν τοπικῶν ἐπιρρημάτων τὰ παραθετικά σχηματίζονται συνήθως μὲ τὰς καταλήξεις **-τέρω, -τάτω**, τῶν δὲ χρονικῶν μὲ τὰς καταλήξεις **-τερον, -τατα**:

ἄνω	—	ἄνωτέρω,	ἄνωτάτω
κάτω	—	κατωτέρω,	κατωτάτω
πέρα	—	περαιτέρω	—
ἔγγυς	—	ἔγγυτέρω,	ἔγγυτάτω
			ἢ ἔγγύτερον, ἔγγύτατα
πόρρω	—	πορρωτέρω,	πορρωτάτω
πρῶ ἢ πρῶτ'	—	πρωϊότερον,	πρωϊοῦτάτω. (Πρβλ. §140, 2).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'.

ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ

§ 147. Ἀντωνυμίαι λέγονται αἱ λέξεις, αἱ ὁποῖαι λαμβάνονται εἰς τὸν λόγον ἀντὶ ὀνομάτων οὐσιαστικῶν ἢ ἐπιθέτων· ἐκεῖνος γράφει (π.χ. ὁ Πλάτων)—**τοιοῦτος ἦν Ἀριστείδης** (δηλ. δίκαιος).

Αἱ ἀντωνυμίαι εἶναι ἑννέα εἰδῶν· προσωπικαί, δεικτικαί, ὀριστική ἢ ἐπαναληπτική, κτητικαί, αὐτοπαθεῖς, ἀλληλοπαθῆς, ἐρωτηματικαί, ἀόριστοι καὶ ἀναφορικαί.

ΣΗΜ. Πολλοὶ τύποι τῶν ἀντωνυμιῶν τῆς ἀρχαίας γλώσσης εἶναι οἱ ἴδιοι μὲ τοὺς ἀντιστοίχους τύπους τῶν ἀντωνυμιῶν τῆς νέας γλώσσης, οἱ πλεῖστοι ὁμοῦ διαφέρουν.

α'. Προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι.

§ 148. Προσωπικαὶ λέγονται αἱ ἀντωνυμίαι, αἱ ὁποῖαι δηλοῦν τὰ τρία πρόσωπα τοῦ λόγου, ἧτοι ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος ὀμιλεῖ (ἐγώ, πρῶτον πρόσωπον), ἐκεῖνον, πρὸς τὸν ὁποῖον ἀπευθύνεται ὁ λόγος (σύ, δεῦτερον πρόσωπον) καὶ ἐκεῖνον ἢ ἐκεῖνο, περὶ τοῦ ὁποῖου γίνεται λόγος (ᾗδε, οὗτος κτλ., τρίτον πρόσωπον).

Αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι εἰς τὴν ἀρχαίαν γλώσσαν κλίνονται ὡς ἐξῆς:

Ἐνικὸς

Πληθυντικὸς

α'. προσ.	β'. προσ.	γ'. προσ.	α'. προσ.	β'. προσ.	γ'. προσ.
ἐγὼ	σύ	—	ἡμεῖς	ὑμεῖς	(σφεῖς)
ἐμοῦ, μου	σοῦ, σου	(οῦ)	ἡμῶν	ὑμῶν	(σφῶν)
ἐμοί, μοι	σοί, σοι	οἶ,	ἡμῖν	ὑμῖν	σφίσι(ν)
ἐμέ, με	σέ, σε	(ἐ)	ἡμᾶς	ὑμᾶς	(σφᾶς)
(Δυνικ. α' προσ. <i>νώ, νῶν</i> — β' προσ. <i>σφῶ, σφῶν</i>).					
(Ἰδὲ § 20, 1).					

ΣΗΜ. Ἐκ τῶν τύπων τῆς προσωπικῆς ἀντωνυμίας τοῦ γ' προσώπου εὐχρηστοί εἶναι κυρίως οἱ τύποι τῆς δοτικῆς *οἶ, οἱ - σφίσιν*. Ἀντὶ τῆς ἑλλειπούσης ἐνικῆς ὀνομαστικῆς αὐτῆς γίνεται χρῆσις τῶν δεικτικῶν *ὄδε, οὗτος, ἐκεῖνος*, ἀντὶ δὲ τῶν πλαγίων πτώσεων αὐτῆς γίνεται συνήθως χρῆσις τῶν πλαγίων πτώσεων τῆς ὀριστικῆς ἀντωνυμίας αὐτῆς.

Ὅταν πρὸς ἔμφασιν προστίθεται εἰς τοὺς τύπους τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν τὸ (ἐγκλιτικὸν) μόριον γέ, τότε οἱ τύποι τοῦ ἐνικοῦ τῆς προσωπικῆς ἀντωνυμίας τοῦ α' προσώπου τονίζονται ὡς ἐξῆς: *ἐγωγε, ἐμοῦγε, ἐμοίγε, ἐμέγε*.

β'. Δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι.

§ 149. ΔΕΙΚΤΙΚΑὶ λέγονται αἱ ἀντωνυμίαι, αἱ ὅποιαι δηλοῦν δεῖξιν.

Δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι τῆς ἀρχαίας γλώσσης εἶναι αἱ ἐξῆς:

ὄδε, ἤδε, τόδε (=αὐτὸς ἐδῶ, αὐτὸς δά):

οὗτος, αὕτη, τοῦτο (=ἐτοῦτος, αὐτός):

ἐκεῖνος, ἐκεῖνη, ἐκεῖνο:

τοιόσδε, τοιαύδε, τοιόνδε — τοιοῦτος, τοιαύτη, τοιοῦτο(ν)

(=τέτοιος):

τοσόσδε, τοσηδέ, τασόνδε — τοσοῦτος, τοσαύτη, τοσοῦτο(ν)

(=τόσος):

τηλικόσδε, τηλικήδε, τηλικόνδε — τηλικούτος, τηλικαύτη, τηλικούτο(ν) (=τόσος μέγας).

§ 150. Ἐκ τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν

1) ἡ *ὄδε, ἤδε, τόδε* κλίνεται ὅπως ἀκριβῶς τὸ ἄρθρον μὲ τὸ (ἐγκλιτικὸν) *δέ* κατόπιν αὐτοῦ: (*τοῦδε, τῆσδε, τοῦδε—τῶδε, τῆδε, τῶδε* κτλ., *οὔδε, αἶδε, τάδε—τῶνδε* κτλ.).

Ὅμοιως αἱ ἀντωνυμῖαι τοιοῦσδε, τοιάδε, τοιόνδε, τοσοῦσδε, τοσήδε, τοσόνδε καὶ τηλικόσδε, τηλικήδε, τηλικόνδε κλίνονται μόνον κατὰ τὸ πρῶτον μέρος αὐτῶν (τοῖος, τοία, τοιον—τόσος, τόση, τόσον—τηλίκος, τηλική, τηλικόν) μὲ τὸ ἑγκλιτικὸν δὲ κατόπιν· τοιοῦσδε, τοιάδε, τοιόνδε—τοιούδε, τοιάσδε, τοιούδε—τοιούδε κτλ.

2) ἡ οὗτος αὕτη, τοῦτο κλίνεται ὡς ἐξῆς·

	Ἑνικός			Πληθυντικός		
ὄν.	οὗτος	αὕτη	τοῦτο	οὗτοι	αὗται	ταῦτα
γεν.	τούτου	ταύτης	τούτου	τούτων	ταύτων	τούτων
δοτ.	τούτῳ	ταύτῃ	τούτῳ	τούτοις	ταύταις	τούτοις
αἰτ.	τοῦτον	ταύτην	τοῦτο	τούτους	ταύτας	ταῦτα
κλ.	ὦ οὗτος	ὦ αὕτη				

ΣΗΜ. Ἐκτὸς τῶν κλητικῶν ὦ οὗτος, καὶ ὦ αὕτη ἄλλη κλητικὴ ἀντωνυμίας δὲν ὑπάρχει.

3) ἡ ἐκεῖνος, ἐκεῖνη, ἐκεῖνο κλίνεται ὡς δευτερόκλιτον τρικατάληκτον ἐπίθετον, ἀλλὰ χωρὶς ν εἰς τὴν ἐνικήν ὀνομαστικὴν καὶ αἰτιατικὴν τοῦ οὐδετέρου. (Ἴδὲ § 110, καλός).

4) αἱ ἀντωνυμῖαι τοιοῦτος, τοσοῦτος καὶ τηλικοῦτος (σύνθετοι ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων ἀντωνυμιῶν τοῖος, τόσος, τηλίκος καὶ τῆς ἀντωνυμίας οὗτος) κλίνονται ὁμοίως μὲ τὴν ἀντωνυμίαν οὗτος, αὕτη, τοῦτο, π.χ.

	Ἑνικός			Πληθυντικός		
τοιοῦτος	τοιαύτη	τοιούτο(ν)	τοιούτοι	τοιαῦται	τοιαῦτα	
τοιούτου	τοιαύτης	τοιούτου	τοιούτων	τοιούτων	τοιούτων	
τοιούτῳ	τοιαύτῃ	τοιούτῳ	τοιούτοις	τοιαύταις	τοιούτοις	
τοιούτον	τοιαύτην	τοιούτο(ν)	τοιούτους	τοιαύτας	τοιαῦτα	

Ἡ ἐνική ὀνομαστικὴ καὶ αἰτιατικὴ τοῦ οὐδετέρου τῶν ἀντωνυμιῶν τούτων διαφορεῖται, ἥτοι λήγει εἰς -ο ἢ εἰς -ον· τοσοῦτο ἢ τοσοῦτον, τηλικοῦτο ἢ τηλικοῦτον.

ΣΗΜ. ἵνα ἐπιτείνεταί περισσότερο ἢ δεικτική σημασία τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν, προσέθετον πολλάκις οἱ ἀρχαῖοι εἰς τὸ τέλος αὐτῶν τὸ λεγόμενον δεικτικὸν -ί· οὕτως (=οὗτος-ί), τουτουί κτλ., αὐτή, ταυτησί κτλ. (Πρβλ. νῦν ἐτούτο δά, αὐτό δά).

Ὁ τόνος τότε πίπτει πάντοτε ἐπὶ τοῦ δεικτικοῦ -ί, (τὸ ὁποῖον εἶναι μακρόν), ἐάν δὲ πρὸ αὐτοῦ ὑπάρχη βραχὺ φωνήεν, τοῦτο ἀποβάλλεται· ὀδί (=ὀδε-ί), τουτί (=τούτο-ί), ταυτί (=ταῦτα-ί).

Τὸ δεικτικὸν -ί προσλαμβάνουν καὶ δεικτικά ἐπιρρήματα, ὡς ὠδί, οὕτωςι (=ἔτσι δά).

γ'. Ὀριστική ἢ ἐπαναληπτική.

§ 151. Ὀριστική ἢ ἐπαναληπτική λέγεται ἡ ἀντωνυμία αὐτός, αὐτή, αὐτό.⁴

1) Ὀριστική εἶναι ἡ ἀντωνυμία αὐτός (κατὰ πᾶσαν πτώσιν), ὅταν λαμβάνεται, ἵνα ὀρίσῃ τι, (ἦτοι ἵνα διαστείλῃ, ξεχωρίσῃ τι ἀπὸ ἄλλα ὁμοειδή): Κῦρος ἀποκτείνει λέγεται αὐτός τῇ ἑαυτοῦ χειρὶ Ἀρταγέρσῃ (=μόνος του, αὐτοπροσώπως, καὶ ὄχι κανεὶς ἄλλος ἐκ τῶν ἀκολουθῶν του).

2) Ἐπαναληπτική δὲ εἶναι ἡ ἀντωνυμία αὐτός (εἰς τὰς πλαγίαις μόνον πτώσεις), ὅταν λαμβάνεται, ἵνα ἐπαναλάβῃ τι, περὶ τοῦ ὁποῖου ἔγινε προηγουμένως λόγος· Κλεόχωρ συγγενόμενος ὁ Κῦρος ἠγάσθη τε αὐτὸν καὶ δίδωσιν αὐτῷ μυρίαυς δαρεϊκοῦς (=τὸν ἐξετίμησε πολὺ καὶ τοῦ δίδει).

§ 152. Ἡ ἀντωνυμία αὐτός (αὐτή, αὐτό)

1) κλίνεται ὅπως ἡ δεικτική ἀντωνυμία ἐκεῖνος (ἐκείνη, ἐκεῖνο).

2) λαμβάνεται καὶ μετὰ τοῦ ἄρθρου (ὁ αὐτός, ἡ αὐτή, τὸ αὐτό) καὶ τότε σημαίνει ὁ ἴδιος (ὄχι διάφορος).

ΣΗΜ. Ὅταν πάσῃ κρᾶσιν μετὰ τοῦ ἄρθρου ἡ ἀντωνυμία αὐτός, τότε ἡ ἐνική ὀνομαστική καὶ αἰτιατική τοῦ οὐδετέρου αὐτῆς σχηματίζεται ὄχι μόνον μετὰ τὴν κατάληξιν -ε, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν κατάληξιν -ον· (τὸ αὐτό=) ταῦτό καὶ ταῦτόν. (Ἴδὲ § 27,1 καὶ § 150,4).

δ'. Κτητικαὶ ἀντωνυμίαι.

§ 153. Κτητικαὶ λέγονται αἱ ἀντωνυμίαι, αἱ ὁποῖαι σημαίνουν κτήσιν. Κτητικαὶ δὲ ἀντωνυμίαι τῆς ἀρχαίας γλώσσης εἶναι α' προσώπου, ἐπὶ ἐνὸς κτήτορος, ἐμός, ἐμή, ἐμόν (ιδιός μου).

γ' προσώπου

Ἐνικός

	Ἄρσ.	Θηλ.	Οὐδ.
γεν.	ἑαυτοῦ	ἑαυτῆς	—
δοτ.	ἑαυτῶ	ἑαυτῇ	—
αἰτ.	ἑαυτὸν	ἑαυτήν	ἑαυτό

Πληθυντικός

	Ἄρσ.			Θηλ.		
γεν.	ἑαυτῶν	ἢ σφῶν	αὐτῶν	ἑαυτῶν	ἢ σφῶν	αὐτῶν
δοτ.	ἑαυτοῖς	ἢ σφίσιν	αὐτοῖς	ἑαυταῖς	ἢ σφίσιν	αὐταῖς
αἰτ.	ἑαυτούς	ἢ σφᾶς	αὐτούς	ἑαυτάς	ἢ σφᾶς	αὐτάς

(Οὐδ. ἑαυτά)

ΣΗΜ. 1. Οἱ τύποι **σεαυτοῦ, σεαυτῆς** κτλ., **ἑαυτοῦ, ἑαυτῆς** κτλ. εὐρίσκονται καὶ συνηρημένοι *σαντοῦ, σαντῆς* κτλ., *αὐτοῦ, αὐτῆς* κτλ.

ΣΗΜ. 2. Αἱ αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμῖαι προῆλθον ἐκ συνεκφορᾶς τῶν πλαγίων πτώσεων τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν μὲ τὰς πλαγίας πτώσεις τῆς ὀριστικῆς ἀντωνυμίας **αὐτός** (ἐμ—αὐτόν=ἐμαυτόν, σέ—αὐτόν=σεαυτόν κτλ.), ὅπως τοῦτο καταφαίνεται εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν.

στ'. Ἡ ἀλληλοπαθῆς ἀντωνυμία.

§ 155. Ἀ λ λ η λ ο π α θ ῆ ς λέγεται ἡ ἀντωνυμία, ἡ ὁποία λαμβάνεται ἐπὶ ἀλληλοπαθείας, ἥτοι ὅταν δηλοῦται, ὅτι δύο ἢ περισσότερα πρόσωπα ἐνεργεῦν καὶ πάσχουν ἀμοιβαίως· *ἀγαπάτε ἀλλήλους* (=ὁ εἶς τὸν ἄλλον).

Ἡ ἀλληλοπαθῆς ἀντωνυμία ἔχει μόνον τὰς πλαγίας πτώσεις τοῦ πληθυντικοῦ καὶ τοῦ δυϊκοῦ, κλίνεται δὲ ὡς ἐξῆς. (Πρβλ. § 110).

Πληθυντικός

Δυϊκός

	Ἄρσ.	Θηλ.	Οὐδ.	
γεν.	ἀλλήλων	ἀλλήλων	ἀλλήλων	ἀλλήλων
δοτ.	ἀλλήλοις	ἀλλήλαις	ἀλλήλοις	ἀλλήλων ? <i>Δυσμεν</i>
αἰτ.	ἀλλήλους	ἀλλήλας	ἀλλήλα	ἀλλήλω

ΣΗΜ. Ἡ ἀλληλοπαθῆς ἀντωνυμία προήλθεν ἐκ συνεκφορᾶς τύπων τῆς ἀορίστου ἀντωνυμίας ἄλλος, ὡς ἄλλοι—ἄλλους (=ἀλλήλους), ἄλλαι—ἄλλας (=ἀλλήλας) κτλ.

ζ'. Ἐρωτηματικά ἀντωνυμιαί.

§ 156. Ἐρωτηματικαὶ ἀντωνυμιαὶ λέγονται ἐκεῖναι, αἱ ὅποια λαμβάνονται ἐπὶ ἐρωτήσεως.

Ἐρωτηματικαὶ ἀντωνυμιαὶ τῆς ἀρχαίας γλώσσης εἶναι

- 1) τίς, τί (=ποῖος;)
- 2) πότερος, ποτέρα, πότερον (=ποῖος ἀπὸ τοὺς δύο;)
- 3) πόσος, πόση, πόσον·
- 4) ποῖος, ποία, ποῖον (=ποιαῖς λογῆς;)
- 5) πηλίκος, πηλική, πηλικόν (=ποίας ἡλικίας; πόσον μεγάλος;)
- 6) ποδαπός, ποδαπή, ποδαπὸν (=ἀπὸ ποιοῦ μέρος;)
- 7) πόστος, πόστη, πόστον (=ποῖος κατὰ τὴν ὀριθμητικὴν σειράν; Πρβλ. τρίτος, τέταρτος κτλ.)
- 8) ποσταῖος, ποσταία, ποσταῖον (=ἐντὸς πόσων ἡμερῶν; Πρβλ. τεταρταῖος).

§ 157. Ἐκτὸς τῆς ἀντωνυμίας τίς, τί αἱ λοιπαὶ ἐρωτηματικαὶ ἀντωνυμιαὶ εἶναι δευτερόκλιτοι τρικατάληκτοι. (Ἴδὲ § 110).

Ἡ ἐρωτηματικὴ ἀντωνυμία τίς, τί κλίνεται κατὰ τὴν γ' κλίσιν ὡς ἐξῆς:

	Ἐνικός		Πληθυντικός		Δευτικός
	Ἄρσ. καὶ Θηλ.	Οὐδ.	Ἄρσ. καὶ Θηλ.	Οὐδ.	
ὄν.	τίς	τί	τίνες	τίνα	τίνε
γεν.	τίνος ἢ τοῦ	τίνος ἢ τοῦ	τίνων	τίνων	τίνων
δοτ.	τίνι ἢ τῷ	τίνι ἢ τῷ	τίσι(ν)	τίσι(ν)	τίνων
αἰτ.	τίνα	τί	τίνας	τίνα	τίνε

ΣΗΜ. Ἡ ἐρωτηματικὴ ἀντωνυμία τίς, τί δὲν τονίζεται ὅπως κανονικῶς τονίζονται τὰ μονοσύλλαβα. (Ἴδὲ § 101).

η'. Ἀόριστοι ἀντωνυμίας.

§ 158. Ἀόριστοι λέγονται αἱ ἀντωνυμίας, αἱ ὁποῖαι δηλοῦν ἀόριστως ἓν πρόσωπον ἢ πρᾶγμα.

Ἀόριστοι ἀντωνυμίας τῆς ἀρχαίας γλώσσης εἶναι

- 1) τίς, τί (=κόποιος. Ἴδὲ § 20, 2).
- 2) ὁ δεῖνα, ἡ δεῖνα, τὸ δεῖνα (=ὁ τόδε κτλ.).
- 3) ἔνιοι ἔνιαι, ἔνια (=μερικοί).

§ 159. Ἡ ἀόριστος ἀντωνυμία ἔνιοι, ἔνιαι, ἔνια εὐρίσκεται μόνον εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν καὶ εἶναι δευτερόκλιτος τρικατάληκτος.

Ἡ τίς, τί καὶ ἡ δεῖνα κλίνονται κατὰ τὴν γ' κλίσιν ὡς ἑξῆς.

Ἐνικός		Πληθυντικός		Ἀνικός
Ἄρσ. καὶ Θηλ.	Οὐδ.	Ἄρσ. καὶ Θηλ.	Οὐδ.	
ὄν. τίς	τί	τινές	τινά	τινέ
			ἢ ἄττα	
γεν. τινός ἢ του	τινός ἢ του	τινῶν	τινῶν	τινοῶν
δοτ. τινὶ ἢ τῷ	τινὶ ἢ τῷ	τισὶ(ν)	τισὶ(ν)	τινοῦν
αἰτ. τινά	τί	τινάς	τινά	τινέ
			ἢ ἄττα	

Ἐνικός				Πληθυντικός	
ὄν.	ὁ,	ἡ,	τὸ	οἱ,	αἱ
	δεῖνα		δεῖνα	οἶ,	αἶ
γεν.	τοῦ,	τῆς,	τοῦ	τῶν	δεῖνας
	δεῖνα		δεῖνα		δεῖνων
δοτ.	τῷ,	τῇ,	τῷ	(τοῖς	δεῖσι)
	δεῖνα		δεῖνα		δεῖνας
αἰτ.	τόν,	τήν,	τὸ	τούς,	τάς
	δεῖνα		δεῖνα		δεῖνας

ΣΗΜ. Ἡ ἀντωνυμία δεῖνα λαμβάνεται καὶ ὀκλίτος: τοῦ, τῆς δεῖνα—τῷ, τῇ δεῖνα—τόν, τὴν δεῖνα—πληθ. οἱ δεῖνα, τῶν δεῖνα κτλ.

§ 160. Ὡς ἀόριστοι ἀντωνυμίας λαμβάνονται καὶ αἱ ἑξῆς λέξεις, αἱ ὁποῖαι εἰδικώτερον καλοῦνται ἐπιμεριστικαὶ ἀντωνυμίας:

- 1) πᾶς, πᾶσα, πᾶν (=ὁ καθείς). (Ἴδὲ § 122).
- 2) ἕκαστος, ἐκάστη, ἕκαστον. (Ἴδὲ § 110).
- 3) ἄλλος, ἄλλη, ἄλλο. (Ἴδὲ § 150,3, ἐκεῖνος).

170 ἀόριστοι ἀντωνυμίας.

- 4) οὐδείς, οὐδεμία, οὐδὲν
 μηδείς, μηδεμία, μηδὲν } (= κανείς)
- 5) ἀμφοτέροι, ἀμφοτέροι, ἀμφοτέρα (=καὶ οἱ δύο. Ἰδὲ § 159, ἔνιοι).
- 6) ἐκάτερος, ἐκατέρα, ἐκάτερον (=καθεὶς ἀπὸ τοὺς δύο).
- 7) ἕτερος, ἕτερα, ἕτερον (=ἄλλος, ἐπὶ δύο).
- 8) οὐδέτερος, οὐδετέρα, οὐδέτερον, μηδέτερος, μηδετέρα, μηδέτερον (=οὔτε ὁ εἷς οὔτε ὁ ἄλλος).
- 9) ποσός, ποσή, ποσόν (=κάμποσος. Πρβλ. § 156,3).
- 10) ποιός, ποιά, ποιόν (=κάποιος λογῆς. Πρβλ. § 156,4).
- 11) ἀλλοδαπός, ἀλλοδαπή, ἀλλοδαπόν (=ἀπὸ ἄλλον τόπον. Πρβλ. § 156,6).

ΣΗΜ. Ἡ ἐπιμεριστικὴ ἀντωνυμία οὐδείς, οὐδεμία, οὐδὲν (μηδείς, μηδεμία, μηδὲν) κλίνεται ὅπως τὸ ἀριθμητικὸν εἷς, μία, ἓν, ἀλλὰ εἰς τὸ ἀρσενικὸν γένος ἔχει καὶ πληθυντικὸν ἀριθμὸν.

	A	Ἐνωτός	Θ	οὐ.	Πληθυντικός
			οὐ.	οὐ.	Μένων Ἀρσ.
ὄν.	οὐδείς	οὐδεμία	οὐδὲν	οὐδέν	οὐδένες
γεν.	οὐδενός	οὐδεμιᾶς	οὐδενός	οὐδενός	οὐδένων
δοσ.	οὐδενὶ	οὐδεμιᾷ	οὐδενὶ	οὐδενὶ	οὐδέσει
αἰτ.	οὐδένα	οὐδεμίαν	οὐδὲν	οὐδὲν	οὐδένας

θ'. Ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι.

§ 161. Ἀναφορικαὶ λέγονται αἱ ἀντωνυμίαι, διὰ τῶν ὁποίων κανονικῶς μία πρότασις ὀλόκληρος ἀναφέρεται (ἢτοι ἀποδίδεται) εἰς μίαν λέξιν ἄλλης προτάσεως ἢ Ἐστὶ Δίκης ὄφθαλμός, ὃς τὰ πάνθ' ὀρᾷ.

Ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι τῆς ἀρχαίας γλώσσης εἶναι

- 1) ὅς, ἧ, ὃ (=ὁ ὅποιος, ἡ ὁποία, τὸ ὅποιον).
- 2) ὅσπερ, ἧπερ, ὅπερ (=ὁ ὅποιος ἀκριβῶς).
- 3) ὅστις, ἧτις, ὅτι (=ὅποιος, ὅποια, ὅποιον).
- 4) ὁπότερος, ὁπότερα, ὁπότερον (=ὅποιος ἀπὸ τοὺς δύο. (Πρβλ. § 156,2).

- 5) ὅσος, ὅση, ὅσον. (Πρβλ. § 156,3)
 6) οἷος, οἷα, οἷον (=τέτοιος πού. Πρβλ. § 156,4)
 7) ὁποῖος, ὁποῖα, ὁποῖον (=ὅποιος λογῆς. Πρβλ. § 156,4)
 8) ἡλίκος, ἡλίκη, ἡλίκον
 ὀπηλίκος, ὀπηλίκη, ὀπηλίκον } (=ὅσον μέγας. Πρβλ. § 156,5)
 9) ὀποδαπός, ὀποδαπή, ὀποδαπὸν (=ἀπὸ τὸν τόπον πού. Πρβλ. § 156,6).

§ 132. Αἱ ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι ὅς, ὅσπερ καὶ ὅστις κλίνονται ὡς ἐξῆς· (πρβλ. § 150,1 καὶ 3. § 159).

Ἑνικός

	Ἄρσ.	Θηλ.	Οὐδ.	Ἄρσ.	Θηλ.	Οὐδ.
ὄν.	ὅς	ἡ	ὄ	ὅσπερ	ἡπερ	ὄπερ
γεν.	οὗ	ἧς	οὗ	οὗπερ	ἧσπερ	οὗπερ
δοτ.	ᾧ	ἧί	ᾧ	ᾧπερ	ἧπερ	ᾧπερ
αἰτ.	ὄν	ἡν	ὄ	ὄνπερ	ἡνπερ	ὄπερ

Πληθυντικός

ὄν.	οἷ	αἷ	ἄ	οἷπερ	αἷπερ	ἄπερ
γεν.	ᾧν	ᾧν	ᾧν	ᾧνπερ	ᾧνπερ	ᾧνπερ
δοτ.	οἷς	αἷς	οἷς	οἷσπερ	αἷσπερ	οἷσπερ
αἰτ.	οὓς	ἄς	ἄ	οὓσπερ	ἄσπερ	ἄπερ

Ἑνικός

ὄν.	ὅστις		ἡτίς	ὄ,τι
γεν.	οὗτινος ἢ ὄτου		ἡστινος	οὗτινος ἢ ὄτου
δοτ.	ᾧτινι ἢ ὄτῳ		ἡτινι	ᾧτινι ἢ ὄτῳ
αἰτ.	ὄντινα		ἡντινα	ὄ,τι

Πληθυντικός

ὄν.	οἷτινες	αἷτινες	ἄτινα ἢ ἄττα
γεν.	ᾧντινων	ᾧντινων	ᾧντινων
δοτ.	οἷστισι	αἷστισι	οἷστισι
αἰτ.	οὓστινας	ἄστινας	ἄτινα ἢ ἄττα

§ 163. ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΣΥΣΧΕΤΙΚΩΝ ΑΝΤΩΝΥΜΙΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΩΝ

Ἐρωτηματικά	Δεικτικά	Ἀόριστοι	Ἀναφορικά
τίς;	ὅδε, οὗτος, ἐκεῖνος	τίς, οὐδεὶς, ὁ δεῖνα, ἕκαστος, ἄλλος, ἕ- νιοι	ὅς, ὅστις
πότερος;	(ὁ ἕτερος)	οὐδέτερος, ἐκάτε- ρος, ἕτερος, ἀμφο- τεροι	ὁπότερος
πόσος ποῖος; πηλίκος; ποδαπός;	τοσόσδε, τοσοῦτος τοιόσδε, τοιοῦτος τηλικόσδε, τηλι- κούτος	ποσός ποιός	ὅσος, ὁπόσος οἷος, ὁποῖος ἡλικός, ὁπηλικός ὁποδαπός
ποῦ;	ἐνθάδε, ἐνταῦθα, αὐτοῦ, ἐκεῖ	ποῦ	οὔ, ὅπου, ἐνθα
ποῖ;	ἐνθάδε, ἐνταῦθα, αὐτόσε, ἐκεῖσε	ποῖ	οἶ, ὅποι, ἐνθα
πόθεν;	ἐνθένδε, ἐντεῦθεν, αὐτόθεν, ἐκεῖθεν	ποθεν	ὅθεν, ὁπόθεν, ἐνθεν
πότε; πηνικα;	τότε τηνικάδε, τηνικαῦ- τα	ποτέ —	ὅτε, ὁπότε ἦνικα, ὁπηνικα
πῆ; πῶς;	τῆδε, ταύτη ὧδε, οὕτω(ς)	πῆ πῶς	ῆ, ἥπερ, ὅπη ὧς, ὧπερ, ὅπως

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ΄.

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ

§ 164. Τὰ ἀριθμητικά, ἤτοι αἱ λέξεις, αἱ ὁποῖαι δηλοῦν ὠρισμένον πλῆθος ἢ μέτρον, εἶναι ὀνόματα ἐπίθετα ἢ οὐσιαστικά καὶ ἐπιρρήματα.

α'. Ἀριθμητικά ἐπίθετα.

§ 165. Τὰ ἀριθμητικά ἐπίθετα λέγονται

1) ἀπόλυτα, ὅταν δηλοῦν ἀπλῶς ὠρισμένον πλῆθος ὄντων

τινῶν ἀπολύτως, ἤτοι ἀσχέτως πρὸς ἄλλα ὄντα· εἷς στρατιώτης, δέκα βιβλία·

2) τακτικά, ὅταν δηλοῦν τὴν τάξιν, ἤτοι τὴν θέσιν, τὴν ὁποίαν κατέχει τι ἐντὸς μιᾶς σειρᾶς ὁμοειδῶν ὄντων· ἡ δεκάτη ἡμέρα τοῦ μηνός· τὸ πέμπτον ἔτος τοῦ πολέμου.

Τῶν τακτικῶν ἀριθμητικῶν τὰ πλεῖστα σχηματίζονται ἀπὸ τὸ θέμα τῶν ἀπολύτων, ἀφοῦ εἰς αὐτὸ προστεθῆ μέχρι μὲν τοῦ 19 ἡ κατάληξις -τος, ἀπὸ δὲ τοῦ 20 καὶ ἄνω ἡ κατάληξις -στος· (τρία) *τρι-τος*, (δέκα) *δέκα-τος*, (εἴκοσι) *εικο-στός*, (τριάκοντα) *τριακο-στός*, (χίλιοι) *χιλιο-στός*. (Ἴδὲ § 110, καλός).

3) χρονικά, ὅταν δηλοῦν χρόνον, ἤτοι τὸν ἀριθμὸν τῆς ἡμέρας, κατὰ τὴν ὁποίαν συμβαίνει κάτι τι, ἀφοῦ τοῦτο ἤρχισε μίαν προηγουμένην ἡμέραν· *ἐναταῖος ἀρίκετο εἰς Ἀθήνας* (=τὴν ἐνάτην ἡμέραν, ἀφότου ἐξεκίνησε).

Τὰ χρονικὰ ἀριθμητικὰ σχηματίζονται ἀπὸ τὸ θέμα τῶν τακτικῶν, ἀφοῦ εἰς αὐτὸ προστεθῆ ἡ κατάληξις -αῖος· (τρίτος) *τρι-ταῖος*, (τέταρτος) *τεταρτ-αῖος πυρετός*. (Ἴδὲ § 110, δίκαιος).

4) πολλαπλασιαστικά, ὅταν δηλοῦν, ἀπὸ πόσα μέρη σύγκεται κάτι τι· *ἄλμα τριπλοῦν*. Καὶ τῶν πολλαπλασιαστικῶν ἀριθμητικῶν τὰ πλεῖστα σχηματίζονται ἀπὸ τὸ θέμα τῶν ἀπολύτων, ἀφοῦ εἰς αὐτὸ προστεθῆ ἡ κατάληξις -πλοῦς· (τρί-α) *τρι-πλοῦς*, (ἑπτὰ) *ἑπτα-πλοῦς*. (Ἴδὲ § 115, Σημ.).

5) ἀναλογικά, ὅταν δηλοῦν, ποία ἡ ἀναλογία ἑνὸς ποσοῦ πρὸς ἄλλο ποσὸν ὁμοειδές, ἤτοι ποσάκις ἓν ποσὸν εἶναι μεγαλύτερον ἄλλου ὁμοειδοῦς ποσοῦ· *ὁ τῶν Περσῶν στρατός ἦν δεκαπλάσιος τοῦ τῶν Ἑλλήνων*.

Καὶ τῶν ἀναλογικῶν ἀριθμητικῶν τὰ πλεῖστα σχηματίζονται ἀπὸ τὸ θέμα τῶν ἀπολύτων, ἀφοῦ προστεθῆ εἰς αὐτὸ ἡ κατάληξις -πλάσιος· (τρία) *τρι-πλάσιος*, (δέκα) *δεκα-πλάσιος*. (Ἴδὲ § 110, δίκαιος).

§ 136. Ἐκ τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν τὰ ἀπὸ τοῦ πέντε μέχρι τοῦ ἑκατὸν εἶναι ἄκλιτα· τὰ δὲ ἀπὸ τοῦ διακόσιοι (*διαδόσιαι*, *διακόσια*) καὶ ἄνω εἶναι τρικατάληκτα δευτερόκλιτα ἐπίθετα πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ· (§ 110, δίκαιος). Ἐνίοτε ὁμως λαμβάνονται ταῦτα καὶ εἰς τὸν ἐνικὸν ἀριθμὸν με ὀνόματα περιληπτικά· *διακοσία ἵππος* (=200 ἵπποις), *χιλία ναῦς* (=1000 νῆες).

Τὰ τέσσαρα πρῶτα ἀπόλυτα ἀριθμητικά κλίνονται ὡς ἑξῆς·

ὄν.	εἷς	μία	ἐν	δύο	τρεῖς, τρία	τέτταρες, τέτταρα
γεν.	ἐνός	μιᾶς	ἐνός	δυοῖν	τριῶν	τεττάρων
δοτ.	ἐνί	μιᾶ	ἐνί	δυοῖν	τρισί	τέτταρσι
αἰτ.	ἕνα	μίαν	ἐν	δύο	τρεῖς, τρία	τέτταρας, τέτταρα

ΣΗΜ. 1. Τὸ δύο λαμβάνεται καὶ ὡς ἄκλιτον, ἴδια μετὰ τοῦ ἄρθρου, π.χ. *τῶν δύο μερῶν, τοῖς δύο μέρεσι*.

ΣΗΜ. 2. Ἀριθμούς συνθέτους, οἱοὶ οἱ ἀριθμοὶ 18, 19—28, 29 κτλ. τοὺς ἐξέφερον οἱ ἀρχαῖοι συνήθως δι' ἀφαιρέσεως ὡς ἑξῆς· *δυοῖν δέοντα εἴκοσι (=18), ἐνός δέοντα εἴκοσι (=19), δυοῖν δέοντα τριάκοντα (=28)* κτλ. (Πρβλ. εἴκοσι *παρὰ* δύο, *σαράντα παρὰ* ἕνα κτλ.).

Τοὺς δὲ ἄλλους συνθέτους ἀριθμούς ἐν γένει τοὺς ἐξέφερον οἱ ἀρχαῖοι κατὰ τρεῖς τρόπους, ἥτοι ἢ προέτασσαν τὸν ἐκάστοτε μικρότερον πρὸ τοῦ μεγαλύτερου, ὅποτε κανονικῶς ἔθετον μεταξύ αὐτῶν τὸν σύνδεσμον *καί*, ἢ προέτασσαν τὸν ἐκάστοτε μεγαλύτερον πρὸ τοῦ μικροτέρου μετὰ τοῦ *καί* μεταξύ αὐτῶν, ἢ ἄνευ τοῦ *καί* ὅπως νῦν· *πέντε καὶ τριάκοντα καὶ διακόσιοι—διακόσιοι καὶ τριάκοντα καὶ πέντε—διακόσιοι τριάκοντα πέντε*.

Ὅμοίως ἐπὶ τῶν τακτικῶν· *πέμπτος καὶ τριακοστὸς—τριακοστὸς καὶ πέμπτος—* (τριακοστὸς πέμπτος).

ΣΗΜ. 3. Τοὺς κλασματικούς ἀριθμούς οἱ ἀρχαῖοι ἐξέφερον δι' ἀπολύτων ἀριθμητικῶν κατ' ἀμοτέρους τοὺς ὄρους προσθέτοντες ὅμως εἰς τὸν ἕνα ἐξ αὐτῶν τὴν λέξιν μέρος ἢ *μοῖρα*· π.χ. *τῶν ἐπτὰ μερῶν τὰ πέντε, ἢ τῶν ἐπτὰ αἱ πέντε μοῖραι (=5/7)*.

Ἐὰν δὲ ὁ παρανομαστής ἦτο μόνον κατὰ μίαν μονάδα μεγαλύτερος τοῦ ἀριθμοῦ, παρελείπετο· *τὰ πέντε μέρη (=5/6), τὰ ἑννέα μέρη (=9/10)*.

β'. Ἀριθμητικὰ οὐσιαστικά.

§ 167. Τὰ οὐσιαστικά ἀριθμητικὰ σηµαίνουν ἀφηρημένην ἀριθμητικὴν ποσότητα. Ταῦτα πάντα εἶναι θηλυκοῦ γένους καὶ σχηματίζονται τὰ πλεῖστα ἀπὸ τὸ θέμα τῶν ἀπολύτων, ἀφοῦ εἰς αὐτὸ προστεθῆ ἢ κατάληξις *-άς*, (γεν. *-άδος*)· (δύο) *δυ-άς*, (τρία) *τρι-άς*, (δέκα) *δεκ-άς*, (ἑκατὸν) *ἑκατοσι-άς*.

ΣΗΜ. Τοῦ εἷς (μία, ἐν) τὸ οὐσιαστικὸν εἶναι ἡ *μόνας*, τοῦ τέτταρα—ἢ τετράς, τοῦ πέντε—ἢ πεμπάς (=ἢ πεντάς), τοῦ εἴκοσιν—ἢ εἰκάς (=ἢ εἰκοσάς, εἰκοσαριά), τοῦ τριάκοντα—ἢ τριακάς (=ἢ τριακοτάς, τριαναριά).

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΩΝ

Ἑλλ. σημ.	Ἀραβικὰ ψηφία	Ἀπόλυτα	Τακτικά	Ἐπιρρήματα
α'	1	εἷς, μία, ἓν	πρῶτος, -η, -ον	ἅπαξ
β'	2	δύο	δεύτερος, -α, -ον	δις
γ'	3	τρεις, τρία	τρίτος, -η, -ον	τρὶς
δ'	4	τέτταρες, τέτταρα	τέταρτος	τετράκις
ε'	5	πέντε	πέμπτος	πεντάκις
ς'	6	ἕξ	ἕκτος	ἑξάκις
ζ'	7	ἑπτὰ	ἑβδομος	ἑπτάκις
η'	8	ὀκτώ	ὀγδοος	ὀκτάκις
θ'	9	ἐννέα	ἐνάτος	ἐνάκις
ι'	10	δέκα	δέκατος	δεκάκις
ια'	11	ἑνδεκα	ἐνδέκατος	ἑνδεκάκις
ιβ'	12	δωδεκα	δωδέκατος	δωδεκάκις
ιγ'	13	τρεις (τρία) καὶ δέκα	τρίτος καὶ δέκατος	τρισεκαδεκάκις
ιδ'	14	τέτταρες (-ρα) καὶ δέκα	τέταρτος καὶ δέκατος	τετταρεσεκαδεκάκις
ιε'	15	πεντεκαδέκα	πέμπτος καὶ δέκατος	πεντεκαδεκάκις
ις'	16	ἕκκαδεκα	ἕκτος καὶ δέκατος	ἕκκαδεκάκις
ιζ'	17	ἑπτακαδέκα	ἑβδομος καὶ δέκατος	ἑπτακαδεκάκις
ιη'	18	ὀκτωκαδέκα	ὀγδοος καὶ δέκατος	ὀκτωκαδεκάκις
ιθ'	19	ἐννεκαδέκα	ἐνάτος καὶ δέκατος	ἐννεκαδεκάκις
κ'	20	εἴκοσι (ν)	εἰκοστός	εἰκοσάκις
λ'	30	τριακόνα	τριακοστός	τριακοντάκις
μ'	40	τετταράκοντα	τετταρακοστός	τετταρακοντάκις
ν'	50	πεντήκοντα	πεντηκοστός	πεντηκοντάκις
ξ'	60	ἑξήκοντα	ἑξηκοστός	ἑξηκοντάκις
ο'	70	ἑβδομηκοντα	ἑβδομηκοστός	ἑβδομηκοντάκις
π'	80	ὀγδοήκοντα	ὀγδοηκοστός	ὀγδοηκοντάκις
ϗ'	90	ἐνενήκοντα	ἐνενηκοστός	ἐνενηκοντάκις
ρ'	100	ἑκατόν	ἑκατοστός	ἑκατοντάκις
σ'	200	διακόσιοι, -αι, -α	διακοσιοστός	διακοσιάκις
τ'	300	τριακόσιοι, -αι, -α	τριακοσιοστός	τριακοσιάκις
υ'	400	τετρακόσιοι, -αι, -α	τετρακοσιοστός	τετρακοσιάκις
φ'	500	πεντακόσιοι, -αι, -α	πεντακοσιοστός	πεντακοσιάκις
ψ'	600	ἑξακόσιοι, -αι, -α	ἑξακοσιοστός	ἑξακοσιάκις
χ'	700	ἑπτακόσιοι, -αι, -α	ἑπτακοσιοστός	ἑπτακοσιάκις
ω'	800	ὀκτακόσιοι,	ὀκτακοσιοστός	ὀκτακοσιάκις
Ϙ'	900	ἐνακόσιοι, -αι, -α	ἐνακοσιοστός	ἐνακοσιάκις
α	1000	χίλιοι -αι, -α	χιλιοστός	χιλιάκις
β	2000	δισχίλιοι, -αι, -α	δισχιλιοστός	δισχιλιάκις
γ	10000	μύριοι -αι, -α	μυριοστός	μυριάκις
δ	20000	δισμύριοι -αι, -α	δισμυριοστός	δισμυριάκις

γ'. Ἀριθμητικὰ ἐπιρρήματα.

§ 168. Ἀριθμητικὰ ἐπιρρήματα λέγονται αἱ λέξεις, με τὰς ὁποίας δίδεται ὠρισμένη ἀπάντησις εἰς τὴν ἐρώτησιν **ποσάκις**. Καὶ τούτων τὰ πλείστα σχηματίζονται ἀπὸ τὸ θέμα τῶν ἀπολύτων, ἀφοῦ εἰς αὐτὸ προστεθῆ ἡ κατάληξις **-κίς** ἢ **-άκις**. (ἑπτὰ) **ἑπτά-κίς**, (δέκα) **δεκά-κίς**—(ἕξ) **ἕξ-άκις**, (πέντε) **πεντ-άκις**.

Τῶν τριῶν πρώτων ἀριθμητικῶν (**εἷς**, **δύο**, **τρεις**) ἐπιρρήματα εἶναι τοῦ εἰς—**ἕπαξ** (=μῖαν φοράν), τοῦ δύο—**δίς** (=δύο φορές), τοῦ τρεῖς—**τρίς** (=τρεῖς φορές).

ΣΗΜ. Τὸ σημεῖον ς', με τὸ ὅποιον οἱ ἀρχαῖοι παρίστανον τὸ 6, καλεῖται **στίγμα**, τὸ δὲ σημεῖον ι', με τὸ ὅποιον παρίστανον τὸ 90, καλεῖται **κόππα**, καὶ τὸ σημεῖον λ', με τὸ ὅποιον παρίστανον τὸ 900, καλεῖται **σαμπί**.

Πρὸς παράστασιν δὲ τῶν ἀριθμῶν ἐν γένει οἱ ἀρχαῖοι ἐχρησιμοποιοῦν τὰ στοιχεῖα τοῦ ἀλφαβήτου με μίαν κεραίαν πρὸς τὰ ἄνω καὶ δεξιὰ ἢ κάτω καὶ ἀριστερά. Διήρουν δὲ πρὸς τοῦτο τὰ 24 στοιχεῖα τοῦ ἀλφαβήτου εἰς τρεῖς ομάδας, α—θ, ι—π, ρ—ω, καὶ τῆς μὲν πρώτης ομάδος τὰ στοιχεῖα τὰ ἐχρησιμοποιοῦν πρῶτον πρὸς παράστασιν τῶν ἀπλῶν μονάδων (α'=1, β'=2, γ'=3 κτλ.), τῆς δὲ δευτέρας ομάδος πρὸς παράστασιν τῶν δεκάδων (ι'=10, κ'=20, λ'=30 κτλ.) καὶ τῆς τρίτης πρὸς παράστασιν τῶν ἑκατοντάδων (ρ'=100, σ'=200, τ'=300 κτλ.).

Πρὸς παράστασιν δὲ τῶν χιλιάδων ἐχρησιμοποιοῦν τὰ ἴδια στοιχεῖα ἀλλὰ με τὴν κεραίαν πρὸς τὰ κάτω καὶ ἀριστερά: α=1000, β=2000, γ=3000 κτλ., σωκά'=1821, σοββ'=1912, σολθ'=1939.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'.

ΡΗΜΑΤΑ

Ὅρισμὸς καὶ παρεπόμενα τοῦ ῥήματος. Γενικά τινα περὶ τοῦ σχηματισμοῦ αὐτῶν.

§ 169. Ρήματα λέγονται αἱ λέξεις, αἱ ὁποῖαι σημαίνουν, ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ ἢ πάσχει κάτι τι ἢ εὐρίσκεται εἰς μίαν κατάστασιν.

§ 170. Πᾶν ῥῆμα ἔχει πολλοὺς καὶ διαφόρους τύπους καὶ με αὐτοὺς δηλοῦνται τὰ παρεπόμενα τοῦ ῥήματος, ἧτοι ἡ **διάθεσις**,

ή συζυγία, ή φωνή, ό χρόνος, ή έγκλισις, τó πρόσωπον και ό αριθμός αυτού. (Πρβλ. § 41,3 Σημ.).

§ 171. Διάθεσις ρήματος λέγεται ή σημασινομένη ύπ' αυτού κατάσταση τού ύποκειμένου. Είναι δέ αί διαθέσεις τών ρημάτων τέσσαρες, ένεργητική, μέση, παθητική και ουδετέρα.

1) Ρήματα ένεργητικής διαθέσεως ή ένεργητικά λέγονται εκείνα, τά όποια σημαίνουν, ότι τó ύποκείμενον ένεργεί: *ó παΐς χορεύει, κρούει τήν θύραν.*

2) Ρήματα μέσης διαθέσεως ή μέσα λέγονται εκείνα, τά όποια σημαίνουν, ότι τó ύποκείμενον ένεργεί, ή δέ ένεργεία του έπιστρέφει εις αυτό τó ίδιον: *ó παΐς ένδύεται* (=ένδύει τόν έαυτόν του).

3) Ρήματα παθητικής διαθέσεως ή παθητικά λέγονται εκείνα, τά όποια σημαίνουν, ότι τó ύποκείμενον πάσχει: *ó παΐς λούεται ύπό τής μητρός.*

4) Ρήματα ουδετέρας διαθέσεως λέγονται εκείνα, τά όποια σημαίνουν, ότι τó ύποκείμενον ούτε ένεργεί ούτε πάσχει τι, άλλ' άπλώς εύρίσκεται εις μίαν κατάστασην: *ó παΐς καθέυδει.*

§ 172. Συζυγία ρημάτων λέγεται ό τρόπος τής κλίσεως αυτών. Είναι δέ αί συζυγίαι τών ρημάτων δύο, ήτοι ή συζυγία τών εις -ω, (-ομαι) και ή συζυγία τών εις -μι, (-μαι). *λύω, (λύ-ομαι)—δείκνυ-μι, (δείκνυ-μαι).*

§ 173. Φωνή ρήματος λέγεται έν σύνολον τών τύπων αυτού. Πάν δέ ρήμα έχει δύο φωνάς ή δύο σύνολα τύπων, ήτοι

1) τήν ένεργητικήν φωνήν, ήτοι έν σύνολον τύπων, τó όποϊον αρχίζει με τήν κατάληξιν -ω ή -μι. (*λύ-ω, λύ-εις κτλ., δείκνυ-μι, δείκνυ-ς κτλ.*)

2) τήν μέσην φωνήν, ήτοι έτερον σύνολον τύπων, τó όποϊον αρχίζει με τήν κατάληξιν -ομαι ή -μαι. (*λύ-ομαι, λύ-η, λύ-εται κτλ., δείκνυ-μαι, δείκνυ-σαι κτλ.*)

§ 174. Χρόνος ρήματος λέγεται τύπος αυτού, με τόν όποϊον δηλοϋται, πότε γίνεται ή πράξις.

Οί χρόνοι τού ρήματος τής αρχαίας γλώσσης είναι έπτά, οί έξής:

1. Προσχημα μέσου φωνής + μέσου διαδόου § 195

2. Προσχημα μέσου φωνής + παθητικής § 196

3. Προσχημα μέσου φωνής + μέσου διαδόου + παθητικής § 197

1) ὁ ἐνεστώς, ὁ ὁποῖος δηλοῖ, ὅτι ἡ πρᾶξις γίνεται τώρα, ἦτοι καθ' ὄν χρόνον ὁμιλεῖ ὁ λέγων· ὁ μαθητῆς γράφει·

2) ὁ παρατατικός, ὁ ὁποῖος δηλοῖ, ὅτι ἡ πρᾶξις ἐγένετο (διαρκῶς ἢ ἐπανελημμένως) εἰς τὸ παρελθόν· ὁ μαθητῆς ἔγραψεν·

3) ὁ μέλλων (ὁ ἀπλοῦς), ὁ ὁποῖος δηλοῖ, ὅτι ἡ πρᾶξις θὰ γίνῃ ἢ θὰ γίνεται εἰς τὸ μέλλον· ὁ μαθητῆς γράψει (=θὰ γράψῃ ἢ θὰ γράφῃ)·

4) ὁ ἀόριστος, ὁ ὁποῖος δηλοῖ ἀπλῶς, ὅτι ἡ πρᾶξις ἐγένετο εἰς τὸ παρελθόν· ὁ παῖς ἔγραψε τὴν ἐπιστολήν·

5) ὁ παρακείμενος, ὁ ὁποῖος δηλοῖ, ὅτι ἡ πρᾶξις ἔχει γίνεσθαι, ἦτοι εἶναι τετελεσμένη· ὁ παῖς γέγραφε τὴν ἐπιστολήν (=τὴν ἔχει γραμμένην)·

6) ὁ ὑπερσυντέλικος, ὁ ὁποῖος δηλοῖ, ὅτι ἡ πρᾶξις εἶχε γίνεσθαι, ἦτοι ἦτο τετελεσμένη κατὰ τι χρονικὸν σημεῖον τοῦ παρελθόντος· ὁ παῖς ἐγεγράφε τὴν ἐπιστολήν (=τὴν εἶχε γραμμένην)·

7) ὁ τετελεσμένος μέλλων, ὁ ὁποῖος δηλοῖ, ὅτι ἡ πρᾶξις θὰ ἔχῃ γίνεσθαι, ἦτοι θὰ εἶναι τετελεσμένη κατὰ τι χρονικὸν σημεῖον τοῦ μέλλοντος· γεγραφῶς ἔσομαι τὴν ἐπιστολήν (=θὰ ἔχω γράψει τὴν ἐπιστολήν)· ἢ ἐπιστολή γεγράφεται (=θὰ ἔχη γραφῆ ἢ θὰ εἶναι γραμμένη)·

ΣΗΜ. 1. Ἡ σημασία ἐκάστου χρόνου εἶναι οἷα ἐδηλώθη ἀνωτέρω μόνον εἰς 93, τὴν ὀριστικὴν ἔγκλισιν. Περὶ τῆς σημασίας δὲ τῶν χρόνων εἰς τὰς ἄλλας ἐγκλίσεις ἰδὲ τὸ Συντακτικόν.

ΣΗΜ. 2. Ὁ ἐνεστώς, ὁ μέλλων (ἀπλοῦς καὶ τετελεσμένος) καὶ ὁ παρακείμενος λέγονται χρόνοι ἀρκητοί, ὁ δὲ παρατατικός, ὁ ἀόριστος καὶ ὑπερσυντέλικος λέγονται χρόνοι παραγόμενοι (ἢ ἱστορικοί ἢ παρωχημένοι).

Ὁ παρακείμενος, ὁ ὑπερσυντέλικος καὶ ὁ τετελεσμένος μέλλων λέγονται προσῆτοι χρόνοι συντελικοί.

§ 175. Ἐγκλισις ῥήματος λέγεται ὁ τύπος αὐτοῦ, ὁ ὁποῖος δηλοῖ τὴν ψυχικὴν διάθεσιν τοῦ ὁμιλοῦντος. Εἶναι δὲ αἱ ἐγκλίσεις τοῦ ῥήματος τῆς ἀρχαίας γλώσσης τέσσαρες, ἦτοι ἡ ὀριστική, ἡ ὑποτακτική, ἡ προστακτική καὶ ἡ εὐκτική.

1) Ὁριστικὴ λέγεται ἡ ἐγκλισις τοῦ ῥήματος, ἡ ὁποία παριστᾷ τὴν πρᾶξιν ὡς βεβαίαν· προσέχομεν.

2) Ὑποτακτικὴ λέγεται ἡ ἐγκλισις τοῦ ῥήματος, ἡ ὁποία

παριστᾶ τὴν πράξιν ὡς ἐπιθυμητὴν ἢ προσδοκωμένην· *προσέχωμεν* (=ἄς προσέχωμεν)· *ἐὰν ζητῆς καλῶς, εὐρήσεις*.

3) Προστακτικὴ λέγεται ἡ ἔγκλισις τοῦ ῥήματος, ἡ ὁποία παριστᾶ τὴν πράξιν ὡς ἀξίωσιν ἢ προσταγὴν τοῦ ὀμιλοῦντος· *προσέχετε*.

4) Εὐκτικὴ λέγεται ἡ ἔγκλισις τοῦ ῥήματος, ἡ ὁποία παριστᾶ τὴν πράξιν ὡς εὐχὴν τοῦ ὀμιλοῦντος· *ὕμναινετε* (=εἴθε νὰ ὑμναίετε).

ΣΗΜ. 1. Ἡ εὐκτικὴ μετὰ τοῦ (δυνητικοῦ) μορίου ἂν κανονικῶς παριστᾶ τὴν πράξιν ὡς δυνατὴν· *λέγαιτε ἂν* (=θὰ ἐλέγατε, ἤμπορείτε νὰ λέγετε).

ΣΗΜ. 2. Ἡ σημασίᾳ ἐκάστης ἔγκλισεως εἶναι οἷα ἀνωτέρω ἐδηλώθη εἰς τὰς ἀνεξαρτήτους προτάσεις. Τίνας δὲ σημασίας λαμβάνει ἐκάστη ἔγκλισις εἰς τὰς δευτερευούσας προτάσεις, διδάσκει τὸ Συντακτικόν.

§ 176. Πρόσωπον ῥήματος λέγεται τύπος αὐτοῦ, μετὸν ὁποῖον δηλοῦται, τίνος προσώπου εἶναι τὸ ὑποκείμενον αὐτοῦ, ἥτοι ἂν τὸ ὑποκείμενον τοῦ ῥήματος εἶναι **πρώτου προσώπου** ἢ **δευτέρου** ἢ **τρίτου**· *λέγω* (ἐγώ), *λέγεις* (σύ), *λέγει* (ἐκεῖνος). (Ἰδὲ § 148).

§ 177. Ἀριθμὸς ῥήματος λέγεται τύπος αὐτοῦ, μετὸν ὁποῖον δηλοῦται, ἂν τὸ ὑποκείμενον αὐτοῦ περιλαμβάνει ἓν ἢ πολλὰ πρόσωπα ἢ ζῶα ἢ πράγματα· *παίζω* (ἐγώ, **εἷς**), *παίζομεν* (ἡμεῖς, **πολλοί**), *παίζει* (ὁ παῖς, **εἷς**), *παίζουνσιν* (οἱ παῖδες, **πολλοί**).

§ 178. Ἐκτὸς τῶν τεσσάρων ἐγκλίσεων τὸ ῥῆμα ἔχει προσέτι δύο ὀνομαστικούς τύπους, ἥτοι τὸ ἀπαρέμφατον καὶ τὴν μετοχήν.

1) Τὸ ἀπαρέμφατον εἶναι ῥηματικὸν **οὐσιαστικόν**, τὸ ὁποῖον ὅμως δηλοῖ συγχρόνως διάθεσιν καὶ χρόνον· *λύειν*, *λύεσθαι*—*λύσαι*, *λυθῆναι*. Καλεῖται δὲ ἀπαρέμφατον, διότι εἰς πάντα χρόνον ἔχει μίαν μόνον κατάληξιν, καὶ μόνον του δέν (παρεμφαίνει ἥτοι δέν) δηλοῖ ὠρισμένον πρόσωπον καὶ ἀριθμὸν· *βούλομαι λέγειν* (=θέλω νὰ λέγω)· *βουλόμεθα λέγειν* (=θέλομεν νὰ λέγωμεν)· *βούλονται λέγειν*=(θέλουσιν νὰ λέγουν).

2) Ἡ μετοχὴ εἶναι ῥηματικὸν **ἐπίθετον**, τὸ ὁποῖον ὅμως δηλοῖ συγχρόνως διάθεσιν καὶ χρόνον· (Ἰδὲ § 132 κ.έ.)· *γράφων*, *γράφουσα*, *γράφον*—*γραφόμενος*, *γραφομένη*, *γραφόμενον*—*γράφας*, *γράφου-*

Πρβλ. κόπτ-ω, ἔ-κοπτ-ον — κόψ-ω, ἔ-κοψ-α — κέκοψ-α, ἔ-κεκόψ-ειν, (κεκοψ-ώς ἔσομαι) κτλ.

2) Ῥηματικὸν θέμα λέγεται τὸ ἀρχικὸν θέμα τοῦ ῥήματος, ἢ τοῦ ἐκείνου, τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ βᾶσις τοῦ σχηματισμοῦ πάντων τῶν χρονικῶν θεμάτων αὐτοῦ. Οὕτω τὸ ῥηματικὸν θέμα τοῦ ῥ. κόπτ-ω εἶναι κοπ-, ἐξ αὐτοῦ δὲ ἐσχηματίσθη τὸ ἐνεστωτικὸν θέμα (κοπ-τ-), τὸ τοῦ μέλλοντος (κοψ=κοπ-σ-) καὶ τὸ τοῦ παρακειμένου (κε-κοψ-, ἐκ τοῦ κε-κοπ-) κτλ.

ΣΗΜ. Τὸ ῥηματικὸν θέμα ἐνίοτε μὲν εἶναι τὸ ἴδιον μὲ τὸ θέμα τοῦ ἐνεστώτος (λύ-ω, λέγ-ω, μέν-ω), συνήθως ὅμως εὐρίσκεται ἀπὸ τὸν ἀόριστον β' (ὡς τοῦ βάλλω, ῥηματικὸν θ. βάλλ-, ἀόρ. β' ἔ-βαλ-ον) καὶ συνηθέστερον ἀπὸ κάποιαν λέξιν ἐτυμολογικῶς συγγενῆ πρὸς τὸ ῥῆμα (βλάπτω—βλάβ-η, τύπτω—τύπ-ος, ἄπτω—ἄφ-ή, ἀγγέλλω—ἄγγελ-ος, αἰρῶ—ἄρ-σις κτλ.).

§ 182. Ὁ χαρακτήρ ἑνὸς χρονικοῦ θεμάτος λέγεται **χρονικὸς χαρακτήρ**, ὁ δὲ χαρακτήρ τοῦ ῥηματικοῦ θεμάτος λέγεται **ῥηματικός χαρακτήρ**.

§ 183. Κατὰ τὸν χαρακτήρα τοῦ ῥηματικοῦ θεμάτος αὐτῶν τὰ ῥήματα διαιροῦνται εἰς **φωνηεντόληκτα** καὶ **συμφωνόληκτα**: λύ-ω, χρί-ω — γράφ-ω, κόπτ-ω. (Ἴδὲ § 66.)

Ὑποδιαίρουνται δὲ

1) τὰ μὲν **φωνηεντόληκτα** ῥήματα εἰς **ἀσυναίρετα** (κολύ-ω, βασιλεύ-ω, κρού-ω) καὶ εἰς **συνηρημένα** (τιμάω, -ῶ, φιλέω, -ῶ, πληροῶ, -ῶ).

2) τὰ δὲ **συμφωνόληκτα** εἰς **ἄφωνόληκτα** (ἄγ-ω, βλέπ-ω, πειθ-ω) καὶ εἰς **ἐνρινόληκτα** ἢ **ὕγρόληκτα** (μέν-ω, ἀγγέλλ-ω, καθαίρ-ω).

§ 184. Κατὰ τὸν σχηματισμὸν τῶν διαφόρων τύπων ἑνὸς ῥήματος τὸ ῥηματικὸν θέμα αὐτοῦ ὑφίσταται διαφόρους μετασχηματισμούς, ἄλλους μὲν εἰς τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ, ἄλλους δὲ εἰς τὸ τέλος αὐτοῦ, πρὸ τῶν ῥηματικῶν καταλήξεων.

Πρβλ. ῥηματικὸν θέμα ταγ-, ἐξ οὗ τάσσ-ω, ἔ-τασσ-ον, τάξ-ω, ἔταξ-α, τέ-ταξ-α, ἔ-τε-τάξ-ειν, ταχ-θή-σομαι, ἔ-τάχ-θην, τέ-τακ-ται κτλ.

γ. Αύξεις και άναδιπλασιασμός.

1. Αύξεις.

§ 185. Οί παραγόμενοι χρόνοι τῶν ῥημάτων εἰς τὴν ὀριστικήν ἔχουν αύξῆσιν εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ θέματος, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἕκαστος ἐξ αὐτῶν σχηματίζεται. Ἡ αύξῆσις δηλοῖ τὸ παρελθόν¹ εἶναι δὲ δύο εἰδῶν, **συλλαβική** καὶ **χρονική**.

1) **Συλλαβικήν** αύξῆσιν ἔχουν οἱ παραγόμενοι χρόνοι τῶν ῥημάτων, τῶν ὁποῖων τὸ θέμα ἀρχίζει ἀπὸ σύμφωνον. Εἶναι δὲ ἡ συλλαβική αύξῆσις ἐν **ε ψιλῶμενον**, τὸ ὁποῖον προτάσσεται πρὸ τοῦ θέματος, ἀπὸ τὸ ὁποῖον σχηματίζεται ἕκαστος ἐκ τῶν παραγομένων χρόνων:

πιστεύω— *ἐ-πίστευ-ον*, *ἐ-πίστευσ-α*, *ἐ-πεπιστεύ-κειν*.

ῥίπτω— *ἔρ-ριπτ-ον*, *ἔρ-ριψ-α*, *ἔρ-ριψ-ειν* (§ 34,1).

2) **Χρονικήν** αύξῆσιν ἔχουν οἱ παραγόμενοι χρόνοι τῶν ῥημάτων, τῶν ὁποῖων τὸ θέμα ἀρχίζει ἀπὸ φωνῆεν. Εἶναι δὲ ἡ χρονική αύξῆσις **ἐκτασις** τοῦ ἀρκτικοῦ βραχέος φωνήεντος τοῦ θέματος, ἀπὸ τὸ ὁποῖον σχηματίζεται ἕκαστος ἐκ τῶν παραγομένων χρόνων (§ 32,6).

Κατὰ τὴν χρονικήν αύξῆσιν εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ θέματος

τὸ **ἄ ἢ ε** γίνεται **ἡ**: *ἀγοράζω*, *ἡγόραζον*—*ἐλπίζω*, *ἤλπιζον*.

τὸ **ο** γίνεται **ω**: *ὀδύρομαι*, *ὠδύρομαι*.

τὸ **ἰ** γίνεται **ἱ**: *ἰκετεύω*, *ἰκέτεον*.

τὸ **υ** γίνεται **ῡ**: *ὑβρίζω*, *ὑβρίζον*.

τὸ **αι ἢ ει** γίνεται **ἡ**: *αἰσθάνομαι*, *ἡσθάνομαι*—*εἰκάζω*, *ἡκάζον*.

τὸ **αυ ἢ ευ** γίνεται **ἡυ**: *αὐξάνω*, *ἡὔξανον*—*εὐρίσκω*, *ἡύρισκον*.

τὸ **οι** γίνεται **ω**: *οἰκτιρῶ*, *ὤκτιρον*.

ΣΗΜ. 1. Τὸ ἀρκτικὸν εἰ γίνεται κατὰ τὴν αύξῆσιν **η** προσέτι εἰς τὸν παρατατικὸν τοῦ ῥήματος εἰμί-ἦα ἢ ἦειν καὶ εἰς τὸν ὑπερσυντέλικον τοῦ οἶδα (θ. εἶδ-)—ἦδειν. Εἰς τὰ ἄλλα ῥήματα μένει: *εἶκω*—*εἶκον*, *εἶργω*—*εἶργον*, *εἶρω*—*εἶρον*.

Τὸ ἀρκτικὸν **ἄ ἢ α**, καίτοι εἶναι μακρόν, τρέπεται κατὰ τὴν αύξῆσιν εἰς **ἡ ἢ η** κατ'ἀναλογίαν: *ἄθλω*—*ἦθλον*, *ἀργῶ*—*ἦργον*, *ἄδω*—*ἦδον* (ὅπως *ἄγω*—*ἦγον*, *αἰτῶ*—*ἦτουν*).

1. Τὸ ε δηλαδὴ τῆς συλλαβικῆς αύξήσεως ἀρχῆθεν ἦτο ἐπίρρημα καὶ ἐσήμαινε τότε.

HM. 2. Ὑπερσυντέλικοι ῥημάτων, τῶν ὁποίων ὁ παρακείμενος ἔχει ἀναδιπλασιασμόν ε, δὲν ἔχουν αὔξησιν· ἐστράτευκα—ἐστρατεύκειν, ἐζήτηκα—ἐζήτηκειν.

2. Ἀναδιπλασιασμός.

§ 186. Οἱ συντελικοὶ χρόνοι (ἦτοι ὁ παρακείμενος, ὁ ὑπερσυντέλικος καὶ ὁ τετελεσμένος μέλλων) ἔχουν εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ θέματος ἀναδιπλασιασμόν εἰς πάσας τὰς ἐγγλίσεις (καὶ εἰς τὸ ἀπαρέμφατον καὶ τὴν μετοχὴν).

Ὁ ἀναδιπλασιασμός δηλοῖ τὸ τετελεσμένον τῆς πράξεως, εἶναι δὲ δύο εἰδῶν·

1) ἐπανάληψις τοῦ ἀρκτικοῦ συμφώνου τοῦ θέματος μὲν ε κατόπιν αὐτοῦ. Τοιοῦτον ἀναδιπλασιασμόν λαμβάνουν τὰ θέματα, τὰ ὁποῖα ἀρχίζουσιν ἀπὸ ἐν ἀπλοῦν σύμφωνον ἐκτὸς τοῦ ρ, ἢ ἀπὸ δύο σύμφωνα, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ πρῶτον εἶναι ἄφωνον καὶ τὸ δευτερον ἔνρινον ἢ ὑγρόν·

παιδεύω	—	πε-παιδεύ-κα,	ἐ-πε-παιδεύ-κειν
θύω	—	τέ-θυ-κα,	ἐ-τε-θύκειν
		(θέ-θυ-κα)	(ἐ-θε-θύ-κειν)
φυτεύω	—	πε-φύτευ-κα,	ἐ-πε-φυτεύ-κειν
		(φε-φύτευ-κα)	(ἐ-φε-φυτεύ-κειν)
χορεύω	—	κε-χόρευ-κα,	ἐ-κε-χορεύ-κειν
		(χε-χόρευ-κα)	(ἐ-χε-χορεύ-κειν) (§ 37,7)
κάμνω (θ.κμη-)	—	κέ-κμη-κα	
πνέω (θ.πνευ-)	—	πέ-πνευ-κα	
δρῶ (δρά-ω)	—	δέ-δρα-κα	
γράφωμι	—	γέ-γραμ-μαι,	ἐ-γε-γράμ-μην, γε-γράφ-ομαι

2) ὅ,τι καὶ ἡ αὔξεις.

Λαμβάνουν δὲ

α') συλλαβικὴν αὔξησιν ὡς ἀναδιπλασιασμόν τὰ ῥήματα, τῶν ὁποίων τὸ θέμα ἀρχίζει ἀπὸ σύμφωνον διπλοῦν ἢ ἀπὸ ῥ ἢ ἀπὸ δύο σύμφωνα, χωρὶς ὅμως νὰ εἶναι τὸ πρῶτον ἐξ αὐτῶν ἄφωνον

καὶ τὸ δεύτερον ἔνρινον ἢ ὑγρόν, ἢ ὄσων τὸ θέμα ἀρχίζει ἀπὸ τρία σύμφωνα·

ζητῶ	—	ἐ-ζήτηκα	(ὄπως ἐ-ζήτησα)
ρίπτω	—	ἔ-ρριψα	(ὄπως ἔ-ρριψα)
σπείρω (θ.σπερ-, σπαρ-)	—	ἔ-σπαρκα	(ὄπως ἔ-σπειρα)
φθείρω (θ.φθερ-, φθαρ-)	—	ἔ-φθαρκα	(ὄπως ἔ-φθειρα)
στρατεύω	—	ἐ-στράτεκα	(ὄπως ἐ-στράτευσα).

β') χρονικὴν αὔξησιν ὡς ἀναδιπλασιασμόν τὰ ῥήματα, τῶν ὀποίων τὸ θέμα ἀρχίζει ἀπὸ φωνῆν·

ἀδικῶ	—	ἠδίκηκα	(ὄπως ἠδίκησα)
ἐρημῶ	—	ἠρήμωκα	(ὄπως ἠρήμωσα)
ὁμολογῶ	—	ὠμολόγηκα	(ὄπως ὠμολόγησα)
αἰτῶ	—	ἤτηκα	(ὄπως ἤτησα)
οἰκῶ	—	ὄκηκα	(ὄπως ὄκησα)

3. Αὔξεις καὶ ἀναδιπλασιασμοὶ τῶν συνθέτων ῥημάτων.

§ 187. 1) Τὰ μετὰ προθέσεων σύνθετα (ἢ παρασύνθετα¹) ῥήματα ἔχουν τὴν αὔξησιν καὶ τὸν ἀναδιπλασιασμόν μετὰ τὴν πρόθεσιν·

εἰσ-πέμπω	—	εἰσ-ἐ-πεμπον,	εἰσ-πέ-πομφα
συν-οικῶ	—	συν-ὤκων,	συν-ὤκηκα
παρα-νομῶ (ἐγκώμιον)	—	παρ-ε-νόμων,	παρα-νε-νόμηκα
ἐγ-κωμιάζω (ἐν χειρὶ τίθημι)	—	ἐν-ε-κωμιάζον,	ἐγ-κε-κωμιάκα
ἐγ-χειρίζω	—	ἐν-ε-χειρίζον	ἐγ-κε-χειρίζα (§ 37,7).

2) Τὰ παρασύνθετα ῥήματα, ἕσα ἔχουν πρῶτον συνθετικὸν ἄλλην λέξιν ἐκτὸς προθέσεως, ἔχουν τὴν αὔξησιν καὶ τὸν ἀναδιπλασιασμόν εἰς τὴν ἀρχὴν, ὡς ἐάν ἦσαν ἀπλᾶ ῥήματα·

1. Τί λέγονται παρασύνθετοι λέξεις, ἰδὲ κατωτέρω, εἰς τὸ τέλος τοῦ περὶ συνθέσεως κεφαλαίου.

(ἄ-δικος)	ἄδικῶ	—	ἡδίκουν,	ἡδίκηκα
(δυσ-τυχής)	δυστυχῶ	—	ἐδυστύχουν,	δεδυστύχηκα
(μυθο-λόγος)	μυθολογῶ	—	ἐμυθολόγουν,	μεμυθολόγηκα
(οἰκο-δόμος)	οἰκοδομῶ	—	ὤκοδόμουν,	ὤκοδόμηκα.

ΣΗΜ. Τὰ παρασύνθετα ῥήματα, εἰς τὰ ὁποῖα τὸ πρῶτον συνθετικὸν εἶναι τὸ ἐπίρρημα εὖ, δὲν λαμβάνουν αὐξησιν συνήθως οὐδὲ ἀναδιπλασιασμόν·

εὐδοκίμῶ,	εὐδοκίμουν,	εὐδοκίμησα,	εὐδοκίμηκα
εὐεργετῶ,	εὐεργέτουν,	εὐεργέτησα,	εὐεργέτηκα
εὐτυχῶ,	εὐτύχουν,	εὐτύχησα,	εὐτύχηκα
εὐχοσῶμαι,	εὐχοσώμην,	εὐχόμην	

4. Ἀνωμαλῖαι αὐξήσεως.

§ 188. 1) Τὰ ῥήματα βούλομαι, δύναμαι καὶ μέλλω ἔχουν αὐξησιν κανονικῶς ἔ καὶ ἀνωμάλως ἢ (κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ ῥ. ἐθέλω ἢ θέλω—ἦθελον)·

*ἐβουλόμην καὶ ἠβουλόμην—ἐβουλήθην καὶ ἠβουλήθην
ἐδυνάμην καὶ ἠδυνάμην—ἐδυνήθην καὶ ἠδυνήθην
ἐμέλλον καὶ ἠμέλλον.*

2) Τὰ ῥήματα (κατ')ίγνυμι, ὠνοῦμαι καὶ ὠθῶ, ἐνῶ τὸ θέμα των ἀρχίζει ἀπὸ φωνῆεν, ἔχουν συλλαβικὴν αὐξησιν ἐ· κατ-έ-αξα, ἐ-ωνοῦμην, ἐ-ώθουν.

3) Τὰ ῥήματα ἐθίζω, ἐλίπτω, ἔλκω, ἔπομαι, (περι)έπω, ἐργάζομαι, ἔρπω, ἐστιῶ, ἔχω καὶ ἔω κατὰ τὴν αὐξησιν τρέπουν τὸ ἀρκτικὸν ε ὄχι εἰς ἢ ἀλλὰ εἰς εἰ· εἶθιζον, εἵλιπτον, εἶλκον, εἶπόμην, περιεῖπτον, ἐεργάζομην, εἶρπον, εἰστίων, εἶχον, εἶων.

ΣΗΜ. Τοῦ ῥ. ἐργάζομαι ὁ παρατατικὸς καὶ ὁ ἀόριστος σχηματίζεται καὶ μὲ κανονικὴν αὐξησιν· ἠεργάζομην, ἠεργασάμην.

4) Τὸ ῥήμα ἀν-οίγω εἰς πάντας τοὺς παραγομένους χρόνους, τὸ ῥ. ὄρω εἰς τὸν παρατατικόν, καὶ τὸ ῥ. ἀλίσκομαι εἰς τὸν ἀόριστον ἔχουν καὶ συλλαβικὴν καὶ χρονικὴν αὐξησιν ὁμοῦ· ἀν-έωγον, ἀν-έωξα, ἐώρων, ἐᾶ'λων.

5) Τὸ ῥήμα ἐφορτάζω κατὰ τὴν αὐξησιν ἐκτείνει ὄχι τὸ ἀρκτικὸν φωνῆεν ἔ ἀλλὰ τὸ κατόπιν αὐτοῦ ο· ἐώρταζον, ἐώρτασα.

ΣΗΜ. Πάσαι αἱ ἀνωτέρω ἀνωμαλῖαι τῆς αὐξήσεως εἶναι φαινομενικαὶ καὶ ὀφείλονται εἰς διαφόρους φθογγικὰς παθήσεις· π.χ. τὸ ῥῆμα *ἐργάζομαι* ἀρχῆθεν ἦτο *Φεργάζομαι* καὶ τὸ ῥῆμα *ἔχω* ἀρχῆθεν ἦτο *σέχω*, ὁ παρατατικὸς δὲ αὐτῶν ἀρχῆθεν ἦτο κανονικῶς *ε-Φεργαζόμεν*, *ε-σεχον*, ἐκ τούτων δὲ κατόπιν προῆλθον οἱ τύποι *ἐεργαζόμεν*, *ἔεχον*, καὶ μετὰ συναίρεσιν τοῦ *εε* εἰς *ει* τέλος οἱ τύποι *εἰργαζόμεν*, *εἶχον* (ἰδὲ § 33,3).

Ἐπίσης οἱ τύποι *ἐώρταζον*, *ἐώρτασα* προῆλθον ἐκ παλαιότερων κανονικῶν τύπων, *ἠόρταζον*, *ἠόρτασα* δι' ἀντιμεταχωρήσεως (§ 32,4).

Ὅμοιός δὲ ἐκ παλαιότερων τύπων *ἀν-ήΦοιγον*, *ἠ-Φόρων* (μὲ ἰσχυροτέραν συλλαβικὴν αὐξησιν *η*) προῆλθον οἱ τύποι *ἀν-έφωγον*, *ἐώρων* (μὲ δασεῖαν κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ δασυνόμενον *ὄρω*)· (§ 32,4).

6) Ἐκ τῶν συνθέτων ἢ παρασυνθέτων ῥημάτων

α') τὰ ῥήματα *ἀμφι-έννυμι*, *ἐγγυῶ* (ἐκ τῆς λ. ἐγ-γύη), *ἐμπεδῶ* (ἐκ τῆς λ. ἐμ-πεδος), *ἐναντιοῦμαι* (ἐκ τῆς λ. ἐν-αντίος), *ἐπ-εἶγω*, *ἐπ-ίσταμαι* καὶ *καθ-έζομαι* ἔχουν τὴν αὐξησιν ὅλως εἰς τὴν ἀρχὴν, ὡσὰν νὰ ἦσαν ἀπλᾶ· *ἠμφιέννυον*, *ἠγγύων*, *ἠμπέδων*, *ἠναντιοῦμεν*, *ἠπειγον*, *ἠπιστάμεν*, *ἐκαθεζόμεν*.

β') τὰ ῥήματα *ἐκκλησιάζω* (ἐκ τῆς λ. ἐκκλησία), *καθ-εὔδω*, *κάθ-ημαι* καὶ *καθ-ίζω* διαφοροῦνται, ἦτοι ἔχουν τὴν αὐξησιν ἄλλοτε μὲν ὅλως εἰς τὴν ἀρχὴν ὡς ἀπλᾶ, ἄλλοτε δὲ μετὰ τὴν πρόθεσιν· *ἠκκλησιάζον* καὶ *ἐξ-εκλησιάζον*, *ἐκάθευδον* καὶ *καθ-ἠῦδον*, *ἐκαθήμην* καὶ *καθ-ήμεν*, *ἐκάθιζον*, *ἐκάθισα* καὶ *καθ-ἴσα*.

γ') τὰ ῥήματα *ἀνέχομαι*, *ἀμφι-σβητῶ* (ἀρχῆθεν ἀμφισ-βητῶ), *ἐν-οχλῶ* καὶ (*ἐπ*)*ανορθῶ* ἔχουν συγχρόνως δύο αὐξήσεις, ἦτοι καὶ ὅλως εἰς τὴν ἀρχὴν ὡς ἀπλᾶ καὶ μετὰ τὴν πρόθεσιν· *ἠν-ειχόμεν*, *ἠμφ-εσβήτουν*, *ἠν-ώχλουν*, (*ἐπ*)*ἠν-ώρθουν*.

5. Ἀνωμαλῖαι ἀναδιπλασιασμοῦ.

§ 19. 1) Τὰ ῥ. *γιγνώσκω* καὶ *γνωρίζω* ἔχουν ἀναδιπλασιασμόν τοῦ β' εἶδους, ἀντιστρόφως δὲ τὰ ῥ. *κτῶμαι*, *μιμνήσκομαι* καὶ *πίπτω* ἔχουν ἀναδιπλασιασμόν τοῦ α' εἶδους, παρὰ τὸν κανόνα (§ 186)· *ἔγνωκα* (θ. γνω-), *ἔγνωρίκα* (θ. γνωριδ-), *κέκτημαι* (θ. κτα-), *μέμνημαι* (θ. μνη-), *πέπτωκα* (θ. πτω-).

2) Τὰ ῥ. *ἐθίζω*, *ἔλκω*, *ἐργάζομαι*, *ἔστιῶ* καὶ *ἔῶ* καὶ τὸ ῥ. (*ἀν*)*οίγω* ἔχουν ἀναδιπλασιασμόν ὁμοιον μὲ τὴν αὐξησίν των· *εἰ-*

θικα, εἴλωνκα, εἶργασμαι, εἰστίκα, εἶακα, (ἀν)έρωχα, (ἀν)έρωγμα, (ἀν)ε-ώξετα (§ 188, 3 και 4).

3) Τὰ ῥ. (κατ)άγνυμι, ἀλίσκομαι, ὀρῶ, ὠθοῦμαι καὶ ὠνοῦμαι ἔχουν ἀναδιπλασιασμόν ε, ἀν καὶ ἀρχίζου ἀπὸ φωνῆεν· (κατ)έγα, ἐάλωκα, ἐόρακα (και ἐόρακα), ἔωσμαι, ἐώνημαι.

4) Τὰ ῥ. λαμβάνω, λαγχάνω, λέγω, (συλ)λέγω καὶ (δια)λέγομαι ἔχουν ἀναδιπλασιασμόν ει· εἴληφα, εἴληχα, εἴρηκα (θ. Φερ-, Φερε-), (συν)εἶλοχα, (δι)εἶλεγμα.

Ὅμοίως εἴωθα (=συνηθίζω), εἴμαρται(=εἶναι πεπρωμένον) τῶν ἀχρήστων εἰς τὸν ἐνεστῶτα ῥημάτων ἔθω (θ. Φεθ-, Φηθ-) καὶ μείρομαι (θ. σμερ-,σμαρ-).

ΣΗΜ. Καὶ τῶν ἀνωμαλιῶν τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ ἄλλαι μὲν ὀφείλουται εἰς φθογγικὰ παθήσεις, ἄλλαι δὲ εἰς ἀναλογίαν. (Πρβλ. § 188,5, Σημ.).

§ 190. Ἄρκτικὸς ἀναδιπλασιασμός. Εἰς μερικά ῥήματα, τῶν ὀπιῶν τὸ θέμα ἀρχίζει ἀπὸ α ἢ ε ἢ ο, κατὰ τὸν ἀναδιπλασιασμόν ἐπαναλαμβάνονται οἱ δύο ἀρκτικοὶ φθόγγοι τοῦ θέματος καὶ συγχρόνως ἐκτείνεται τὸ ἀρκτικὸν φωνῆεν αὐτοῦ. Ὁ τοιοῦτος ἀναδιπλασιασμός καλεῖται ἀ τ τ ι κ ὸς. (Πρβλ. § 59).

ἀκούω	(θ. ἀκο-)	ἀκ-ήκο-α
ἐλαύνω	(θ. ἐλα-)	ἐλ-ήλα-κα
ἐλέγχομαι	(θ. ἐλεγχ-)	ἐλ-ήλεγ-μαι (ἐκ τοῦ ἐλήλεγγ-μαι)
ἐσθίω	(θ. ἐδε-, ἐδο-)	ἐδ-ήδο-κα
ἔρχομαι	(θ. ἐλυθ-)	ἐλ-ήλυθ-α
ὄμνυμι	(θ. ὄμο-)	ὄμ-ώμο-κα
(ἀπ)όλλυμι	(θ. ὄλε-)	(ἀπ)ολ-ώλε-κα
(ἀπ)όλλυμαι	(θ. ὄλ-)	(ἀπ)ὄλ-ὠλ-α
ὀρύττω	(θ. ὀρυχ-)	ὀρ-ώρυχ-α
φέρω	(θ. ἐνεκ-)	ἐν-ήροχ-α
ἐγείρομαι	(θ. ἐγερ-)	ἐγ-ήγερο-μαι
»	(θ. ἐγορ-)	ἐγο-ήγορο-α

(μὲ ἐπανάληψιν ὄχι μόνον τῶν δύο ἀρκτικῶν φθόγγων ἐγ, ἀλλὰ καὶ τοῦ ρ).

ΣΗΜ. 1. Ἐκ τῶν ῥημάτων τούτων αὐξησιν (χρονικὴν) εἰς τὸν ὑπερσυντέλικον ἔχουν μόνον ὅσα ἀρχίζουσιν ἀπὸ α ἢ ο·

ἀκήμοα — ἠκημόεω
ὀμώμοκα — ὀμωμόκειω

Τὰ ἄλλα δὲν λαμβάνουσιν αὐξησιν εἰς τὸν ὑπερσυντέλικον·

ἐλήλακα — ἐληλάκειω
ἐλήλυθα — ἐληλύθειω

ΣΗΜ. 2. Ἀναδίπλωσις τοῦ ῥηματικοῦ θέματος συμβαίνει εἰς τίνα ῥήματα, καὶ κατὰ τὸν σχηματισμὸν δευτέρων χρόνων αὐτῶν ἢ παραγωγῶν λέξεων ἐξ αὐτῶν ἄγ-ω, ἦγ-αγ-ον (ἐκ τοῦ ὄγ-αγ-ον), φέρω (θ. ἐνεκ-), ἦν-εγγ-ον (ἐκ τοῦ ἐνεεκ-ον, ἐν-ενκ-ον 32,6-) — ἀγωγή (ἐκ τοῦ ἄγ-αγ-ή), ἐδωδή (ἐκ τοῦ ἐδ-εδ-ή). (Ἴδὲ § 32, 1 καὶ 2).

Τὸ βοθητικὸν ῥῆμα εἰμί (= εἶμαι).

§ 191. Ἀσκετοὶ τύποι τοῦ ῥήματος τῆς ἀρχαίας γλώσσης σχηματίζονται περιφραστικῶς μὲ τὸ ῥῆμα εἰμί ὡς βοθητικόν. (Πρβλ. τῆς νέας γλώττης: ἔχω γράψαι—εἶχα γράψαι—εἶμαι γραμμένος—ἦμουν γραμμένος).

§ 192. Τὸ ῥῆμα εἰμί εἶναι ἀνώμαλον, οἱ δὲ χρόνοι αὐτοῦ εἶναι ἐνεστ. εἰμί, πρσπ. ἦν (=ἦμην), μέλλ. ἔσομαι (=θὰ εἶμαι), ἀόρ. ἐγενόμην (=ὑπήρξα ἢ ἔγινα), πρκμ. γέγονα (=ἔχω ὑπάρξει ἢ ἔχω γίνει), ὑπερσ. ἐγενόμην (=εἶχα ὑπάρξει ἢ εἶχα γίνει). Ἐκ τούτων ὡς βολητικὸν πρὸς σχηματισμὸν τῶν ῥημάτων ἐν γένει λαμβάνονται ὁ ἐνεστώς, ὁ παρατατικὸς καὶ ὁ μέλλων, οἱ ὅποιοι κλίνονται ὡς ἐξῆς:

Ὀ ρ ι σ τ ι κ ῆ		Ὑποτακτικῆ	Εὐκτικῆ	Προστακτικῆ
Ἐνεστώσ	Παρατατικός			
εἰμί	ἦ ἢ ἦν	ᾶ	εἶη-ν	
εἶ	ἦ-σθα	ἦς	εἶη-ς	ἴσ-θι
ἔσ-τι	ἦν	ἦ	εἶη	ἔσ-τω
ἔσ-μὲν	ἦ-μεν	ᾶ-μεν	εἶη-μεν ἢ εἶ-μεν	—
ἔσ-τε	ἦ-τε (ἦσ-τε)	ἦ-τε	εἶη-τε ἢ εἶ-τε	ἔσ-τε
εἰσὶ	ἦσαν	ᾶ-σι	εἶη-σαν ἢ εἶ-εν	ἔσ-των, ὄντων (ἢ ἔσ-τωσαν)
ἔσ-τὸν	ἦσ-τον	ἦ-τον	εἶη-τον ἢ εἶ-τον	ἔσ-τον
ἔσ-τὸν	ἦσ-την	ἦ-τον	εἶη-την ἢ εἶ-την	ἔσ-των

***Απαρέμφ.** εἶναι. **Μετοχή** ὄν (ὄν-τος), οὔσα (οὔσης), ὄν (ὄντ-ος).

Μέλλον

{ Ὀριστικῆ ἔσομαι, ἔσῃ (ἢ ἔσει), ἔσται-ἐσόμεθα, ἔσεσθε, ἔσονται
 Εὐκτικῆ ἔσοίμην, ἔσοιο, ἔσοιτο-ἐσοίμεθα, ἔσοισθε, ἔσονται
 *Απαρέμφατον ἔσεσθαι
 Μετοχῆ ἐσόμενος, ἐσομένη, ἐσόμενον.

ΣΗΜ. Τὸ γ' ἐνικὸν τῆς ὀριστικῆς τοῦ ἐνεστώτος (ἔστι) τονίζεται εἰς τὴν πορρήγουσαν (ἔστι),

1) ὅταν ἔχη τὴν σημασίαν τοῦ ὑπάρχει ἢ τοῦ ἐπιτρέπεται ἢ εἶναι δυνατόν· ἔστι θεός-ἔστι λαβεῖν.

2) ὅταν εὐρίσκειται κατόπιν τῶν λέξεων τοῦτ' (=τοῦτο), ἀλλ' (=ἀλλά), εἰ, καί, οὐκ· π.χ. τοῦτ' ἔστι, οὐκ ἔστι.

3) ὅταν εὐρίσκεται εἰς τὴν ἀρχὴν προτάσεως· ἔστι τις σοφός.

Σχηματισμὸς τῶν ἐγκλίσεων καὶ τῶν χρόνων τῶν ῥημάτων.

1. Συζυγία τῶν εἰς -ω ῥημάτων.

§ 193. Ἡ συζυγία τῶν εἰς -ω ῥημάτων περιλαμβάνει

1) ῥήματα βαρύτενα, ἤτοι ῥήματα, τὰ ὁποῖα λήγουν εἰς -ω ἄ-τονον (§ 17,6)· *λίω, πείλω*.

2) ῥήματα συνηρημένα ἢ περισπώμενα, ἤτοι ῥήματα, τὰ ὁποῖα λήγουν εἰς ω περισπώμενον· *τιμῶ, φιλῶ* (§ 17,4).

	° Ο ρ ι σ τ ι κ ή		΄ Υ π ο τ α κ τ ι κ ή
	Χρόνοι άρκτικοί	Χρόνοι παραγόμενοι	
΄ Ενεστώς Παρατατικός	λύ'-ω λύ-εις λύ-ει λύ-ομεν λύ-ετε λύ-ουσι	ἔ-λυ-ον ἔ-λυ-ες ἔ-λυ-ε(ν) ἐ-λύ-ομεν ἐ-λύ-ετε ἔ-λυ-ον	(ἴνα) λύ-ω λύ-ης λύ-η λύ-ωμεν λύ-ητε λύ-ωσι
Μέλιον	λύ'-σω λύ-σεις λύ-σει λύ-σομεν λύ-σετε λύ-σουσι		
΄ Αόριστος α΄		ἔ-λυ-σα ἔ-λυ-σας ἔ-λυ-σε(ν) ἐ-λύ-σαμεν ἐ-λύ-σατε ἔ-λυ-σαν	(ἴνα) λύ-σω λύ-σης λύ-ση λύ-σωμεν λύ-σητε λύ-σωσι
Παρακείμενος ΄ Υπερσυντέλικος	λέ-λυ-κα λέ-λυ-κας λέ-λυ-κε(ν) λε-λύ-καμεν λε-λύ-κατε λε-λύ-κασι	ἐ-λε-λύ-κειν ¹ ἐ-λε-λύ-κεις ἐ-λε-λύκει ἐ-λε-λύ-καμεν ² ἐ-λε-λύ-κατε ἐ-λε-λύ-κασαν	(ἴνα) λε-λύ-κω λε-λύ-κης λε-λύ-κη, κτλ. καί (συνηθέστερον) λελυκώς ᾧ, ῆς, ῆ, λελυκότες ᾧμεν, ῆτε, ᾧσι
Τετέλιον Μέλιον		λελυκώς ἔσομαι, ἔσει, ἔσται λελυκότες ἐσόμεθα, ἐσεσθε, ἔσονται	

1. Ἀρχαιότεροι τύποι προσέτι: ἐλελύ-κη, ἐλελύ-κης, ἐλελύ-κει(ν).
2. Μεταγενέστεροι τύποι προσέτι: ἐλελύ-καμεν, ἐλελύ-κατε, ἐλελύ-κασαν.

Εὐκτική	Προστακτική	Ἀπαρέμφατον Μετοχή
(εἶθε) λύ-οιμι λύ-οις λύ-οι λύ-οιμεν λύ-οιτε λύ-οιεν	λύ-ε λυ-έτω λύ-ετε λυ-όντων ³ ἤ λυ-έτωσαν	λύ-ειν λύ-ων (λύ-οντος) λύ-ουσα (λυ-ούσης) λύ-ον (λύ-οντος)
(ὄτι) λύ-σοιμι ³ λύ-σοις λύ-σοι λύ-σοιμεν λύ-σοιτε λύ-σοιεν		λύ-σειν λύ-σων (λύσοντος) λύ-σουσα (λυσούσης) λύ-σον (λύσοντος)
(εἶθε) λύ-σαιμι λύ-σαις ἢ λύ-σειας ⁴ λύ-σαι ἢ λύσειε λύ-σαιμεν λύ-σαιτε λύ-σαιεν ἢ λύ-σειαν	λύ-σον λυ-σάτω λύ-σατε λυ-σάντων ⁵ ἢ λυ-σάτωσαν	λύ-σαι λύ-σας (λύσαντος) λύ-σασα (λυσάσης) λύ-σαν (λύσαντος)
(εἶθε) λε-λύ-χοιμι λε-λύ-χοις λε-λύ-χοι κτλ. καί (συνηθέστερον) λελυκώς εἶην, εἶης, εἶη λελυκότες εἶημεν ἢ εἶμεν εἶητε, εἶησαν ἢ εἶεν	λελυκώς ἔσθι, ἔστω λελυκότες ἔσθε, ἔστων <i>ἔσθημεν</i>	λελυ-κέναι λελυ-κώς (λελυ-κότες) λελυ-κυία (λελυ-κυίας) λελυ-κός (λελυ-κότες)
(ὄτι) λελυκώς ἐσοίμην, ἔσοιο, ἔσοιτο ³ λελυκότες ἐσοίμεθα, ἔσοισθε, ἔσονται		λελυκώς ἔσεσθαι λελυκώς ἐσόμενος -η-ο- λελυκότες ἐσόμενοι -α-ο-

3. Ἡ εὐκτική τοῦ μέλλοντος ἐν γένει οὐδέποτε λαμβάνεται ὡς εὐχετική.

4. Οἱ τύποι τῆς εὐκτικῆς τοῦ ἔνεργ. ἀορ. α', οἱ ὅποιοι λήγουν εἰς -ειας, -ειε, -ειαν, λέγονται αἰολικοί καὶ εἶναι εὐχρηστότεροι τῶν ἄλλων.

5. Οἱ τύποι τοῦ γ' πληθυντικοῦ τῆς προστακτικῆς, οἱ ὅποιοι λήγουν εἰς -ιτων, εἶναι εὐχρηστότεροι τῶν τύπων, οἱ ὅποιοι λήγουν εἰς -τωσαν.

§ 195. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΒΑΡΥΤΟΝΟΥ ΡΗΜΑΤΟΣ ΜΕΣΗΣ ΦΩΝΗΣ

	Ὅριστικὴ		Ὑποτακτικὴ
	Χρόνοι ἀρνητικοί	Χρόνοι παραγόμενοι	
Ἐνεστώσ Παρατατικός	λῦ'-όμαι λύ-ῃ (ἢ λύ-ει) ¹ λύ-εται λυ-όμεθα λύ-εσθε λύ-ονται	ἐ-λῦ-όμην ἐ-λύ-ου ἐ-λύ-ετο ἐ-λυ-όμεθα ἐ-λύ-εσθε ἐ-λύ-οντο	(ἵνα) λύ-ωμαι λύ-ῃ λύ-ῃται λυ-ώμεθα λύ-ῃσθε λύ-ωνται
Μέσος Μέλλων	λῦ'-σομαι λύ-σῃ (ἢ λύ-σει) ¹ λύ-σεται λυ-σόμεθα λύ-σεσθε λύ-σονται		
Μέσος ἀόριστος α'		ἐ-λῦ-σάμην ἐ-λύ-σω ἐ-λύ-σατο ἐ-λυ-σάμεθα ἐ-λύ-σασθε ἐ-λύ-σαντο	(ἵνα) λύ-σωμαι λύ-σῃ λύ-σῃται λυ-σώμεθα λύ-σῃσθε λύ-σωνται
Παρακειμενός ὑπερσυντέλικός	λέ-λῦ-μαι λέ-λυ-σαι λέ-λυ-ται λε-λύ-μεθα λέ-λυ-σθε λέ-λυ-νται	ἐ-λε-λύ-μην ἐ-λέ-λυ-σο ἐ-λέ-λυ-το ἐ-λε-λύ-μεθα ἐ-λέ-λυ-σθε ἐ-λέ-λυ-ντο	(ἵνα) λελυμένος ᾧ λελυμένος ᾗς λελυμένος ᾗ λελυμένοι ᾧμεν λελυμένοι ᾗτε λελυμένοι ᾧσι
Τετέλ. Μέλλων	λε-λῦ'-σομαι ἢ λελυμένος λε-λύ-σῃ λε-λύ-σεται λε-λυ-σόμεθα ἢ λελυμένοι λε-λύ-σεσθε λε-λύ-σονται	ἔσομαι ἔσει ἔσται ἔσόμεθα ἔσεσθε ἔσονται	

1. Ἀντὶ τῶν εἰς -ῃ παλαιότερων τύπων τοῦ προσώπου τούτου συνηθέστεροί ἐναι οἱ εἰς -ει. Οὐ ὡ δὲ κανονικῶς ἐκφέρονται διὰ τοῦ -ει τὰ δευτέρα ἐνικά τοῦ βούλομαι, οἶμαι καὶ ὄψομαι (βούλει, οἶει, ὄγει).

(§ 173,2) ΜΕΣΗΣ ΔΙΑΘΕΣΕΩΣ (§ 171,2). *Λίγοι*=λύω τὸν ἑαυτὸν μου.

<i>Ἐὐκτικὴ</i>	<i>Προστακτικὴ</i>	<i>Ἀπαρέμφατον</i> <i>Μετοχὴ</i>
(εἶθε) λυ-οίμην λύ-οιο λύ-οιτο λυ-οίμεθα λύ-οισθε λύ-οιντο	— λύ-ου λυ-έσθω λύ-εσθε λυ-έσθων ³ ἢ λυ-έσθωσαν	λύ-εσθαι λυ-όμενος λυ-ομένη λυ-όμενον
(ὄτι) λυ-σοίμην λύ-σοιο λύ-σοιτο λυ-σοίμεθα λύ-σοισθε λύ-σοιντο	—	λύ-σεσθαι λυ-σόμενος λυ-σομένη λυ-σόμενον
(εἶθε) λυ-σαίμην λύ-σαιο λύ-σαιτο λυ-σαίμεθα λύ-σαισθε λύ-σαιντο	— λύ-σαι λυ-σάσθω — λύ-σασθε λυ-σάσθων ² ἢ λυ-σάσθωσαν	λύ-σασθαι λυ-σάμενος λυ-σαμένη λυ-σάμενον
(εἶθε) λελυμένος εἶην λελυμένος εἶης λελυμένος εἶη λελυμένοι εἶημεν ἢ εἶμεν λελυμένοι εἶητε ἢ εἶτε λελυμένοι εἶησαν ἢ εἶεν	— λέ-λυ-σο λε-λύ-σθω — λέ-λυ-σθε λε-λύ-σθων ² -ἢ λε-λύ-σθωσαν	λε-λύ-σθαι λε-λυ-μένος λε-λυ-μένη λε-λυ-μένον
λε-λυ-σοίμην ἢ λελυμένος ἔσοίμην λε-λύ-σοιο » ἔσοιο λε-λύ-σοιτο » ἔσοιτο λε-λυ-σοίμεθα ἢ λελυμένοι ἔσοίμεθα λε-λύ-σοισθε » ἔσαισθε λε-λύ-σονται » ἔσονται	λε-λύ-σεσθαι ἢ λελυμένος ἔσεσθαι	λε-λυ-σόμενος -η, -ον, ἢ λελυμένος ἔσόμενος, -η, -ον λελυμένοι ἔσόμενοι, -αι, -α

2. Οἱ εἰς -σθων τύποι εἶναι παλαιότεροι καὶ συνηθέστεροι.

	Ὀριστική		Ἐποτακτική
	Χρόνοι ἀρκτικοὶ	Χρόνοι παραγόμενοι	
Ἔνεστος Παρατατικός	λῦ'ο-μαι λύ-η (ἤ λύ-ει) λύ-εται κτλ.	ἐ-λῦ-όμην ἐ-λύ-ου ἐ-λύ-ετο κτλ.	(ἴνα) λύ-ωμαι λύ-η λύ-ηται κτλ.
	ὅπως τῆς μέσης φωνῆς		
Παθητ. Μέλλον α'	λῦ-θή-σομαι λυ-θή-ση (ἤ -σει) λυ-θή-σεται λυ-θη-σόμεθα λυ-θή-σεσθε λυ-θή-σονται.		
Παθητ. ἰόριστος α'		ἐ-λῦ'-θην ἐ-λύ-θης ἐ-λύ-θη ἐ-λύ-θημεν ἐ-λύ-θητε ἐ-λύ-θησαν	(ἴνα) λυ-θῶ ¹ λυ-θῆς λυ-θῆ λυ-θῶμεν λυ-θῆτε λυ-θῶσι ²
Παρακείμενος Ἐπερουντέλ.	λέ-λῦ-μαι λέ-λυ-σαι λέ-λυ-ται κτλ.	ἐ-λε-λύ-μην ἐ-λέ-λυ-σο ἐ-λέ-λυ-το κτλ.	(ἴνα) λελυμένος ὦ ῆς ῆ κτλ.
	ὅπως τῆς μέσης διαθέσεως		
Τετέλ. Μέλλον	λε-λύ-σομαι λε-λύ-ση (ἤ -σει) λε-λύ-σεται κτλ.		
	ὅπως τῆς μέσης διαθέσεως		

1. Οἱ τύποι ο�ὗτοι προῆλθον διὰ συναιρέσεως ἐκ παλαιότερων τύπων λυθή-ω, λυθή-ης, λυθή-η κτλ.

<i>Εὐκτικὴ</i>	<i>Προστακτικὴ</i>	<i>Ἀπαρέμφατον Μετοχὴ</i>
(εἶθε) λυ-οίμην λύ-οιο λύ-οιτο κτλ. ὅπως τῆς μέσης διαθέσεως	— λύ-ου λυ-έσθω κτλ.	λύ-εσθαι λυ-όμενος λυ-ομένη λυ-όμενον
(ὅτι) λυ-θη-σοίμην λυ-θή-σοιο λυ-θή-σοιτο λυ-θη-σοίμεθα λυ-θή-σοισθε λυ-θή-σοιντο	—	λυ-θή-σεσθαι λυ-θη-σόμενος λυ-θη-σομένη λυ-θη-σόμενον
(εἶθε) λυ-θείην ² ① λυ-θείης λυ-θείη λυ-θείημεν ἢ λυ-θειῖμεν λυ-θείητε ἢ λυ-θειίτε λυ-θείησαν ἢ λυ-θειῖεν ³	— λύ-θη-τι ⁴ λυ-θή-τω — λύ-θη-τε λυ-θέ-ντων ἢ λυ-θή-τωσαν	λυ-θῆναι λυ-θείς ⁵ (λυ-θέντος) λυ-θείσα (λυ-θείσης) λυ-θὲν (λυ-θέντος)
(εἶθε) λελυμένος εἶην εἶης εἶη κτλ. ὅπως τῆς μέσης διαθέσεως	— λέ-λυ-σο λε-λύ-σθω κτλ.	λε-λύ-σθαι λε-λυ-μένος, -η, -ον
λε-λυ-σοίμην λε-λύ-σοιο λε-λύ-σοιτο κτλ. ὅπως τῆς μέσης διαθέσεως	—	λε-λύ-σεσθαι λε-λυ-σόμενος, -η, -ον κτλ.

2. Ἐκ τῶν ἀρχικῶν τύπων λυ-θε-ί-ην, λυ-θε-ί-ης κτλ.

3. Οἱ βραχύτεροι τύποι λυθειμεν, λυθειτε, λυθειεν εἶναι συνηθέστεροι τῶν μακροτέρων τύπων λυθειμεν, λυθειητε, λυθειησαν.

4. Ἐξ ἀρχικοῦ τύπου λύ-θη-θι. (Ἴδὲ § 37,7, Σημ.)

5. Ἐξ ἀρχικῶν τύπων λυ-θέ-ν-τς, λυ-θέ-ν-τ-ια, λυ-θέ-ν-τ. (Ἴδὲ § 33,5, καὶ § 36, 4, ε').

ΓΕΝΙΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΝ ΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΓΚΛΙΣΕΩΝ

§ 197. Τὰ ῥήματα μέσης καὶ παθητικῆς διαθέσεως (§ 171), ἢτοι τὰ μέσα καὶ παθητικὰ ῥήματα, ἔχουν πάντας τοὺς χρόνους κοινούς ἐκτός τοῦ μέλλοντος καὶ τοῦ ἀορίστου· *λύομαι* (=λύω τὸν ἑαυτόν μου ἢ λύομαι ὑπὸ ἄλλου), *ἐλύομην*, *λέλωμαι*, *ἐλελύμην*, *λελύσομαι* —ἀλλὰ—*λύσομαι* (=θὰ λύσω τὸν ἑαυτόν μου), *λυθήσομαι* (=θὰ λυθῶ ὑπὸ ἄλλου), *ἐλυσάμην* (=ἔλυσα τὸν ἑαυτόν μου), *ἐλύθην* (=ἐλύθην ὑπὸ ἄλλου).

§ 198. Αἱ καταλήξεις τοῦ μέλλοντος ἐν γένει (ἐνεργητικοῦ, μέσου, παθητικοῦ καὶ μονολεκτικοῦ τετελεσμένου) εἰς πάσας τὰς ἐγκλίσεις εἶναι αἱ ἴδιαι μὲ τὰς καταλήξεις τοῦ ἀντιστοίχου ἐνεστῶτος·

λύσ-ω (λύ-ω), *λύσ-ομαι*, *λυθήσ-ομαι*, *λελύσ-ομαι* (λύ-ομαι).

Ἄλλὰ

1) πρὸς σχηματισμὸν τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ τοῦ μέσου (ἀπλοῦ ἢ τετελεσμένου μονολεκτικοῦ) μέλλοντος προστίθεται εἰς τὸ θέμα πρὸ τῶν καταλήξεων ὁ **χρονικὸς χαρακτήρ** αὐτοῦ **σ**·

(λύ-ω) *λύ-σ-ω*, (*λύ-ομαι*) *λύ-σ-ομαι*, *λελύ-σ-ομαι*

2) πρὸς σχηματισμὸν τοῦ παθητικοῦ μέλλοντος προστίθεται εἰς τὸ θέμα πρῶτον τὸ **πρόσφωμα** **θη** καὶ ἔπειτα ὁ χρονικὸς χαρακτήρ **σ** πρὸ τῶν καταλήξεων· (*λύ-ομαι*) *λυ-θή-σομαι*.

§ 199. Χρονικὸν χαρακτήρα **σ** ἐκτός τοῦ μέλλοντος ἔχει καὶ ὁ ἐνεργητικὸς καὶ μέσος ἀόριστος ἀ'· *ἔλυ-σ-α*, *ἔλυ-σ-άμην*.

§ 200. Ὁ ἐνεργητικὸς παρακείμενος πλείστων ῥημάτων σχηματίζεται εἰς **-κα**, ὁ δὲ ὑπερσυντέλικος αὐτῶν εἰς **-κειν**, ἢτοι ὁ ἐνεργητικὸς παρακείμενος καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος τῶν φωνηεντολήκτων, τῶν ὀδοντοκολήκτων καὶ τῶν ἐνρινολήκτων ἢ ὑγρολήκτων ῥημάτων ἔχει **χρονικὸν χαρακτήρα κ**· (λύ-ω) *λέλυ-κ-α*, *ἐλελύ-κ-ειν*, (πείθω, θ. πειθ-) *πέπει-κ-α*, (φαίνω, θ. φαν-) *πέφαρ-κ-α*, (καθαίρω, θ. καθαρ-) *κεκάθαρ-κ-α*.

§ 201. Τὸ **ο** καὶ τὸ **ε**, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἀρχίζουσιν πᾶσαι σχεδὸν αἱ καταλήξεις τοῦ ἐνεστῶτος καὶ τοῦ παρατατικοῦ καθὼς καὶ τοῦ

μέλλοντος ἐνεργητικοῦ καὶ μέσου ἢ παθητικοῦ εἰς πάσας τὰς ἐγκλίσεις, ἐκτὸς τῆς ὑποτακτικῆς, καὶ εἰς τὸ ἀπαρέμφατον καὶ τὴν μετοχὴν λέγονται **θεματικὰ φωνήεντα** τῶν ἐγκλίσεων τούτων.

ΣΗΜ. Κανονικῶς τὸ μὲν θεματικὸν φωνῆεν ο ὑπάρχει πρὸ τοῦ μ ἢ τοῦ ν ἢ πρὸ φωνήεντος *λύ-ο-μεν*, *λύ-ο-νται*, *ἔλυ-ο-ν*, *λύ-ο-ιων*· τὸ δὲ θεματικὸν φωνῆεν ε ὑπάρχει πρὸ τοῦ σ ἢ τοῦ τ· *λύ-ε-σθε*, *λύ-ε-ται*.

Τύποι οἷοι *λύουσι*, *λέγουσι* κτλ. προῆλθον ἐκ παλαιότερων τύπων *λύουσι*, *λέγουσι*, οἱ ὅποιοι πάλιν προῆλθον ἐξ ἀρχικῶν τύπων *λύοντι*, *λέγοντι*. (Ἰδὲ § 32,6 καὶ § 37,5).

Ὅμοίως τύποι οἷος ὁ *λύωσι* προῆλθον ἐκ παλαιότερων *λύουσι*—*λύοντι*. (Ἰδὲ § 37,5).

Ὅμοίως τύποι οἷοι *λελύκασι*, *γεγράφασι* κτλ. προῆλθον ἐκ παλαιότερων τύπων *λελύκανσι*—*λελύκαντι*, *γεγράφανσι*—*γεγράφαντι*. (Ἰδὲ § 37,5).

Τύποι δὲ οἷοι οἱ τοῦ β' ἐνικοῦ τοῦ μέσου ἢ παθητικοῦ ἐνεστῶτος κτλ. *λύη* (=λύεσαι), *λέγη* (=λέγεσαι) κτλ. προῆλθον διὰ συναιρέσεως ἐκ παλαιότερων *λύει*, *λέγει*, οἱ ὅποιοι πάλιν προῆλθον ἐξ ἀρχικῶν τύπων *λύεσαι*, *λέγεσαι*. (Ἰδὲ § 33,3. Ἰδὲ καὶ ὑποσημ. 1 τῆς σελ. 104).

Ὅμοίως τύποι οἷοι *ἔλυον*, *ἔλεγον* κτλ., *ἔλύσω*, *ἐτάξω* κτλ., προῆλθον διὰ συναιρέσεως ἐκ παλαιότερων τύπων *ἐλύ-εο*, *ἐλέγ-εο* κτλ., *ἐλύσ-αο*, *ἐτάξ-αο* κτλ., οἱ ὅποιοι πάλιν προῆλθον ἐξ ἀρχικῶν τύπων *ἐλύ-εσο*, *ἐλέγ-εσο* κτλ., *ἐλύσ-ασο*, *ἐτάξ-ασο* κτλ. (Ἰδὲ § 33,3).

Ὅμοίως προῆλθον τύποι τῆς εὐκτικῆς οἷοι *λύοιο*, *παιδεύοιο* κτλ. ἐξ ἀρχικῶν τύπων *λύ-οισο*, *παιδεύ-οισο* κτλ. (Ἰδὲ § 33,3).

Ὅμοίως προῆλθον τύποι τῆς προστακτικῆς *λύον*, *παιδεύον* κτλ. ἐκ παλαιότερων τύπων *λύ-εο*, *παιδεύ-εο* κτλ., οἱ ὅποιοι πάλιν προῆλθον ἐξ ἀρχικῶν τύπων *λύ-εσο*, *παιδεύ-εσο* κτλ. (Ἰδὲ § 33,3).

Τοῦ δὲ ἐνεργητικοῦ ἀπαρεμφάτου τύποι οἷοι *λύειν*, *λέγειν* κτλ., προῆλθον διὰ συναιρέσεως ἐκ παλαιότερων τύπων *λύ-ε-εν*, *λέγ-ε-εν* κτλ., ἥτοι ἢ κατὰληξιν τοῦ ἐνεργητικοῦ ἀπαρεμφάτου *-ειν* προῆλθεν ἐκ τῆς *-εεν*.

§ 202. Ἡ ὑποτακτικὴ πάντων τῶν χρόνων καὶ τῆς ἐνεργητικῆς καὶ τῆς μέσης φωνῆς ἔχει θεματικὰ φωνήεντα **ω** καὶ **η** (ἀντίστοιχα πρὸς τὰ θεματικὰ φωνήεντα **ο** καὶ **ε** τῆς ὀριστικῆς)· *λύ-ω-μεν* (*λύ-ο-μεν*), *λύ-η-σθε* (*λύ-ε-σθε*).

§ 203. Ὁ ἐνεργητικὸς καὶ μέσος ὄριστος **α'** εἰς πάσας τὰς ἐγκλίσεις πλὴν τῆς ὑποτακτικῆς καὶ ὁ ἐνεργητικὸς παρακείμενος εἰς τὴν ὀριστικὴν ἔχουν θεματικὸν φωνῆεν **α**· *ἐλύσ-α-μεν*, *ἐλύσ-α-ντο*, *λύσ-α-μεν*, *λύσ-α-σθε*, *λύσ-α-ντο*, *λελύκ-α-μεν*.

§ 204. Ὁ ἐνεργητικὸς ὑπερσυντέλικος εἰς τὴν ὀριστικὴν εἰς μὲν τὸν

ἐνικόν ἔχει θεματικόν φωνήεν *ει*, εἰς δὲ τὸν πληθυντικόν (καὶ τὸν δυϊκόν) *ε*: *ἐλελόκ-ει-ν*, *ἐλελόκ-ε-μεν*, (*ἐλελόκ-ε-τον*, *ἐλελυκ-έ-την*).

§ 205. 1) Ὁ ἐνεργητικὸς παρακείμενος εἰς τὴν ὑποτακτικὴν, τὴν εὐκτικὴν καὶ τὴν προστακτικὴν σπανίως σχηματίζεται μονολεκτικῶς (*λελόκω*, *λελόκοιμι*, *λελυκέτω*): συνηθέστερον δὲ σχηματίζεται περιφραστικῶς μὲ τὴν μετοχὴν αὐτοῦ καὶ τὰς ἀντιστοίχους ἐγκλίσεις τοῦ ἐνεστώτος τοῦ ῥήματος *εἰμί*: *λελυκῶς ὦ*, *λελυκῶς εἶην*, *λελυκῶς ἔστω*.

2) Ὁ μέσος παρακείμενος εἰς μὲν τὴν ὑποτακτικὴν καὶ τὴν εὐκτικὴν σχηματίζεται πάντοτε περιφραστικῶς, μὲ τὴν μετοχὴν του καὶ τὰς ἀντιστοίχους ἐγκλίσεις τοῦ ἐνεστώτος τοῦ ῥήματος *εἰμί* (*λελυμένος ὦ*, *λελυμένος εἶην*), εἰς δὲ τὴν προστακτικὴν σχηματίζεται καὶ μονολεκτικῶς καὶ περιφραστικῶς: *λέλυσο* ἢ *λελυμένος ἔσθι*.

§ 206. Εἰς πάντας τοὺς τύπους τοῦ μέσου καὶ παθητικοῦ παρακειμένου καὶ ὑπερσυντελικού, οἱ ὅποιοι σχηματίζονται μονολεκτικῶς, δὲν ὑπάρχουν θεματικά φωνήεντα, αἱ δὲ καταλήξεις προστίθενται ἀμέσως εἰς τὸ θέμα αὐτοῦ: *λέλυ-μαι*, *ἐλέλυ-ντο*, *λελύ-σθαι*, *λελυ-μένος*.

§ 207. 1) Καὶ τοῦ παθητικοῦ ἀορίστου οἱ τύποι ἐν γένει σχηματίζονται χωρὶς θεματικά φωνήεντα, ἀλλὰ πρὸς σχηματισμὸν αὐτῶν προστίθεται εἰς τὸ θέμα πρὸ τῶν καταλήξεων τὸ πρόσφυμα *θη*, τὸ ὁποῖον πρὸ τοῦ (ἐγκλιτικοῦ) φωνήεντος *ι* καὶ πρὸ τοῦ *ντ* πᾶσχει συστολήν καὶ γίνεται *θε*: *ελύ-θη-ν*, *ελύ-θη-σαν* — *λυ-θε-ῖ-μεν*, *λυ-θέ-ντων*. (Ἴδὲ § 32,6 καὶ § 198, 2).

2) Τὸ πρόσφυμα *θη* εἰς τὴν ὑποτακτικὴν τοῦ παθητικοῦ ἀορίστου συναρεῖται μὲ τὰς καταλήξεις καὶ οὕτω προκύπτουν αἱ (φαινομενικαί) καταλήξεις *-θῶ*, *-θῆς*, *-θῆ* κτλ. (Ἴδὲ § 196, ὑποσ.).

ΣΗΜ. Καὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου τοῦ παθητικοῦ ἀορίστου ἡ κατάληξις *-θῆναι* προῆλθε διὰ συναίρεσως ἐκ τοῦ *-θηέναι*: (*λυ-θη-έναι*) *λυ-θῆναι*.

§ 208. Ἡ εὐκτικὴ ἔχει ἐγκλιτικὰ φωνήεντα *ιη* ἢ ἀπλοῦν *ι*, τὰ ὁποῖα προστίθενται εἰς τὸ θέμα πρὸ τῶν καταλήξεων μετὰ τὸ θεματικόν φωνήεν, (ὅπου ὑπάρχει τοιοῦτον φωνήεν). Τὸ ἐγκλιτικόν φωνήεν *ι* συναρεῖται μὲ τὸ προηγούμενον φωνήεν τοῦ θέματος: *λυ-θε-ίη-μεν*, *λυ-θε-ῖ-μεν*, *λύ-ο-ι-μεν*, *λύσ-α-ι-μεν*, *λύσ-α-ντο*.

Ο ΔΥΪΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ

§ 209. Τοῦ δυϊκοῦ ἀριθμοῦ τῶν ῥημάτων ἐν γένει ἰδιαιτέραι καταλήξεις ὑπάρχουν μόνον διὰ τὸ β' καὶ τὸ γ' πρόσωπον, εἶναι δὲ αἱ ἑξῆς:

I. Τῆς Ἐνεργητικῆς Φωνῆς

α') τῆς ὀριστικῆς εἰς τοὺς ἀρκτικούς χρόνους καὶ τῆς ὑποτακτικῆς ἐν γένει (ἄνευ τοῦ θεματικοῦ φωνήεντος) -τον, -τον·

λύ-ε-τον, λύ-ε-τον—λύσ-ε-τον, λύσ-ε-τον—λελύκ-α-τον, λελύκ-α-τον·

λύ-η-τον, λύ-η-τον, λύσ-η-τον, λύσ-η-τον, (λελύκ-η-τον, λελύκ-η-τον)·

β') τῆς ὀριστικῆς εἰς τοὺς παραγομένους χρόνους καὶ τῆς εὐκτικῆς ἐν γένει (ἄνευ τοῦ θεματικοῦ ἢ καὶ τοῦ ἐγκλιτικοῦ φωνήεντος) -τον, -την·

ἐλύ-ε-τον, ἐλυ-έ-την, ἐλύσ-α-τον, ἐλυσ-ά-την,—ἐλελύκ-ε-τον, ἐλελυκ-έ-την·

λύ-οι-τον, λυ-οί-την—λύσ-οι-τον, λυσ-οί-την—λύσ-αι-τον, λυσ-αί-την —(λελύκ-οι-τον, λελυκ-οί-την)·

γ') τῆς προστακτικῆς ἐν γένει (ἄνευ τοῦ θεματικοῦ φωνήεντος) -τον, -των·

λύ-ε-τον, λυ-έ-των—λύσ-α-τον, λυσ-ά-των—(λελύκ-ε-τον, λελυκ-έ-των).

II. Τῆς Μέσης Φωνῆς (ἐξαιρέσει τοῦ παθητικοῦ ἁορίστου)

α') τῆς ὀριστικῆς εἰς τοὺς ἀρκτικούς χρόνους καὶ τῆς ὑποτακτικῆς ἐν γένει (ἄνευ τοῦ θεματικοῦ φωνήεντος) -σθον, -σθον·

λύ-ε-σθον, λύ-ε-σθον—λύσ-ε-σθον, λύσ-ε-σθον—λυθήσ-ε-σθον, λυθήσ-ε-σθον—λέλυ-σθον, λέλυ-σθον—λελύσ-ε-σθον, λελύσ-ε-σθον·

λύ-η-σθον, λύ-η-σθον—λύσ-η-σθον, λύσ-η-σθον.

β') τῆς ὀριστικῆς εἰς τοὺς παραγομένους χρόνους καὶ τῆς εὐκτικῆς ἐν γένει (ἄνευ τοῦ θεματικοῦ ἢ καὶ τοῦ ἐγκλιτικοῦ φωνήεντος) -σθον, -σθην·

ἐλύ-ε-σθον, ἐλυ-έ-σθην—ἐλύσ-α-σθον, ἐλυσ-ά-σθην—ἐλέλυ-σθον, ἐλελύ-σθην·

λύ-οι-σθον, λυ-οί-σθην, —λύσ-οι-σθον, λυσ οί-σθην—λύσ-αι-σθον, λυσ-αί-σθην—λυθήσ-οι-σθον, λυθησ-οί-σθην.

γ') τῆς προστακτικῆς ἐν γένει (ἄνευ τοῦ θεματικοῦ φωνήεντος) -σθον, -σθων·

λύ-ε-σθον, λυ-έ-σθων—λύσ-α-σθον, λυσ-ά-σθων—λέλυ-σθον, λε-λύ-σθων.

ΣΗΜ. Τοῦ δυϊκοῦ τοῦ παθητικοῦ ἀορίστου ἐν γένει καταλήξεις εἶναι αἱ τοῦ δυϊκοῦ τῶν ἀντιστοίχων ἐγκλίσεων τοῦ ἐνεργητικοῦ ἀορίστου (ἄνευ τοῦ θεματικοῦ φωνήεντος): ἐλύθη-τον, ἐλυθή-την—λυθῆ-τον, λυθῆ-την—λυθείη-τον, ἢ λυθεῖ-τον—λυθειῆ-την, ἢ λυθεί-την—λύθη-τον, λυθή-των.

ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ

ΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ ΤΩΝ ΑΦΩΝΟΛΗΚΤΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ

α'. Ἐνεστώσ καὶ παρατατικός.

§ 210. Τῶν ἀφωνολήκτων ῥημάτων ὀλίγα σχηματίζουν τὸν ἐνεστώτα καὶ τὸν παρατατικὸν ἀπὸ τὸ ῥηματικὸν θέμα ἀμετάβλητον, ὡς ἄγ-ω, ἄδ-ω, ἀλείφ-ω, ἀμείβ-ω, ἄρχ-ω, βλέπ-ω, γράφ-ω, διώκ-ω, ἔχ-ω, πείθ-ω, τρέπ-ω, φεύγ-ω, ψεύδ-ω κτλ.

Τὰ πλεῖστα δὲ τῶν ἀφωνολήκτων ῥημάτων σχηματίζουν τὸν ἐνεστώτα καὶ τὸν παρατατικὸν ἀπὸ τὸ ῥηματικὸν θέμα μετεσχηματισμένον, ἥτοι

1) τὰ **χειλικόληκτα** ἀφωνολήκτα ῥήματα πρὸς σχηματισμὸν τοῦ θέματος τοῦ ἐνεστώτος καὶ τοῦ παρατατικοῦ προσλαμβάνουν εἰς τὸ ῥηματικὸν των θέμα τὸ πρόσφυμα **τ** καὶ οὕτω λήγουν εἰς **-πτω**· (θ. κοπ-) κόπτω, (θ. βλαβ-, βλάβ-τω) βλάπτω, (θ. κρυφ-, κρύφ-τω) κρύπτω. (Ἰδὲ § 37,1).

2) τὰ **οὐρανικόληκτα** καὶ τὰ **ὀδοντικόληκτα** πρὸς σχηματισμὸν τοῦ θέματος τοῦ ἐνεστώτος καὶ τοῦ παρατατικοῦ προσλαμβάνουν εἰς τὸ ῥηματικὸν των θέμα τὸ πρόσφυμα **ι** (§ 1, Σημ.) καὶ οὕτω

α') τὰ οὐρανικόληκτα καὶ ἐκ τῶν ὀδοντικόληκτων ὅσα ἔχουν χαρακτῆρα **θ** ἢ **τ** λήγουν εἰς τὸν ἐνεστώτα εἰς **-ττω** ἢ **-σσω**·

(θ. φυλακ-, φυλάκ-ιω)	φυλάττω ἢ φυλάσσω
(θ. ἀλλαγ-, ἀλλάγ-ιω)	ἀλλάττω ἢ ἀλλάσσω
(θ. ταραχ-, ταραχ-ιω)	ταράττω ἢ ταράσσω
(θ. ἀρμωτ-, ἀρμότ-ιω)	ἀρμόττω ἢ ἀρμόσσω
(θ. πυρετ-, πυρέτ-ιω)	πυρέττω ἢ πυρέσσω

(Ἰδὲ § 36,4, γ').

β') τῶν ὀδοντικολήκτων ὅσα ἔχουν χαρακτῆρα δ λήγουν εἰς τὸν ἔνεστῶτα εἰς -ζω·

(θ. ἐλπίδ-, ἐλπίδ-ιω)	ἐλπίζω
(θ. ὀδδ-, ὀδδ-ιω)	ὀρίζω
(θ. παιδ-, παιδ-ιω)	παίζω.

ΣΗΜ. Ἐνεστῶτα εἰς -ζω σχηματίζουν καὶ μερικά ῥήματα οὐρανικόληκτα, τὰ ὅποια σημαίνουν συνήθως ἦχον·

(θ. οἰμωγ-, οἰμώγ-ιω)	οἰμώζω
(θ. στεναγ-, στενάγ-ιω)	στενάζω
(θ. ἀλαλαγ-, ἀλαλάγ-ιω)	ἀλαλάζω
(θ. κραγ-, κράγ-ιω)	κράζω
(θ. ὀλολυγ-, ὀλολύγ-ιω)	ὀλολύζω.

β'. Οἱ ἄλλοι χρόνοι.

§ 211. α'. Τῶν ὀδοντικολήκτων ῥημάτων

1) ὁ μέλλων ὁ ἐνεργητικὸς λήγει εἰς -σω καὶ ὁ μέσος εἰς -σομαι, ὁ ἀόριστος α' ὁ ἐνεργητικὸς λήγει εἰς -σα καὶ ὁ μέσος εἰς -σάμην (ὅπως καὶ τῶν φωνηεντολήκτων ῥημάτων. Ἰδὲ § 198 κ.έ.).

(θ. πειθ-), πεί-σω (ἐκ τοῦ πείθ-σω), πεί-σομαι (ἐκ τοῦ πείθ-σομαι).
(θ. σπενδ-), σπείσω (ἐκ τοῦ σπένδ-σω), σπεί-σομαι (ἐκ τοῦ σπένδ-σομαι).

(θ. γυμναδ-), ἐγύμνα-σα (ἐκ τοῦ ἐγύμναδ-σα), ἐγυμνασάμην (ἐκ τοῦ ἐγυμναδ-σάμην).

Ἄλλα τὰ ὑπερδισύλλαβα ὀδοντικόληκτα εἰς -ίζω, ὅσα ἔχουν χαρακτῆρα δ, σχηματίζουν τὸν ἐνεργητικὸν καὶ μέσον μέλλοντα χωρὶς τὸν χρονικὸν χαρακτῆρα σ εἰς -ιῶ, -ιοῦμαι (κατὰ τὰ εἰς -εω συνηρημένα ῥήματα). Οὕτω κτίζω-κτίσω, σχίζω-σχίσω, ἀλλὰ κομίζω (θ. κομιδ-), κομιῶ (κομῖεις, κομιεῖ), κομοῖμαι (κομιεῖ, κομιεῖται).

ΣΗΜ. Μέλλοντα άσπιμον συνηρημένον κατά τὰ εἰς -αω συνηρημένα ῥήματα ἔχει καὶ τὸ ῥήμα βιβάζω· βιβῶ (βιβᾶς, βιβᾶ κτλ.).

2) ὁ ἐνεργητικὸς παρακείμενος λήγει εἰς -κα καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος εἰς -κειν·

(θ. κοιμδ-), *κεκόμι-κα, ἐκεκομί-κειν*. (Ἰδὲ § 200).

3) ὁ παθητικὸς μέλλων α' λήγει εἰς -σθήσομαι καὶ ὁ παθητικὸς ἀόριστος α' εἰς -σθην·

(θ. ψευδ-), *ψευσθήσομαι* (ἐκ τοῦ ψευδ-θήσομαι), *εψεύσθην* (ἐκ τοῦ ἐψεύδ-θην)

(θ. ἄρμοτ-), *ἠρμόσθην* (ἐκ τοῦ ἠρμότ-θην). (Ἰδὲ § 37,4).

4) ὁ μέσος παρακείμενος λήγει εἰς -σμαι καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος εἰς -σμην·

(θ. πειθ-), *πέπεισμαι* (ἐκ τοῦ πέπειθ-μαι), *ἐπεπέσμην* (ἐκ τοῦ ἐπεπείθ-μην)

(θ. κοιμδ-), *κεκόμισμαι* (ἐκ τοῦ κεκόμιδ-μαι), *ἐκεκομίσμην* (ἐκ τοῦ ἐκεκομίδ-μην).

§ 212. Τῶν οὐρανικολήκτων ῥημάτων

1) ὁ μέλλων ὁ ἐνεργητικὸς λήγει εἰς -ξω καὶ ὁ μέσος εἰς -ξομαι, ὁ ἀόριστος α' ὁ ἐνεργητικὸς λήγει εἰς -ξα καὶ ὁ μέσος εἰς -ξάμην·

(θ. φυλακ-), *φυλάξω, ἐφύλαξα* (ἐκ τοῦ φυλάκ-σω, ἐφύλακ-σα)

(θ. ταγ-), *τάξομαι, ἐταξάμην* (ἐκ τοῦ τάγ-σομαι, ἐταγ-σάμην). (Ἰδὲ § 36,1)·

2) ὁ ἐνεργητικὸς παρακείμενος λήγει εἰς -χα καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος εἰς -χειν, (ἦτοι εἰς τοὺς χρόνους τούτους ὁ οὐρανικὸς χαρακτήρ τοῦ ῥηματικοῦ θέματος, ἐὰν εἶναι ψιλὸν ἢ μέσον, τρέπεται εἰς δασύ)·

(θ. κηρυκ-), *κεκήρυχα, ἐκεκηρύχειν*

(θ. ταγ-), *τέταχα, ἐτετάχειν*.

3) ὁ παθητικὸς μέλλων α' λήγει εἰς -χθήσομαι καὶ ὁ παθητικὸς ἀόριστος α' εἰς -χθην·

(θ. πλεκ-), *πλεχθήσομαι, ἐπλέχθην*

(θ. ἄγ-), *ἄχθήσομαι, ἤχθην*

(ἐκ τοῦ πλεκ-θήσομαι, ἄγ-θήσομαι κτλ. Ἰδὲ § 37, 1).

4) ὁ μέσος παρακείμενος λήγει εἰς **-γμαῖ** καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος εἰς **-γμην**.

(θ. πλεκ-), *πέπλεγμαι, ἐπεπλέγμην* (ἐκ τοῦ πέπλεκ-μαι, ἐπεπλέκ-μην)

(θ. παραχ-), *τετάραγμαῖ, ἐτεταράγμην* (ἐκ τοῦ τετάραχ-μαι, ἐτεταράχ-μην). Ἴδὲ § 37,2).

§ 213. Τῶν χειλικολήκτων ῥημάτων

1) ὁ μέλλων ὁ ἐνεργητικὸς λήγει εἰς **-ψω** καὶ ὁ μέσος εἰς **-φομαι**, ὁ ἀόριστος α' ὁ ἐνεργητικὸς λήγει εἰς **-ψα** καὶ ὁ μέσος εἰς **-ψάμην**.

(θ. κοπ-), *κόψω, ἔκοφα* (ἐκ τοῦ κόπ-σω, ἔκοπ-σα)

(θ. τρίβ-), *τριψομαι, ἐτριψάμην* (ἐκ τοῦ τρίβ-σομαι, ἐτριβ-σάμην)

(θ. γράφ-), *γράφομαι, ἐγραψάμην* (ἐκ τοῦ γράφ-σομαι, ἐγραφ-σάμην). (Ἴδὲ § 36,2).

2) ὁ ἐνεργητικὸς παρακείμενος λήγει εἰς **-φα** καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος εἰς **-φειν** (ἦτοι εἰς τοὺς χρόνους τούτους ὁ χειλικὸς χαρακτῆρ τοῦ ῥηματικοῦ θέματος, ἐὰν εἶναι ψιλὸν ἢ μέσον, τρέπεται εἰς δασύ).

(θ. κοπ-), *κέκοφα, ἐκεκόφειν*

(θ. τριβ-), *τέτριφα, ἐτετρίφειν* (πρβλ. § 212, 2).

3) ὁ παθητικὸς μέλλων α' λήγει εἰς **-φθήσομαι** καὶ ὁ παθητικὸς ἀόριστος α' λήγει εἰς **-φθην**.

(θ. πεμπ-), *πεμφθήσομαι, ἐπέμφθην* (ἐκ τοῦ πεμπ-θήσομαι, ἐπέμπ-θην).

(θ. καλυβ-), *καλυφθήσομαι, ἐκαλύφθην* (ἐκ τοῦ καλυβ-θήσομαι, ἐκαλύβ-θην. Ἴδὲ § 37, 1).

4) ὁ μέσος παρακείμενος λήγει εἰς **-μμαι** καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος εἰς **-μμην**.

(θ. κοπ-), *κέκομμαι, ἐκεκόμμην* (ἐκ τοῦ κέκοπ-μαι κτλ.)

(θ. τριβ-), *τέτριμμαι, ἐτετρίμμην* (ἐκ τοῦ τέτριβ-μαι κτλ.)

(θ. γραφ-), *γέγραμμαι, ἐγγεγράμμην* (ἐκ τοῦ γέγραφ-μαι κτλ. Ἴδὲ § 37,3).

§ 214. Ἐκ τῶν ἀφωολήκτων ῥημάτων

1) ὅσα ἔχουν πρὸ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ ῥηματικοῦ θέματος **ε**, ἀντὶ τοῦ **ε** τούτου εἰς τὸν ἐνεργητικὸν παρακείμενον καὶ ὑπερσυντέλικον ἔχουν **ο**.

κλέπτω (θ. κλεπ-) κέκλοφα, ἐκεκλό-φειν

τρέπω (θ. τρεπ-) τέτροφα, ἐτετρόφειν

φέρω (θ. ἐνεκ-) ἐνήνοχα, ἐτηνόχευ.

(ἴδὲ § 190).

2) τὰ ῥήματα στρέφω, τρέπω καὶ τρέφω εἰς τὸν μέσον παρακείμενον καὶ ὑπερσυντέλικον ἀντὶ τοῦ ε τοῦ ῥηματικοῦ θέματος ἔχουν α (βραχύ).

(θ. στρεφ-), ἔστραμμαι, ἐστράμμην

(θ. τρεπ-), τέτραμμαι, ἐτετράμμην

(θ. θρεφ-) τέθραμμαι, ἐτεθράμμην.

§ 213. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΚΛΙΣΕΩΣ ΜΕΣΟΥ ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΥ
ΚΑΙ ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΥ ΑΦΩΝΟΛΗΚΤΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ

Ὀ ρ ι σ τ ι κ ῆ		Προστακτικῆ	Ἀπαρέμφατον Μετοχῆ
ἔψευσ-μαι ἔψευσ-σαι ἔψευσ-ται ἔψεύσ-μεθα ἔψευσ-θε ἔψευσμένοι εἰσὶ	ἔψεύσ-μην ἔψευσ-σο ἔψευσ-το ἔψεύσ-μεθα ἔψευσ-θε ἔψευσμένοι ἦσαν	— ἔψευσσο ἔψεύσθω — ἔψευσθε ἔψεύσθων	ἔψεῦσθαι ἔψευσ-μένος ἔψευσ-μένη ἔψευσ-μένον
πέπραγ-μαι πέπραξαι πέπρακ-ται πεπράγ-μεθα πέπραχ-θε πεπραγμένοι εἰσὶν	ἐπεπράγ-μην ἐπέπραξο ἐπέπρακ-το ἐπεπράγ-μεθα ἐπέπραχ-θε πεπραγμένοι ἦσαν	— πέπραξο πεπράχθω — πέπραχθε πεπράχθων	πεπράχθαι πεπραγ-μένος πεπραγ-μένη πεπραγ-μένον
γέγραμ-μαι γέγραψαι γέγραπ-ται γεγράμ-μεθα γέγραφ-θε γεγραμμένοι εἰσὶ	ἐγεγράμ-μην ἐγέγραψο ἐγέγραπ-το ἐγεγράμ-μεθα ἐγέγραφ-θε γεγραμμένοι ἦσαν	— γέγραψο γεγράφθω — γέγραφθε γεγράφθων	γεγράφθαι γεγραμ-μένος γεγραμ-μένη γεγραμ-μένον

(ἴδὲ § 37 καὶ § 33,5).

ΣΗΜ. Συμφωνολήκτων ρημάτων ἐν γένει μονολεκτικοὶ τύποι τοῦ γ' πληθυντικοῦ προσώπου τοῦ μέσου παρακειμένου καὶ ὑπερσυντελικοῦ εἶναι σπανιώτατοι, ὡς *τετάχαται* (=τεταγμένοι εἰσί), *γεγράφαται* (=γεγραμμένοι εἰσί), *ἐφθάσθαι* (=ἐφθαρμένοι εἰσί), *ἐτετάχατο* (=τεταγμένοι ἦσαν).

ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ

ΤΩΝ ἘΝΡΙΝΟΛΗΚΤΩΝ ΚΑΙ ΥΓΡΟΛΗΚΤΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ

α'. Ἐνεστῶς καὶ παρατατικὸς.

§ 216. Καὶ τῶν ἐνρινολήκτων καὶ ὑγρολήκτων ρημάτων πολὺ ὀλίγα σχηματίζουν τὸν ἐνεστῶτα καὶ τὸν παρατατικὸν ἀπὸ τὸ ρηματικὸν θέμα ἀμετάβλητον, ὡς *δέο-ω*, *μέν-ω*, *νέμ-ω* κτλ.

Τὰ πλεῖστα δὲ ἐνρινόληκτα καὶ ὑγρόληκτα ρήματα σχηματίζουν τὸν ἐνεστῶτα καὶ τὸν παρατατικὸν ἀπὸ τὸ ρηματικὸν θέμα μετεσχηματισμένον, ἀφοῦ εἰς αὐτὸ προσετέθη τὸ πρόσφυμα *j*. Οὕτω

1) τῶν ρημάτων, τὰ ὅποια ἔχουν χαρακτῆρα *λ*, τὸ ἐνεστωτικὸν θέμα ἔχει διπλασιασμένον τὸ *λ*.

(θ. *βαλ-*, *βάλ-jω*) *βάλλω*

(θ. *ἀγγελ-*, *ἀγγέλ-jω*) *ἀγγέλλω*. (Ἴδὲ § 36, 4, α').

2) τῶν ρημάτων, τὰ ὅποια ἔχουν χαρακτῆρα *ν* ἢ *ρ*, τὸ θέμα, τὸ ὁποῖον ἀρχῆθεν ἔληγεν εἰς *-αν*, *-αρ*, *-εν*, *-ερ*, *-ῖν*, *-ῖρ*, *-ῦν*, *-ῦρ*, μετεσχηματίσθη εἰς τὸν ἐνεστῶτα καὶ λήγει εἰς *-αιν*, *-αιρ*, *-ειν*, *-ειρ*, *-ῖν*, *ῖρ*, *-ῦν*, *-ῦρ*.

(θ. *ὕφαν-*, *ὕφάν-jω*) *ὕφαινω*

(θ. *καθαρ-*, *καθάρ-jω*) *καθαίρω*

(θ. *κτεν-*, *κτέν-jω*) *κτείνω*

(θ. *σπερ-*, *σπέρ-jω*) *σπείρω*

(θ. *κρίν-*, *κρίν-jω*) *κρίνω*

(θ. *οἰκτίρ-*, *οἰκτίρ-jω*) *οἰκτιρίζω*

(θ. *πλῦν-*, *πλῦν-jω*) *πλύνω*

(θ. *σῦρ-*, *σῦρ-jω*) *σῦρω*

(Ἴδὲ § 35 καὶ § 36, 4, β.)

ΣΗΜ. Τὸ ῥῆμα *ὀφείλω* προήλθεν ἐκ παλαιοτέρου τύπου *ὀφέλλω*, ὁ ὁποῖος πάλιν προήλθεν ἐξ ἀρχικοῦ τύπου *ὀφέλω* (Πρβλ. § 36,3).

β'. Οἱ ἄλλοι χρόνοι.

§ 217. Τῶν ἐνρινολήκτων καὶ ὑγρολήκτων ῥημάτων

1) ὁ ἐνεργητικὸς καὶ ὁ μέσος μέλλων σχηματίζεται χωρὶς τὸν χρονικὸν χαρακτῆρα σ (συνηρημένος) εἰς *-ῶ*, *-οῦμαι*, (ἦτοι κατὰ τὰ εἰς *-έω* συνηρημένα ῥήματα).

<i>νέμω</i>	(θ. νεμ-, νεμέω)	<i>νεμῶ</i> , (νεμέομαι) <i>νεμοῦμαι</i>
<i>μένω</i>	(θ. μεν-, μενέω)	<i>μενῶ</i>
<i>ἀγγέλλω</i>	(θ. ἀγγελ-, ἀγγελέω)	<i>ἀγγελῶ</i>
<i>καθαίρω</i>	(θ. καθαρ-, καθάρéω)	<i>καθαρῶ</i>
<i>κτείνω</i>	(θ. κτεν-, κτενέω)	<i>κτενῶ</i>

2) ὁ ἐνεργητικὸς καὶ ὁ μέσος ἀόριστος α' σχηματίζεται χωρὶς τὸν χρονικὸν χαρακτῆρα σ εἰς *-α*, *-άμην*, με ἐκτεταμένον τὸ πρὸ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ ῥηματικοῦ θέματος βραχὺ φωνῆεν, ἦτοι με ἕκτασιν τοῦ *ᾱ* εἰς *η* (ἢ κατόπιν *ε* ἢ *ι* ἢ *ρ* εἰς *ᾱ*), τοῦ *ε* εἰς *ει*, τοῦ *ι* ἢ *υ* εἰς *ι* ἢ *υ*.

<i>ὀφαίνω</i>	(θ. ὀφᾶν-)	<i>ὀφην-α</i>	<i>ὀφην-άμην</i>
<i>λεαίνω</i>	(θ. λεᾶν-)	<i>ἐλέᾱν-α</i>	(λεᾶναι)
<i>μιαίνω</i>	(θ. μιᾶν-)	<i>ἐμιᾶν-α</i>	(μιᾶναι)
<i>μαραίνω</i>	(θ. μαρᾶν-)	<i>ἐμάρᾱν-α</i>	(μαρᾶναι)
<i>καθαίρω</i>	(θ. καθᾶρ-)	<i>ἐκάθηρ-α</i>	<i>ἐκαθηρ-άμην</i>
<i>ἀγγέλλω</i>	(θ. ἀγγελ-)	<i>ἤγγειλ-α</i>	<i>ἤγγειλ-άμην</i>
<i>νέμω</i>	(θ. νεμ-)	<i>ἐνειμ-α</i>	<i>ἐνειμ-άμην</i>
<i>μένω</i>	(θ. μεν-)	<i>ἐμειν-α</i>	
<i>κρίνω</i>	(θ. κρῖν-)	<i>ἐκρῖν-α</i>	(κρῖναι)
<i>ἀμύνω</i>	(θ. ἀμῦν-)	<i>ἤμῦν-α</i>	(ἀμῦναι).

ΣΗΜ. 1. Οἱ τύποι οὔτοι προήλθον ἐκ παλαιοτέρων *ὀφαν-σα*, *ὀφανα-έ-κάθαρ-σα*, *ἐκάθαρα-ἤγγελ-σα*, *ἤγγελλα-έκριν-σα*, *έκρινα* κτλ. (ἴδὲ § 36,3).

ΣΗΜ. 2. Ἔχουν α ἀντὶ *η* εἰς τὸν ἐνεργητικὸν καὶ μέσον ἀόριστον α' προσέ-

τι τὰ ῥήματα αἴρω, ἄλλομαι, κερδαίνω καὶ κοιλαίνω, ἂν καὶ δὲν προηγείται πρὸ τοῦ α εἰς τὸ θέμα αὐτῶν (ἄρ-, ἄλ-, κερδαν-, κοιλαν-) ε ἢ ι ἢ ρ· ἦρα (ὑποτ. αἴρω, εὐκτ. αἴρωμαι, προστ. ἄρον, ἀπρφ. ἄραι), ἠλάμην, (ὑποτ. ἄλωμαι, εὐκτ. ἄλαιμην κτλ.), ἐκέρδανα (ἀπαρφ. κερδάναι), ἐκοιλῶνα (κοιλῶναι).

Εἰς τὴν ὀριστικὴν ἔχουν ἠ ἀντὶ α οἱ ἀόριστοι ἦρα καὶ ἠλάμην ἕνεκα τῆς αὐξήσεως. (Ἰδὲ § 185, 2, Σημ. α').

3) ὁ ἐνεργητικὸς παρακείμενος σχηματίζεται εἰς **-κα** καὶ ὁ ἐνεργητικὸς ὑπερσυντέλικος εἰς **-κειν** (§ 200).

φαίνω (θ. φαν-) πέφαγ-κα (§ 37, 6, α')

ἀγγέλλω (θ. ἀγγελ-) ἠγγελ-κα, ἠγγέλ-κειν.

4) ὁ πάθητικὸς μέλλων α' καὶ ὁ παθητικὸς ἀόριστος α' σχηματίζονται κανονικῶς εἰς **-θήσομαι**, **-θην**· μαίνομαι (θ. μιαν-), μιανθήσομαι, ἐμιάν-θην—ἀγγέλλομαι (θ. ἀγγελ-), ἀγγελ-θήσομαι, ἠγγέλ-θην·

5) ὁ μέσος παρακείμενος καὶ ὑπερσυντέλικος α') τῶν ὑγρολήκτων ῥημάτων σχηματίζεται κανονικῶς εἰς **-μαι**, **-μην**· ἀγγέλλομαι (θ. ἀγγελ-), ἠγγελ-μαι, ἠγγέλ-μην—αἴρωμα (θ. ἄρ-), ἦρ-μαι, ἦρ-μην·

β') τῶν ἐνρινολήκτων μὲ χαρακτῆρα ν σχηματίζεται ἄλλων μὲν (κανονικῶς) εἰς **-μαι**, **-μην**, ἄλλων δὲ εἰς **-σμαι**, **-σμην**· ὀξύνομαι (θ. ὀξυν-), ὠξύνμαι, ὠξόμην—φαίνομαι (θ. φαν-), πέφασμαι, ἐπεφάσμην. (Ἰδὲ § 37, 6, γ').

§ 218. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΜΕΣΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ
ΚΑΙ ΜΕΣΟΥ ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΥ
ΕΝΡΙΝΟΛΗΚΤΩΝ ΚΑΙ ΥΓΡΟΛΗΚΤΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ

Ὅριστική	Εὐδικτική	Ἀπαρέμφατον - Μετοχή	
νεμ-ῶ νεμ-εἶς νεμ-εἶ νεμ-οὔμεν νεμ-εἶτε νεμ-οὔσι	νεμ-οἶμι ἢ νεμ-οἶην νεμ-οἶς ἢ νεμ-οἶης νεμ-οἶ ἢ νεμ-οἶη νεμ-οἶμεν νεμ-οἶτε νεμ-οἶεν	νεμ-εῖν	
νεμ-οὔμαι νεμ-εἶ νεμ-εἶται νεμ-ούμεθα νεμ-εἶσθε νεμ-οὔνται	νεμ-οἶμην νεμ-οἶτο νεμ-οἶτο νεμ-οἶμεθα νεμ-οἶσθε νεμ-οἶντο	νεμ-εἶσθαι	
ἡγγελ-μαι ἡγγελ-σαι ἡγγελ-ται ἡγγέλ-μεθα ἡγγελ-θε ἡγγελ-μένοι εἰσὶ	ἡγγέλ-μην ἡγγελ-σο ἡγγελ-το ἡγγέλ-μεθα ἡγγελ-θε ἡγγελ-μένοι ἦσαν	— ἡγγελ-σο ἡγγέλ-θω — ἡγγελ-θε ἡγγέλ-θων	ἡγγέλ-θαι ἡγγελ-μένος ἡγγελ-μένη ἡγγελ-μένον
ὠξύμ-μαι ὠξύν-σαι ὠξύν-ται ὠξύμ-μεθα ὠξύν-θε ὠξύμ-μένοι εἰσὶ	ὠξύμ-μην ὠξύν-σο ὠξύν-το ὠξύμ-μεθα ὠξύν-θε ὠξύμ-μένοι ἦσαν	— ὠξύν-σο ὠξύν-θω — ὠξύν-θε ὠξύν-θων	ὠξύν-θαι ὠξύμ-μένος ὠξύμ-μένη ὠξύμ-μένον
πέφασ-μαι πέφαν-σαι πέφαν-ται πεφάσ-μεθα πέφαν-θε πεφασ-μένοι εἰσὶ	ἐπεφάσ-μην ἐπέφαν-σο ἐπέφαν-το ἐπεφάσ-μεθα ἐπέφαν-θε πεφασ-μένοι ἦσαν	— πέφαν-σο πεφάν-θω — πέφαν-θε πεφάν-θων	πεφάν-θαι πεφασ-μένος πεφασ-μένη πεφασ-μένον

(18ῆ § 37,6, γ').

§ 219. Τὰ ἐνρινόληκτα ῥήματα **κρίνω, κλίνω, πλύνω** καὶ **τείνω** τὸν ἐνεργητικὸν καὶ μέσον παρακείμενον καὶ ὑπερσυντέλικον καὶ τὸν παθητικὸν μέλλοντα καὶ ἀόριστον ἀ' τοὺς σχηματίζουσι ἀπὸ τὸ ῥηματικὸν θέμα μετ' ἀποβολῆν τοῦ χαρακτῆρος **ν**·

(θ. κλιν-)	<i>κέ-κλι-κα,</i>	<i>κέκλι-μαι,</i>	<i>κλι-θήσομαι,</i>	<i>ἐκλί-θην</i>
(θ. κριν-)	<i>κέ-κρι-κα,</i>	<i>έκεκρι-κειν,</i>	<i>κρι-θήσομαι,</i>	<i>έκρι-θην</i>
(θ. πλυν-)	<i>πέ-πλυν-κα,</i>	<i>έπεπλό-κειν,</i>	<i>πλυν-θήσομαι,</i>	<i>έπλό-θην</i>
(θ. τεν-,τα-)	<i>τέ-τα-κα,</i>	<i>έτετά-κειν,</i>	<i>τα-θήσομαι,</i>	<i>έτάθην.</i>

§ 220. Τὰ ἐνρινόληκτα καὶ ὑγρόληκτα ῥήματα, ὅσα ἔχουσι θέματα μονοσύλλαβον μὲ θεματικὸν φωνῆεν **ε**, εἰς τὸν ἐνεργητικὸν παρακείμενον καὶ ὑπερσυντέλικον ἀ', εἰς τὸν μέσον παρακείμενον καὶ ὑπερσυντέλικον καὶ εἰς τὸν παθητικὸν μέλλοντα καὶ ἀόριστον ἀ' ἢ β' ἀντὶ τοῦ θεματικοῦ φωνήεντος **ε** ἔχουσι **ἄ**. (Πρβλ. § 214,2).

σπείρω (θ. σπερ-)	<i>ἔ-σπασ-κα,</i>	<i>ἔσπάρκειν,</i>	<i>ἔσπασμαι,</i>	<i>ἔσπάρην,</i>
			<i>σπασ-θήσομαι,</i>	<i>ἔσπάρ-ην</i>
στέλλω (θ. στελ-)	<i>ἔ-σταλ-κα,</i>	<i>ἔστάλκειν,</i>	<i>ἔσταλμαι,</i>	<i>ἔστάλην,</i>
			<i>σταλ-θήσομαι,</i>	<i>ἔστάλ-ην</i>
τείνω (θ. τεν-,τα-)	<i>τέ-τα-κα,</i>	<i>έτετάκειν,</i>	<i>τέταμαι,</i>	<i>έτετάμην,</i>
			<i>τα-θήσομαι,</i>	<i>έτά-θην</i>
φθείρω (θ. φθερ-)	<i>ἔ-φθασ-κα,</i>	<i>εφθάρκειν,</i>	<i>ἔφθασμαι,</i>	<i>εφθάρην,</i>
			<i>φθασ-θήσομαι,</i>	<i>εφθάρ-ην.</i>

ΔΕΥΤΕΡΟΙ ΧΡΟΝΟΙ ΤΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ

§ 221. Ὁ ἐνεργητικὸς ἀόριστος καὶ ὁ μέσος ἀόριστος πολλῶν ῥημάτων σχηματίζεται χωρὶς τὸν χρονικὸν χαρακτῆρα **σ** καὶ μὲ θεματικὸν φωνῆεν οὐχὶ τὸ **α** ἀλλὰ τὸ **ο** καὶ τὸ **ε**: *ἔλαβ-ον, ἔλαβ-ό-μην*. (Ἴδὲ § 199 καὶ § 201).

Ὁ τοιοῦτος ἀόριστος λέγεται ἐνεργητικὸς ἀόριστος δεύτερος ἢ μέσος ἀόριστος δεύτερος· καὶ εἰς μὲν τὴν ὀριστικὴν ἔχει τὰς καταλήξεις τοῦ ἀντιστοίχου παρατατικοῦ (*ἔλαβ-ον, ἐλάβαν-ον—ἐλαβ-όμην, ἐλάβαν-όμην*), εἰς δὲ τὰς ἄλλας ἐγκλίσεις ἔχει τὰς καταλήξεις τοῦ ἀντιστοίχου ἐνεστώτος.

Π.χ. ὁ ἐνεργητικὸς ἀόριστος β' τοῦ ῥ. **βάλλω** καὶ ὁ μέσος ἀόριστος β' τοῦ ῥ. **γίγνομαι** κλίνονται ὡς ἐξῆς·

Ὅριστική	Ὑποτακτική	Εὐκτική	Προστακτική	Ἀπαρέμφατον Μετοχή
ἔβαλ-ον ἔβαλ-ες ἔβαλ-ε ἔβάλ-ομεν ἔβάλ-ετε ἔβαλ-ον	βάλ-ω βάλ-ης βάλ-η βάλ-ωμεν βάλ-ητε βάλ-ωσι	βάλ-οιμι βάλ-οις βάλ-οι βάλ-οιμεν βάλ-οιτε βάλ-οιεν	— βάλ-ε βάλ-έτω — βάλ-ετε βάλ-όντων	βαλ-εῖν <hr/> βαλ-ών βαλ-οῦσα βαλ-όν
ἔγεν-όμην ἔγέν-ου ἔγέν-ετο ἔγεν-όμεθα ἔγέν-εσθε ἔγέν-οντο	γέν-ωμαι γέν-η γέν-ηται γέν-ώμεθα γέν-ησθε γέν-ωνται	γεν-οίμην γέν-οιο γέν-οιτο γεν-οίμεθα γέν-οισθε γέν-οιντο	— γεν-οῦ γεν-έσθω — γέν-εσθε γεν-έσθων	γεν-έσθαι <hr/> γεν-όμενος γεν-ομένη γεν-όμενον

ΣΗΜ. 1. Τοῦ ἔνεργητικοῦ ἁορίστου β' τὸ ἀπαρέμφατον καὶ ἡ μετοχή, εἴτε ἁπλᾶ εἴτε σύνθετα, τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης: λαβεῖν—*παραλαβεῖν*, λαβῶν (λαβών)—*παραλαβῶν* (παραλαβών).

Πέντε ῥημάτων, ἦτοι τῶν ῥημάτων λέγω, ἔρχομαι, εὐρίσκω, ὄρω κα λαμβάνω προσέτι τὸ ἐνικὸν τῆς προστακτικῆς τοῦ ἁορίστου β' ἀπλοῦν τονίζεται ἐπὶ τῆς ληγούσης: εἰπέ, ἐλλθέ, εὐδέ, ἰδέ, λαβέ. (*Ἄλλὰ πρόσειπε, ἀπεῖλε, ἔξενε, ἐπίδε, παράλαβε*).

ΣΗΜ. 2. Τοῦ μέσου ἁορίστου β' τὸ ἀπαρέμφατον τονίζεται ἐπὶ τῆς παραληγούσης:

(ἔχομαι—ἡγαγόμην) ἀγαγέσθαι

(γίγνομαι—ἔγενόμην) γενέσθαι.

Τὸ δὲ δεῦτερον ἐνικὸν τῆς προστακτικῆς τοῦ μέσου ἁορίστου β', ἐὰν μὲν εἶναι πολυσύλλαβον, εἴτε ἀπλοῦν εἴτε σύνθετον, τονίζεται ἐπὶ τῆς ληγούσης (*ἐλαβόμεν—λαβοῦ, ἀντιλαβοῦ· ἐγενόμεν—γενοῦ, παραγενοῦ*), ἐὰν δὲ εἶναι μονοσύλλαβον, συντιθέμενον μὲ δισύλλαβον πρόθεσιν, ἀναβιβάζει τὸν τόνον (*ἔχομαι, ἐσχόμην, —σχοῦ, παράσχοι, ἐσπόμην, —σποῦ, ἐπίσπου*).

§ 222. Ὁ ἔνεργητικὸς παρακείμενος καὶ ὑπερσυντέλικος πολλῶν ῥημάτων σχηματίζεται χωρὶς τὸν χρονικὸν χαρακτήρα κ ἢ χωρὶς δάσυνσιν τοῦ φιλοῦ ἢ μέσου ἀφώνου χαρακτήρος τοῦ θέματος. (Πρβλ. § 200, § 212, 2 καὶ § 213, 2).

Ὁ τοιοῦτος ἔνεργητικὸς παρακείμενος καὶ ὑπερσυντέλικος λέγεται δεύτερος κλίνεται δὲ ὅπως ἀκριβῶς ὁ α', ἀλλὰ εἰς τὸ θέμα

αὐτοῦ συνήθως ἀντὶ τοῦ ε τοῦ ῥηματικοῦ θέματος ἔχει ο καὶ ἀντὶ τοῦ ᾱ ἔχει η (ἢ ᾱ κατόπιν ρ):

κτείνω	(θ.κτεν-)	(ἀπ)έ-κτον-α,	(ἀπ)εκτόν-ειν
τίκτω	(θ.τεκ-)	τέ-τοκ-α,	ἐτετόκ-ειν
λείπω	(θ.λειπ-)	λέ-λοιπ-α	ἐλελοίπ-ειν
φαίνω	(θ.φᾶν-)	πέ-φην-α,	ἐπεφήν-ειν
μαίνομαι	(θ.μαῖν-)	μέ-μην-α,	ἐμεμήν-ειν
πράττω	(θ.πρᾶγ-)	πέ-πρᾶγ-α,	ἐπεπράγ-ειν
κράζω	(θ.κρᾶγ-)	κέ-κρᾶγ-α,	ἐκεκράγ-ειν.

§ 223. Ὁ παθητ. μέλλων καὶ ὁ παθητ. ἀόριστος πολλῶν ῥημάτων σχηματίζεται μὲ πρόσφυμα η καὶ ὄχι θη, ἤτοι χωρὶς τὸ θ· κόπτομαι (θ. κοπ-)-κοπ-ή-σομαι, ἐκόπ-η-ν (πρβλ. νῦν: ἐγράφη-κα ἢ ἐγράφ-τη-κα καὶ ἐγράφ-η-κα).

Ὁ τοιοῦτος παθητικὸς μέλλων καὶ παθητικὸς ἀόριστος λέγεται δεύτερος, κλίνεται δὲ ἔπως ἀκριβῶς καὶ ὁ α'.

Π.χ. ὁ παθητικὸς μέλλων β' καὶ ὁ παθητικὸς ἀόριστος β' τοῦ ῥ· γράφομαι κλίνονται ὡς ἑξῆς:

Ὁριστική	ὑποτακτική	Εὐνκτική	Προστακτική	Ἀπαρέμφατον Μετοχή
γράφ-ή-σομαι		γράφ-η-σοίμην		γράφ-ή-σεσθαι
γράφ-ή-σει		γράφ-ή-σοιο		
γράφ-ή-σεται		γράφ-ή-σοιτο		
γράφ-η-σόμεθα		γράφ-η-σοίμεθα		γράφ-η-σόμενος
γράφ-ή-σεσθε		γράφ-ή-σοισθε		γράφ-η-σομένη
γράφ-ή-σονται		γράφ-ή-σονται		γράφ-η-σόμενον
ἐγράφ-η-ν	γράφ-ῶ	γράφ-εἶην		γράφ-ῆ-ναι
ἐγράφ-η-ς	γράφ-ῆς	γράφ-εἶης	γράφ-η-θι	
ἐγράφ-η	γράφ-ῆ	γράφ-εἶη	γράφ-η-τω	
ἐγράφ-η-μεν	γράφ-ῶμεν	γράφ-εἶμεν	—	γράφ-εἰς
ἐγράφ-η-τε	γράφ-ῆτε	γράφ-εἶητε	γράφ-η-τε	γράφ-εἶσα
ἐγράφ-η-σαν	γράφ-ῶσι	γράφ-εἶησαν ¹	γράφ-έ-ντων	γράφ-έν

ΣΗΜ. Ὁ παθητικὸς ἀόριστος β' εἰς τὸ β' ἐνικὸν πρόσωπον τῆς προστακτικῆς ἔχει (τὴν ἀρχικὴν) κατάληξιν -θι: ἀλλάγη-θι, φάνη-θι. (Ἴδὲ § 196, ὑποσ. 4).

1. *H: γραφ-εἶμεν, γραφ-εἶτε, γραφ-εἶεν.

§ 224. 1) Τὰ ῥήματα (ἐκ)πλήττομαι ἢ (κατα)πλήττομαι, σήπομαι καὶ τήκομαι εἰς τὸν παθητικὸν μέλλοντα καὶ ἀόριστον β' ἀντὶ τοῦ η τοῦ ῥηματικοῦ θέματος ἔχουν ᾠ:

(θ. πληγ-) ἐκ-πλήγ-ήσομαι, κατα-πλήγ-ήσομαι, ἐξ-επλάγ-ην, κατεπλάγ-ην

(θ. σηπ-) σᾶπ-ήσομαι, ἐσᾶπ-ην, (θ. τηκ-) τᾶκ-ήσομαι, ἐτᾶκ-ην.

2) Τὰ ῥήματα κλέπτω, πλέκω καὶ τρέπω εἰς τὸν παθητικὸν ἀόριστον β' καὶ τὰ ῥήματα στρέφω καὶ τρέφω εἰς τὸν παθητικὸν μέλλοντα β' καὶ εἰς τὸν παθητικὸν ἀόριστον β' ἀντὶ τοῦ ε τοῦ ῥηματικοῦ θέματος ἔχουν ᾠ:

(θ. κλεπ-) ἐ-κλάπ-ην, (θ. πλεκ-) ἐ-πλάκ-ην, (θ. τρεπ-) ἐ-τράπ-ην

(θ. στρεφ-) στράφ-ήσομαι, ἐ-στράφ-ην

(θ. τρεφ-) τράφ-ήσομαι, ἐ-τράφ-ην. (Πρβλ. § 214, 2)

§ 225. Σπανίως ὁ αὐτὸς χρόνος ἑνὸς ῥήματος σχηματίζεται καὶ ὡς α' καὶ ὡς β' ¹, ὡς (διαφθείρω) διέφθαγκα καὶ διέφθορα, (ἀλλάττομαι) ἠλλάχθην καὶ ἠλλάγην, (βλάπτομαι) ἐβλάβθην καὶ ἐβλάβην. Συνήθως δὲ τότε ὁ εἰς τύπος ἔχει διάφορον σημασίαν τοῦ ἑτέρου· π.χ.

πέπεικα (=ἔχω πείσει), πέποιθα (=εἶμαι πεπεισμένος)

πέφαγκα (=ἔχω φανερώσει), πέφηνα (=ἔχω φανερωθῆ)

ἐτρονέμην (τινᾶ=ἔτρεψά τινα εἰς φυγὴν), ἐτραπόμην (=διηυθύνθην)

ἐφάνθην (=ἀπεδείχθην ὑπὸ ἄλλου), ἐφάνην (=ἐδείχθην ἐγώ).

3. Περισπόμενα ἢ συνηρημένα ῥήματα.

§ 226. Περισπόμενα ἢ συνηρημένα εἰς τὸν ἑνεστώτα καὶ παρατατικὸν εἶναι τὰ φωνηεντόληκτα ῥήματα, τὰ ὁποῖα ἔχουν χαρακτηριστῆρα α, ἦ ἢ ο. Ταῦτα διαιροῦνται εἰς τρεῖς τάξεις, ἦτοι:

1) τὴν τάξιν τῶν εἰς -άω· τιμάω-τιμῶ.

2) τὴν τάξιν τῶν εἰς -έω· ποιέω-ποιῶ.

3) τὴν τάξιν τῶν εἰς -όω· δουλῶ-δουλώ.

Κλίνονται δὲ ταῦτα εἰς τὸν ἑνεστώτα καὶ τὸν παρατατικὸν κατὰ τὰ ἐπόμενα παραδείγματα.

1. Μόνον τὸ β. τρέπω ἔχει πάντας τοὺς ἀορίστους α' καὶ β': ἐτρονα- ἐτραπον (ποιητικός), ἐτρονέμην- ἐτραπόμην, ἐτρέφθην- ἐτράφην.

2. Τὰ β. κάω καὶ κλάω, (τὰ ὁποῖα ἀρχῆθεν ἦσαν κᾶF-ιω, κλάF-ιω, ἔπειτα κᾶF-ω, κλαίF-ω, καὶ τέλος καί-ω, κλαί-ω), μένουσιν ἀσυναίρετα. Πρβλ. § 33,3 καὶ § 35.

§ 227. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΣΥΝΗΡΗΜΕΝΟΥ ΡΗΜΑΤΟΣ ΕΙΣ -άω, θ. τιμα-

		Ἐνεργητικὸν		Μέσον καὶ παθητικὸν	
Ὁ ρ ε ι σ τ ι κ ῆ	Ἐνεστῶτος	(τιμάω) τιμῶ (τιμάεις) τιμάς (τιμάει) τιμά (τιμάομεν) τιμῶμεν (τιμάετε) τιμάτε (τιμάουσι) τιμῶσι	τιμῶ τιμάς τιμά τιμῶμεν τιμάτε τιμῶσι	(τιμάομαι) τιμῶμαι (τιμάῃ, -ει) τιμά (τιμάεται) τιμάται (τιμάομεθα) τιμῶμεθα (τιμάεσθε) τιμάσθε (τιμάονται) τιμῶνται	τιμῶμαι τιμά τιμάται τιμῶμεθα τιμάσθε τιμῶνται
	Παρατατικῶς	(ἐτίμαον) ἐτίμων (ἐτίμαες) ἐτίμας (ἐτίμαε) ἐτίμα (ἐτιμάομεν) ἐτιμῶμεν (ἐτιμάετε) ἐτιμάτε (ἐτίμαον) ἐτίμων	ἐτίμων ἐτίμας ἐτίμα ἐτιμῶμεν ἐτιμάτε ἐτίμων	(ἐτιμάομην) ἐτιμῶμην (ἐτιμάου) ἐτιμῶ (ἐτιμάετο) ἐτιμάτο (ἐτιμάομεθα) ἐτιμῶμεθα (ἐτιμάεσθε) ἐτιμάσθε (ἐτιμάοντο) ἐτιμῶντο	ἐτιμῶμην ἐτιμῶ ἐτιμάτο ἐτιμῶμεθα ἐτιμάσθε ἐτιμῶντο
	Ἑποτατικῆ	(τιμάω) τιμῶ (τιμάῃς) τιμάς (τιμάῃ) τιμά (τιμάωμεν) τιμῶμεν (τιμάῃτε) τιμάτε (τιμάωσι) τιμῶσι	τιμῶ τιμάς τιμά τιμῶμεν τιμάτε τιμῶσι	(τιμάωμαι) τιμῶμαι (τιμάῃ) τιμά (τιμάῃται) τιμάται (τιμάωμεθα) τιμῶμεθα (τιμάῃσθε) τιμάσθε (τιμάωνται) τιμῶνται	τιμῶμαι τιμά τιμάται τιμῶμεθα τιμάσθε τιμῶνται
	Ἐνικῆ	(τιμάοιμι) τιμῶμι ἢ τιμῶην (τιμάοις) τιμῶς ἢ τιμῶης (τιμάοι) τιμῶ ἢ τιμῶῃ (τιμάοιμεν) τιμῶμεν (τιμάοιτε) τιμῶτε (τιμάοιεν) τιμῶεν	τιμῶμι ἢ τιμῶην τιμῶς ἢ τιμῶης τιμῶ ἢ τιμῶῃ τιμῶμεν τιμῶτε τιμῶεν	(τιμαοίμην) τιμῶμην (τιμάοιο) τιμῶο (τιμάοιτο) τιμῶτο (τιμαοίμεθα) τιμῶμεθα (τιμάοισθε) τιμῶσθε (τιμάοιντο) τιμῶντο	τιμῶμην τιμῶο τιμῶτο τιμῶμεθα τιμῶσθε τιμῶντο
	Προστα- τικῆ	(τίμαε) τίμα (τιμάετω) τιμάτω (τιμάετε) τιμάτε (τιμαόντων) τιμώντων	τίμα τιμάτω τιμάτε τιμώντων	(τιμάου) τιμῶ (τιμάεσθω) τιμάσθω (τιμάεσθε) τιμάσθε (τιμαέσθων) τιμάσθων	τιμῶ τιμάσθω τιμάσθε τιμάσθων
	Ἀπαιρ.	(τιμάειν) τιμάειν	τιμάειν	(τιμάεσθαι) τιμάεσθαι	τιμάεσθαι
	Μετοχή	(τιμάων) τιμῶν (τιμάουσα) τιμῶσα (τιμάον) τιμῶν	τιμῶν τιμῶσα τιμῶν	(τιμαόμενος) τιμῶμενος (τιμαομένη) τιμῶμένη (τιμαόμενον) τιμῶμενον	τιμῶμενος τιμῶμένη τιμῶμενον

+ ἔτι α' σπλδ.
μόνοντα αὖ -σαι
ἔχον καθήκοντα
ὄλατα ἔτι αὖ -σθαι
λχ. ποιοῦμεν
δηλοῦμεν

		<i>Ἐνεργητικὸν</i>		<i>Μέσον καὶ παθητικὸν</i>	
Ὁ ρ ε σ τ ι κ ῆ	Ἐνεστῶτος	(ποιέω)	ποιῶ	(ποιέομαι)	ποιούμαι
	Παρατατικού	(ποιέεις)	ποιεῖς	(ποιέῃ, —ει)	ποιῆ ἢ ποιεῖ
		(ποιέει)	ποιεῖ	(ποιέεται)	ποιεῖται
		(ποιέομεν)	ποιούμεν	(ποιεόμεθα)	ποιούμεθα
		(ποιέετε)	ποιεῖτε	(ποιέεσθε)	ποιεῖσθε
		(ποιέουσι)	ποιοῦσι	(ποιέονται)	ποιούνται
		(ἐποιέον)	ἐποιούν	(ἐποιούμην)	ἐποιούμην
		(ἐποιέεις)	ἐποιεῖς	(ἐποιέου)	ἐποιού
		(ἐποιέει)	ἐποιεῖ	(ἐποιέετο)	ἐποιεῖτο
		(ἐποιόομεν)	ἐποιόομεν	(ἐποιεόμεθα)	ἐποιεόμεθα
		(ἐποιόεστε)	ἐποιεῖτε	(ἐποιεέσθε)	ἐποιεῖσθε
		(ἐποιέον)	ἐποιούν	(ἐποιέοντο)	ἐποιούντο
	ὑποτακτικῆ	(ποιέω)	ποιῶ	(ποιέομαι)	ποιῶμαι
		(ποιέῃς)	ποιῆς	(ποιέῃ)	ποιῆ
		(ποιέῃ)	ποιῆ	(ποιέῃται)	ποιῆται
		(ποιέωμεν)	ποιῶμεν	(ποιεόμεθα)	ποιόμεθα
		(ποιέῃτε)	ποιῆτε	(ποιέῃσθε)	ποιῆσθε
		(ποιέωσι)	ποιῶσι	(ποιέωνται)	ποιῶνται
	Ἐνικτικῆ	(ποιέοιμι)	ποιοῖμι ἢ ποιόην	(ποιεοίμην)	ποιοίμην
		(ποιέοις)	ποιοῖς ἢ ποιόης	(ποιέοιο)	ποιοῖο
		(ποιέοι)	ποιοῖ ἢ ποιόη	(ποιεοῖτο)	ποιοῖτο
		(ποιεοίμεν)	ποιοίμεν	(ποιεοίμεθα)	ποιοίμεθα
		(ποιεοῖτε)	ποιοῖτε	(ποιεοῖσθε)	ποιοῖσθε
		(ποιεοίεν)	ποιοῖεν	(ποιεοίντο)	ποιοίντο
	Προστακτικῆ	(ποιέε)	ποιεῖ	(ποιέου)	ποιού
		(ποιεέτω)	ποιεῖτω	(ποιεέσθω)	ποιεῖσθω
		(ποιεέτε)	ποιεῖτε	(ποιεέσθε)	ποιεῖσθε
		(ποιεόντων)	ποιούντων	(ποιεέσθων)	ποιεῖσθων
	Ἀπαρ.	(ποιέειν)	ποιεῖν	(ποιεέσθαι)	ποιεῖσθαι
	Μετοχή	(ποιέων)	ποιῶν	(ποιεόμενος)	ποιούμενος
		(ποιέουσα)	ποιούσα	(ποιεομένη)	ποιουμένη
		(ποιέον)	ποιούν	(ποιεόμενον)	ποιούμενον

		Ἐνεργητικόν		Μέσον καὶ παθητικόν	
Ὁ ρι σ τ ι κ ῆ	*Ἐνεστώτος	(δουλῶω)	δουλῶ	(δουλόομαι)	δουλοῦμαι
	Παρατατικού	(δουλόεις)	δουλοῖς	(δουλόη, -ει)	δουλοῖ
		(δουλόει)	δουλοῖ	(δουλόεται)	δουλοῦται
		(δουλόομεν)	δουλοῦμεν	(δουλόομεθα)	δουλούμεθα
		(δουλόεστε)	δουλοῦτε	(δουλόεσθε)	δουλοῦσθε
		(δουλόουσι)	δουλοῦσι	(δουλόονται)	δουλοῦνται
		(ἐδούλων)	ἐδούλων	(ἐδουλόομην)	ἐδουλόομην
		(ἐδούλους)	ἐδούλους	(ἐδούλου)	ἐδουλοῦ
		(ἐδούλοε)	ἐδούλου	(ἐδούλοετο)	ἐδουλοῦτο
		(ἐδουλόομεν)	ἐδουλοῦμεν	(ἐδουλόομεθα)	ἐδουλούμεθα
		(ἐδουλόεστε)	ἐδουλοῦτε	(ἐδουλόεσθε)	ἐδουλοῦσθε
		(ἐδούλων)	ἐδούλων	(ἐδουλόονται)	ἐδουλοῦνται
	*Υποτακτική	(δουλῶω)	δουλῶ	(δουλῶομαι)	δουλῶμαι
		(δουλόης)	δουλοῖς	(δουλόη)	δουλοῖ
		(δουλόη)	δουλοῖ	(δουλόηται)	δουλῶται
		(δουλῶομεν)	δουλῶμεν	(δουλόομεθα)	δουλόομεθα
		(δουλόητε)	δουλῶτε	(δουλόησθε)	δουλῶσθε
		(δουλῶσι)	δουλῶσι	(δουλῶονται)	δουλῶνται
	Εὐκτική	(δουλόοιμι)	δουλοῖμι ἤ -οίην	(δουλοοίμην)	δουλοοίμην
		(δουλόοις)	δουλοῖς ἤ -οίης	(δουλόοις)	δουλοοῖς
		(δουλόοι)	δουλοῖ ἤ -οίη	(δουλοοίτο)	δουλοοῖτο
		(δουλόοιμεν)	δουλοῖμεν	(δουλοοίμεθα)	δουλοοίμεθα
		(δουλόοιτε)	δουλοῖτε	(δουλοοίσθε)	δουλοοῖσθε
		(δουλόοιεν)	δουλοῖεν	(δουλοοίντο)	δουλοοῖντο
	Προστικτική	(δούλοε)	δούλου	(δουλόου)	δουλοῦ
		(δουλόετω)	δουλόουτω	(δουλόεσθω)	δουλόουσθω
		(δουλόεστε)	δουλοῦτε	(δουλόεσθε)	δουλοῦσθε
		(δουλόόντων)	δουλόοντων	(δουλόεσθων)	δουλόουσθων
	*Ἀπαρ.	(δουλόειν)	δουλοῦν	(δουλόεσθαι)	δουλοῦσθαι
	Μετοχή	(δουλῶων)	δουλῶων	(δουλόομενος)	δουλόομενος
		(δουλόουσα)	δουλοῦσα	(δουλοομένη)	δουλοομένη
		(δουλόων)	δουλοῦν	(δουλόομενον)	δουλόομενον

§ 230. Εἰς τὰ συνηρημένα ῥήματα γίνονται αἱ ἐξῆς συναιρέσεις:

1) Εἰς τὰ εἰς -άω, -ῶ ῥήματα συναίρουσινται

α') τὸ α+ε ἢ α+η εἰς ᾱ· (τίμαε) *τίμᾱ*, (τιμάητε) *τιμάτε*

β') τὸ α+ει ἢ α+η εἰς ε̄· (τιμάει) *τιμᾱ̄*, (τιμάη) *τιμᾱ̄*

γ') τὸ α+ο ἢ α+ω ἢ α+ου εἰς ω· (τιμάομεν) *τιμῶμεν*, (τιμάωμεν) *τιμῶμεν*, (τιμάουσι) *τιμῶσι*.

δ') τὸ α+οι εἰς ω· (τιμάοιμι) *τιμῶμι*.

ΣΗΜ. Εἰς τὸ ἐνεργητικὸν ἀπαρέμφατον τὸ α+ει συναίρεται εἰς α ἀπλοῦν (καὶ ὄχι εἰς ε̄), διότι ἡ κατάληξις αὐτοῦ -ειν προήλθεν ἀπὸ τὴν κατάληξιν -εεν καὶ δὲν περιείχεν ἐξ ἀρχῆς ι. (Ἰδὲ § 201, Σημ.).

2) Εἰς τὰ εἰς -έω, -ῶ ῥήματα συναίρουσινται

α') τὸ ε+ε εἰς ει· (ποιέε) *ποιέει*, (ποιέετε) *ποιεῖτε*

β') τὸ ε+ο εἰς ου· (ποιέομεν) *ποιοῦμεν*

γ') τὸ ε μετὰ μακρὸν φωνῆεν ἢ δίφθογγον εἰς τὸ ἴδιον μακρὸν φωνῆεν ἢ δίφθογγον, (ἦτοι ε+ω=ω, ε+η=η, ε+ει=ει κτλ.)· (ποιέω) *ποιῶ*, (ποιέητε) *ποιῆτε*, (ποιέεις) *ποιεῖς*, (ποιέουσι) *ποιοῦσι* κτλ.

3) Εἰς τὰ εἰς -όω, -ῶ ῥήματα συναίρουσινται

α') τὸ ο+ε ἢ ο+ο ἢ ο+ου εἰς ου· (δηλόετε) *δηλοῦτε*, (δηλόομεν) *δηλοῦμεν*, (δηλόουσι) *δηλοῦσι*

β') τὸ ο+η ἢ ο+ω εἰς ω· (δηλόητε) *δηλώτε*, (δηλόω) *δηλώ*

γ') τὸ ο+ει ἢ ο+η ἢ ο+οι εἰς οι· (δηλόει) *δηλοῖ*, (δηλόη) *δηλοῖ*, (δηλόοιμεν) *δηλοῖμεν*.

ΣΗΜ. Εἰς τὸ ἐνεργητικὸν ἀπαρέμφατον τὸ ο+ει συναίρεται εἰς οῡ (καὶ ὄχι εἰς οι), διότι ἡ κατάληξις αὐτοῦ -ειν προήλθεν ἀπὸ τὴν κατάληξιν -εεν καὶ δὲν περιείχεν ἐξ ἀρχῆς ι. (Ἰδὲ § 201, Σημ.).

§ 231. Τὰ ῥ. ζῶ, πεινῶ, διψῶ καὶ χρῶμαι ἔχουν θέμα μετὰ χαρακτηριστῆρα η (καὶ ὄχι α) καὶ διὰ τοῦτο ταῦτα, ἂν καὶ ἐν γένει κλίνονται κατὰ τὰ εἰς -άω συνηρημένα ῥήματα, ἐν τούτοις ἔχουν η (ἢ η), ὅπου τὰ εἰς -άω ἔχουν ᾱ (ἢ α)· (ζή-ω), ζῶ, ζῆς, ζῆ, ζῶμεν, ζῆτε κτλ.

(ἔζη-ον) *ἔζων*, *ἔζης*, *ἔζη*, *ἔζομεν*, *ἔζητε* κτλ.

ζῆ, *ζήτη* κτλ.

ζῆν-ζῶν, *ζῶσα*, *ζῶν*.

(πεινή-ω) *πεινῶ*, *πεινής*, *πεινῆ*, *πεινώμεν*, *πεινήτε* κτλ.

(ἐπεινή-ον) *ἐπεινῶν*, *ἐπεινής*, *ἐπεινή*, *ἐπεινώμεν*, *ἐπεινήτε* κτλ.

πεινήν κτλ.

(διψή-ω) *διψῶ, διψῆς, διψῆ, διψῶμεν, διψῆτε* κτλ.

(ἐδίψη-ον) *ἐδίψων, ἐδίψης, ἐδίψη, ἐδίψωμεν, ἐδίψητε* κτλ., *διψῆν* κτλ.

(χρή-ομαι) *χρῶμαι, χρῆ, χρῆται, χρῶμεθα, χρῆσθε* κτλ.

(ἐχρη-όμην) *ἐχρῶμην, ἐχρῶ, ἐχρῆτο, ἐχρῶμεθα, ἐχρῆσθε* κτλ.,
χρῶ, χρῆσθω κτλ.

χρῆσθαι κτλ., *χρῶμενος, χρῶμένη, χρῶμενον.*

ΣΗΜ. Τοῦ ῥ. **ζῶ** οἱ τύποι *ζῶ, ζῆς, ζῆ, ζῆτε, ζήτω* ὑπάρχουν καί εἰς τὴν κοι-
νήν ὁμιλουμένην.

§ 232. Τὰ εἰς **-έω** ῥήματα μὲ μονοσύλλαβον θέμα (ὡς *πλέ-ω, πνέ-ω, δέ-ομαι*) συναρῶνται μόνον, ὅπου μετὰ τὸν χαρακτῆρα **ε** ἀκολου-
θεῖ **ε ἢ ει** τῆς καταλήξεως·

πλέ-ω, πλεῖς, πλεῖ, πλέ-ομεν, πλεῖτε κτλ.

ἔ-πλε-ον, ἔπλεες, ἔπλε, ἐπλέ-ομεν, ἐπλεῖτε κτλ., *πλεῖν* κτλ.

δέ-ομαι, δέη (ἢ *δέει*), *δεῖται, δε-όμεθα, δεῖσθε* κτλ.

έ-δε-όμην, ἐδέον, ἐδεῖτο, ἐδε-όμεθα, ἐδεῖσθε κτλ.

δεῖσθαι—δε-όμενος, δε-ομένη, δε-όμενον.

ΣΗΜ. Τὸ ῥ. **δέω**, τὸ ὁποῖον σημαίνει *δένω* (καὶ ὄχι *ἔχω ἀνάγκην*), συνήθως
συναρῶνται εἰς πάντας τοὺς τύπους·

(δέ-ον) **δῶ, δεῖς, δεῖ, δοῦμεν, δεῖτε, δοῦσι**

(ἐδε-ον) **ἔδουν, ἔδεις, ἔδει** κτλ.

§ 233. Τὸ ῥ. **ρίγῶ**, τὸ ὁποῖον κλίνεται ἐν γένει κατὰ τὰ εἰς **-όω**,
ἔχει θέμα μὲ χαρακτῆρα **ω** (καὶ ὄχι **ο**) καὶ διὰ τοῦτο *συνηρημένον*
ἔχει **ω ἢ φ**, ὅπου τὰ εἰς **-όω** ἔχουν **ου ἢ οι**·

(ρίγ-όω) **ρίγῶ, ρίγῃς, ρίγῳ** κτλ.,

(ἔρρίγ-ω-ον) **ἔρρίγων, ἔρρίγως** κτλ.,

(ρίγ-ω-οίην) **ρίγῳην, ρίγῳης** κτλ.,

(ρίγ-ώ-ειν) **ρίγῳν, (ρίγ-ώ-ων) ρίγῳν, ρίγῳντος** κτλ.

§ 234. Τῆς εὐκτικῆς τοῦ ἔνεργ. ἐνεστῶτος τῶν *συνηρημένων*
ῥημάτων τὰ τρία ἐνικὰ σχηματίζονται *συνηθέστερον* μὲ τὰς κατα-
λήξεις **-οίην, -οίης, -οίη**, αἱ ὁποῖαι λέγονται **ἀττικαὶ καταλήξεις**·

(τιμαοίην) **τιμῳην, (τιμαοίης) τιμῳης, (τιμαοίη) τιμῳη**

(καλαιοίην) **καλοῖην, (καλαιοίης), καλοῖης, (καλαιοίη) καλοῖη.**

(δηλοοίην) **δηλοῖην, (δηλοοίης) δηλοῖης, (δηλοοίη) δηλοῖη.**

ΟΙ ΑΛΛΟΙ ΧΡΟΝΟΙ

§ 235. Οί άλλοι πλὴν τοῦ ἐνεστώτος καὶ τοῦ παρατατικοῦ χρόνοι τῶν φωνηεντολήκτων ῥημάτων ἐν γένει, συνηρημένων καὶ ἀσυναιρέτων, σχηματίζονται, ἀφοῦ προστεθοῦν εἰς τὸ ῥηματικὸν θέμα αἱ σχετικαὶ καταλήξεις (-σω, -σα, -ζα, -ζειν, -σομαι, -σάμην, -θήσομαι, -θην, -μαι, -μην).

Ἄλλὰ εἰς τοὺς χρόνους τούτους ὁ βραχὺς χαρακτήρ τοῦ θέματος πρὸ τῶν (ἀπὸ συμφώνου ἀρχομένων) καταλήξεων τούτων κανονικῶς ἐκτείνεται, ἥτοι τὸ ἄ γίνεται η (ἢ ᾠ κατόπιν ε ἢ ι ἢ ρ), τὸ ε γίνεται ὡσαύτως η, τὸ ο γίνεται ω καὶ τὸ (ἰ ἢ) ὕ γίνεται (ἰ ἢ) ὦ.

τιμῶ	(θ. τιμα-) τιμή-σω, ἐτίμη-σα, τετίμη-ζα, ἐτετιμή-ζειν, τιμή-σομαι, ἐτιμη-σάμην, τιμη-θήσομαι, ἐτιμή-θην, τετίμη-μαι, ἐτετιμή-μην.
εῶ	(θ. εἶα-) εἶα'-σω, εἶα'-σα, εἶα'-ζα, εἶα'-σομαι, εἶα'-θην, εἶα'-μαι.
ἰῶμαι	(θ. ἰᾶ-) ἰᾶ'-σομαι, ἰᾶ'-σάμην, ἰᾶ'-θην
θηρῶ	(θ. θηρᾶ-) θηρᾶ'-σω, ἐθήρᾶ-σα, τεθήρᾶ-ζα ἐτεθηρᾶ'-ζειν, θηρᾶ'-σομαι, ἐθηρᾶ'-σάμην, θηρᾶ'-θήσομαι, ἐθηρᾶ'-θην, τεθήρᾶ'-μαι, ἐτεθηρᾶ'-μην.
μηνῶ	(θ. μηνῦ-) μηνῦ'-σω, ἐμήνῦ-σα, μεμήνῦ-ζα, ἐμεμήνῦ'-ζειν, μηνῦ'-σομαι, ἐμηνῦ'-σάμην, μηνῦ'-θήσομαι, ἐμηνῦ'-θην, μεμήνῦ-μαι, ἐμεμήνῦ'-μην.

ΣΗΜ. (Ἄκροάσομαι, ἀκροῶμαι), ἀκροᾶ'σομαι, ἠκροᾶσάμην, ὅπως (θηρᾶσομαι, θηρῶμαι) θηρᾶ'σομαι, ἐθηρᾶσάμην.

§ 236. Παρὰ τὸν προηγούμενον κανόνα ἀρκετὰ φωνηεντόληκτα ῥήματα εἰς τοὺς ἄλλους, πλὴν τοῦ ἐνεστώτος καὶ τοῦ παρατατικοῦ, χρόνους πάντας ἢ τινας μόνον

- 1) διατηροῦν τὸν βραχὺν χαρακτήρα τοῦ θέματος
- 2) διατηροῦν τὸν χαρακτήρα βραχὺν ἢ τὸν ἐκτείνουν καὶ συγχρόνως προσλαμβάνουν σ πρὸ τοῦ θ τοῦ προσφύματος θη (θε) ἢ καὶ πρὸ τούτου καὶ πρὸ τῶν καταλήξεων, αἱ ὁποῖαι ἀρχίζουσιν ἀπὸ μ ἢ τ·
- 3) παρουσιάζουν προσέτι διαφοροὺς ἄλλας ἀνωμαλίας, οἷον·

ἐπ-αινέ-ω, -ῶ	(παρ-)αινέ-σω ἐπ-αινέ-σομαι (-θὰ ἐπαίνεσω)	(ἐπ-)ήνε-σα (ἐπ-)ήνε-θην	(ἐπ-)ήνε-κα (ἐπ-)ήνε-μαι
αἰρέ-ω, -ῶ (=συλλαμβάνω, κυριεύω. θ. αἶρε-, Γελ-)	αἰρή-σω	εἶλον	ἤρη-κα
αἰροῦμαι (=ἐκλέγω, προτιμῶ)	αἰρή-σομαι	εἰλόμην	ἤρη-μαι
αἰροῦμαι (=ἐκλέγομαι)	αἶρε-θήσομαι	ἤρέ-θην	ἤρη-μαι
δέ-ω, -ῶ (=δένω)	δή-σω	ἔδη-σα	δέ-δε-κα
δέ-ομαι, δοῦμαι	δε-θήσομαι	ἐδέ-θην	δέ-δε-μαι
δύ-ω (=βυθίζω)	δύ'-σω	ἔδύ-σα	δέ-δύ-κα
δύ-ομαι (=βυθίζομαι)	δύ'-σομαι	ἔδύν	δέ-δύ-μαι
θύ-ω (=θυσιάζω)	θύ'-θήσομαι	ἔδύ'-θην	
θύ-ομαι (=προσφέρω θυσίαν)	θύ'-σω	ἔθυ-σα	τέ-θύ-κα
θύ-ομαι (=θυσιάζομαι)	θύ'-σομαι	ἔθυ-σάμην	τέ-θύ-μαι
λύ-ω	λύ'-θήσομαι	ἐλύ'-θην (§37. 7)	
λύ-ομαι	λύ'-σω	ἔλυ-σα	λέ-λυ-κα
	λύ'-σομαι	ἔλυ-σάμην	λέλυ-μαι
	λύ-θήσομαι	ἔλυ'-θην	
χέ-ω (=χύνω. θ. χευ-, χεΓ', χυ-)	χέ-ω	ἔχε-α	κέχυ-κα
χέ-ομαι	χέ-ομαι	ἔχε-άμην	κέχυ-μαι
	χύ-θήσομαι	ἔχυ'-θην	
αἰδέ-ομαι (=ἐντρέπομαι, σέβομαι. θ. αἰδεσ-, αἰδε-)	αἰδέ-σομαι	ἤδε-σάμην	ἤδε-σ-μαι
άνύ-ω ἢ άνύτω (=τελειώνω)	άνύ'-σω	ἤδέ-σ-θην	
γελά-ω, -ῶ (θ. γελασ-, γελα-)	γελᾶ'-σομαι	ἤνύ-σα	ἤνυ-κα
	(=θὰ γελάσω)	ἤνύ'-σ-θην	ἤνυ-σ-μαι
	γελᾶ'-σ-θήσομαι	ἐγέλᾶ-σα	γεγέλᾶ-κα
σπά-ω, -ῶ (=ἔλκω. θ. σπασ-, σπα-)	σπᾶ'-σω	ἐγελᾶ'-σ-θην	γεγέλᾶ-σ-μαι
σπά-ομαι, -ῶμαι	σπᾶ'-σομαι	ἔσπᾶ-σα	ἔσπᾶ-κα
χαλά-ω, -ῶ(=χαλαρώνω)	σπᾶ'-σομαι	ἐσπᾶ-σάμην	ἔσπᾶ-σ-μαι
	σπᾶ'-σ-θήσομαι	ἐσπᾶ'-σ-θην	
τελέ-ω, ῶ (=ἐκτελῶ)	χαλαᾶ'-σω	ἐχαλά-σα	
τελέ-ομαι, -οῦμαι	τελῶ	ἐχαλαᾶ'-σ-θην	
	τελε-σ-θήσομαι	ἐτέλε-σα	τετέλε-κα
καλέ-ω, -ῶ	καλώ	ἐτέλε-σάμην	
καλέ-ομαι, -οῦμαι	καλοῦμαι	ἐτελέ-σ-θην	τετέλε-σ-μαι
	κλη-θήσομαι	ἐκάλε-σα	κέκλη-κα
		ἐκαλε-σάμην	κέκλη-μαι
		ἐκλή-θην	

δρά-ω, -ῶ (=πράττω)	δρά'-σω	ἐδρά-σα ἐδρά'-σ-θην	δέδρα-κα δέδρα-μαι
χά-ω ἢ χών-νυμι (=σκε- πάζω με χῶμα)	χά-σω	ἔχω-σα ἔχῶ-σ-θην	κέχω-κα κέχω-μαι
χρί-ω (=ἀλείφω, μυ- ρώνω)	χρί'-σω	ἔχρη-σα ἔχρη-σάμην ἔχρη-σ-θην	κέχρη-κα κέχρη-μαι
ἀκού-ω (θ. ἀκου-, ἀκοΓ-, ἀκο-) θραύ-ω (=σπῶ, συν- τρίβω)	ἀκού-σομαι (=θᾶ ἀκούσω)	ἤκου-σα ἤκού-σ-θην	ἤκω-α ἤκου-μαι
κελεύ-ω (=διατάζω)	κελεύ-σω	ἔθραυ-σα ἔθραυ-σ-θην	τέθραυ-σ-μαι κεκέλυ-κα
κλεί-ω (ἢ κλήω)	κλεί-σω	ἔκελυ-σα ἔκελυ-σ-θην	κεκέλυ-σ-μαι κέκλει-κα
παύ-ω (θ. παυσ-, παυ-)	κλει-σ-θήσομαι παύ-σω	ἔκλει-σα ἔκλει-σάμην	κέκλει-μαι πέπαι-κα
σει-ω	παύ-σομαι παυ-σ-θήσομαι	ἔπαι-σα ἔπαι-σάμην	πέπαι-μαι
πλέ-ω (θ. πλευ-, πλεΓ-, πλε-)	σει-σω	ἔσει-σα ἔσει-σάμην	σέσει-κα
πνέ-ω (θ. πνευ-, πνεΓ-, πνε-)	πλεύ-σομαι ἢ πλευ-σοῦμαι	ἔσει-σ-θην ἔπλευ-σα	σέσει-σ-μαι πέπλευ-κα
	πνεύ-σομαι ἢ πνευ-σοῦμαι	ἔπνευ-σα	πέπνευ-κα

ΣΗΜ. Τὸ σ, τὸ ὁποῖον ὑπάρχει μεταξύ τοῦ θέματος καὶ τῶν ἀπὸ θ, μ, τ ἀρ-
χομένων καταλήξεων, εἰς μερικά ἐκ τῶν ἀνωτέρω ῥημάτων ὑπῆρχεν ἐξ ἀρχῆς
εἰς τὸ θέμα αὐτῶν καὶ ἀόριστοι ὡς ὁ ἐτέλε-σα, ἐγέλα-σα προῆλθον ἀπὸ παλαι-
στέρους τύπους ἐτέλεσ-σα, ἐγέλασ-σα, μὲ ἀπλοποίησιν τῶν δύο σ εἰς ἓν. (Ἰδέ §
33,3, Σημ.).

Εἰς ἄλλα τὸ σ τοῦτο παρενεβλήθη κατ' ἀναλογίαν.

Ὁ συνηρημένος μέλλων τῶν ῥημάτων καλῶ καὶ τελῶ προῆλθεν ἐξ ἀρχικῶν
τύπων καλέ-σω, τελέ-σω. (Ἰδέ § 217, 1 Σημ.).

Ὁ ἕνισιγμος καὶ συγχρόνως συνηρημένος μέλλων πλεουσῶμαι, πνευσῶμαι
τῶν ῥημάτων πλέω καὶ πνέω καλεῖται δωρικός.

II. Συζυγία τῶν εἰς -μι ῥημάτων.

§ 237. Τὰ εἰς -μι ῥήματα διαιροῦνται εἰς δύο τάξεις:

1) τὰ φωνηεντόληκτα εἰς -μι, ἥτοι ὅσα ἔχουν ῥηματικὸν θέμα
μὲ χαρακτῆρα φωνῆεν (ῥ. θ. δω-) δι-δω-μι.

2) τὰ συμφωνολήκτα εἰς **-μι**, ἥτοι ὅσα ἔχουν ῥηματικὸν θέμα μὲ χαρακτηριστῆρα σύμφωνον· (ῥ. θ. δεικ-) *δείκ-νυ-μι*.

§ 238. Τὰ εἰς **-μι** ῥήματα ἐν γένει κλίνονται διαφόρως ἀπὸ τὰ εἰς **-ω** ῥήματα μόνον εἰς τὸν ἐνεστῶτα καὶ τὸν παρατατικόν. Τεσσάρων μόνον φωνηεντολήκτων εἰς **-μι** ῥημάτων, ἥτοι τῶν ῥημάτων **ἴστημι, τίθημι, ἴημι** καὶ **δίδωμι** κλίνεται διαφόρως ἀπὸ τὰ εἰς **-ω** ῥήματα καὶ ὁ ἀόριστος β', ἐνεργητικὸς καὶ μέσος.

§ 239. Τὸ θέμα τοῦ ἐνεστῶτος καὶ τοῦ παρατατικοῦ τῶν εἰς **-μι** ῥημάτων

1) τῶν φωνηεντολήκτων, τῶν πλείστων, σχηματίζεται ἀπὸ τὸ ῥηματικὸν θέμα, ἀφοῦ τοῦτο λάβη **ἐνεστωτικὸν ἀναδιπλασιασμόν**. Ἐνεστωτικὸς δὲ ἀναδιπλασιασμός εἶναι ἡ ἐπανάληψις τοῦ ἀρκτικοῦ συμφώνου τοῦ θέματος μὲ ἐν **ι** κατόπιν αὐτοῦ·

(ῥ. θ. δω-) **δί-δω-μι**, (ῥ. θ. θη-, **θί-θη-μι**) **τί-θη-μι**, (ῥ. θ. στη-, **σί-στη-μι**) **ἴ-στη-μι**, (ῥ. θ. ἵη-, **ἴ-η-μι**) **ἴ-η-μι**. (ἴδὲ § 33,3 καὶ § 37,7).

2) τῶν συμφωνολήκτων σχηματίζεται ἀπὸ τὸ ῥηματικὸν θέμα, ἀφοῦ προστεθῆ εἰς αὐτὸ τὸ πρόσφυμα **νυ**·

(ῥ. θ. ζευγ-) **ζεύγ-νυ-μι**, (ῥ. θ. μείγ-) **μείγ-νυ-μι**.

ΣΗΜ. Τῶν σιγμολήκτων εἰς **-μι** ῥημάτων ὁ χαρακτήρ **σ** ἀφωμοιώθη πρὸς τὸ ἐπόμενον **ν** τοῦ προσφύματος **νυ** καὶ διὰ τοῦτο ταῦτα λήγουν εἰς **-ννυμι**· (ῥ. θ. κερασ-, κεράσ-νυμι) **κερά-ννυμι**, (ῥ. θ. σβες-, σβέσ-νυμι) **σβέννυμι**. (Πρβλ. *Πέλοπος νήσος-Πελοπόννησος*).

Κατὰ ταῦτα ἐσχηματίσθη καὶ τὸ ῥ. στρώννυμι, τοῦ ὁποῦ το ῥηματικὸν θέμα εἶναι **στρω-**.

Τὸ (**ἀπ**)**όλλυμι** προήλθεν ἐξ ἀρχικοῦ τύπου (**ἀπ**)**όλ-νυμι**. (Πρβλ. § 216, 2, Σημ.).

§ 240. Τὸ ἐνεστωτικὸν θέμα τῶν εἰς **-μι** ῥημάτων εἶναι **ἰσχυρόν** (*ἴστη-, δεικνῦ-* κτλ.) καὶ **ἀσθενές** (*ἴστιά-, δεικνῦ-* κτλ. Πρβλ. § 64). Καὶ ἀπὸ μὲν τὸ ἰσχυρόν θέμα σχηματίζονται τὰ τρία ἐνικὰ πρόσωπα τῆς ὀριστικῆς τοῦ ἐνεργητικοῦ ἐνεστῶτος καὶ παρατατικοῦ, τὸ β' ἐνικὸν πρόσωπον τῆς προστακτικῆς τοῦ ἐνεργητικοῦ ἐνεστῶτος καὶ ἡ ὑποτακτικὴ ἐν γένει, ἀπὸ δὲ τὸ ἀσθενές θέμα σχηματίζονται πάντες οἱ ἄλλοι τύποι αὐτῶν.

§ 241. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΣΥΜΦΩΝΟΛΗΚΤΟΥ ΡΗΜΑΤΟΣ ΕΙΣ -μι,
ΗΤΟΙ ΕΙΣ -νυμι (ἢ -ννυμι)

<i>Ἐνεργητικὴ φωνή</i>		<i>Μέση φωνή</i>
<i>Ὅριστικὴ</i> <i>Ἐνεστῶς</i>	δείκ-νῦ-μι δείκ-νῦς δείκ-νῦ-σι δείκ-νῦ-μεν δείκ-νῦ-τε δείκ-νῦ'-ασι	δείκ-νῦ-μαι δείκ-νῦ-σαι δείκ-νῦ-ται δείκ-νῦ'-μεθα δείκ-νῦ-σθε δείκ-νῦ-νται
<i>Ὅριστικὴ</i> <i>Παρατατικὸς</i>	ἐδείκ-νῦ-ν ἐδείκ-νῦ-ς ἐδείκ-νῦ ἐδείκ-νῦ-μεν ἐδείκ-νῦ-τε ἐδείκ-νῦ-σαν	ἐδείκ-νῦ'-μην ἐδείκ-νυ-σο ἐδείκ-νυ-το ἐδείκ-νῦ'-μεθα ἐδείκ-νυ-σθε ἐδείκ-νυ-ντο
<i>Ἑυποτακτικὴ</i>	δείκ-νύ-ω, δείκ-νύ-ης, δείκ-νύ-η κτλ.	δείκ-νύ-ωμαι, δείκ-νύ-η, δείκ-νύ-ηται κτλ.
<i>Εὐκτικὴ</i>	δείκ-νύ-οιμι, δείκ-νύ-οις, δείκ-νύ-οι κτλ.	δείκ-νυ-αίμην, δείκ-νύ-οιο, δείκ-νύ-οιτο κτλ.
<i>Προστακτικὴ</i>	δείκ-νῦ, δείκ-νῦ'-τω δείκ-νυ-τε, δείκ-νύ-ντων	δείκ-νῦ-σο, δείκ-νύ-σθω δείκ-νυ-σθε, δείκ-νύ-σθων
<i>Ἀπαρέμφατον</i> <i>καὶ</i> <i>Μετοχὴ</i>	δείκ-νῦ'-ναι <hr/> δείκ-νύ-ς, δείκ-νύ-σα, δείκ-νύ-ν (Ἴδὲ § 134, 7, Σημ.)	δείκ-νῦ-σθαι <hr/> δείκ-νύ-μενος, δείκ-νυ-μένη, δείκ-νύ-μενον
<i>Μέλλον</i> <i>Ἀόριστος</i> <i>Παρακείμενος</i>	δείξω ἐδείξα δέδειχα (§ 212,2)	δείξομαι—δειχ-θήσομαι ἐδειξάμην—ἐδείχ-θην δέδειγαμι

Α'. Ένεργητική φωνή

1. Ένεστώς και παρατατικός

(θ. ιστη-, ιστά-) (θ. τιθη-, τιθε-) (θ. ιη-, ιε-) (θ. διδω-, διδο-)

Ο ρ ι σ τ ι κ ή	Ένεστώς	ΐ-στη-μι ΐστη-ς ΐστη-σι ΐστᾶ-μεν ΐστᾶ-τε ιστάσι	τί-θη-μι τίθη-ς τίθη-σι τί-θε-μεν τίθε-τε τιθέ-ασι	ΐ-η-μι ΐη-ς ΐη-σι ΐε-μεν ΐε-τε ιάσι	δί-δω-μι δίδω-ς δίδω-σι δίδο-μεν δίδο-τε διδό-ασι
	Παρατατικός	ΐ-στη-ν ΐστη-ς ΐστη ΐστᾶ-μεν ΐστα-τε ΐστα-σαν	έ-τί-θη-ν έ-τίθει-ς έ-τίθει έ-τί-θε-μεν έ-τίθε-τε έ-τίθε-σαν	ΐ-η-ν ΐει-ς ΐει ΐε-μεν ΐε-τε ΐε-σαν	έ-δί-δου-ν έδίδου-ς έδίδου έδίδο-μεν έδίδο-τε έδίδο-σαν
Υποτακτική	ΐ-στώ ΐσῆς ΐσῆ ΐσῶμεν ΐσῆτε ΐσῶσι	τι-θῶ τιθῆς τιθῆ τιθῶμεν τιθῆτε τιθῶσι	ί-ῶ ίῆς ίῆ ίῶμεν ίῆτε ίῶσι	δι-δῶ διδῶς διδῶ διδῶμεν διδῶτε διδῶσι	
	Εὐκτική	ί-σταίη-ν ισταίη-ς ισταίη ισταίη-μεν, ισταῖ-μεν ισταίη-τε, ισταῖ-τε ισταίη-σαν, ισταῖ-εν	τι-θείη-ν τιθείη-ς τιθείη τιθείη-μεν, τιθεῖ-μεν τιθείη-τε, τιθεῖ-τε τιθείη-σαν, τιθεῖ-εν	ί-είη-ν ίειη-ς ίειη ίειη-μεν, ίεῖ-μεν ίειη-τε, ίεῖ-τε ίειη-σαν, ίεῖ-εν	δι-δοίη-ν διδοίη-ς διδοίη διδοίη-μεν, διδοῖ-μεν διδοίη-τε, διδοῖ-τε διδοίη-σαν, διδοῖ-εν
Προστακτική	ΐ-στη ιστά-τω ΐστα-τε ΐστάν-των	τί-θει τιθέ-τω τίθε-τε τιθέ-ων	ΐ-ει ίε-τω ΐε-τε ίε-ων	δί-δου διδό-τω δίδο-τε διδό-ων	
	Απαρ.	ί-στᾶ'-ναι	τι-θέ-ναι	ί-έ-ναι	δι-δό-ναι

Μετοχή	ι-στάς (ιστάν-τος)	τι-θείς (τιθέν-τος)	ι-είς (ιέν-τος)	δι-δούς (δι-δόν-τος)
	ι-στάσα (ι-στάσης)	τι-θει-σα (τι-θείσης)	ι-είσα (ιεί-σης)	δι-δοῦσα (δι-δούσης)
	ι-στάν (ι-στάν-τος)	τι-θέν (τιθέν-τος)	ι-έν (ιέντος)	δι-δόν (διδόν-τος)

2. Ἀόριστος

Ὀριστική	ἔ-στη-ν ἔ-στη-ς ἔ-στη ἔ-στη-μεν ἔ-στη-τε ἔ-στη-σαν	ἔ-θη-χα ἔ-θη-κας ἔ-θη-κε ἔ-θε-μεν ἔ-θε-τε ἔ-θε-σαν	ἦ-χα ἦ-κας ἦ-κε εἶ-μεν εἶ-τε εἶ-σαν	ἔ-δω-κα ἔ-δω-κας ἔ-δω-κε ἔ-δο-μεν ἔ-δο-τε ἔ-δο-σαν
Υποτακτική	στῶ στῆς σῆ σῶμεν σῆτε σῶσι	θῶ θῆς θῆ θῶμεν θῆτε θῶσι	ῶ ῆς ῆ ῶμεν ῆτε ῶσι	δῶ δῶς δῶ δῶμεν δῶτε δῶσι
Εὐκτική	σταίη-ν σταίη-ς σταίη σταίη-μεν, σταῖ-μεν σταίη-τε, σταῖ-τε σταίη-σαν, σταῖ-εν	θειή-ν θειή-ς θειή θειή-μεν, θειῖ-μεν θειή-τε, θειῖ-τε θειή-σαν, θειῖ-εν	εἶη-ν εἶη-ς εἶη εἶη-μεν, εἶ-μεν εἶη-τε, εἶ-τε εἶη-σαν, εἶ-εν	δοίη-ν δοίη-ς δοίη δοίη-μεν, δοῖ-μεν δοίη-τε, δοῖ-τε δοίη-σαν, δοῖ-εν
Πρόστα-κτική	σῆ-θι σῆ-τω σῆ-τε στά-ντων	θέ-ς θέ-τω θέ-τε θέ-ντων	ἔ-ς ἔ-τω ἔ-τε ἔ-ντων	δό-ς δό-τω δό-τε δό-ντων
Ἀπαρ.	σῆναι	θειῖναι	εἶναι	δοῦναι
Μετοχή	στάς, στάντος στάσα, -σης στάν, στάντος	θείς, θέντος θεισα, -σης θέν, θέντος	εἶς, ἔντος εἶσα, -σης ἔν, ἔντος	δούς, δόντος δοῦσα, δούσης δόν, δόντος

Β'. Μέση φωνή

1. Ένεστώς και παρατατικός

Ο ρ ι σ τ ι κ ή	Ένεστώς			
	Παρατατικός			
	ἴ-σᾶ-μαι ἴστα-σαι ἴστα-ται ἴσᾶ-μεθα ἴστα-σθε ἴστα-νται	τί-θε-μαι τίθε-σαι τίθε-ται τίθε-μεθα τίθε-σθε τίθε-νται	ἴ-ε-μαι ἴε-σαι ἴε-ται ἴε-μεθα ἴε-σθε ἴε-νται	δί-δο-μαι δίδο-σαι δίδο-ται δίδο-μεθα δίδο-σθε δίδο-νται
	ἴ-σᾶ-μην ἴστα-σο ἴστα-το ἴσᾶ-μεθα ἴστα-σθε ἴστα-ντο	ἐ-τι-θέ-μην ἐτίθε-σο ἐτίθε-το ἐτιθέ-μεθα ἐτίθε-σθε ἐτίθε-ντο	ἴ-έ-μην ἴε-σο ἴε-το ἴε-μεθα ἴε-σθε ἴε-ντο	ἐ-δι-δό-μην ἐδίδο-σο ἐδίδο-το ἐδιδό-μεθα ἐδίδο-σθε ἐδίδο-ντο
	ἴ-σᾶμαι ἴσῆ ἴσῆται ἴσᾶμεθα ἴσῆσθε ἴσᾶνται	τι-θᾶμαι τιθῆ τιθῆται τιθᾶμεθα τιθῆσθε τιθᾶνται	ἴ-ᾶμαι ἴῆ ἴῆται ἴᾶμεθα ἴῆσθε ἴᾶνται	δι-δᾶμαι διδᾶ διδᾶται διδᾶμεθα διδᾶσθε διδᾶνται
	ἴ-σταῖ-μην ἴσταῖ-ο ἴσταῖ-το ἴσταῖ-μεθα ἴσταῖ-σθε ἴσταῖ-ντο	τι-θει-μην τιθεῖ-ο τιθεῖ-το τιθει-μεθα τιθεῖ-σθε τιθεῖ-ντο	ἴ-εῖ-μην ἴεῖ-ο ἴεῖ-το ἴεῖ-μεθα ἴεῖ-σθε ἴεῖ-ντο	δι-δοῖ-μην διδοῖ-ο διδοῖ-το διδοῖ-μεθα διδοῖ-σθε διδοῖ-ντο
	ἴ-σᾶ-σο ἴσᾶ-σθω ἴστα-σθε ἴσᾶ-σθων	τί-θε-σο τιθε-σθω τίθε-σθε τιθέ-σθων	ἴ-ε-σο ἴε-σθω ἴε-σθε ἴε-σθων	δί-δο-σο διδό-σθω δίδο-σθε διδό-σθων
	ἴ-σᾶ-σθαι	τί-θε-σθαι	ἴ-ε-σθαι	δί-δο-σθαι
	ἴ-σᾶ-μενος ἴστα-μένη ἴσᾶ-μενον	τι-θέ-μενος τιθε-μένη τιθέ-μενον	ἴ-έ-μενος ἴε-μένη ἴε-μενον	δι-δό-μενος διδό-μένη διδό-μενον

2. Ἀόριστος

Ὄριστική		ἔ-θέ-μην ἔ-θου ἔ-θε-το ἔ-θέ-μεθα ἔ-θε-σθε ἔ-θε-ντο	εἴ-μην εἴ-σο εἴ-το εἴ-μεθα εἴ-σθε εἴ-ντο	ἔ-δό-μην ἔ-δου ἔ-δο-το ἔ-δό-μεθα ἔ-δο-σθε ἔ-δο-ντο
Ἑποτακτική		θῶμαι θῆ θῆται θώμεθα θήσθε θώνται	ῶμαι ῆ ῆται ώμεθα ῆσθε ώνται	δῶμαι δῶ δῶται δώμεθα δῶσθε δώνται
Εὐκτική		θεῖ-μην θεῖ-ο θεῖ-το θεῖ-μεθα θεῖ-σθε θεῖ-ντο	εἶ-μην εἶ-ο εἶ-το εἶ-μεθα εἶ-σθε εἶ-ντο	δοῖ-μην δοῖ-ο δοῖ-το δοῖ-μεθα δοῖ-σθε δοῖ-ντο
Προσ- ακτική		θῆσθαι θῆ-σθε θῆ-σθε θῆ-σθεων	εἶ-σθε εἶ-σθε εἶ-σθεων	δοῦσθαι δό-σθε δό-σθε δό-σθεων
Ἀπαρ.		θῆ-σθε	εἶ-σθε	δό-σθε
Μετοχή		θέ-μενος θε-μένη θέ-μενον	εἶ-μενος εἶ-μένη εἶ-μενον	δό-μενος δο-μένη δό-μενον

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 243. 1) Οἱ τύποι τῶν εἰς -μι ῥημάτων, ὅσοι κλίνονται δια-
φώρως ἀπὸ τὰ εἰς -ω ῥήματα, σχηματίζονται χωρὶς θεματικὸν
φωνῆεν, αἱ δὲ προσωπικαὶ καταλήξεις προστίθενται ἀμέσως εἰς
τὸ θέμα. Πρβλ. ἴστα-μεν, δείκνω-μεν – ἀλλὰ – λέγ-ο-μεν (§ 201).

2) Πάντα τὰ εἰς **-μι** ῥήματα εἰς τὴν ὑποτακτικὴν ἔχουν τὰς καταλήξεις τῶν εἰς **-ω** ῥημάτων, τὰ δὲ εἰς **-νυμι** ἔχουν τὰς καταλήξεις τῶν εἰς **-ω** καὶ εἰς τὴν εὐκτικήν· *δεικνύ-οιμι, δεικνυ-οίμην*.

3) Εἰς τὰ φωνηεντόληκτα εἰς **-μι** ῥήματα αἱ καταλήξεις τῆς ὑποτακτικῆς συναιροῦνται μὲ τὸ προηγούμενον φωνῆεν τοῦ θέματος, ἦτοι

α') τὸ **η+η** εἰς **η** καὶ τὸ **η+η**, εἰς **η** (ἰσπή-ητε) *ἰσπῆτε*, (τιθή-ης) *τιθῆς*.

β') τὸ **η+ω** ἢ **ω+η** ἢ **ω+ω** εἰς **ω** καὶ τὸ **ω+η** εἰς **ω** (ἰσπή-ω) *ἰσπῶ*, (διδῶ-ητε) *διδῶτε*, (διδῶ-ω) *διδῶ*, (διδῶ-η) *διδῶ*.

4) Εἰς τὴν εὐκτικὴν τῶν φωνηεντολήκτων εἰς **-μι** ῥημάτων τὸ **ι** τῶν ἐγκλιτικῶν φωνηέντων **ιη** ἢ **ι** συναιρεῖται μὲ τὸ προηγούμενον φωνῆεν τοῦ (ἀσθενοῦς) θέματος **α** ἢ **ε** ἢ **ο** εἰς **αι**, **ει**, **οι**· (ἰσπᾶ-ίη-ν) *ἰσπαίην*, (τιθε-ί-μεθα) *τιθειμέθα*, (διδο-ίη-ν) *διδόιην*. (Πρβλ. § 208).

5) Τῆς καταλήξεως τῆς μέσης φωνῆς **σο** τὸ **σ** διατηρεῖται εἰς τὸ β' ἐνικὸν τοῦ παρατατικοῦ, εἰς τὸ β' ἐνικὸν τῆς προστακτικῆς τοῦ ἐνεστώτος καὶ εἰς τὸ β' ἐνικὸν τῆς ὀριστικῆς τοῦ ἄοριστου β' **εἴμην**· *ἐδείκνυσο, δείκνυσο, ἐτίθεσο, τίθεσο, ἴστασο, εἴσο*· (ἀλλὰ *ἰσταῖο, ἔθου, δοῦ* κτλ. § 33,3).

§ 244. 1) Τῶν ῥημάτων **τίθημι** καὶ **ἴημι** τὸ β' ἐνικὸν τῆς προστακτικῆς τοῦ ἐνεργητικοῦ ἐνεστώτος καὶ τὸ β' καὶ γ' ἐνικὸν τῆς ὀριστικῆς τοῦ παρατατικοῦ αὐτῶν κανονικῶς σχηματίζονται κατὰ τὰ συνηρημένα ῥήματα (εἰς **-έω**)· *τίθει, ἴει-ετίθεις, ἐτίθει-ἴεις, ἴει*. Οὕτω σχηματίζεται σπανίως καὶ τὸ β' ἐνικὸν τῆς ὀριστικῆς τοῦ ἐνεστώτος· *τιθεῖς* (=τίθης), *ἴεις* (=ἴης).

2) Τοῦ ῥ. **δίδωμι** τὰ τρία ἐνικά τῆς ὀριστικῆς τοῦ ἐνεργητικοῦ παρατατικοῦ καὶ τὸ β' ἐνικὸν τῆς προστακτικῆς τοῦ ἐνεργητικοῦ ἐνεστώτος αὐτοῦ σχηματίζονται ὁμοίως κατὰ τὰ συνηρημένα ῥήματα (εἰς **-όω**)· *ἐδίδουν, ἐδίδους, ἐδίδου-δίδου*.

§ 245. Ἄοριστον β' κατὰ τὰ εἰς **-μι** κλινόμενον τὸ μὲν ῥήμα **ἴστημι** ἔχει μόνον ἐνεργητικῆς φωνῆς (*ἔστην*), τὰ δὲ ῥήματα **τίθημι**, **ἴημι** καὶ **δίδωμι** ἔχουν καὶ ἐνεργητικῆς καὶ μέσης φωνῆς· *ἔθηκα, ἐθέμην-ἦκα, εἴμην-ἔδωκα, ἐδόμην*.

§ 246. Ὁ ἄοριστος **ἔστην**

1) εις πάσας τὰς ἐγκλίσεις πλην τῆς εὐκτικῆς καὶ τῆς μετοχῆς (καὶ τοῦ δευτέρου τύπου τοῦ γ' πληθυντικοῦ τῆς προστακτικῆς **σπάντων**) σχηματίζεται ἀπὸ τὸ ἰσχυρὸν θέμα (**στη-**)·

2) εις τὸ β' ἐνικὸν τῆς προστακτικῆς του ἔχει κατάληξιν **-θι**· *στη-θι*.

§ 247. Οἱ ἀόριστοι **ἔθηκα, ἤκα** καὶ **ἔδωκα**

1) εις τὰ τρία ἐνικά τῆς ὀριστικῆς σχηματίζονται ὡς πρῶτοι ἀόριστοι, ἀλλὰ μὲ χαρακτηριστ. **κ**. (Πρβλ. § 199)·

2) εις τὸ β' ἐνικὸν τῆς προστακτικῆς ἔχουν κατάληξιν **-ς**· *θέ-ς, ἔ-ς, δό-ς*·

3) εις τὰς ἄλλας πλην τῆς ὀριστικῆς καὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου ἐγκλίσεις ἐν γένει σχηματίζονται ὅπως αἱ ἀντίστοιχοι ἐγκλίσεις τοῦ ἐνεργητικοῦ ἐνεστώτος (χωρὶς ἐνεστωτικὸν ἀναδιπλασιασμόν). Πρβλ. *θῶ, θῆς, θῆ* κτλ.—*τιθῶ, τιθῆς, τιθῆ* κτλ.

ΣΗΜ. Καὶ τῶν μέσων ἀορίστων **ἐθέμην, εἴμην, ἐδόμην** αἱ ἄλλαι πλην τῆς ὀριστικῆς ἐγκλίσεως σχηματίζονται ὅπως αἱ ἀντίστοιχοι ἐγκλίσεις τοῦ μέσου ἐνεστώτος (χωρὶς ἐνεστωτικὸν ἀναδιπλασιασμόν). Πρβλ. *θῶμαι, θείμην* κτλ., *τι-θῶμαι, τι-θείμην* κτλ.

§ 248. Ὁ τόνος τῶν εις **-μι** ῥημάτων, ὅταν ταῦτα συντίθενται μετὰ προθέσεως

1) εις τὴν προστακτικὴν τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ τοῦ μέσου ἀορίστου β' ἀναβιβάζεται, ἀλλ' ὄχι καὶ πέραν τῆς ληγούσης τῆς προθέσεως, ἐὰν αὕτη εἶναι δισύλλαβος· *ἀνά-στηθι, ἀπό-δος, ἐπί-θες, ἀπό-δοτε, κατά-θου, κατά-θεσθε*.

Ἄλλὰ τοῦ β' ἐνικοῦ τῆς προστακτικῆς τοῦ μέσου ἀορίστου β' ὁ τόνος δὲν ἀναβιβάζεται, ὅταν τοῦτο συντίθεται μὲ πρόθεσιν μονοσύλλαβον ἢ μὲ δισύλλαβον, ἢ ὅποια πάσχει πρὸ αὐτοῦ ἐκθλιψιν· (*θου*) **ἐν-θου**, (*ου*, ἀπό-ου) **ἀφου** (τοῦ ῥ. *ἀφ-ίεμαι*).

2) εις τὸ ἀπαρέμφατον καὶ τὴν μετοχὴν διατηρεῖται ὅπου καὶ ἐπὶ τοῦ ἀπλοῦ· (*ιστάναι*) **ἀφιστάναι**, (*τιθέναι*) **σεντιθέναι**, (*δοῦναι*) **ἀποδοῦναι**, (*θέσθαι*) **μεταθέσθαι**, (*ιστάς*) **συνιστάς**, (*τιθείς*) **μετατιθείς**.

§ 249. Οἱ ἄλλοι χρόνοι τῶν φωνηεντολήκτων εις **-μι** ῥημάτων **ἴστημι, τίθημι, ἴημι** καὶ **δίδωμι** σχηματίζονται ὅπως τῶν φωνηεντολήκτων ἐν γένει ῥημάτων, ἤτοι ἄλλοι ὁμαλῶς καὶ ἄλλοι ἀνωμάλως. (Ἴδὲ § 235 κ.έ.).

Ἐνεστώς	Μέλλον	Ἀόριστος	Παρακείμενος
ἴστημι (=στήνω ρ. θ. στη-, στᾶ-)	στήσω στήσομαι στᾶ-θήσομαι ἑστήξω	ἔστησα ἔστησάμην, (ἔστη-ν) ἑστά-θην	ἔστηκα (=στέ- χομαι) εἰστήκειν (=ἔστεικόμην)
τίθημι (=θέτω ρ. θ. θη-, θε-)	θήσω θήσομαι τε-θήσομαι	(ἔθη-κα) ἑτέ-θην (§ 37,7)	τέθηκα (ἤ τέ- θει-κα) τέθει-μαι (κεῖμαι = εἶμαι τοποθετημένος)
ἵημι (=ρίπτω ρ. θ. ῥή-, ῥέ-) (§ 239,1)	ῥήσω ῥήσομαι ἑ-θήσομαι	(ῥή-κα) εἶ-θην	εἶ-κα εἶ-μαι
δίδωμι (=δίδω. ρ. θ. δω-, δο-)	δώσω δώσομαι δο-θήσομαι	(ἔδω-κα) ἑδό-θην	δέδω-κα δέδο-μαι

§ 250. Ὁ παρακείμενος ἔστηκα καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος εἰστήκειν ἐκτὸς τῶν κανονικῶν τύπων ἔχουν καὶ δευτέρους τύπους, οἱ ὁποῖοι σχηματίζονται κατὰ τὰ εἰς -μι ἐκ τοῦ θέματος ἔστα-. Τοιοῦτοι τύποι συνήθεις εἶναι οἱ ἐξῆς:

Ὅριστ. ἔστα-μεν, ἔστα-τε, ἑστά-σι. Ὑπερσ. ἔστα-σαν. Ἀπαρ. ἐστιά-ναι. Μετχ. ἐστώς, ἐστῶσα, ἐστῶς (ἢ ἐστός, κατὰ τὰ πολλὰ οὐδέτερα τῆς μετοχῆς τοῦ ἔνεργ. παρακειμένου, π.χ. τὸ γεγον-ός), γεν. ἐστῶτος, ἐσιώσης, ἐστῶτος.

§ 251. Ἄλλα ῥήματα εἰς -μι, συμφωνόληκτα, κλινόμενα εἰς τὸν ἐνεστώτα καὶ τὸν παρατατικὸν κατὰ τὸ δείκνυμι, ὑπάρχουν ἀρκετά, ὡς κατ-ἀγγνυμι, ἀμφι-έννυμι, ζεύγγνυμι, ζώνγγνυμι, μείγγνυμι κτλ. Φωνηεντόληκτα δὲ εἰς -μι ῥήματα συνήθη εἶναι τὰ ἐξῆς ἕξ, τὰ ὁποῖα κλίνονται κατὰ τὸ ἴστημι-ἵσταμαι:

Ἐνεσιῶς Παρᾶτ.	Μέλλον	Ἀόριστος	Παρακείμενος	
ὀ-νί-νη-μι (=ὠφελῶ) παρτ. ὠφέλου ὀ-νί-να-μαι ὠνιά-μην	ὀνή-σω	ὠνή-σα ὠνή-μην ὠνή-θην		ῥ. θ. ὀνή- ένεστ. θ. ὀ-νι- νη-, ὀ-νι-να-
πίμ-πλη-μι (=γεμίζω) ἐ-πίμπλη-ν πίμ-πλα-μαι ἐ-πιμπλά-μην	πλή-σω πλη-σ-θή- σομαι	ἔπλη-σα ἐπλησά-μην ἐπλή-σ-θην	πέπλη-κα πέπλη-σ-μαι	ῥ. θ. πλη- ένεστ. θ. πι-μ- πλη-, πι-μ- πλα-
πίμ-πρη-μι (= πυροπλῶ, καίω) ἐ-πίμπρη-ν πίμ-πρα-μαι (ἐπιμπράμην)	πρή-σω	ἔπρη-σα ἐπρή-σ-θην		ῥ. θ. πρη- ένεστ. θ. πι- μ-πρη-, πι-μ- πρα-
ἄγα-μαι (=θαυμάζω) ἡγά-μην	(ἀγά-σομαι)	(ἡγα-σάμην) ἡγά-σ-θην		ῥ. θ. ἀγα-
δύνα-μαι ἐδυνά-μην (ἐ- δύνω, ἐδύνατο, κτλ.)	δυνή-σομαι	ἐδυνή-θην (ἢ ἐδυνά- σθην)	δεδύνη-μαι	ῥ. θ. δυνα- Ἰδὲ § 188, 1
ἐπί-στα-μαι (= γνωρίζω καλῶς) ἤπιστά-μην (ἤ- πίστω, ἤπιστα- το κτλ.)	ἐπιστή-σο- μαι	(ἤπιστή- θην)		ῥ. θ. ἐπι-στα- Ἰδὲ § 188, 6

Ὅμοίως πρὸς τὸν παρατατικὸν καὶ τὸν ἐνεστῶτα τῶν τριῶν τελευταίων (ἀποθετικῶν) ῥημάτων κλίνεται καὶ ὁ (ἄσιγμος) μέσος ἀόριστος α' (τοῦ ῥ. ὠνοῦμαι) ἐπριάμην (=ἡγόρασα), ἐπρίω, ἐπρίατο, ἐπριάμεθα κτλ.

Ἡ ὑποτακτικὴ καὶ ἡ εὐκτικὴ πάντων τούτων τονίζεται κατὰ τὰ βαρύτονα:

- Υποτ.** δύνωμαι, δύνῃ, δύνῃται κτλ.
ἐπίστωμαι, ἐπίστῃ, ἐπίσῃται κτλ.
πρίωμαι, πρίῃ, πρίῃται κτλ.
- Εὐκτ.** δυνάμην, δύναιο, δύναιτο κτλ.

Ἀόριστοι β' βαρυτόνων ῥημάτων κλινόμενοι κατὰ τὰ εἰς -μι.

§ 252. Ὁ ἀόριστος β' μερικῶν βαρυτόνων ῥημάτων κλίνεται κατὰ τὰ εἰς -μι, ὁμοίως μὲ τὸν ἀόριστον β' ἔστην. (Ἴδὲ § 246).

Τὸ ῥηματικὸν θέμα τῶν ῥημάτων τούτων ἔχει χαρακτῆρα

1) $\bar{\alpha}$ ἢ $\eta-\check{\alpha}$: ἀποδιδράσκω—ἀπ-έδρα-ν (θ. δρᾶ-, δρᾶ-), βαίνω—ἔβη-ν (θ. βῆ-, βᾶ-), φθάνω—ἔφθη-ν (θ. φθη-, φθᾶ-):

2) $\eta-\epsilon$: ῥέω—ἔρρῃ-ν (θ. ῥρη-, ῥνε-), χαίρω—ἐχάρῃ-ν (θ. χαρη-χαρε-):

3) $\omega-\sigma$: ἀλίσκομαι—ἐάλω-ν (θ. φαλω-, ἄλω-, ἄλο-), ζῶ—ἐβίω-ν (θ. βιω-, βιο-), γινώσκω—ἔγνω-ν (θ. γνω-, γνο-):

4) $\bar{u}-\check{u}$: δύομαι—ἔδῦ-ν (θ. δυ-, δυ-), φύομαι—ἔφῦ-ν (θ. φῦ-, φῦ-).

Ὁριστική	(ἀπ-) ἔδρα-ν ἔδρα-ς ἔδρα ἔδρα-μεν ἔδρα-τε ἔδρα-σαν	ἔβη-ν ἔβη-ς ἔβη ἔβη-μεν ἔβη-τε ἔβη-σαν	ἔρ-ρύη-ν ἔρ-ρύη-ς ἔρ-ρύη ἔρ-ρύη-μεν ἔρ-ρύη-τε ἔρ-ρύη-σαν	ἔγνω-ν ἔγνω-ς ἔγνω ἔγνω-μεν ἔγνω-τε ἔγνω-σαν	ἔδου-ν ἔδου-ς ἔδου ἔδου-μεν ἔδου-τε ἔδου-σαν
Ὑποτακτική	δρῶ δραῖς δραῖ δραῖμεν κτλ.	βῶ (πρβ. στῶ) βῆς βῆ βῶμεν κτλ.	ῥῶ (πρβ. δῶ) ῥῆς ῥῆ ῥῶμεν κτλ.	γνῶ (πρβ. δῶ) γνῶς γνῶ γνῶμεν κτλ.	δύ-ω (πρβ. δεικνύω) δύ-ης δύ-η δύ-ωμεν κτλ.
Εὐκτική	δραίη-ν δραίη-ς δραίη δραῖ-μεν κτλ.	βαίη-ν βαίη-ς βαίη βαῖ-μεν κτλ.	ῥυεῖη-ν ῥυεῖη-ς ῥυεῖη ῥυεῖ-μεν κτλ.	γνοίη-ν γνοίη-ς γνοίη γνοῖ-μεν κτλ.	
Προστα- κτική	δραῖ-θι δρά-τω δραῖ-τε δρά-ντων	βῆ-θι βή-τω βῆ-τε βά-ντων		γνώ-θι γνώ-τω γνώ-τε γνό-ντων	δύ-θι δύ-τω δύ-τε δύ-ντων
Ἀπαρ.	δραῖ-ναι	βῆ-ναι	ῥυῖ-ναι	γνώ-ναι	δύ-ναι
Μετοχή	δράς, δράντος δραῖσα, δράσης δράν, δράντος	βάς, βάντος βῆσα, βάσης βάν, βάντος	ῥυεῖς, ῥυέντος ῥυεῖσα, ῥυεῖσης ῥυέν, ῥυέντος	γνοῦς, γνόντος γνοῖσα, γνοῖσης γνόν, γνόντος	δύς, δύντος δύσα, δύσης δύν, δύντος

§ 253. Κατὰ τὰ εἰς -μι μὲ διαφόρους ἀνωμαλίας κλίνονται προσ-
εἶ τα ἐξῆς ῥήματα:

1. **Φημί**=λέγω, συμφωνῶ, ἰσχυρίζομαι (ῥ. θ. φη-, φᾶ-. 'Ἰδὲ καὶ § 240).

Ὁ ρ ι σ τ ι κ ῆ		Ὑποτακτικὴ	Εὐκτικὴ	Προστακτικὴ
Ἐνεστώς	Παρατατικὸς			
φη-μι	ἔ-φη-ν	φῶ	φαίη-ν	—
φή-ς (ἦ φῆς)	ἔ-φη-σθα	φῆς	φαίη-ς	φά-θι
φη-σὶ	ἔ-φη	φῆ	φαίη	φά-τω
φᾶ-μὲν	ἔ-φα-μεν	φῶμεν	φαῖ-μεν	—
φα-τέ	ἔ-φα-τε	φῆτε	φαί-τε	φά-τε
φᾶ-σι	ἔ-φα-σαν	φῶσι	φαῖ-εν	φά-ντων

Ἄπαρ. φά-ναι. Μετοχῆ: φάσκων, φάσκουσα, φάσκοι.

Μέλλων: φή-σω. Ἀόρ. ἔφη-σα.

ΣΗΜ. 1. Τοῦ φημί ὁ παρατατικὸς ἔφην, καθὼς καὶ ἡ ὑποτακτικὴ, ἡ εὐκτικὴ καὶ τὸ ἀπαρέμφατον αὐτοῦ ἔχουν προσέτι σημασίαν ἀόριστου (=εἶπα κτλ.).

ΣΗΜ. 2. Ὃταν τὸ φημί σημαίνῃ ἀπλῶς λέγω, τότε μέλλων αὐτοῦ εἶναι ἔρῳ ἢ λέξῳ καὶ ἀόριστος εἶπον ἢ ἔφην. Ὃταν δὲ σημαίνῃ συμφωνῶ ἢ ἰσχυρίζομαι, τότε μέλλων αὐτοῦ εἶναι φήσω καὶ ἀόριστος ἔφησα.

2. **Εἶμι**=θά πάω (ῥ. θ. εἶ-, ἰ-).

Ὁ ρ ι σ τ ι κ ῆ		Ὑποτακτικὴ	Εὐκτικὴ	Προστακτικὴ
Ἐνεστώς	Παρατατικὸς			
εἶ-μι	ῆ-α ἢ ῆ-ειν	ἶ-ω	ἶ-οιμι	—
εἶ	ῆ-εις ἢ ῆ-εἰσθα	ἶ-ης	ἶ-οις	ἶ-θι
εἶ-σι	ῆ-ει	ἶ-η	ἶ-οι	ἶ-τω
ἶ-μεν	ῆ-μεν	ἶ-ωμεν	ἶ-οιμεν	—
ἶ-τε	ῆ-τε	ἶ-ητε	ἶ-οιτε	ἶ-τε
ἶ-ασι	ῆ-σαν ἢ ῆ-σαν	ἶ-ωσι	ἶ-οιεν	ἶ-όντων

Ἄπαρ. ἰ-εἶναι. Μετοχῆ: ἰ-ὼν (ἰόντος), ἰού-σα (ἰούσης), ἰ-ὄν (ἰόντος).

ΣΗΜ. 1. Εἰς τὰ σύνθετα τοῦ φημί καὶ τοῦ εἶμι ὁ τόνος εἰς τὴν ὀριστικὴν τοῦ νεστῶτος καὶ εἰς τὴν προστακτικὴν ἀναβιβάζεται: ἀπόφημι, σύμφαθι - ἀπειμι, ἀπιθι.

ΣΗΜ. 2. 'Ο ένεστώς **εἶμι** εἰς μὲν τὴν ὀριστικὴν ἔχει πάντοτε σημασίαν μέλλοντος, εἰς δὲ τὰς ἄλλας ἐγκλίσεις, τὸ ἀπαρέμφατον καὶ τὴν μετοχὴν ἄλλοτε ἐνεστῶτος καὶ ἄλλοτε μέλλοντος (τοῦ **ἔρχομαι**).

3. **Οἶδα** = γνωρίζω, ἤξεύρω (ῥ. θ. **Φειδ-**, ἐξ οὗ **οἶδ-**, **ιδ-**).

'Ο ρ ι σ τ ι κ ῆ		'Υποτακτικὴ	Εὐκτικὴ	Προστακτικὴ
'Ενεστῶς	Παρατατικὸς			
οἶδ-α	ἤ-δη ἤ ἤδειν	εἶδῶ	εἰδείην	---
οἶ-σθα	ἤδησθα ἤδεις	εἰδήης	εἰδείης	ἴσ-θι
οἶδ-ε	ἤδει ἤδειν	εἰδή	εἰδείη	ἴσ-τω
ἴσ-μεν	ἤδε-μεν ἤσμεν	εἰδῶμεν	εἰδεῖμεν	---
ἴσ-τε	ἤδε-τε ἤστε	εἰδήτε	εἰδεῖτε	ἴσ-τε
ἴσασι	ἤδε-σαν ἤσαν	εἰδῶσι	εἰδεῖεν	ἴσ-των

'Απαρ. **εἰδ-έναι**. **Μετοχῆ**: **εἰδ-ώς** (εἰδότος), **εἰδ-νῖα** (εἰδυίας), **εἰδ-ός** (εἰδότος). **Μέλλων**: **εἴσομαι** καὶ **εἰδήσω**.

ΣΗΜ. Εἰς τὰ σύνθετα τοῦ **οἶδα** ὁ τόνος εἰς τὴν ὀριστικὴν τοῦ ἐνεστῶτος καὶ εἰς τὴν προστακτικὴν ἀναβιβάζεται: **σύνουδα**, **σύνισσι**.

4. **Δέδοικα** ἢ **δέδια** = φοβοῦμαι (παρακείμενος, μὲ σημασίαν ἐνεστῶτος, τοῦ οὐχὶ εὐχρήστου ῥ. **δεῖδω**) καὶ **τέθνηκα** = ἔχω ἀποθά-νει (παρακείμενος τοῦ ῥ. **θνήσκω**).

Ταῦτα ἔκτος τῶν κανονικῶν τύπων ἔχουν καὶ τοὺς ἐξῆς εὐχρή-στους τύπους κατὰ τὰ εἰς **-μι**:

α') 'Οριστ. **δέδι-α**, **δέδι-ας**, **δέδι-ε**, **δέδι-μεν**, **δέδι-τε**, **δεδιά-σι**. 'Υπερσ. **ἐδέδι-σαν**. 'Απρφ. **δεδι-έναι**. Μετχ. **δεδι-ώς** (δεδιότος), **δε-δι-νῖα** (δεδιυίας), **δεδι-ός** (δεδιότος).

β') 'Οριστ. **τέθνα-μεν**, **τέθνα-τε**, **τεθνᾶσι**. 'Υπερσ. **ἐτέθνα-σαν**. 'Απρφ. **τεθνά-ναι**. Μετχ. **τεθνεώς** (γεν. τεθνεώτος), **τεθνε-ῶσα** (γεν. τεθνεώσης), **τεθνε-ώς** ἢ **τεθνεός** (γεν. τεθνεώτος. Πρβλ. § 250).

5. **Ἔοικα** = ὁμοιάζω. Παρακείμενος μὲ σημασίαν ἐνεστῶτος. (ῥ. θ. **Φεικ-**, **εἰκ-**, ἐξ οὗ **οἰκ-**. Ἰδὲ § 188,5, Σημ.).

'Οριστ. **ἔοικ-α**, **ἔοικ-ας**, **ἔοικ-ε**, **ἔοικ-αμεν** κτλ.

'Υπερσ. **ἐόικ-ειν**, **ἐόικ-εις**, **ἐόικ-ει** κτλ.

'Απαρφ. **εἰκ-έναι**. Μετοχῆ **εἰκ-ώς** (εἰκότος), **εἰ-κνῖα** (εἰκυίας), **εἰκ-ός** (εἰκότος).

6. **Κεῖμαι**=κείτομαι, εἶμαι βαλμένος. Ἴδὲ § 249.

Ὁ ρ ε ι σ τ ι κ ῆ		Προστακτικὴ	Ἀπαρέμφ. Μετοχή
Ἐνεστώσ	Παρατατικός		
κεῖ-μαι	ἔ-κεῖ-μην	—	κεῖ-σθαι
κεῖ-σαι	ἔ-κει-σο	κεῖ-σο	—
κεῖ-ται	ἔ-κει-το	κεῖ-σθω	κεῖ-μενος
κεῖ-μεθα	ἔ-κεῖ-μεθα	—	κει-μένη
κτλ.	κτλ.	κεῖ-σθε κτλ.	κεῖ-μενον

Μέλλων· κεί-σομαι, κεί-ση, κεί-σεται κτλ.

ΣΗΜ. Εἰς τὰ σύνθετα, ἐξαίρεσι· τοῦ ἀπαρεμφάτου, ὁ τόνος ἀναβιβάζεται κατὰκεισο, ἀλλὰ κατακεῖσθαι.

7. **Κάθ-ημαι** (ῥ. θ. καθ-ησ-, καθ-η-).

Ὁ ρ ε ι σ τ ι κ ῆ		Προστακτικὴ	Ἀπαρέμφ. Μετοχή
Ἐνεστώσ	Παρατατικός		
κάθῃ-μαι	ἔ-καθή-μην	—	καθῆ-σθαι
κάθῃ-σαι	ἔ-κάθη-σο	κάθη-σο	—
κάθῃ-ται	ἔ-κάθη-το	καθή-σθω	καθή-μενος
κάθῃ-μεθα	ἔ-καθή-μεθα	—	καθη-μένη
κτλ.	κτλ.	κάθη-σθε κτλ.	καθή-μενον

Μέλλων· (συνηρημένως) καθεδοῦμαι (ἐκ τοῦ ῥ. καθέζομαι).

8. **Χρῆ**=ὑπάρχει χρεία, χρειάζεται.

ἽΟριστ. ἐνεστ. *χοῖή*. Πρτ. *χοῖην* ἢ *ἐχοῖην*. Ὑποτ. *χοῖῆ*. Εὐκτ. *χοεῖή*.

ἸΑπρφ. *χοῖῆναι*. Μετχ. (τὸ) *χοεών*. (Ἴδὲ § 104, 6, α').

ΣΗΜ. Τὸ *χρη* εἶναι ἀρχῆθεν ὄνομα οὐσιαστικόν (=χρεία, ἀνάγκη), οἱ δὲ ἀνωτέρω τύποι προῆλθον ἐκ συνεκφορᾶς τῶν λέξεων *χρη ἦν-χρη ἦ-χρη εἶη-χρη εἶναι-χρη ὄν*. (Ἴδὲ § 32,4).

ΑΝΩΜΑΛΑ ΡΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΝ Ἡ ΤΗΝ ΣΗΜΑΣΙΑΝ ΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ

§ 254. Α'. Πλείστων ῥημάτων τὸ ῥηματικὸν θέμα μεταβάλλεται ποικιλοτρόπως κατὰ τὸν σχηματισμὸν τῶν διαφόρων χρόνων αὐτῶν. Οὕτω μερικῶν ῥημάτων

1) τὸ ῥηματικὸν θέμα ἐπαυξάνεται μὲ ἐν εὖ πρὸς σχηματισμὸν τοῦ ἐνεστῶτος καὶ τοῦ παρατατικοῦ, ἢ μερικῶν ἢ πάντων τῶν ἄλλων χρόνων, π.χ.

α') ῥ. θ. *δοκ-*, ἐξ οὗ *δοκε-*. (*Δοκ-έ-ω*) *δοκῶ* (=φαίνομαι), παρατ. (*ἐδόκ-ε-ον*) *ἐδόκουν*, μέλλ. *δόξω*, ἀόρ. *ἔδοξα*, παθ. παρακμ. *δέ-δοκ-ται*, ὑπερσ. *ἐδέ-δοκ-το*.

β') ῥ. θ. *νεμ-*, ἐξ οὗ *νεμε-*. *Νέμ-ω* (=μοιράζω, βόσκω), παρατ. *ἔνεμ-ον*, μέλλ. *νεμ-ῶ* (ἐκ τοῦ *νεμ-έ-σω*), ἀόρ. *ἔνειμα*, παρακμ. *νε-ρέμ-η-κα*.

νέμ-ομαι, παρατ. *ἐνεμόμην*, μέσ. μέλλ. *νεμοῦμαι* (ἐκ τοῦ *νεμ-έσομαι*), μέσ. ἀόρ. *ἐνεμιόμην*, παθ. ἀόρ. *ἐνεμ-ή-θην*, παρακμ. *νερέμ-η-μαι*. (Ἴδὲ § 235).

γ') ῥ. θ. *βουλ-*, ἐξ οὗ *βουλε-*. *Βούλομαι* (=θέλω), παρατ. *ἔβουλ-όμην*, μέσ. μέλλ. *βουλ-ή-σομαι*, παθ. ἀόρ. *ἔβουλ-ή-θην*, παρακμ. *βεβούλ-η-μαι*. (Ἴδὲ § 188, 1).

2) τὸ ῥηματικὸν θέμα ἐπαυξάνεται μὲ τὸ πρόσφυμα *σκ* ἢ *ισκ* πρὸς σχηματισμὸν τοῦ ἐνεστ. καὶ παρατατικοῦ, πολλακίς δὲ συγχρόνως καὶ μὲ ἐνεστωτικὸν ἀναδιπλασιασμὸν (§ 239,1), π.χ.

α') ῥ. θ. *γνω-*, ἐξ οὗ *γι-γνω-σκ-*. *Γιγνώσκ-ω* (=γνωρίζω, φρονῶ), παρατ. *ἐγίνωσκ-ον*, μέσ. μέλλ. *γνώ-σομαι*, ἀόρ. β' *ἔγνω* (§ 252), παρακμ. *ἔγνω-κα*, ὑπερσ. *ἐγνώ-κειν*.

Γιγνώσκ-ομαι, παρατ. *ἐγίνωσκ-όμην*, παθ. μέλλ. *γνω-σ-θήσομαι*, παθ. ἀόρ. *ἐγνώ-σ-θην*, παρακμ. *ἔγνω-σ-μαι*, ὑπερσ. *ἐγνώ-σ-μην*.

β') ῥ. θ. *εὐρ-*, ἐξ οὗ *εὐρ-ισκ*, *εὐρε-*. *Εὐρίσκ-ω*, παρατ. *ἠῦρισκ-ον*, μέλλ. *εὐρ-ή-σω*, ἀόρ. β' *ἠῦρον*, παρακμ. *ἠῦρ-η-κα*.

Εὐρίσκ-ομαι, παρατ. *ἠῦρισκ-όμην*, μέσ. μέλλ. *εὐρ-ή-σομαι*, μέσ. ἀόρ. β' *εὐρ-όμην*, παθ. μέλλ. *εὐρ-ε-θήσομαι*, παθ. ἀόρ. *ἠῦρ-έ-θην*, παρακμ. *ἠῦρ-η-μαι*, ὑπερσ. *ἠῦρ-ή-μην*.

γ') ῥ. θ. *μνη-*, ἐξ οὗ (*μι-μνη-ισκ-*) *μιμνησκ-*. *Ἄνα-μιμνήσκ-ω* (=ἐνθυμίζω), παρατ. *ἀν-εμίμνησκ-ον*, μέλλ. *ἀνα-μνή-σω*, ἀόρ. *ἀν-έμνη-σα*.

Ἄνα-μιμνήσκ-ομαι, παρατ. *ἀν-εμίμνησκ-όμην*, παθ. μέλλ. (*ἀνα*)-*μνη-σ-θήσομαι*, παθ. ἀόρ. *ἀνε-μνή-σ-θην*, παρακμ. *μέ-μνη-μαι*, ὑπερσ. *έμε-μνή-μην*, τετελ. μέλλ. *με-μνή-σομαι*.

3) τὸ ῥηματικὸν θέμα ἐπαυξάνεται πρὸς σχηματισμὸν τοῦ θέματος τοῦ ἐνεστώτος καὶ τοῦ παρατατικού

α') μὲ τὸ πρόσφυμα ν·

ῥ. θ. *καμ-*, ἐκ τούτου δὲ *καμν-*. *Κάμν-ω* (=κοπιάζω, κουράζομαι), παρατ. *ἔκαμν-ον*, μέσ. μέλλ. *καμοῦμαι* (§ 217, 1), ἀόρ. β' *ἔκαμ-ον*, παρακμ. *κέ-κμη-κα*·

β') μὲ τὸ πρόσφυμα *αν* (πολλάκις συγχρόνως μὲ ἐν ν πρὸ τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ):

ῥ. θ. *βλαστ-*, ἐκ τούτου δὲ *βλαστ-αν-*. *Βλαστάν-ω*, παρατ. *ἐβλάσταν-ον*, ἀόρ. β' *ἔβλαστ-ον*, ὑπερσ. *ἐβλαστ-ή-κειν*.

ῥ. θ. *μαθ-*, ἐκ τούτου δὲ *μα-ν-θ-αν-*. *Μανθάν-ω*, παρατ. *ἐ-μάνθη-α-νον*, μέσ. μέλλ. (μὲ ἐνεργ. σημασίαν) *μαθ-ή-σομαι*, ἀόρ. β' *ἔμαθ-ον*, παρακμ. *με-μάθ-η-κα*, ὑπερσ. *ἔμε-μαθ-ή-κειν*. *Μανθάν-ομαι*.

γ') μὲ τὸ πρόσφυμα *νε*·

ῥ. θ. *ικ-*, ἐκ τούτου δὲ *ικ-νε-*. (*Ἀφ-ικ-νέ-ομαι*) *ἄφ-ικνοῦμαι* (=φθάνω), παρατ. (*ἄφ-ικ-νε-όμην*) *ἄφ-ικνοῦμην*, μέσος μέλλων *ἄφ-ίξομαι*, μέσ. ἀόρ. β' *ἄφ-ικ-όμην*, παρακ. *ἄφ-ίγ-μαι*, ὑπερσυντ. *ἄφ-ίγ-μην*·

δ') μὲ τὸ πρόσφυμα *νι* ἢ *νυ* (μὲ μετάθεσιν τοῦ *ι* ἢ τοῦ *υ* τούτου πρὸ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ θέματος). Πρβλ. § 35.

ῥ. θ. *βη-*, *βα-*, ἐκ τούτου δὲ *βα-νι*—καὶ ἐκ τούτου *βαιν-*. *Βαίν-ω* (=βαδίζω), παρατ. *ἔβαιν-ον*, μέσ. μέλλων (μὲ ἐνεργ. σημασίαν) *βή-σομαι*, ἀόρ. β' *ἔβη-ν*, (§ 252), παρακ. *βέ-βη-κα*, ὑπερσ. *ἔβεβή-κειν*. *Βαίν-ομαι*, παθ. ἀόρ. (*παρ*) *εβάρην*, παρακ. *βέβαμι*.

ῥ. θ. *ἐλα-*, ἐκ τούτου δὲ *ἐλα-νυ-* καὶ ἐκ τούτου *ἐλαυν-*. *Ἐλαύν-ω*, παρατ. *ἤλανν-ον*, μέλλ. (συνηρημένος) *ἐλῶ*, (ἔλῳς, ἐλῶ κτλ. ἐκ τοῦ ἐλά-σω), ἀόρ. *ἤλα-σα*, παρακ. *ἐλήλα-γα*. *Ἐλαύν-ομαι*, παρακ. *ἐλήλα-μαι*, ὑπερσ. *ἐλήλά-μην*. (ἴδὲ § 190).

4) Οἱ χρόνοι δὲν σχηματίζονται πάντες ἀπὸ ἐν θέμα, ἀλλ' ἀπὸ διάφορα θέματα συγγενῆ κατὰ τὴν σημασίαν· π.χ.

Ἀγορεύ-ω, παρατ. *ἠγόρευ-ον*, μέλλ. *ἀγορεύ-σω* καὶ (ἀπ-, συν-, προσ-) *ἐροῶ*, ἀόρ. *ἠγόρευσα* καὶ (ἀν-, ἀπ-, κατ-, προσ-) *εἶπον*, παρακ. (ἀν-, συν-, ἀπ-) *εἶρηκα*, ὑπερσ. *εἰρήκειν*. *Ἀγορεύ-ομαι*, παρατ. *ἠγορευ-όμην*, παθ. μέλλ. (ἀνα-, προσ-) *ῥηθήσομαι*, παθ. ἀόρ. (ἀν-, ἀπ-) *ῥρήθην*. (θ. *ἀγορευ-*, *ἔρε-*, *ῥε-*, *εἶπ-*).

§ 255. Β'. Πολλῶν ῥημάτων μερικοὶ χρόνοι δὲν ἔχουν σημασίαν σύμφωνον μὲ τὴν κατάληξιν αὐτῶν.

Οὕτω μερικά ῥήματα ἔχουν

1) ἐνεργητικὸν ἄοριστον ἢ παρακείμενον μὲ σημασίαν μέσου ἢ παθητικοῦ ἄοριστου ἢ παρακειμένου·

ἴστημι—ἔστη-ν (=ἔστάθην, ἔσταμάτησα), *ἔστηγα* (=στέκομαι).

φύω—ἔφρον (=ὑπήρξα ἐκ φύσεως), *πέφονκα* (=εἶμαι ἐκ φύσεως).

2) μέσον μέλλοντα μὲ σημασίαν ἐνεργ. ἢ παθ. μέλλοντος·

ἄδω—ἄσομαι (=θὰ τραγουδήσω), *ἀδικῶ—ἀδικήσομαι* (=θὰ ἀδικηθῶ ὑπ' ἄλλου).

3) παθητικὸν μέλλοντα ἢ ἄοριστον μὲ σημασίαν μέσου μέλλοντος ἢ ἄοριστου·

ἀπαλλάττω—ἀπαλλαγῆσομαι (=θὰ ἀπαλλάξω τὸν ἑαυτὸν μου), *ἀπηλλάγην* (=ἀπήλλαξα τὸν ἑαυτὸν μου), *ἀνιῶ—ἠγάθην* (=ἐλύπησα τὸν ἑαυτὸν μου).

ΣΗΜ. Ὅπως βλέπομεν εἰς τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα (§ 253 κ.έ.), πολλὰ ῥήματα ἔχουν πολλὰς συγχρόνως ἀνωμαλίας.

ΑΠΟΘΕΤΙΚΑ ΡΗΜΑΤΑ

§ 256. Ἐποθετικά ῥήματα λέγονται τὰ ῥήματα, τὰ ὁποῖα ἔχουν μόνον τὴν μέσην φωνὴν (§ 173)· *δέχομαι, ἔρχομαι, μάχομαι* (δέχω, ἔρχω κτλ. δὲν ὑπάρχουν).

Τῶν ἀποθετικῶν ῥημάτων

1) ἄλλα ἔχουν μόνον μέσον ἄοριστον (α' ἢ β') μὲ ἐνεργητικὴν σημασίαν· *ἀσπάζομαι—ἠσπασάμην* (=ἔχαιρέτισα), *αἰσθάνομαι—ἠσθόμην* (=ἐκατάλαβα). Ταῦτα λέγονται ἀποθετικά μέσα.

2) ἄλλα ἔχουν μόνον παθητικὸν ἄοριστον μὲ ἐνεργητικὴν σημασίαν· *βούλομαι—ἐβουλήθην* (=ἠθέλησα), *ἐπιμέλομαι—ἐπεμελήθην* (=ἐφρόντισα). Ταῦτα λέγονται ἀποθετικά παθητικά.

3) ἄλλα ἔχουν καὶ μέσον καὶ παθητικὸν ἄοριστον, τὸν μὲν μέ-

---

1. Ἐκλήθησαν ἀποθετικά ὑπὸ τῶν παλαιῶν γραμματικῶν τὰ ῥήματα ταῦτα, διότι ἐσφαλμένως ἐνομιζέτο ὑπ' αὐτῶν, ὅτι ταῦτα εἶχον ἀρχῆθεν καὶ τὴν ἐνεργητικὴν φωνὴν, ἔπειτα δὲ (ἀπέθεεντο ἤτοι) ἀπέβαλον αὐτήν.

σον μέ σημασίαν ἐνεργητικοῦ ἀορίστου, τὸν δὲ παθητικὸν μέ σημασίαν παθητικοῦ· *αἰτιῶμαι—ἡτiasάμην* (=κατηγόρησα), *ἡτιάθην* (=κατηγορήθην), *ἰῶμαι—ἰασάμην* (=ἐθεράπευσα), *ἰάθην* (=ἐθεραπεύθην). Ταῦτα λέγονται ἀποθετικὰ μεικτὰ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ΄.

ΑΚΛΙΤΑ ΜΕΡΗ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

1. Ἐπιρρήματα.

§ 257. Ἐπιρρήματα λέγονται αἱ ἄκλιτοι λέξεις, αἱ ὁποῖαι προσδιορίζουν συνήθως τὰ ῥήματα δηλοῦσαι **τόπον, χρόνον, τρόπον, ποσὸν** κτλ.

1) **Τοπικὰ** ἐπιρρήματα· *ἐνθάδε* (=ἐδῶ), *ἐνταῦθα*, *ἐκεῖ*, *ἄνω*, *κάτω* κτλ.

2) **Χρονικὰ** ἐπιρρήματα· *νῦν* (=τώρα), *σήμερον*, *χθές*, *αὔριον*, *τότε* κτλ.

3) **Τροπικὰ** ἐπιρρήματα· *οὕδε*, *οὕτω* (=ἔτσι), *εὖ*, *καλῶς*, *κακῶς* κτλ.

4) **Ποσοτικὰ** ἐπιρρήματα· *ἄγαν*, *λίαν* (=πολύ), *ἄπαξ*, *δὶς* κτλ.

5) **Βεβαιωτικὰ** ἢ **ἀρνητικὰ** ἐπιρρήματα· *ναί*, *μάλιστα*, *δή*, *δῆτα* —*οὐ*, *μή*—*ἄρα*, *μῶν* (=μήπως) κτλ.

ΣΗΜ. Ὡς ἐπιρρήματα λαμβάνονται πολλῶς καὶ τύποι ὀνομάτων ἢ ῥημάτων *δημοσία*, *ιδία*, *προΐα* (=δωρεάν) —*ἄγε*, *ἴθι*, *φέρε* (=ἔλα) κτλ.

2. Προθέσεις.

§ 258. Προθέσεις λέγονται αἱ ἄκλιτοι λέξεις (ἀρχῆθεν ἐπιρρήματα καὶ αὐταί), αἱ ὁποῖαι συνήθως, τίθενται πρὸ τῶν κλιτῶν λέξεων πρὸς δήλωσιν διαφόρων ἐπιρρηματικῶν σχέσεων, ἄλλαι μὲν καὶ ἐν συντάξει καὶ ἐν συνθέσει, ἄλλαι δὲ μόνον ἐν συντάξει· *παρὰ τὴν θάλασσαν*, *παραθαλάσσιος*, *παραπλέω—μέχρι τοῦ θέρους*.

§ 259. 1) Αἱ προθέσεις, αἱ ὁποῖαι λαμβάνονται καὶ ἐν συντάξει

καὶ ἐν συνθέσει, λέγονται κύρια καὶ εἶναι 18, ἕξ μονοσύλλαβοι καὶ δώδεκα δισύλλαβοι: *εἰς, ἐν, ἐξ ἢ ἐκ, πρό, πρὸς, σὺν* — *ἀνά, διά, κατά, μετά, παρὰ, ἀντί, ἀμφί, ἐπί, περί, ἀπό, ὑπό, ὑπέρ*. (Ἴδὲ § 30, Σημ. § 33, 6, § 37,6).

2) Αἱ προθέσεις, αἱ ὁποῖαι λαμβάνονται μόνον ἐν συντάξει, λέγονται καταχρηστικαὶ καὶ εἶναι 9· α') *ἄχρι, μέχρι, ἄνευ, χωρὶς, πλὴν, ἔνεκα ἢ ἐνεκεν*, αἱ ὁποῖαι συντάσσονται μετὰ γενικῆς, καὶ β') *ὡς, ἢ, μά*, αἱ ὁποῖαι συντάσσονται μετ' αἰτιατικῆς.

3. Σύνδεσμοι.

§ 260. Σύνδεσμοι λέγονται αἱ ἄκλιτοι λέξεις, (*ἀρχῆθεν αἱ πλείστα ἐπιρρήματα καὶ αὐταί*), αἱ ὁποῖαι λαμβάνονται, ἵνα συνδέουν λέξεις ἢ προτάσεις πρὸς ἀλλήλας: *Πλάτων τε καὶ Ἀριστοτέλης. Χαίρω, ὅτι εὐδοκίμεις*.

Οἱ σύνδεσμοι εἶναι.

- 1) **συμπλεκτικοί**: *τέ, καί, οὔτε, μήτε, ἀδδέ, μηδέ*.
- 2) **διαζευκτικοί**: *ἢ, ἢτοι—ἢ, εἴτε—εἴτε, ἕάντε—ἕάντε, ἄντε—ἄντε, ἦντε—ἦντε*.
- 3) **ἀντιθετικοί**: *μέν, δέ, μέντοι, ἀλλά, μήν, ἀλλὰ μήν, εἰ καί, καίτοι, καίπερ, καὶ μήν*.
- 4) **αἰτιολογικοί**: *γάρ, ὅτι, ὡς, διότι, ἐπεὶ, ἐπειδή*.
- 5) **τελικοί**: *ἵνα, ὅπως, ὡς*.
- 6) **συμπερασματικοί**: *ἄρα, δὴ, οὖν, τοίνυν, ὡς, οὐκοῦν, οὐκοῦν, τοιγάρα, τοιγαροῦν, ὥστε*.
- 7) **χρονικοί**: *ὡς, ὅτε, ὁπότε, ἐπεὶ, ἐπειδή, ἕως, ἔστε, ἄχρι, μέχρι, ἤνεκα, πρὶν*.
- 8) **εἰδικοί**: *ὅτι, ὡς*.
- 9) **ὑποθετικοί**: *εἰ, ἐάν, ἄν, ἤν*.

4. Ἐπιφωνήματα.

§ 261. Ἐπιφωνήματα λέγονται αἱ ἄκλιτοι λέξεις, αἱ ὁποῖα δηλοῦν ψυχικόν τι πάθημα, ὡς ἔκρηξιν χαρᾶς, λύπης, θαυμασμοῦ, ἀγανακτήσεως κτλ.

Τὰ ἐπιφωνήματα εἶναι:

- 1) γελαστικά· $\bar{a}$ - $\bar{a}$ - $\bar{a}$
- 2) θαυμαστικά· $\bar{a}$, $\bar{\omega}$, βαβαί, παπαί!
- 3) θειαστικά (ἤτοι δηλοῦντα ἐνθουσιασμόν)· εἶοι.
- 4) σχετλιαστικά (ἤτοι δηλοῦντα σφοδρὸν λύπην ἢ ἀγανάκτη-
σιν)· παπαί, οἰαί, οἴμοι, φεῦ, ἰώ, ἰού!
- 5) κλητικόν· $\bar{\omega}$ (ἴδὲ § 42, Σημ).

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ
ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΟΝ'

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι'.

§ 262. Αί πλείσται λέξεις προέρχονται ἀπὸ ἄλλας λέξεις διὰ **πα-
ραγωγῆς** ἢ διὰ **συνθέσεως**. Πρβλ. *γράφ-ω, γραφ-εύς, γραφ-ή, γραμ-
μή, γράμ-μα, γραμματ-εύς, γραμματεῦ-ω* (βιβλίον πωλῶ) *βιβλιο-
πώλης, (πρῶτος ἀγωνιστής) πρωταγωνιστής*.

1) Λέξις, ἡ ὁποία δὲν προέρχεται ἀπὸ ἄλλην λέξιν, ἀλλὰ σχη-
ματίζεται (ἀπὸ κάποιαν ῥίζαν, ἦτοι) ἀπὸ **ἓν ἀρχικὸν θέμα** μὲ
τὴν προσθήκην ἀμέσως εἰς αὐτὸ καταλήξεως μόνον, λέγεται
πρωτότυπος ἢ **ἀπλῆ** λέξις· (θ. γραφ-) *γράφ-ω, (θ. πολι-) πόλι-ς*.

2) Λέξις, ἡ ὁποία προέρχεται ἀπὸ **μίαν** ἄλλην λέξιν μὲ τὴν προσ-
θήκην εἰς τὸ θέμα αὐτῆς ἑνὸς παραγωγικοῦ προσφύματος, λέγε-
ται **παράγωγος**· (φύσι-ς) *φυσι-κό-ς, (ιά-ομαι, ἰῶμαι) ἰα-τρό-ς*.

3) Λέξις, ἡ ὁποία προέρχεται ἀπὸ **δύο** ἄλλας λέξεις πρωτοτύ-
πους ἢ παραγώγους, μὲ τὴν ἔνωσιν τῶν θεμάτων αὐτῶν, λέγεται
σύνθετος· (ναῦ-ς, πῆγ-νυμι) *ναυ-πηγ-ός, (λόγο-ς, γράφ-ω) λογο-
γράφ-ος*.

ΣΗΜ. Μία καὶ ἡ αὐτὴ λέξις εἰς μίαν σειρὰν συγγενῶν πρὸς αὐτὴν ἐτυμολογι-

---

1. **Ἔτυμος**=ἀληθής, βέβαιος, πραγματικός. **Ἔτυμολογία** δὲ λέγεται ἡ ἀνά-
λυσις λέξεως εἰς τὰ συστατικά της μέρη καὶ ἡ εὕρεσις τῆς προελεύσεως καὶ τῆς
ἀληθοῦς σημασίας αὐτῆς.

κῶς λέξεων δύναται νὰ εἶναι παράγωγος ὡς πρὸς τὴν προηγουμένην καὶ πρωτότυπος ὡς πρὸς τὴν ἐπομένην. Πρβλ. *πόλι-ς*, (ἐκ ταύτης) *πολί-της*, (ἐκ ταύτης) *πολιτ-ικὸς καὶ πολιτ-εῖω*, (ἐκ ταύτης) *πολίτευ-μα*.

§ 263. Κατὰ τὴν παραγωγὴν καὶ τὴν σύνθεσιν κανονικῶς λαμβάνονται θέματα λέξεων καὶ οὐχὶ ἀκέραιαι λέξεις. Πρβλ. (πόλι-ς) *πολί-της*, (λόγο-ς, γράφ-ω) *λογο-γράφ-ος*.

Α΄. ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Γενικὴ προεισαγωγικὴ παρατήρησις.

§ 264. 1) Κατὰ τὴν παραγωγὴν τὰ θέματα τῶν πρωτοτύπων λέξεων σπανίως μένουσιν ἀκέραια καὶ ἀμετάβλητα, συνήθως δὲ ἀποβάλλουσιν ἓνα ἢ περισσοτέρους ἐκ τῶν τελικῶν φθόγγων αὐτῶν, ὑφίστανται ποιοτικὴν μεταβολὴν τοῦ θεματικοῦ φωνήεντος ἢ ἄλλας μεταβολὰς (§ 32 κ.έ.). Πρβλ. *ῶρα* (θ. ὠρα-), *ῶραιος* (ἐκ τοῦ ὠρα-ίος) ἀλλὰ *ῶρο-ιμος*. *τέλος* (θ. τελεσ-, πρβλ. τελεσ-φόρος), *τέλειος* (ἐκ τοῦ τέλεσ-ίος, τέλε-ίος), ἀλλὰ *τελ-ιζός*. *φρῆν* (θ. φρην-, φρεν-), *φρον-έω*.

2) Αἱ πλείσται παραγωγικαὶ καταλήξεις προέρχονται ἀπὸ ἄλλας καταλήξεις διὰ τῆς ἐνώσεως μετὰ τινος ἢ μετὰ τινων ἐκ τῶν τελικῶν φθόγγων τοῦ θέματος μιᾶς λέξεως, ἢ διὰ τῆς ἐνώσεως τῶν στοιχείων δύο ὁμοειδῶν καταλήξεων. Πρβλ. *βασιλεύ-ς*, *βασιλεύ-ω*, *ιδιώτ-ης*, *ιδιωτ-εῖω*, *πίναξ* (πίνακ-ος), *πινακ-ίς* (*πινακ-ίδ-ος*), *πινακ-ίδ-ιον*.

1. ΠΑΡΑΓΩΓΑ ΡΗΜΑΤΑ

α΄. Ἐξ ὀνομάτων (οὐσιαστικῶν ἢ ἐπιθέτων).

§ 265. Τὰ ρήματα τὰ παράγωγα ἐξ ὀνομάτων ἔχουσιν ποικίλας σημασίας, συνήθως δὲ σημαίνουν, ὅτι τὸ ὑποκείμενον *εἶναι* ἢ *γίνεται* ἢ *ἔχει* ἢ *παρέχει* ἢ *ποιεῖ* ὅ,τι δηλοῖ τὸ πρωτότυπον.

1) Ἀρχικὴ παραγωγικὴ κατάληξις εἶναι -*jew*.

τιμῆ (θ. τιμα-, τιμά-*jew*), *τιμάω*, -*ῶ*. *ἀνία* (θ. ἀνια-, ἀνιά-*jew*), *ἀνιάω*, -*ῶ*. *ὀφθαλμία* (ὀφθαλμιά-*jew*), *ὀφθαλμιάω*, -*ῶ*. *πόνος* (θ. πονε-, πονέ-*jew*), *πονέω*, -*ῶ*. *δοῦλος* (θ. δουλο-, δουλό-*jew*), *δουλῶω*,

-ῶ. βασιλεύς (βασιλεύ-*ω*), βασιλεύ-*ω*. φύλαξ (φυλάκ-*ω*), φυλάσσω, παις (παίδ-*ω*), παίζ-*ω*. ἐλπίς (ἐλπίδ-*ω*), ἐλπίζ-*ω*. μέλας (μελάν-*ω*), μελαίνω. καθαρός (καθάρ-*ω*), καθαίρω. (Ἰδὲ 33, κ.έ.).

2) Ἀπὸ παραδείγματα ὡς τὰ προηγούμενα προήλθον αἱ παραγωγικαὶ κατάληξεις -ᾶω, -ιάω, -έω, -όω, -εύω, -ζω, -άζω, -ίζω, -νω, -αίνω, -ύνω, -αίρω κτλ. (Ἰδὲ § 264, 2).

σφρίγος—σφριγ-ᾶω, -ῶ (= ἔχω σφρίγος). ἐρυθρός—ἐρυθρ-ιάω, -ῶ (= γίνομαι ἐρυθρός). εὐδαίμων—εὐδαιμον-έω, -ῶ (= εἶμαι εὐδαίμων). πλήρης—πληρῶω, -ῶ (= ποιῶ πλήρης). δοῦλος, δουλ-εύω (= εἶμαι δοῦλος). δόξα—δοξά-ζω (= παρέχω δόξαν). ἡσυχός—ἡσυχάζω. φενάκη—φενακ-ίζω. ὕστερος—ὑστερίζω. ἠδύς—ἠδύ-νω. ὕγιής—ὕγι-αίνω. χαλεπός—χαλεπ-αίνω. λαμπρός—λαμπρ-ύνω. μέγας—μεγαλ-ύνω. μικρός—μικρ-ύνω. μέγας—μεγ-αίρω κτλ.

ΣΗΜ. 1. Ῥήματα παράγωγα ἀπὸ ὀνόματα κύρια ἢ ἔθνικα ἢ ἀπὸ ὀνόματα ζῴων μὲ τὴν κατάληξιν -άζω, ἢ συνηθέστερον -ίζω, σημαίνουν συνήθως, ὅτι τὸ ὑποκείμενον μιμεῖται ἢ ἀκολουθεῖ τὰ φρονήματα ἐκείνου, τὸ ὁποῖον δηλοῖ τὸ πρωτότυπον βουλευτικός—βουλευτιάω (= μιμοῦμαι τὰ ἤθη ἢ τὴν γλώσσαν τῶν Βοιωτῶν). Φίλιππος—φιλιππίζω (= ἀκολουθῶ τὰ πολιτικά φρονήματα τοῦ Φιλίππου). πθηγός—πθηκίζω. (Πρβλ. παπαγάλος—παπαγαλίζω—μιλῶ σὰν παπαγάλος).

ΣΗΜ. 2. Ῥήματα παράγωγα ἀπὸ ὀνόματα μὲ τὴν κατάληξιν -ᾶω ἢ -ιάω σημαίνουν συνήθως ἢ ἔφεσιν, ἤτοι σφοδρὰν ἐπιθυμίαν πρὸς ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον δηλοῖ τὸ πρωτότυπον, ἢ πάθησιν. θάνατος—θανατάω (= ἐπιθυμῶ σφοδρῶς τὸν θάνατον). στρατηγός—στρατηγιάω. λίθος—λιθιάω (= πάσχω ἀπὸ λιθίασιν). σπλήν—σπληνιάω.

β'. Ἐκ ὀημάτων.

§ 266. Τὰ ῥήματα τὰ παράγωγα ἐξ ἄλλων ῥημάτων εἶναι

1) **ἐναρκτικά**, ἤτοι σημαίνουν, ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἀρχίζει νὰ κάμῃ ἢ νὰ πάσχη ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον δηλοῖ τὸ πρωτότυπον. Κατὰ ληξιν αὐτῶν εἶναι -σκω.

γηράω—γηράσκω, ἡβιάω, -ῶ—ἡβιάσκω (= ἀρχίζω νὰ γίνωμαι ἔφηβος).

2) **θαμιστικά**, ἤτοι σημαίνουν, ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἐκτελεῖ (θαμά, ἤτοι) συχνὰ καὶ εἰς μέγαν βαθμὸν ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον δηλοῖ τὸ πρωτότυπον. Συνήθως κατάληξις αὐτῶν εἶναι -άζω, -ίζω, -ύζω.

στενῶ—στεν-άζω, αἰτῶ—αἰτ-ίζω (= αἰτῶ συχνὰ καὶ πολὺ), ἔρω—ἔρω-ύζω.

3) **έφρετικά**, ήτοι σημαίνουν **έφρεσιν**, δηλαδή σφοδράν έπιθυμίαν πρὸς έκείνο, τὸ ὁποῖον δηλοῖ τὸ πρωτότυπον. Κατάληξις αὐτῶν εἶναι **-ιάω** ἢ **-είω** καὶ προσαρτᾶται εἰς τὸ θέμα τοῦ μέλλοντος τοῦ πρωτοτύπου.

κλαίω, (κλαύσ-ομαι) *κλαυσ-ιάω*, -ῶ. *τυρανῶ* (τυρανήσ-ω) *τυρανῆσ-είω* (=έπιθυμῶ νὰ τυρανήσω, ήτοι νὰ γίνω τύραννος). Πρβλ. § 265, 2, Σημ. 2.

γ'. Ἐξ έπιρρημάτων καὶ έπιφωνημάτων.

§ 267. Τὰ ῥήματα τὰ παράγωγα ἐξ έπιρρημάτων ἢ έπιφωνημάτων σημαίνουν συνήθως, ὅτι τὸ ὑποκείμενον **εἶναι** ἢ **ποιεῖ** έκείνο, τὸ ὁποῖον δηλοῖ τὸ πρωτότυπον. Κατάληξις αὐτῶν εἶναι **-ζω** (**-άζω**, **-ίζω**, **-ύζω**):

δίχα—*διχά-ζω*. *ἀλαλά*—*ἀλαλά-ζω*. *έγγυς*—*έγγ-ίζω*. *έλελεῦ*—*έλελ-ίζω*. *γοῦ*—*γοῦ-ζω*. (Πρβλ. νῦν: *γαῦ*, *γαῦ-γαυγίζω*, *τσάκ*—*τσακίζω*).

2. ΠΑΡΑΓΩΓΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

α'. Ἐκ ῥημάτων.

§ 268. Τὰ οὐσιαστικά τὰ παράγωγα ἐκ ῥημάτων σημαίνουν

1) **τὸ ένεργοῦν πρόσωπον**. Συνήθεις κατάληξις αὐτῶν εἶναι **-εύς**, **-ός**, **-της**, **-τηρ**, **-τωρ**. (θηλυκὰ τῶν εἰς **-της**, **-τηρ**, **-τωρ** σχηματίζονται μὲ τὰς κατάληξις **-τις**, **-τειρα**, **-τρια**, **-τρίς**):

γράφω—*γραφ-εύς*, *νέμω*—*νομ-εύς*. *πέμπω*—*πομπ-ός*, *τρέφω*—*τροφ-ός*. *ποιέω*—*ποιη-τής*, (ποιή-τρια), *πρόφημι*—*προφή-της*, (προφῆτις), *αἰλέω*—*αἰλη-τής*, (αἰλη-τρίς). *καλέω*—*κλη-τήρ*, *σώζω*—*σω-τήρ*, (σώ-τειρα). *συλλαμβάνω*—*συλ-λή-πτωρ*, (συλ-λήπτρια).

ΣΗΜ. Παράγωγα ἐκ ῥημάτων οὐσιαστικά εἰς **-τήρ**, τὰ ὁποῖα δηλοῦν τὸ ένεργοῦν πρόσωπον, ὀλίγα εἶναι εὐχρηστα εἰς τοὺς πεζοὺς συγγραφεῖς, ὡς *κλητήρ*, *μνηστήρ*, *σοτήρ*. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲ εἰς τοὺς εἰρημένους συγγραφεῖς τὰ τοιαῦτα παράγωγα εἰς **-τήρ** δηλοῦν τὸ ὄργανον: *ζών-νυμι*—*ζωσ-τήρ*, *καίω*—*καυ-τήρ*, *ρίπτω* (ἢ *ρίζω*)—*ριπ-τήρ* κτλ.

2) **τὴν ένέργειαν**. Συνήθεις κατάληξις αὐτῶν εἶναι **-α**, **-η**, **-ος** (γεν. **-ου**), **-ία**, (**-εία**), **-μός**, **-σις**, **-σία**.

φθείρω, (θ. φθερ-)—φθορ-ία, τρέπω—τροπ-ή, ἀμείβω—ἀμοιβ-ή, λέγω—λόγ-ος, μαίνομαι (θ. μαν-)—μαν-ία, βασιλεύω—βασιλεία, κολακεύω—κολακεία, ὀδύρομαι—ὀδυρ-μός, λύω—λύ-σις, πράττω—(πρᾶγ-σις) πράξις, θύω—θυ-σία.

3) τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐνεργείας. Συνήθεις καταλήξεις αὐτῶν εἶναι -μα, -μή, -ος, (γεν. -ους)· ποιέω—ποίη-μα, γράφω—γράμ-μα—γραμ-μή, γι-γνώ-σκω—γνώ-μη, ψεύδομαι—ψεῦδ-ος.

4) τὸ ὄργανον. Συνήθεις καταλήξεις αὐτῶν εἶναι -τρον, -θρον· ἄρόω, -ῶ—ἄρο-τρον, πληττω (θ. πληγ-)—πληκ-τρον, κλείω—κλει-θρον.

5) τὸν τόπον. Συνήθεις καταλήξεις αὐτῶν εἶναι -τήριον, -τρον, -θρον· βουλεύομαι—βουλευ-τήριον, δικάζω (θ.δικαδ-)—δικασ-τήριον, θεάομαι, -ῶμαι—θέατρον, βαίνο (θ. βα-)—βά-θρον.

ΣΗΜ. Τὸ ὄργανον σημαίνουν καὶ μερικά ἐκ τῶν εἰς -εύς· σφάττω—σφαγεύς (=τὸ ξίφος), τέμνω—τομεύς (=σφυροτομικὸν ὄργανον, τὸ κοπίδι).

Μερικά δὲ ἐκ τῶν εἰς -τρον, ἰδίᾳ εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν, σημαίνουν τὴν ἀμοιβὴν διὰ τὴν σχετικὴν ἐνεργείαν· λύω—τὰ λύτρα, διδάσκω—τὰ δίδακτρα, τρέφω (θ. θρεφ-)—τὰ θρεπτρα (=ἡ ἀμοιβὴ διὰ τὴν τροφήν).

β'. Ἐξ ἐπιθέτων.

§ 269. Τὰ οὐσιαστικά ἐν γένει τὰ παράγωγα ἐξ ἐπιθέτων εἶναι ἀφηρημένα. (Ἴδὲ § 43,2). Συνήθεις καταλήξεις αὐτῶν εἶναι -ιά, -ιά, (-ειᾶ, -οιά), -ος (γεν. -ους), -σύνη, -οσύνη, -της (γεν. -τητος) ἢ -τής, (γεν. -τῆτος).

σοφός—σοφ-ία, κακός—κακ-ία, ἀληθής (θ. ἀληθεσ-, ἀλήθεσ-ια, ἀλήθε-ια)—ἀλήθεια, εὖνος (εὖνο-ῖα)—εὖνοια, εὖρος—εὖρ-ος.

δίκαιος—δικαιο-σύνη, σόφρων—σοφρ-οσύνη, κέρδος—κερδ-οσύνη, ἰερός—ἱερω-σύνη.

ταχύς—ταχύ-της (ταχύτητος) ἢ ταχυ-τής (ταχυτῆτος).

ΣΗΜ. 1. Τὰ παράγωγα οὐσιαστικά τῶν ἐπιθέτων βοηθός καὶ ἐνεργός εἶναι βοηθία, ἐνεργία (ὅπως ἀλήθεια). Ἀντιθέτως δὲ τοῦ ἐπιθέτου ἀμαθής παράγωγον οὐσιαστικὸν εἶναι ἀμαθία (ὅπως σοφία).

Τῶν δὲ ἐπιθέτων ἀγαθός, καλός, ῥάδιος οὐσιαστικά εἶναι ἡ ἀρετή, ἡ καλότης ἢ τὸ κάλλος, ἡ ῥαστώνη (πρβλ. ὑπερθ. ῥᾶστος, § 141).

ΣΗΜ. 2. Μερικῶν ἐπιθέτων τὸ ἀφηρημένον οὐσιαστικὸν γίνεται ἀπὸ τὸ θηλυκὸν αὐτῶν, ὅπως εἶναι ἡ με ἀναβιβασμὸν τοῦ τόνου.

αιτιος (αιτία)—*ἡ αιτία*, *ἀξιος* (ἀξία)—*ἡ ἀξία*, *ἀνδρείος* (ἀνδρεία)—*ἡ ἀνδρεία*, *ἐχθρός* (ἐχθρά)—*ἡ ἐχθρα*. (Πρβλ. νῦν: *θερμός*, *θερμή*—*ἡ θερμη*, *ζεστός*, *ζεστή*—*ἡ ζέστη*).

Παρομοίως δὲ παράγονται οὐσιαστικά ἐν γένει καὶ ἀπὸ μετοχὰς διὰ καταβίβασις τοῦ τόνου· (ἀκούμαι) *ἀκούμενος*—*Ἀκουμένος*, (ἐδεξάμην, δεξάμενος) *δεξαμένη*—*δεξαμενή*.

γ'. Ἐξ οὐσιαστικῶν.

§ 270. Τὰ οὐσιαστικά τὰ παράγωγα ἐξ ἄλλων οὐσιαστικῶν εἶναι

1) **παρώνυμα**, ἥτοι ὀνόματα παράγωγα, τὰ ὅποια σημαίνουν ἀπλῶς τὸν ἔχοντα σχέσιν μὲ ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον δηλοῖ τὸ πρωτότυπον, ἢ τὸν ἀνήκοντα εἰς αὐτό. Συνήθεις καταλήξεις αὐτῶν εἶναι **-εὺς** (θελ. **-εἰα**), **-της** (θελ. **-τις**), **-έτης**, **-ίτης**, **-ώτης**, **-ιώτης**. (Πρβλ. § 268,1).

ἵππος, *ἵππ-εὺς*, *ἱερὸν*—*ἱερ-εὺς* (*ἱερ-εἰα*), *δήμος*—*δημό-της*, *πόλις* *πολί-της* (*πολί-τις*), *φυλή*—*φυλ-έτης*, *ὄπλον*—*ὄπλ-ίτης*, *θίασος*—*θιασ-ώτης*, *στρατιά*—*στρατ-ιώτης*.

2) **ὑποκοριστικά**, ἥτοι παριστάνουν ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον σημαίνει τὸ πρωτότυπον ὡς **μικρόν**, εἴτε διότι τοῦτο ὄντως εἶναι μικρὸν εἴτε χάριν θωπείας ἢ σκώμματος ἢ καταφρονήσεως. Συνήθεις καταλήξεις αὐτῶν εἶναι **-άριον**, **-ιον**, **-ίδιον**, **-ις** (γεν. **-ίδος**), **-σκος**, **-ίσκος** **-ίσκη**, **-ύδριον**, **-ύλλιον**.

παῖς—*παιδ-άριον*, *ῥύαξ*—*ῥυάκ-ιον*, *θυγάτηρ*—*θυγάτρ-ιον*, *πίναξ*—*πινακ-ιον*, *πινακίς*—*πινακίδ-ιον*, *ξίφος*—*ξίφ-ίδιον*, *πόλη*—*πυλ-ις*, *νεανίας*—*νεανί-σκος*, *οἶκος*—*οἰκ-ίσκος*, *παῖς*—*παιδ-ίσκη*. *νέφος*—*νεφ-ύδριον*, *δένδρον*—*δενδρ-ύλλιον*. (Πρβλ. νῦν: *παιδ-άκι*, *ἀνθρωπ-ἄκος*, *πορτ-οῦλλα* κτλ.).

ΣΗΜ. Εἰς μερικά ἐκ τῶν ὑποκοριστικῶν ἀπεβλήθη σὺν τῷ χρόνῳ ἡ ἔννοια τῆς μικρότητος· *βιβλίον* (=βίβλος), *θηρίον* (=θήρ).

3) **μεγεθυντικά**, ἥτοι παριστάνουν, ὅτι κάποιος ἔχει μέγα ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον σημαίνει τὸ πρωτότυπον. Συνήθεις καταλήξεις τούτων εἶναι **-ίας**, **-ίων**.

μέτωπον—*μετωπ-ίας*, *γαστήρ*—*γάστρ-ων*, *χεῖλος*—*χεῖλ-ων*. (Πρβλ. νῦν: *κεφάλ-ας*, *δοντ-ᾶς*, *κοιλ-αρᾶς* κτλ.).

4) **τοπικά**, ἥτοι σημαίνουν τὸν τόπον, ὅπου διαμένει ἡ δρᾶ ἐ-

κείνο, τὸ ὁποῖον σημαίνει τὸ πρωτότυπον. Συνήθεις καταλήξεις τούτων εἶναι **-ιον, -εῖον**.

στρατηγός-στρατήγ-ιον (νῦν: στρατηγ-εῖον), *ἔμπορος-ἐμπόρ-ιον* (=ἔμπορικός λιμὴν), *χαλκεύς* (χαλκέως, χαλκέ-ιον)—*χαλκείον, ἱατρὸς-ἱατρ-εῖον, διδάσκαλος-διδασκαλ-εῖον* (=οἰκία διδασκάλου, σχολεῖον).

5) **περιεκτικά**, ἥτοι σημαίνουν τόπον, ὃ ὁποῖος περιέχει πολλὰ ἐξ ἐκείνων, τὰ ὁποῖα δηλοῖ τὸ πρωτότυπον. Συνήθεις καταλήξεις αὐτῶν εἶναι **-ών, -ιά, -ωνιά**.

ἐλαία-ἐλαι-ών, ὄρις-ὄριθ-ών, μύρμηξ-μυρμηκ-ιά, ῥόδον-ῥοδ-ών καὶ *ῥοδ-ωνιά*. Οὕτω καὶ *στρατός-στρατ-ιά*.

6) **πατρωνυμικά**, ἥτοι σημαίνουν τὸν υἱὸν ἢ τὴν θυγατέρα ἢ τὸν ἀπόγονον ἐκείνου, τὸν ὁποῖον δηλοῖ τὸ πρωτότυπον (ὄνομα πατρὸς ἢ μητρὸς ἢ προγόνου τινός). Συνήθεις καταλήξεις αὐτῶν εἶναι **-δης, -άδης, -ιάδης, -ίδης (-είδης, -οίδης), -ίων**. (θηλ. **-άς** γεν. **-άδος, -ίς**, γεν. **-ίδος**).

Βούτης-Βουτά-δης, Βορέας-Βορεάδης, Ἀσκληπιός-Ἀσκληπι-άδης, Πέλοψ-Πελοπ-ίδης, Ἀτρεὺς-Ἀτρεΐδης, Ἡρακλῆς-Ἡρακλειδής, Ἀητῶ-Ἀητοῖδης, Κρόνος-Κρονίων, Θέστιος-Θεστιάς (Θεστιάδος), *Δαναός-Δαναΐς* (Δαναΐδος). (Πρβλ. νῦν κατάληξιν **-πουλλος, -πουλλο**, π.χ. τὸ ἄρχοντόπουλλο).

ΣΗΜ. Μὲ τὰ πατρωνυμικά ἔχουν σχέσιν καὶ τὰ ὀνόματα τὰ παραγόμενα ἐκ συγγενικῶν ὀνομάτων μὲ τὰς καταλήξεις **-αδοῦς, -αδῆ, -ιδοῦς, -ιδῆ**.

ἀνεψι-αδοῦς (=υἱὸς ἀνεψιοῦ ἢ ἀνεψιάς, ἥτοι ἐξαδέλφου ἢ ἐξαδέλφης), *ἀνεψι-αδῆ, ἀδελφ-ιδοῦς, ἀδελφ-ιδῆ* (=κόρη ἀδελφοῦ ἢ ἀδελφῆς).

7) **γονεωνυμικά**, ἥτοι σημαίνουν νεογνὸν ζῴου ἢ μικρὸν κατὰ τὴν ἡλικίαν ζῴον εἶδους τινός. Κατάληξις αὐτῶν εἶναι **-ιδεύς**.

ἄετός-ἄετ-ιδεύς, λύκος-λυκ-ιδεύς, λαγὼς-λαγ-ιδεύς.

Μερικῶν ὅμως ζῴων τὸ νεογνὸν δηλοῦται συνήθως μὲ ἰδιαίτερον ὄνομα, ὡς *ἀμνός* (=τὸ νεογνὸν τοῦ προβάτου, ἀρνάκι), *δέλφαξ* (=χοιρίδιον), *ἔριφος* (=κατσικάκι), *μόσχος* (=μοσχάρι), *νεβρός* (=ἐλαφάκι), *νεοσσός* (=πουλάκι), *πῶλος* (=ἄλογάκι ἢ γαϊδουράκι· πρβλ. πουλάρι), *σκύλαξ* (=σκυλάκι), *σκύμνος* (=λεονταράκι).

8) **ἔθνικά**, ἥτοι σημαίνουν τὸν καταγόμενον ἐκ τινος χώρας ἢ πόλεως ἢ τόπου ἐν γένει, τὸν ὁποῖον δηλοῖ τὸ πρωτότυπον. Συνήθεις

καταλήξεις αὐτῶν εἶναι -ιος, θηλ. -ία, -εύς, (θηλ. -ίς), -νος, -ηνός, -ίνος, -της, (θηλ. -τις), -άτης, -ιάτης, -ήτης, -ίτης, -ώτης)·

Κόρινθος—Κορινθ-ιος, Κορινθ-ία, Μέγαρο—Μεγαρο-εύς, Μεγαρο-ίς, Ἀσία—Ἀσιαν-ός, Λάμψακος—Λαμψακ-ηνός, Τάρας—Ταραντ-ίνος, Τεγέα—Τεγέα-της, Τεγέα-τις, Γύθειον—Γυθε-άτης, Κρότων—Κροτων-ιάτης, Αἴγινα—Αἴγιω-ήτης, Ἴος—Ἰ-ήτης, Στάγυρα—Σταγυρ-ίτης, Σικελία—Σικελι-ώτης, Λαύρειον—Λαυρε-ώτης. Κατὰ ταῦτα καὶ ἠπειρος—ἠπειρ-ώτης, νῆσος—νησ-ιώτης.

ΣΗΜ. 1. Τῶν παραγωγικῶν καταλήξεων -ιον, -ίδιον, -ιος, -ίδης τὸ ι, ἐὰν μὲν προηγῆται βραχὺ φωνῆεν, κανονικῶς συναίρειται μὲ αὐτό, ἐὰν δὲ προηγῆται μακρὸν φωνῆεν, ὑπογράφεται ὑπ' αὐτό·

χαλκεὺς (θ. χαλκε-) *χαλκεῖον*, *λέξις* (θ. λεξε-) *λεξειδION*, *βοῦς* (θ. βο-) *βοῖδιον*, *Ἄτρεὺς* (θ. Ἄτρε-), *Ἀτρεΐδης*, *Λητὼ* (θ. Λητο-), *Λητοΐδης*, *Χίος* (θ. Χι-, Χι-ιος), *Χίος*, *Λάρισα* (θ. Λαρισα-), *Λαρισαῖος*, *Ἄργος* (θ. Ἄργεσ-) *Ἀργεῖος*, *γραῦς* (θ. γρᾶ-), *γραῖδιον*, *λαγὼς* (θ. λαγω-), *λαγώδιον*, *Κῶς* (θ. Κω-), *Κῶος*.

ΣΗΜ. 2. Εἰς τὰ εἰς -ος οὐδέτερα τρίτοκλιτα, μετὰ τὴν προσθήκην τῆς ὑποκοριστικῆς καταλήξεως -ίδιον ἀποβάλλεται ὄχι μόνον ὁ χαρακτήρ τοῦ θέματος σ, ἀλλὰ καὶ τὸ ε τὸ πρὸ αὐτοῦ·

Ξίφος (θ. ξιφεσ-) *ξιφ-ίδιον*, *σκάφος* (θ. σκαφεσ-) *σκαφ-ίδιον*, (ὄξος—ὄξειδION=ξιδι). Κατὰ ταῦτα κατόπιν καὶ *λέξις* -*λεξειδION* (ἐκτός τοῦ κανονικοῦ λεξειδION) κττ.

3. ΠΑΡΑΓΩΓΑ ΕΠΙΘΕΤΑ

α'. Ἐκ ῥημάτων.

§ 271. Ἐπίθετα ἐκ ῥημάτων παράγονται

1) μὲ τὰς καταλήξεις -τος καὶ -τέος· (κυρίως **ῥηματικὰ ἐπίθετα**). Ἐκ τούτων

α') τὰ εἰς -τος σημαίνουν ὅ,τι καὶ ἡ μετοχὴ τοῦ παθητικοῦ παρκειμένου τοῦ ῥήματος, ἢ ἐκείνον, ὁ ὁποῖος δύναται ἢ εἶναι ἄξιος νὰ πάθῃ ὅ,τι δηλοῖ τὸ ῥῆμα·

γράφω—γραφ-τός (=γεγραμμένος), *μείγνυμι—μεικ-τός* (=μειγμένος), *ἀλίσκομαι—άλω-τός* (=ὁ δυνάμενος νὰ ἀλωθῆ), *βαίνω—βα-τός*, *ἄβητος* (=ὁ δυνάμενος ἢ μὴ δυνάμενος νὰ πατηθῆ), *ἐπαινῶ—ἐπαινε-τός*, *θαυμάζω—θαυμασ-τός* (=ἄξιος νὰ ἐπαινῆται—νὰ θαυμάζεται).

β') τὰ εἰς -τέος σημαίνουν, ὅτι ὀφείλει τις νὰ πάθῃ ὅ,τι δηλοῖ τὸ ῥῆμα·

γράφω—γραπ-τέος (= ὅστις πρέπει νὰ γραφῆ), διαβαίνω—διαβα-τέος (= ὅστις πρέπει νὰ διαβαθῆ). (Πρβλ. τὸ ἐνοίκιον προπληρωτέον· ἀφαιρετέος, πολλαπλασιαστέος, διαιρετέος).

2) μὲ τὰς καταλήξεις -άς, -ής, -ός, -νός, -ανός, -ρός, -ερός. Ταῦτα σημαίνουν ὅ,τι καὶ ἡ μετοχὴ τοῦ ἐνεστώτος ἢ τοῦ παρακειμένου τοῦ ῥήματος·

φεύγω (θ. φυγ-)-φυγ-άς (= ὁ φεύγων), μείγ-νυμι (θ. μιγ-)-μιγ-άς (= ὁ μεμειγμένος), λείπομαι—λοιπ-ός (= ὁ ὑπολειπόμενος), στίλβω—στιλπ-νός (= ὁ στίλβων), στέγω—στεγ-ανός (= ὁ καλῶς στέγων, ἦτοι καλύπτων), λάμπω—λαμπ-ρός, θάλλω—θαλ-ερός, μαινώ (θ. μιαν-)-μια-ρός.

3) μὲ τὰς καταλήξεις -ικός, -τικός, -ιμος, -μων, -τήριος. Ταῦτα σημαίνουν ἰκανότητα ἢ ἐπιτηδειότητα ἢ κλίσιν πρὸς ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον δηλοῖ τὸ πρωτότυπον·

ἄρχω—ἀρχ-ικός (= ἰκανὸς νὰ ἀρχῆ), ἀμύνομαι—ἀμυν-τικός (= ἐπιτηδειὸς εἰς τὸ ἀμύνεσθαι), ἐρίζω (θ. ἐριδ-)-ἐρισ-τικός (= ὁ ἔχων κλίσιν εἰς τὸ ἐρίξειν). ὠφελῶ—ὠφέλ-ιμος, μάχομαι—μάχ-ιμος (= ἰκανὸς νὰ μάχεται), φρονῶ—φρον-ιμος. νοέω, -ῶ —νοή-μων (= ἐπιτηδειὸς εἰς τὸ νὰ νοῆ), ἐλέεω, -ῶ —ἐλεήμων (= ὁ ἔχων κλίσιν εἰς τὸ νὰ ἐλεῆ), ἐπιλανθάνομαι (θ. ἐπιληθ-)-ἐπιλήσ-μων. σῶζω, (θ. σω-)-σω-τήριος (= ὁ ἰκανὸς νὰ σῶζῃ).

β'. Ἐξ ὀνομάτων.

§ 272. Ἐπίθετα ἐξ ὀνομάτων (οὐσιαστικῶν καὶ σπανίως ἐπιθέτων) παράγονται

1) μὲ τὰς καταλήξεις -ιος (-αῖος, -εῖος, -οῖος -ῶος), -κός(-ικός -ακός). Ταῦτα σημαίνουν ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος ἀνήκει ἢ ἔχει σχέσιν πρὸς ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον δηλοῖ τὸ πρωτότυπον·

οὐρανός—οὐράν-ιος, ἀγορά (ἀγορά-ιος)—ἀγοραῖος, κῆπος—κηπ-αῖος, χέρσος—χερσ-αῖος. οἶκος (θ. οἰκε-, οἰκέ-ιος)—οἰκεῖος, ἵππος—ἵππ-εῖος, βασιλεὺς (βασίλει-ιος)—βασιλείος (= τοῦ βασιλέως), Κίμων—Κιμών-εῖος. γέλως (θ. γελο(σ)-, γελό-ιος)—γελοῖος, ἦρως—(ἠρώ-ιος) ἠ-ρῶος, πάπιος—παππ-ῶος. φύσι-ς φυσι-κός, πανήγυρι-ς—πανηγυρι-κός, λίβυ-ς—λιβυ-κός, θῆλυ-ς—θηλυκός, Ἀθηναῖος—Ἀθηνα-ῖκός. Ῥόδιος—Ῥοδι-ακός (= τῶν Ῥοδίων).

ΣΗΜ. Εἰς **-ειος** (καὶ οὐχὶ εἰς **-ιος**) κανονικῶς λήγουν τὰ ἐπίθετα, τὰ ὅποια παρ-
 ράγονται ἀπὸ ὀνόματα προσώπων ἢ ζώων·

*"Ομηρος—Ὀμήρ-ειος, Πυθαγόρας—Πυθαγόρ-ειος, ὄνος—ὄν-ειος, κύνος—κύ-
 κν-ειος, βοῦς (βο-ός)—βό-ειος* κτλ.

2) μετὰ τὰς καταλήξεις **-εος, (-οῦς), -ινος**. Ταῦτα σημαίνουν ὕλην ἢ (σπανίως) χρώμα·

ἄργυρος—(ἀργύρ-εος) ἀργυροῦς, χρυσός—χρυσοῦς, κύανος—(κυάν-εος) κυανοῦς. λίθος—λίθ-ινος.

3) μετὰ τὰς καταλήξεις **-μος, -ιμος**. Ταῦτα σημαίνουν τὸν κατά-
 ληλον πρὸς ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον δηλοῖ τὸ πρωτότυπον·

*καῦσι-ς—καύσι-μος (=κατάλληλος πρὸς καῦσιν), χρῆσι-ς—χρήσι-
 μος, ἐδωδῆ—ἐδώδ-ιμος (=φαγώσιμος), πένθος—πένθ-ιμος.*

4) μετὰ τὰς καταλήξεις **-εις** (γεν. **-εντος**), **-όεις, -νός, -εινός, -
 λός, -ηλός, -λέος, -ρός, -αρός, -ερός, -ηρός, -ώδης**. Ταῦτα
 σημαίνουν **πλησμονήν**, ἤτοι ἀφθονίαν ἐκεῖνου, τὸ ὅποιον δηλοῖ
 τὸ πρωτότυπον·

*χάρις—χαρί-εις (=πλήρης χάριτος), ἀστήρ—ἀστερ-όεις, ἰχθύς—
 ἰχθυ-όεις, σκότος (θ. σκοτεσ-, σκοτεσ-νός)—σκοτεινός, φῶς—φω-
 τ-εινός. (Πρβλ. § 36,3).*

*δέος (θ. δεεσ-)—δειλός, παχὺς—παχυ-λός, φειδῶ—φειδω-λός, ἀπά-
 τη—ἀπατη-λός, ὕψος—ὑψ-ι, λός. δίψα—διψα-λέος, ψώρα—ψωρα-λέος. ἀνί-
 α—ἀνια-ρός, ἰσχύς—ἰσχυ-ρός, φθόνος—φθονε-ρός. λίπος—λιπ-αρός,
 σκιά—σκιερός, λύπη—λυπη-ρός, ὄγκος—ὄγκ-ηρός, ἀνθος—ἀνθ-ηρός,
 φρός—ἀφρ-ώδης (=πλήρης ἀφροῦ).*

ΣΗΜ. Τὰ εἰς **-ώδης** σημαίνουν πολλάκις ὁμοιότητα ἢ ἐκεῖνον, ὃ ὁποῖος ἀρμό-
 ζει εἰς ὃ,τι δηλοῖ τὸ πρωτότυπον·

*γάλα—γαλακτ-ώδης (=γαλακτο-ειδής), σφήξ, σφηκώδης (=σφηκοειδής), παι-
 δάριον—παιδαριώδης (=ἀρμόζων εἰς παιδάριον).*

5) μετὰ τὰς καταλήξεις **-αῖος, -ιαῖος, -ήσιος, -ινός, -ερινός**. Ταῦτα
 σημαίνουν μέτρον ἢ χρόνον·

*πῆχυς—πηχυ-αῖος (=ἔχων μῆκος ἐνὸς πήχεως), στάδι-ον—σταδι-
 αῖος, πλῆθρον—πλεθρ-ιαῖος, σπιθαμῆ—σπιθαμ-ιαῖος. ἔτος—ἐτ-ήσιος.
 ἡμέρα—ἡμερ-ινός, ἔαρ—ἔαρ-ινός, θέρος—θερ-ινός, φθινόπωρον—φθι-
 νοπωρ-ινός, μεσημβρία—μεσημβρ-ινός, νύξ—νυκτ-ερινός, χειμῶν—
 χειμ-ερινός.*

γ'. Ἐξ ἐπιρρημάτων.

§ 273. Ἐξ ἐπιρρημάτων (ιδίως τοπικῶν καὶ χρονικῶν) παράγονται ἐπίθετα

1) μετὰ τὰς καταλήξεις *-ιος -ιμος, -νός, -ινός*:

*πρόσθεν—πρόσθ-ιος, ὀπίσθεν—ὀπίσθ-ιος, ὄψρ—ὄψρ-ιος καὶ ὄψρ-ιμος, πρῶ
ἢ πρῶτ—πρῶ-ιος ἢ πρῶτος καὶ πρῶ-ιμος, πέρουσι—περουσι-νός, χθές—
χθεσ-ινός.* (Ἴδὲ καὶ § 145).

2) μετὰ τὰς καταλήξεις *-αῖος, -ικός*:

ῥάγδην—ῥαγδ-αῖος, χύδην—χυδ-αῖος. καθόλου—καθολ-ικός.

4. ΠΑΡΑΓΩΓΑ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ

§ 274. Ἐπιρρήματα παράγονται ἀπὸ πᾶν κλιτὸν μέρος τοῦ λόγου ἢ ἀπὸ ἄλλα ἐπιρρήματα.

1) **Τοπικὰ** ἐπιρρήματα παράγονται μετὰ τὰς καταλήξεις

α') *-ασι, -ησι, -οι, -θι* πρὸς δῆλωσιν στάσεως ἐν τόπῳ:

*Πλαταιαί—Πλαται-αῖσι (=ἐν Πλαταιαῖς), Ἀθηναί—Ἀθην-ησι, Μέγα-
ρα—Μεγαρ-οῖ, οἶκος—οἶκ-οι, ἄλλος—ἄλλο-θι, αὐτός—αὐτό-θι.*

β') *-θεν, -οθεν, -ωθεν* πρὸς δῆλωσιν κινήσεως ἀπὸ τόπου:

*οἶκος—οἶκο-θεν (=ἐκ τοῦ οἴκου), ἄλλος—ἄλλο-θεν, ἐκεῖ—ἐκεῖ-θεν,
ἄνω—ἄνω-θεν, πᾶς—πάντο-θεν, ἀμφοτέροι—ἀμφοτέρω-θεν.*

γ') *-δε, -ζε, -σε* πρὸς δῆλωσιν κινήσεως εἰς τόπον:

*Μέγαρα—Μεγαρά-δε (=εἰς τὰ Μέγαρα), Ἀθηναί—(Ἀθήνας-δε)
Ἀθήναζε, ἄλλος—ἄλλο-σε (=εἰς ἄλλο μέρος).*

2) **Τροπικὰ** ἐπιρρήματα παράγονται μετὰ τὰς καταλήξεις

α') *-ως, -ῶς*: *δίκαιος—δικαί-ως, κακός—κακ-ῶς, βαρὺς—βαρέ-ως,*

*εὐγενής—εὐγεν-ῶς, ἄλλος—ἄλλ-ως, ὁμολογούμενος—ὁμολογουμέν-ως,
ἐσκεμμένος—ἐσκεμμέν-ως.*

β') *-δην, -άδην, -ίνδην, -δόν, -ηδόν*: *βαῖνω (θ. βα-)-βά-δην,*

*μείγνυμι—μίγρ-δην, τρέχω—τροχ-άδην, ἄριστος—ἄριστ-ίνδην, ἀγέλη—
ἀγελη-δόν, ταῦρος—ταυρ-ηδόν.*

γ') *-ι, -εἰ, -τί*: *ἄμισθος—ἀμισθ-ι, ἐθέλων—ἐθελοντ-ι, πάνδημος—*

πανδημ-εἰ, ἔλληνίζω—ἐλληνισ-τί, ὀνομάζω—ὀνομασ-τί.

δ') *-ς*: *ἀναμείγνυμι—(ἀναμίγρ-ς) ἀναμίξ, ἐναλλάσσω (ἐναλλάγρ-ς)—*

ἐναλλάξ.

3) **Ποσοτικά** ἐπιρρήματα παράγονται με τὰς καταλήξεις **-κίς, -άκίς**·

ἐπὶτά-ἐπὶτά-κίς, δέκα-δεκά-κίς, μύριοι-μυρι-άκίς, πολὺς-πολλ-άκίς, πόσος-ποσ-άκίς (ἴδ. § 168).

4) **Χρονικά** ἐπιρρήματα παράγονται με τὴν κατάληξιν **-τε**·
ἄλλος-ἄλλο-τε, ἕκαστος-ἐκάστο-τε.

Β'. ΣΥΝΘΕΣΙΣ

§ 275. **Εἰσαγωγή.** Ἐκ τῶν δύο λέξεων, αἱ ὁποῖαι ἐνοῦνται καὶ σχηματίζουν μίαν ἄλλην λέξιν σύνθετον, ἐκείνη, ἢ ὁποῖα ἔχει τὴν πρῶτην θέσιν ἐν τῇ συνθέτῳ, λέγεται **πρῶτον συνθετικὸν** (μέρος) αὐτῆς, ἐκείνη δέ, ἢ ὁποῖα ἔχει τὴν δευτέραν θέσιν, λέγεται **δευτερον συνθετικὸν** (μέρος) αὐτῆς. Π.χ. ἐν τῇ συνθέτῳ λέξει **ναυπηγὸς** ἡ λέξις *ναῦς* εἶναι ἀ' συνθετικὸν (μέρος) αὐτῆς, ἡ δὲ λέξις *πῆγ-νυμι* β' συνθετικὸν· ἐν τῇ συνθέτῳ λέξει **κατάγω** ἡ λέξις *κατά* εἶναι ἀ' συνθετικὸν καὶ ἡ λέξις *ἄγω* β' συνθετικὸν.

Ἐκαστον ἐκ τῶν δύο συνθετικῶν μερῶν μιᾶς συνθέτου λέξεως δύναται νὰ εἶναι κλιτὸν ἢ ἄκλιτον· *φυγότονος* (φεύγω, πόνος), *εὐγενής* (εὐ, γένος), *ὑπεράνω* (ὑπέρ, ἄνω).

Γενικὴ προεισαγωγικὴ παρατήρησις.

§ 276. 1) Πρωτοκλίτου ἢ δευτεροκλίτου ὀνόματος ὁ χαρακτήρ **α ἢ ο** τοῦ θέματος αὐτοῦ ὡς πρώτου συνθετικοῦ, ὅταν τὸ β' συνθετικὸν ἀρχίζῃ ὡσαύτως ἀπὸ φωνῆεν, κανονικῶς ἀποβάλλεται· (*κιθάρα*, θ. *κιθαρα*, ᾠδή) *κιθαρ-ωδός*, (ἵππος, θ. ἵππο-, ἄρχω) *ἱππ-αρχος*.

2) Τὸ ἀρκτικὸν φωνῆεν τοῦ β' συνθετικοῦ, ὅταν εἶναι βραχύ, (**α, ε, ο**), κανονικῶς ἐκτείνεται (§ 32,6)· (*ἄ, ἀέκομαι*) *ἀν-ήκεστος*, (ὑπό, ἀκούω) *ὑπ-ήκοος*, (στρατός, ἄγω) *στρατ-ηγός*, (λόχος, ἄγω) *λοχ-αγός*, (ἄρμα, ἐλαύνω) *ἀρματ-ηλάτης*, (εὐ, ὄνομα) *εὐ-ώνυμος*.

ΣΗΜ. 1. Ἐὰν τὸ β' συνθετικὸν ἤρχιζέ ποτε ἀπὸ **F ἢ σ**, τότε διατηρεῖται τὸ τελικὸν **α ἢ ο** τοῦ θέματος τοῦ πρώτου συνθετικοῦ, καὶ συνήθως συναϊρεῖται με τὸ ἀρκτικὸν φωνῆεν τοῦ β' συνθετικοῦ·

(θεός, εἶδος, φεῖδος) *θεο-εὐδής*, (θύρα, ὄρα, φεράω, θυρα-ορός) *θυρ-ωρός*,

(κακός, έργον, Γέργον—κακό-εργος) *κακ-οὔργος*, (κλήρος, έχω, σέχω—κληρό-χος) *κληροῦχος*.

ΣΗΜ. 2. Καί τὸ ἀρκτικόν φωνήεν τοῦ β' συνθετικοῦ δὲν ἐκτείνεται, ἀν τὸ β τοῦτο συνθετικόν ἤρχιζέ ποτε ἀπὸ F ἢ σ, ἢ ἀν τὸ ἀρκτικόν φωνήεν αὐτοῦ εἶναι θέσει μακρόν (§ 11,2).

(αἰχμή, ἀλωτός, Γαλίσκομαι) *αἰχμ-άλωτος* (ἡνία, έχω, σέχω) *ἡνίοχος*, (ἀγγι, ἄλς, σάλς) *ἀγγι-αλος*, (ναῦς, ἄρχω) *ναύ-αρχος*. (τὸ α τοῦ ἄρχω εἶναι θέσει μακρόν).

Αἱ λέξεις ὄλεθρος καὶ ὄροφος ὡς β' συνθετικά δὲν ἐκτείνουν τὸ ἀρκτικόν ο, ὅταν ἢ πρὸ αὐτοῦ συλλαβὴ εἶναι μακρὰ (φύσει ἢ θέσει): *δι-ώροφος*, *παν-ωλεθρία*—ἀλλά—*χοῦσ-όροφος*, *ψυχ-όλεθρος*, *ὕψ-όροφος* (τὸ υ τῆς λέξεως ὕψος εἶναι θέσει μακρόν). Πρβλ. καὶ § 34.1.β'.

Α'. ΠΡΩΤΟΝ ΣΥΝΘΕΤΙΚΟΝ

1. Κ λ ι τ ὀ ν.

α'. Ὀνομα οὐσιαστικόν.

§ 271. Τὸ θέμα οὐσιαστικοῦ, ὅταν τοῦτο λαμβάνεται ὡς α' συνθετικόν, κανονικῶς μένει ἀμετάβλητον, ἰδίᾳ ὅταν τὸ οὐσιαστικόν τοῦτο εἶναι δευτερόκλιτον. (Ἰδὲ § 46 κ.έ.).

(ἀγορά, θ. ἀγορα-) *ἀγορα-νόμος*, (σκιά, θ. σκια-) *σκια-μαχῶ*, (νίκη, θ. νικη-) *νικη-φόρος*, (δῆμος, θ. δημο-) *δημο-κρατία*, (λίθος, θ. λιθο-) *λιθό-στρωτος*, (βοῦς, θ. βου-) *βου-κέφαλος*, (ναῦς, θ. ναυ-) *ναυ-μάχος*, (τέλος, θ. τελεσ-) *τελεσ-φόρος*.

Ἄλλὰ

1) συνήθως τὸ θέμα πρωτοκλίτων καὶ τριτοκλίτων ὀνομάτων ὡς πρώτων συνθετικῶν μετασχηματίζεται κατὰ τὰ δευτερόκλιτα, ἦτοι λήγει εἰς ο·

(θ. ἡμερα-) *ἡμερο-δρόμος*, (θ. ὕλη-) *ὕλο-τόμος*, (θ. ἀμαξα-) *ἀμαξοπηγός*, (θ. παιδ-) *παιδ-ο-νόμος*, (θ. ἰχθυ-) *ἰχθυ-ο-πώλης*, (θ. κρεασ-) *κρε-ο-πώλης*, (θ. ἀνθεσ-) *ἀνθ-ο-πώλης*, (θ. ῥιν-) *ῥιν-ό-κερως*.

2) σπανίως καὶ τὸ θέμα τῶν δευτεροκλίτων καὶ τριτοκλίτων ὀνομάτων, ὡς πρώτων συνθετικῶν, μετασχηματίζεται κατὰ τὰ πρωτόκλιτα, ἦτοι λήγει εἰς η ἢ α·

(θ. ἔλαφο-) *ἐλαφη-βόλος*, (θ. θανατο-) *θανατη-φόρος*, (θ. βιβλιο-) *βιβλια-γράφος*, (θ. λαμπαδ-) *λαμπαδ-η-φόρος*.

ΣΗΜ. 1. Τῶν εἰς **-μα** οὐδετέρων τριτοκλίτων ὀνομάτων, ὡς πρώτων συνθετικῶν, πολλάκις τὸ θέμα ἀποβάλλει τὴν τελικὴν συλλαβὴν **ατ**:

(θ. ἄρματ-) **ἄρματ-ηλάτης**, (θ. αἷματ-) **αἷματ-ο-σταγής**, (θ. σωματ-) **σωματ-ο-ειδής** — ἄλλα—**σωμ-ασκῶ**, **αἰμ-ο-βαφής**.

ΣΗΜ. 2. Τῶν ὀνομάτων γῆ, πῦρ, ὕδωρ ὡς πρώτων συνθετικῶν θέμα εἶναι γῆ-**ἢ γεω-** πῦρ- **ἢ πυρι-**, ἢ **πυρο-**, ὕδατο- **ἢ ὕδρο-** ἢ **ὕδρ-**.

γη-γενής, **γεω-μέτρης**, **γεω-γράφος**. **πυρ-φόρος**, **πυρι-φλεγής**, **πυρο-ειδής ὕδατο-ειδής**, **ὕδρο-πότης**, **ὕδρ-αγωγός**.

β'. Ἐπίθετον.

§ 278. Τῶν ἐπιθέτων, ὡς πρώτων συνθετικῶν, λαμβάνεται κανονικῶς τὸ θέμα τοῦ ἄρσενικοῦ, οἰουδήποτε γένους καὶ ἂν εἶναι τὸ ὄνομα, τὸ ὁποῖον λυμβάνεται ὡς β' συνθετικόν, ἢ τὸ ὄλον σύνθετον.

(ἄκρα, πόλις) **ἀκρό-πολις**, (Μεγάλη, πόλις) **Μεγαλό-πολις**, (Θερμαί, πύλαι) **Θερμο-πύλαι**, (ἄξιος, νίκη) **ἄξιό-νικος**. (διακόσιοι, μέδιμοι) **διακοσιο-μέδιμος**. (χίλια, τάλαντα) **χιλιο-τάλαντος**.

ΣΗΜ. 1. Τοῦ ἐπιθέτου καλὸς ὡς πρώτου συνθετικοῦ θέμα εἶναι **καλλι-** (**καλλι-μορφος**, **καλλι-νικος**) καὶ τοῦ ἐπιθέτου πᾶς εἶναι **παντο-** ἢ **παν-** (**παντο-πόρος**, **παν-σέληνος**).

ΣΗΜ. 2. Τῶν τεσσάρων πρώτων κλιτῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν εἰς, δύο, τρεῖς, τέσσαρες, ὅταν ταῦτα λαμβάνονται ὡς πρώτα συνθετικά, θέμα εἶναι **μονο-**, **δι-**, **τρι-**, **τετρα-** (ἐν εἶδος) **μονο-ειδής**, **δι-δραχμον** **τρι-πους**, **τετρα-πηγης**.

Τὰ δὲ ἄκλιτα ἀπόλυτα ἀριθμητικά ὡς πρώτα συνθετικά ἢ μένουσι ἀμετάβλητα ἢ μετασχηματίζονται καὶ λήγουν εἰς **α'** (κατὰ τὸ **ἐπτὰ**, **ἐννέα**, **δέκα**):

πεντά-δραχμον, **ἑξ-έτης**, **εἰκοσι-πηγης**, **εἰκοσά-πηγης**, **ἑκατόμ-πεδος**, **ἑκατοντα-έτης**.

γ'. Ῥῆμα.

§ 279. Τοῦ ῥήματος ὡς πρώτου συνθετικοῦ λαμβάνεται τὸ θέμα ἢ τὸ ῥηματικόν ἢ τὸ χρονικόν (κανονικῶς τοῦ **ἐνεργητικοῦ ἀορίστου** ἢ **μέλλοντος**)

1) **ἀμετάβλητον**, ὅταν τὸ β' συνθετικόν ἀρχίζῃ ἀπὸ φωνῆεν· (ἔχω, ἐγγύη) **ἐχ-έγγυον**, **φθιν-όπωρον**, **πειθ-αρχῶ**, **ρίψ-ασπις**.

2) **μετεσχηματισμένον** διὰ τῆς προσλήψεως ἐνὸς **ε** ἢ **ι** ἢ **ο**, ὅταν τὸ β' συνθετικόν ἀρχίζῃ ἀπὸ σύμφωνον·

ἐχ-έ-φρων, **χαιρ-έ-νακος**, **ἀρχ-ι-τέκτων**, **κρυψ-ί-νους**, **φυγ-ό-δικος**, **στρεψ-ό-δικος**, **δωσ-ί-δικος**, **εὐρησ-ί-λογος**.

ΣΗΜ. Οὕτω καὶ ἐκ τῶν εἰς -έω συνηρημένων ῥημάτων ὡς πρώτων συνθετικῶν πρὸ φωνήεντος μὲν λαμβάνεται τὸ θέμα ἄνευ τοῦ χαρακτήρος ε, πρὸ συμφώνου δὲ λαμβάνεται τὸ θέμα μὲ ο ἀντὶ τοῦ χαρακτήρος ε' (φιλέ-ω) *κριλ-ἀνθρώπος*, (μισέ-ω) *μισο-γῆνης*.

2. Ἀκλίτων.

§ 280. Ἐκ τῶν ἀκλίτων ὡς πρῶτα συνθετικά δύνανται νὰ λαμβάνωνται

1) ἐπιρρήματα. Ταῦτα ἢ μένουں ἀπαθῆ ἢ πάσχουں φθογγικάς παθήσεις ἢ ἀναλογικούς μετασχηματισμούς κατὰ τὸ τέλος αὐτῶν: *ἀεί-μιηστος*, *ἀγχι-ρους*, *ἀνω-φερής*, *ἀρτι-τελής*, *εὐ-γενής*, *παλιν-ωδία*, *παλίρ-ροια*, *χαμαί-ζήλος*, *ὑψι-πέτης*.

(ἄγχι) *ἀγχέ-μαχος*, (χαμαί) *χαμ-ερπής*, (ὀψέ) *ὀψι-μαθής*, (ἔνδον) *ἐνδό-μυχος*, (ὀπισθεν) *ὀπισθό-δομος*, *ὀπισθο-φύλαξ*.

2) αἱ κύριαι προθέσεις. Αὗται

α') ὅταν τὸ β' συνθετικὸν εἶναι ῥῆμα, ἔχουں κανονικῶς ἐπιρρηματικὴν σημασίαν:

εἰσ-άγω=ἄγω ἐντός, *ἐπι-τίθημι*=θέτω *ἐπάνω*, *συμ-μένω*=μένω *μαζί*.

β') ὅταν τὸ β' συνθετικὸν εἶναι ὄνομα, ἄλλοτε μὲν ἔχουں ἐπιρρηματικὴν σημασίαν (*ἄμφι-θάλασσος*=ὁ ἔχων *ἄμφοτέρωθεν* θάλασσαν, *σύν-τροφος*=ὁ τρεφόμενος *μαζί*), ἄλλοτε δὲ τὴν συνήθη προθετικὴν σημασίαν: *ἀνά-λογος* (=ὁ ἀνὰ λόγον), *παρά-λογος* (=ὁ παρὰ λόγον), *ἐντιμος* (=ὁ ἐν τιμῇ), *ὑπεράνθρωπος* (=ὁ ὑπὲρ ἀνθρώπον). Ἴδὲ § 28 κ.έ, § 33,6, Σημ.

3) ἀχώριστα μόρια. Οὕτω καλοῦνται μερικάι ἐπιρρηματικάι λέξεις, αἱ ὁποῖαι οὐδέποτε λαμβάνονται μεμονωμέναι, ἀλλὰ πάντοτε ἐν συνθέσει ὡς πρῶτα συνθετικά: (πρβλ. νῦν: *ξε*, π.χ. *γράφω* -*ξεγράφω*, *λέω*-*ξελέω*).

Ἀχώριστα μόρια τῆς ἀρχαίας γλώσσης συνήθη εἶναι:

α') τὸ στερητικὸν ἀ- καὶ τὸ στερητικὸν νη-, τὰ ὁποῖα ἔχουں τὴν ἔννοιαν τοῦ ἄνευ ἢ ὄχι: *ἄ-καρπος* (=ἄνευ καρποῦ), *ἄ-γνωστος* (=ὄχι γνωστός), *ἄ-τυχής* (=ἄτυχος), *νη-ποιεῖ* (=ἀτιμωρητί), *νηνεμία* (=ἔλλειψις ἀνέμου), *νωδός* (=ἐκ τοῦ νη-δόου=ἄνευ ὀδόντων).

Τὸ στερητικὸν ἀ- πρὸ φωνήεντος συνήθως γίνεται ἀν-· ἀν-ἀξιός, ἀν-εὐθύνος. Ἄλλὰ· ἀ-ήτητος, ἀ-οπλος, ἀ-υπνος, ἄκων (ἐκ τοῦ ἀ-έκων), ἀργός (ἐκ τοῦ ἀ-εργός). Πρβλ. § 276, 2, Σημ. 1·

β') τὸ δυσ-, τὸ ὁποῖον ἔχει τὴν ἔννοιαν τοῦ κακῶς ἢ τοῦ δύσκολος· δυσ-ώδης (=κακῶς ὄζων), δυσ-ειδής (=ἔχων κακὴν μορφήν, ἀσχημος), δυσ-άλωτος (=δυσκόλως ἀλισκόμενος)·

γ') τὰ ἐπιτατικά μόρια ἀ-, ἀρι-, ἐρι-, ζα-, τὰ ὁποῖα ἔχουν τὴν ἔννοιαν τοῦ πολὺ, πάρα πολὺ· ἀ-τενής (=λίαν τεταμένος), ἀ-χανής (=λίαν χαίνων, πολὺ ἐκτεταμένος)· ἀρι-ζήλωτος (=λίαν ζηλωτός), ἐρί-τιμος (=πολύτιμος), ζά-πλουτος (=βαθύπλουτος)·

δ') τὸ ἡμι- (ἐξ οὗ τὸ ἐπίθετον ἡμισυς)· ἡμί-θεος, ἡμι-τάλαντος.

Β'. ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΣΥΝΘΕΤΙΚΟΝ

1. Κλιτόν.

α'. Οὐσιαστικόν.

§ 281. Σύνθετον ὄνομα μὲ οὐσιαστικόν ὡς β' συνθετικόν δυνατὸν νὰ εἶναι καὶ αὐτὸ οὐσιαστικόν, δυνατὸν ὅμως νὰ εἶναι ἐπίθετον.

1) Ὅταν ἐν σύνθετον ὄνομα μὲ οὐσιαστικόν ὡς β' συνθετικόν εἶναι καὶ αὐτὸ οὐσιαστικόν, τότε τὸ β' συνθετικόν συνήθως μένει ἀμετάβλητον·

(ἄρμα, ἄμαξα) ἄρμ-ἄμαξα, (ξίφος, μάχαιρα) ξιφο-μάχαιρα, (ἵππος, δρόμος) ἱππό-δρομος, (ἀμφί, θέατρον) ἀμφι-θέατρον, (ᾄσθεν, φύλαξ) ὀπισθο-φύλαξ.

ΣΗΜ. Εἰς μερικά τοιαῦτα σύνθετα τὸ οὐσιαστικόν, τὸ ὁποῖον εἶναι β' συνθετικόν, μετασχηματίζεται εἰς -ον ἢ -ιον·

(πρό, θύρα) πρό-θυρ-ον, (ἡμισυς, μέδιμνος) ἡμι-μέδιμν-ον, (ἡμισυς, ὄβολος) ἡμι-ὀβόλ-ιον (πρβλ. ἡμι-τάλαντ-ον), (πρό, ἄστν) προ-ἄστ-ιον.

2) Ὅταν σύνθετον ὄνομα μὲ οὐσιαστικόν ὡς β' συνθετικόν εἶναι ἐπίθετον, τότε τὸ β' συνθετικόν

α') μένει ἀμετάβλητον, ἂν εἰς τὸ ὄλον σύνθετον παρέχεται μορφή ἐπιθέτου (δικαταλήκτου ἢ μονοκαταλήκτου)·

ἄ-υπνος, εὐ-ἀριθμος, πάν-δημος, ἄ-τοπος, εὐ-δαίμων, ἀ-χίτων, εὐ-χαρις, εὐ-ασπις, εὐ-παις, μακρό-χειρ.

β') μετασχηματίζεται κατά τὰ ἐπίθετα, τὰ ὁποῖα λήγουν εἰς *-ος, -ιος, -ης, -ων*.

(μηχανή) *πολυ-μήχαν-ος*, (σπονδή) *ὀμό-σπονδ-ος*, (σῶμα) *ἀ-σώματ-ος*, (αἷμα) *θμ-αιμ-ος*, (άνηρ) *ἀν-ανδρ-ος*, (θάλαττα) *ἐπι-θαλάττ-ιος* (πατήρ, μήτηρ, γαστήρ) *ὄμο-πάτρ-ιος, ὄμο-μήτρ-ιος, ὄμο-γάστρ-ιος*, (ἄλς) *ἐν-άλ-ιος*, (τέλος) *εὐ-τελ-ής*, (εἶδος) *εὐ-εἰδ-ής*, (μέγεθος) *ὑπερ-μεγέθ-ης*, (φρῆν) *ἄ-φρων, σῶ-φρων*, (πρᾶγμα) *πολυ-πράγ-μ-ων*, (κτῆμα) *ἀ-κτῆμ-ων*.

ΣΗΜ. Γὰ ὀνόματα πατήρ, μήτηρ καὶ γαστήρ ὡς δευτέρα συνθετικά ἐπιθέτων μέ α' συνθετικὸν ἄλλην λέξιν ἐκτὸς τῆς λέξεως ὁμῶς (=εἰςκαὶ ὁ αὐτὸς) μεταβάλλουν τὴν λήγουσαν *-ηρ* εἰς *-ωρ*: *ἀ-πάτωρ, ἀ-μήτωρ, προ-γάστωρ*.

Ἡ λέξις γῆ ὡς β' συνθετικὸν ἐπίθετον μετασχηματίζεται εἰς *-γεω* ἢ *-γαιος* (ἢ *-γεις*): *λεπτό-γεω*, *μεσό-γαιος*, (μεσό-γεις).

Αἱ λέξεις ἀγορά καὶ ὄνομα ὡς β' συνθετικά μετασχηματίζονται εἰς *-ήγυρις, -ώνυμος*: *παν-ήγυρις, ὀμ-ήγυρις, εὐ-ώνυμος, ἀν-ώνυμος*.

β'. Ἐπίθετον.

§ 282. Τὸ ἐπίθετον ὡς β' συνθετικὸν μένει ἀμετάβλητον· (γνωστός) *ἄ-γνωστός*, (ἶσος) *ἀν-ισός*, (ποικίλος) *πολυ-ποικίλος*, (συνήθης) *ἀ-συνήθης*. (Πρβλ. νεοελλ. μον-ἀκριβος, ῥοδο-κόκκινος).

γ'. Ῥῆμα.

§ 283. Λέξις σύνθετος μέ ῤῆμα ὡς β' συνθετικὸν δυνατὸν νὰ εἶναι πάλιν ῤῆμα, δυνατὸν ὁμῶς νὰ εἶναι ὄνομα οὐσιαστικὸν ἢ ἐπίθετον· (γράφω) *ἀντι-γράφω, ζω-γράφος*, (ἀκούω) *ὑπ-ακούω, ὑπ-ήκοος*.

1) Τὸ ῤῆμα ὡς β' συνθετικὸν κανονικῶς μένει ἀμετάβλητον, μόνον ὅταν τὸ α' συνθετικὸν εἶναι πρόθεσις· ἄλλως σχηματίζεται παρασύνθετον ῤῆμα εἰς *-έω* ἀπὸ συγγενῆς σύνθετον ὄνομο, τὸ ὁποῖον δηλοῖ τὸ ἐνεργοῦν πρόσωπον·

συγ-γράφω, ἀλλὰ *ζωγραφ-έω*, *-ῶ* (ἐκ τοῦ *ζωγράφος*)—*ἐξ-εργάζομαι, κατ-εργάζομαι*, ἀλλὰ *εὐ-εργετ-έω*, *-ῶ* (ἐκ τοῦ *εὐεργέτης*).

ΣΗΜ. Σύνθετα ῤῆματα ὡς τὰ τῆς νέας γλώσσης *βιοπαλαίω, χαρτοπαίζω, καλοτρῶγω, κακογράφω* κτλ. κανονικῶς δὲν σχηματίζονται εἰς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν. Ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων ὁμῶς ἀρχίζουν νὰ σχηματίζονται τοιαῦτα σύνθετα, ὡς *ἀμπελο-τέμνω, θρο-κόπτω* κτλ.

2) *Όταν μέ ῥῆμα ὡς β' συνθετικὸν σχηματίζεται ὄνομα οὐσιαστικὸν ἢ ἐπίθετον, τότε τὸ θέμα τοῦ ῥήματος, τὸ ὁποῖον λαμβάνεται ὡς β' συνθετικόν, προσλαμβάνει τὰς καταλήξεις:

α') -ς· (θηρά-ω) *ὄρνιθο-θήρα-ς*, (νικά-ω) *ὀλυμπιο-νίκη-ς*, (γιγνώσκω) *ἀγνώ-ς* (=ἄγνωστος ἢ ἀγνοῶν), (ώνε-ομαι) *τελ-ώνη-ς*, (πωλέ-ω) *βιβλιο-πώλη-ς*, (θνήσκω, θ. θνη-) *ἡμι-θνή-ς*, (πλήττω, θ. πληγ-) *οἰστρο-πλήξ* (=οἰστροπλήγ-ς).

β') -ης (γεν. -ου), -ος· (ἄρχω) *σχολ-άρχ-ης*, (πέτομαι) *ὑψι-πέτ-ης*, (γράφω) *ζω-γράφ-ος*, (πήγ-νυμι) *ναν-πηγ-ός*.

γ') -ῆς (γεν. -οῦς)· (βλάπτω, θ. βλαβ-) *ἀ-βλαβ-ῆς*, (μανθάνω, θ. μαθ-) *εὐ-μαθής*, (σέβομαι) *εὐ-σεβ-ῆς*, (πίπτω, θ. πετ-) *προ-πετ-ῆς*.

δ') -της, -τωρ· (ἵστη-μι, θ. στα-) *ἐπι-στά-της*, (δίδωμι, θ. δο-) *προ-δδ-της*, (λαμβάνω, θ. ληβ-) *ἀντι-λήπ-τωρ*.

2. Ἄκλιτον.

§ 284. Λέξεις ἄκλιτος ὡς β' συνθετικὸν μένει ἀμετάβλητος *ἐκπαλαι*, *ὑπερ-εὔ*, *ὑπερ-άνω*, *σύν-αμα*.

ΝΟΘΑ ΣΥΝΘΕΤΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΣΥΝΘΕΤΑ

§ 285. **Νόθη σύνθεσις.** Μερικαὶ σύνθετοι λέξεις σχηματίζονται καὶ κατὰ τὸ α' καὶ κατὰ τὸ β' συνθετικόν, ἢ μόνον κατὰ τὸ α', οὐχὶ ἀπὸ θέματα ἀπλᾶ, ἀλλ' ἀπὸ ἀκεραίους τύπους λέξεων· (νεά, πολίς) *νεά-πολίς*, (ἐνῶ, ἄκρα, πόλις-ἄκρό-πολίς), (ναῦς, νεώς, οἶκος) *νεώσοικος*, (δορί, κτητός) *δορίκτητος*, (πᾶσι, γνωστός) *πασίγνωστος*, (νοῦν, ἔχω) *νουνεχής*.

Οὕτως ἐσχηματίσθη καὶ ἡ λέξις **Πελοπόννησος** (ἐκ τῶν λέξεων *Πέλοπος νῆσος*).

Τὰ τοιαῦτα σύνθετα καλοῦνται νόθα.

§ 286. 1) Αἱ παράγωγοι λέξεις, αἱ ὁποῖαι παράγονται ἀπὸ ἄλλας λέξεις (οὐχὶ ἀπλᾶς, ἀλλὰ) συνθέτους, λέγονται **παρασύνθετοι**· (στρατός, ἄγω-στρατηγός) *στρατηγ-έω*, -ῶ· (σῦκον, φαίνω-συκοφάντης) *συκοφαντ-έω*, -ῶ· (πολύς, πρᾶγμα-πολυπράγμων) *πολυπράγμον-έω*, -ῶ.

2) Παρασύνθετα παράγονται και από δύο ή περισσότερας λέξεις, αί όποιαί συνεκφέρονται μὲν κανονικῶς και ἀποτελοῦν μίαν ἔννοιαν ἀλλά δὲν ἐνοῦνται εἰς μίαν λέξιν σύνθετον·

(Ἄρειος Πάγος) Ἄρειοπαγίτης, (καλὸς κάγαθος) καλοκαγαθία, (ἐν χειρὶ τίθημι) ἐγγχειρίζω, (κατὰ χῶραν τίθημι) καταχωρίζω, (ὁ ἀπὸ τῶν χειρῶν ἔχων τὸν βίοντον) ἀποχειροβίοντος. (Πρβλ. νῦν: Μαύρη θάλασσα — Μανροθαλασσίτης, Ἐρυθρὸς Σταυρὸς — Ἐρυθροσταυρίτης, ἔξω φρενῶν — ἔξωφρενικός).

ΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΩΝ ΣΥΝΘΕΤΩΝ

α'. Τονισμός.

§ 287. Παρὰ τὸν κανόνα (§ 16,11) δὲν ἀναβιβάζεται κατὰ τὴν σύνθεσιν ὁ τόνος, ὅταν β' συνθετικὸν εἶναι

1) οὐσιαστικόν, τὸ ὅποιον λήγει εἰς -ά, -ή, -μός, -εύς, -τής, -τήρ· (φορὰ) μισθο-φορά, (βολή) προσ-βολή, (σιτισμός) ἐπι-σιτισμός, (γραφεύς) συγ-γραφεύς, (ιερεὺς) ἀρχ-ιερεὺς, (ἀγωνιστής) ἀντ-αγωνιστής, (πλωτήρ) συμ-πλωτήρ. (Ἄλλὰ δεσμὸς — σύνδεσμος).

2) ῥηματικὸν ἐπίθετον εἰς -τέος ἢ ἐπίθετον ἐν γένει, τὸ ὅποιον λήγει εἰς -ής ἢ -ικός·

(δοτέος) ἀπο-δοτέος, (σαφής) ἀ-σαφής, (ἐπιεικής) ἀν-επιεικής, (συμβουλευῶ) συμβουλευτικός.

ΣΗΜ. Τὰ ῥηματικά ἐπίθετα εἰς -τος ὡς β' συνθετικά, ὅταν μὲν ἐν τῷ συνθέτῳ ὑπάρχη ἡ ἔννοια τοῦ δυνατοῦ, διατηροῦν τὸν τόνον ἐπὶ τῆς ληγούσης και εἶναι τρικατάληκτα, ὅταν δὲ ἐν τῷ συνθέτῳ ὑπάρχη ἡ ἔννοια τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου, ἀναβιβάζουν τὸν τόνον και εἶναι δικατάληκτα (§ 271,1,α').

αἰρετός — ἐξαιρετός, -ή, -όν (=δυνάμενος νὰ ἐξαιρεθῆ) — ὁ, ἡ ἐξαιρετός τὸ ἐξαίρετον (=ἐξηρημένος, ἐκλελεγμένος)· λυτός — διαλυτός, -ή, -όν (=δυνάμενος νὰ διαλυθῆ) — ὁ, ἡ διάλυτος, τὸ διάλυτον (=διαλυμένος). Οὕτως ὁ, ἡ ἀγραπτός (=μὴ γεγραμμένος), ὁ, ἡ χειροποίητός (=χειρὶ πεποιημένος), ὁ, ἡ νεώδατος (=νεωστὶ δεδαρμένος).

§ 288. Τὰ εἰς -ος σύνθετα, τῶν ὁποίων τὸ μὲν α' συνθετικὸν εἶναι θέμα ὀνοματικόν, τὸ δὲ β' συνθετικὸν εἶναι θέμα ῥηματικόν, τονίζονται συνήθως, ὅταν μὲν ἔχουν ἐνεργητικὴν σημασίαν, εἰς τὸ β' συνθετικόν, ἢτοι εἰς τὴν παραλήγουσαν, ὅταν δὲ ἔχουν παθητικὴν

ἢ ἀμετάβατον σημασίαν, εἰς τὸ ἀ' συνθετικόν, ἦτοι εἰς τὴν προπαραλήγουσαν:

λογο-γράφος (=ὁ γράφων λόγους)—*αὐτό-γράφος* (=ὁ ὑπ' αὐτοῦ γραφεὶς), *πρωτο-τόκος* (=ἡ τὸ πρῶτον τεκοῦσα)—*πρωτότοκος* (=ὁ τεχθεὶς πρῶτος), *αὐτό-μολος* (=ὁ αὐτὸς μολῶν, ἦτοι ἐλθῶν).

Ἐὰν ὁμοῦς τὰ τοιαῦτα σύνθετα ἔχουν τὴν παραλήγουσαν φύσει ἢ θέσει μακράν, τότε τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης:

ναυ-πηγός, ἀοργη-αμοιβός, κων-ηγός, ψυχο-πομπός.

ΣΗΜ. Παρὰ τὸν ἀνωτέρω κανόνα ἀναβιβάζουν τὸν τόνον, ἂν καὶ ἔχουν ἐνεργητικὴν σημασίαν

α') τὰ εἰς *-ος* σύνθετα μὲ πρόθεσιν ἢ μὲ τὸ ἐπίρρημα *εὖ* ἢ μὲ τὰ ἀχώριστα μόρια *ἀ-* καὶ *δυσ-*: *πρό-μαχος, διά-δοχος, εὖ-φορος, ἄ-γονος, δύσ-τροπος.*

β') ὅσα λήγουν εἰς *-οχος, -αρχος* καὶ *-συλος* (ἐκ τῶν ῥ. ἔχω, ἄρχω, σὺλῶ): *ἡνί-οχος, ναύ-αρχος, ἱερό-συλος.*

γ') αἱ σύνθετοι λέξεις *ἐπίβουλος, κακοῦργος, πανοῦργος* (§ 276,2, Σημ. 1).

β'. Σημασία τῶν συνθέτων.

§ 289. Τὰ σύνθετα κατὰ τὴν σημασίαν των διαιροῦνται εἰς τέσσαρας κυρίως τάξεις, ἦτοι

1) **τὰ ὀριστικά.** Οὕτω καλοῦνται τὰ σύνθετα, εἰς τὰ ὁποῖα, ὅταν ἀναλύωνται κατὰ τὴν σημασίαν των, τὸ ἀ' συνθετικόν γίνεται προσδιορισμὸς τοῦ β' συνθετικοῦ, ἐπιθετικὸς ἢ ἐπίρρηματικὸς ἢ κατὰ πτώσιν γενικὴν:

ἀκροπόλις (=ἄκρα πόλις), *παλαιγενής* (=πάλαι γενόμενος), *ὀνυμαθής* (=ὀψὲ μαθῶν), *δημογέρον* (= τοῦ δήμου γέρον), *ὀλιγαρχία* (=ὀλίγων ἀρχή), *πάμπρωτος* (=πάντων πρῶτος).

2) **τὰ ἀντικειμενικά ἢ σύνθετα ἐξαρτήσεως.** Οὕτω καλοῦνται τὰ σύνθετα, εἰς τὰ ὁποῖα, ὅταν ἀναλύωνται κατὰ τὴν σημασίαν των, τὸ ἐν ἐκ τῶν συνθετικῶν μερῶν λαμβάνει θέσιν ἀντικειμένου τοῦ ἐτέρου:

λογογράφος (=ὁ γράφων λόγους), *δεισιδαίμων* (=ὁ δεδιώς, ἦτοι φοβούμενος τοὺς δαίμονας), *ἀρχέκακος* (=ὁ ἀρχων, ἦτοι κάμων ἀρχὴν τοῦ κακοῦ).

3) **τὰ κτητικά.** Οὕτω καλοῦνται τὰ σύνθετα, τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ ἀναλύωνται εἰς τὴν μετοχὴν *ἔχων* (φέρων, παράγων κτλ.)

μέ ἀντικείμενον αὐτῆς ἀμφοτέρα τὰ συνθετικά μέρη τοῦ συνθέτου, τὸ ἔν ὡς ἐπιθετικὸν προσδιορισμὸν τοῦ ἑτέρου.

ἀργυρότοξος (=ὁ ἔχων ἀργυροῦν τόξον), *σώφρων* (=ὁ ἔχων σώας τὰς φρένας), *πολύκαρπος* (=ὁ ἔχων ἢ φέρων ἢ παράγων πολλοὺς καρπούς).

(Πρβλ. *ξανθομάλλης*=ἐκεῖνος ποὺ ἔχει ξανθὰ μαλλιά, *ἀνοιχτομάτης*=ἐκεῖνος ποὺ ἔχει ἀνοιχτὰ τὰ μάτια του κτλ.).

4) **τὰ συνδετικά.** Οὕτω καλοῦνται τὰ σύνθετα, τὰ ὁποῖα δηλοῦν ἀπλῶς συνύπαρξιν ἐκείνων, τὰ ὁποῖα σημαίνουν τὰ δύο συνθετικά μέρη τοῦ συνθέτου, ἤτοι τὰ σύνθετα, τὰ ὁποῖα ἐκφράζουν ὅ,τι καὶ τὰ δύο συνθετικά μέρη αὐτῶν συνδεόμενα μὲ τὸ καί.

ιατρόμαντις (=ἰατρός συγχρόνως καὶ μάντις), *πλουθυγία* (=πλοῦτος καὶ ὑγία), *τραγέλαφος* (=τράγος συγχρόνως καὶ ἔλαφος), *γλυκύπικρος* (=γλυκὺς καὶ πικρός).

ΣΗΜ. Ἐξαιρητικῶς τὰ σύνθετα πολὺ ὀλίγα ἔχει ἡ ἀρχαία γλῶσσα, πλεῖστα δὲ ἡ μεσαιωνικὴ καὶ ἰδίως ἡ νεωτέρα Ἑλληνικὴ, ὡς *θεάνθρωπος*, *ἡμερονίκτιον*, *ιατροσιλόσοφος*, *νυχθημερόν* - *ἀμπελοχώραφα*, *γυναικόπαιδα*, *μυροκίτρινος*, *στενόμαχος* - *ἀνοιγοκλείνω*, *μπαινοβγαίνω* κτλ. Ἴδὲ καὶ § 280,2.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ
ΑΝΩΜΑΛΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ

ἄγωμαι. Ἴδὲ σελ. 144.

ἄγνυμι. Ἴδὲ Κατάγνυμι.

ἄγορεύω. Ἴδὲ σελ. 151.

ἄγω (=όδηγῶ, φέρω. θ. ἀγ-), παρατ. ἤγον, μέλλ. ἄξω, ἀόρ. β' ἤγαγον (§ 190, Σημ. 2), παρακ. ἤχα ἢ ἀγήοχα (§ 33,7). **ἄγομαι**, παρατ. ἤγόμεν, μέσ. μέλλ. ἄξομαι, μέσ. ἀόρ. β' ἤγαγόμεν, παθ. μέλλ. ἀχθήσομαι, παθ. ἀόρ. ἤχθην, πρκμ. ἤγμαι, ὑπερσ. ἤγμην.

ἄδω (=τραγουδῶ, ψάλλω. θ. ἀειδ-, ἄδ-), παρατ. ἤδον, μέσ. μέλλ. (μὲ ἐνεργητικὴν σημασίαν) ἄσομαι (=θὰ τραγουδήσω ἢ θὰ τραγουδῶ), ἀόρ. ἤσα. **ἄδομαι**, παθ. ἀόρ. ἤσθην.

ἄιδουμαι. Ἴδὲ σελ. 133.

ἄιρέω, -ῶ. Ἴδὲ σελ. 133. Ἴδὲ καὶ ἄλίσκομαι.

ἄιρω (=ὑψώνω, σηκώνω. θ. ἄρ-, ἐξ οὗ αἶρ-, § 216,2), παρατ. ἤρον, μέλλ. ἄρῶ, ἀόρ. ἤρα (ὑποτ. ἄρω, προστ. ἄρον κτλ. § 217, 2, Σημ. 2), παρκμ. ἤρακα. **ἄιρομαι**, παρατ. ἤρόμην, μέσ. μέλλ. ἄροῦμαι, μέσ. ἀόρ. ἤράμην, παθ. ἀόρ. ἤρθην, παρακμ. ἤρομαι.

ἄισθάνομαι (ἀποθετικόν,=καταλαβαίνω. θ. αἰσθ-, ἐξ οὗ αἰσθαν-, § 254,3, β', αἰσθε-), παρατ. ἤσθανόμην, μέσ. μέλλ. αἰσθήσομαι, μέσ. ἀόρ. β' ἤσθόμην, παρκμ. ἤσθημαι, ὑπερσυντ. ἤσθήμην.

ἄκοῦμαι (ἀποθετικόν,=θεραπεύω, θ. ἀκεσ-), μέλλ. (συννηρημένος) ἀκοῦμαι, μέσ. ἀόρ. ἤκεσάμην (§ 236,1).

ἄκούω. Ἴδὲ σελ. 134.

ἄλίσκομαι (ἀποθετικόν, παθητικόν τοῦ αἰρέω, -ῶ,=συλλαμβάνομαι, κυριεύομαι. θ. φαλ-, ἄλ-, ἐξ οὗ ἄλισκ-, ἄλω-, § 188,4, § 189,3, § 252,3), παρατ. ἤλισκόμην, μέσ. μέλλ. (μὲ παθητικὴν σημασίαν)

ἀλώσομαι, ενεργ. ἄορ. β' (μὲ παθ. σημασίαν) ἐάλων, ενεργ. παρκμ. (μὲ παθ. σημασίαν) ἐάλωκα, ὑπερσ. ἡλώκειν.

Ἄμαρτάνω (=ἀποτυγχάνω. θ. ἄμαρτ-, ἐξ οὗ ἄμαρταν-, § 254, 3, β', ἄμαρτε- § 254, 1), παρατ. ἡμάρτανον, μέσ. μέλλ. (μὲ ενεργ. ση-
(μασίαν) ἄμαρτήσομαι, ἄορ. β' ἡμαρτον, παρκμ. ἡμάρτηκα. Παθ. (ἀπροσώπως) ἄμαρτάνεται, παρατ. ἡμαρτάνετο, παθ. ἄορ. ἡμαρ-
τήθη, παρκμ. ἡμάρτηται.

Ἄμφιέννυμι (ἀμφι-έννυμι=ένδύω. θ. Φεσ-, ἐσ-, ἐξ οὗ έννυ- ἐκ τοῦ
ένσυ- § 239, 2, Σημ.), παρατ. ἡμφιέννυν, μέλλ. (συνηρημένος)
ἄμφιῶ, -εῖς κτλ., ἄορ. ἡμφίεσα. Ἄμφιέννυμαι, παρατ. ἡμφιεννύμην,
μέσ. μέλλ. ἄμφιέσομαι, παρακ. ἡμφίεσμαι (§ 188, 6).

Ἄναλίσκω ἢ ἀναλῶ, -ῶ (=ἐξοδεύω, θ. ἀν-αλ-, ἐξ οὗ ἀναλισκ- §
254, 2, ἀν-αλο-), παρατ. ἀνήλισκον ἢ ἀνήλουν, μέλλ. ἀναλώσω, ἄορ.
ἀνήλωσα, παρκμ. ἀνήλωκα. Ἄναλίσκομαι, παρατ. ἀηηλισκόμην ἢ ἀ-
νηλούμην, παθ. μέλλ. ἀναλωθήσομαι, παθ. ἄορ. ἀηηλώθη, παρκμ.
ἀηηλώμμαι.

Ἄν-οίγω ἢ ἀνοίγνυμι (ἀνὰ-οἶγω, θ. Φοιγ-, οἶγ-, ἐξ οὗ οἶγνυ-,
§ 239, 2), παρατ. ἀνέωγον, μέλλ. ἀνοίξω, ἄορ. ἀνέωξα, παρκμ. ἀνέωχα.

Ἄνοίγομαι, παρατ. ἀνεωρόμην, παθ. ἄορ. ἀνεώχθη, παρκμ. ἀνέω-
γμαι, τετελ. μέλλ. ἀνεώξομαι (=θα εἶμαι ἀνοικτός). Ἴδὲ § 188, 4.

Ἄνῶ ἢ ἀνύτω (=τελειώνω). Ἴδὲ σελ. 133.

Ἄπ-εχθάνομαι (ἀποθετικόν,=καθίσταμαι μισητός. θ. ἐχθ-, ἐξ οὗ
ἐχθαν-, § 254, 3, β', ἐχθε-), παρατ. ἀπηχθανόμην, μέσ. μέλλ. (μὲ
παθ. σημασίαν) ἀπεχθήσομαι, μέσ. ἄορ. β' (μὲ παθ. σημασίαν)
ἀπηχθόμην, παρκμ. ἀπήχθημαι.

Ἄπο-διδράσκω (=δραπετεύω, θ. δρᾶ-, ἐξ οὗ διδρασκ-, § 254, 2),
παρατ. ἀπ-εδίδρασκον, μέσ. μέλλ. (μὲ ενεργ. σημασίαν) ἀπο-δράσο-
μαι, ἄορ. β' ἀπ-έδραν, (§ 252), παρκμ. ἀπο-δέδρακα.

Ἄπο-θνήσκω (θ. θαν-, θνη-, ἐξ οὗ θνησκ-, ἐκ τοῦ θνησκ- § 254, 2),
παρατ. ἀπ-έθνησκον, μέσ. παθ. (συνηρημένος) ἀπο-θανοῦμαι, ἄορ.
β' ἀπ-έθανον, παρκμ. τέθνηκα, ὑπερσ. ἐτεθνήκειν, τετελ. μέλλ. τε-
θνήξω (§ 253, 4).

Ἄπ-όλλυμι (=καταστρέφω, χάνω, θ. ὀλ-, ἐξ οὗ ὀλλυ- ἐκ τοῦ ὀλλυ-
§ 239, 2, Σημ.), παρατ. ἀπ-ὄλλυν, μέλλ. (συνηρημένος) ἀπ-ολῶ,
ἄορ. ἀπ-ώλεσα, παρκμ. ἀπ-ολώλεκα. Ἄπ-όλλυμαι, παρατ. ἀπ-ωλλύμην,

μέσ. μέλλ. (συνηρημένος) *ἀπ-ολοῦμαι*, ἄορ. β' *ἀπ-ολόμην*, ἐνεργ. παρακμ. β' (μὲ παθ. σημασίαν) *ἀπ-όλωλα* (=ἔχω καταστραφῆ, εἶμαι χαμένος), ὑπερσ. *ἀπ-ωλώλειν* (§ 190).

Ἄρέσκω (θ. ἄρ-, ἄρε-, ἔξ οὗ ἄρεσκ- § 254,2), παρατ. *ἤρεσκον*, μέλλ. ἄρέσω, ἄορ. *ἤρεσα*. *Ἄρέσκομαι*, παρατ. *ἤρεσκόμην*. μέσ. ἄορ. *ἤρεσάμην*.

Ἄρχέω -ῶ, ἄορ. *ἤρχεσα* (§ 236,1).

Ἄρόω, -ῶ (=ἄροτριῶ, θ. ἄρο-), ἄορ. *ἤρουσα* (§ 236,1).

Ἄφ-ίημι. Ἴδὲ ἴημι.

Ἄφ-ικνέομαι -οῦμαι (=φθάνω). Ἴδὲ σελ. 151.

Ἄχθομαι (ἀποθετικόν, =δυσσάρεστοῦμαι, ἀγανακτῶ, θ. ἀχθ-, ἀχθεσ-), παρατ. *ἤχθόμην*, μέσ. μέλλ. *ἀχθέσομαι*, παθ. ἄορ. (μὲ μέσσην σημασίαν) *ἤχθέσθην* (§ 236,2).

Βαίνω (=βαδίζω). Ἴδὲ σελ. 152.

Βάλλω (=ρίπτω, κτυπῶ. θ. βαλ-, ἔξ οὗ βαλλ-, § 216,1, βλη-), παρατ. *ἔβαλλον*, μέλλ. (συνηρημένος) *βαλῶ*, ἄορ. β' *ἔβαλον*, παρκμ. *βέβληκα*, ὑπερσ. *ἐβεβλήκειν*. *Βάλλομαι*, παρατ. *ἐβαλλόμην*, μέσ. μέλλ. (*περι*) *βαλοῦμαι*, μέσ. ἄορ. β' (*περι*) *ἐβαλόμην*, παθ. μέλλ. *βληθήσομαι*, παθ. ἄορ. *ἐβλήθην*, παρακμ. *βέβλημαι*, ὑπερσ. *ἐβεβλήμην*.

Βιβάζω (εὐχρηστον σύνθετον· ἀναβιβάζω, διαβιβάζω κτλ.), παρατ. *ἐβίβαζον*, μέσ. μέλλ. (συνηρημένος) *βιβῶ*, -ᾱς -ᾱ, κτλ., ἄορ. *ἐβίβασα*. *Βιβάζομαι*, μέσ. μέλλ. (συνηρημένος) *βιβῶμαι*, -ᾱ, -ᾱται κτλ. μέσ. ἄορ. *ἐβιβασάμην*.

Βλαστάνω. Ἴδὲ σελ. 151.

Βούλομαι. Ἴδὲ σελ. 150.

Γηράσκω (θ. γηρα-, ἔξ οὗ γηρασκ- § 254,2), παρατ. *ἐγήρασκον*, μέλλ. *γηράσω* καὶ μέσος (μὲ τὴν αὐτὴν σημασίαν) *γηράσομαι*, ἄορ. *ἐγήρασα* καὶ ἄορ. β' *ἐγήραν* (§ 252), παρκμ. *γεγήρακα*.

Γίγνομαι (ἀποθετικόν. θ. γεν-, ἔξ οὗ γι-γεν-, γι-γν-, § 32,6, γενε-), παρατ. *ἐγιγνόμην*, μέσ. μέλλ. *γενήσομαι*, μέσ. ἄορ. β' *ἐγενόμην*,

παρκμ. *γεγέννημαι*, και ένεργ. παρκμ. β' (με τήν αὐτήν σημασίαν) *γέγονα*, ύπερσ. *εργόνοιεν* (Πρβλ. § 239,1).

Γινώσκω (=γνωρίζω, φρονῶ, άποφασίζω). 'Ιδὲ σελ. 150.

Δάκνω (=δαγκάνω. θ. δηκ-, δακ-, έξ οὐ δακν-, § 254,3, α'), παρατ. *ἔδακνον*, μέσ. μέλλ. (με ένεργητικὴν σημασίαν) *δήξομαι* (=θά δαγκάνω ἢ θά δαγκάσω), άόρ. β' *ἔδακον*. *Δάκνομαι*, παρατ. *ἔδακνόμην*, παθ. άόρ. (και ὡς μέσος) *ἐδήχθην*, παρακ. *δέδηγμαί*.

Δέω ὠ-, (=δένω). 'Ιδὲ σελ. 131 και § 232, Σημ.

Δέω (=έχω ανάγκην. θ. δε-, έξ οὐ δεε- § 254,1), παρατ. *ἔδεον*, μέλλ. *δείσω*, άόρ. *ἐδέησα* (συνήθως ὡς άπρόσωπον ῥήμα· *δει*, *ἔδει*, *δείσει*, *ἐδέητε*, *δεδέηκε*). *Δέομαι* (=έχω ανάγκην ἢ παρακαλῶ), παρατ. *ἔδεόμην*, μέσ. μέλλ. *δεήσομαι*, παθ. άόρ. (με μέσην σημασίαν) *ἐδεήθην* (=έλαβον ανάγκην ἢ παρεκάλεσα), παρκμ. *δεδέημαι* (§235).

Διαλέγομαι (άποθετικόν,=συνομιλῶ, συζητῶ), παρατ. *διελεγόμην*, μέσ. μέλλ. *διαλέξομαι*, παθ. άόρ. (με ένεργ. σημασίαν) *διελέχθην*, παρκμ. *διείλεγμαί*. 'Ιδὲ Λέγω.

Δίδωμι. 'Ιδὲ σελ. 137 κ.έ.

Δοκέω, -ῶ. 'Ιδὲ σελ. 150.

Δράω -ῶ. 'Ιδὲ σελ. 134.

Δύναμαι. 'Ιδὲ σελ. 144.

Δύω. 'Ιδὲ σελ. 133 και § 252.

Έγείρω (=σηκώνω. θ. έγερ-, έξ οὐ έγειρ-, § 216,2 και έγρ-, § 32,1), παρατ. *ἤγειρον*, μέλλ. (συνηρημένος) *εργεῶ*, άόρ. *ἤγειρα*. *Έγείρομαι*, παρατ. *ἤγειρόμην*, μέσ. άόρ. β' *ἤγρόμην*, παθ. άόρ. (και ὡς μέσος) *ἤγρόθην*, παρκμ. β' (με άμετάβατον σημασίαν) *εργήγορα* (=εἶμαι ξύπνιος, άγρυπνῶ, § 190).

Έθέλω ἦ (σπανιώτερον) *θέλω* (θ. έθελ-, έξ οὐ έθελε- § 254,1), πρτ. *ἤθελον*, μέλλ. *εθελήσω*, άόρ. *ἠθέλησα*, πρκμ. *ἠθέληκα*, ύπερσ. *ἠθελήκειν* (§ 235).

Εἶμι (ένεστῶς με σημασίαν μέλλοντος,=θά πορευθῶ, θά πάω). 'Ιδὲ σελ. 147.

Εἶμι. 'Ιδὲ σελ. 102.

Εἴωθα (παρακειμένος με σημασίαν ἐνεστῶτος, = συνθηθίζω. θ. *Γηθ-Φωθ-*, ὦθ-), ὑπερσ. (με σημασίαν παρατατικού) *εἰώθειν* (= συνήθιζον. § 189,4).

Ἐκ-πλήττω (= προσενῶ ἔκπληξιν), παρατ. *ἔξ-ἐπλήττων*, μέλλ. *ἐκ-πλήξω* ἄορ. *ἔξ-ἐπλήξα*. *Ἐκ-πλήττομαι*, παρατ. *ἔξ-επληττόμην*, παθ. μέλλ. (με μέσ. σημασίαν) *ἐκ-πλαγήσομαι*, παθ. ἄορ. β' (καὶ ὡς μέσος) *ἔξ-επλάγην*, παρκμ. *ἐκ-πέπληγμαί*, ὑπερσ. *ἔξ-επεπλήγημην*. Ὁμοίως σχηματίζονται οἱ χρόνοι τοῦ *Καταπλήττω*. Ἴδὲ καὶ *Πλήττω*.

Ἐλαύνω (= κτυπῶ νὰ πάη ἐμπρός). Ἴδὲ σελ. 151.

Ἐλκω (= σύρω, τραυῶ. θ. *Φελκ-*, ἔλκ-, ἔλκυ-), παρατ. *εἴλκων*, μέλλ. *ἔλξω*, ἄορ. *εἴλκυσα*, παρκμ. *εἴλκυσκα*. *Ἐλκομαι*, παρατ. *εἴλκόμεην*, μέσ. ἄορ. *εἴλκυσάμην*, παθ. ἄορ. *εἴλκυσθην*, παρκμ. *εἴλκυσμαι* (§ 188,3).

Ἐμέω, -ῶ (= κάμνω ἐμετόν, θ. ἐμεσ-), ἄορ. *ἤμεσα* (§ 236,1).

Ἐοικα. Ἴδὲ σελ. 148.

Ἐπαινώ. Ἴδὲ σελ. 133.

Ἐπιλανθάνομαι (ἀποθετικόν, = λησμονῶ), παρατ. *ἐπελανθανόμεην*, μέσ. μέλλ. *ἐπιλήσομαι*, μέσ. ἄορ. β' *ἐπελαθόμεην*, παρκμ. *ἐπιλέλησμαι*, ὑπερσ. *ἐπελελήσημην*. (Ἴδὲ *Λανθάνω*).

Ἐπιμελέομαι, -οῦμαι ἢ *ἐπιμέλομαι* (ἀποθετικόν, = φροντίζω. θ. ἐπι-μελ-, ἐπι-μελε-), παρατ. *ἐπεμελούμην*, μέσ. μέλλ. *ἐπιμελήσομαι*, παθ. ἄορ. (ὡς μέσος) *ἐπεμελήθην*, παρκμ. *ἐπιμεμέλημαι*.

Ἐπίσταμαι (= γνωρίζω καλῶς). Ἴδὲ σελ. 144.

Ἐπομαι (ἀποθετικόν, = ἀκολουθῶ. θ. *σεπ-*, ἐπ-, σπ-), παρατ. *εἰπόμην*, μέσ. μέλλ. *ἔφομαι*, μέσ. ἄορ. β' *ἐσπόμην*. (Ἴδὲ § 32,1. § 33, 3 § 188,3 καὶ § 221, Σημ. 2).

Ἐροχομαι (ἀποθετικόν. Ἐκ τοῦ θ. ἐρχ- σχηματίζεται μόνον ἡ ὀριστική τοῦ ἐνεστῶτος, οἱ δὲ ἄλλοι τύποι ἐκ τοῦ θέματος *ει-*, *ι-*, *ἐλυθ-*, *ἐλθ-*), παρατ. *ἦα*, μέλλ. *εἶμι* (= θὰ ἔλθω ἢ θὰ πάω § 253, 2, Σημ. 2), ἄορ. β' *ἦλθον*, παρκμ. *ἐλήλυθα*, ὑπερσ. *ἐηλύθειν* (§ 190).

Ἐρωτῶ (θ. ἐρωτα-, ἐρ-, ἐρε-), παρατ. *ἠρώτων*, μέλλ. *ἐρωτήσω* καὶ μέσος (με τὴν αὐτὴν σημασίαν) *ἐρήσομαι*, ἄορ. *ἠρώτησα* καὶ μέσ. ἄορ. β' (με ἐνεργ. σημασίαν) *ἠρόμην*, παρακ. *ἠρώτηκα*. *Ἐρωτῶμαι*, παρατ. *ἠρωτώμην*, παθ. ἄορ. *ἠρωτήθην*, παρατ. *ἠρώτημαι*.

Ἐσθίω (= τρώγω. θ. ἐδ-, ἐδε-, ἐσθι-, φαγ-), παρατ. *ἤσθιον*, μέσ.

μέλλ. (ἄσιγμος, μέ ἐνεργ. σημασίαν) *ἔδομαι* (=θά φάγω ἢ θά τρώγω), ἀόρ. β' *ἔφαγον*, παρκμ. *ἐδήδοκα*, παθητ. παρακμ. *ἐδήδεσμαι* (§ 190).

Εὐρίσκω. Ἴδὲ σελ. 150.

Ἔχω (θ. σεχ-, ἐχ-, ἐχ-, σχ-, σχε-), παρατ. *εἶχον*, μέλλ. *ἔξω* καὶ *σχήσω*, ἀόρ. β' *ἔσχον*, (ὑποτ. *σχῶ*, *σχῆς*, *σχῆ* κτλ., εὐκτ. *σχοίην*, *σχοῖης*, *σχοίῃ*, *σχοῖμεν* κτλ., ἀλλὰ *παράσχοιμι*, *παράσχοις* κτλ., προστ. *σχές*, *σχέτω* κτλ., ἀπαρφ. *σχεῖν*, μετχ. *σχών*), παρκμ. *ἔσχηκα*. *Ἔχομαι*, παρατ. *εἶχόμην*, μέσ. μέλλ. *ἔξομαι* καὶ *σχῆσμαι*, μέσ. ἀόρ. β' *ἔσχόμην*, (ὑποτ. *σχῶμαι*, *σχῆ*, *σχῆται* κτλ.), παρκμ. *ἔσχημαι* (§ 32,1, § 33,3, § 188,3).

Ἔψω (=βράζω. θ. ἐψ-, ἐψε-), παρατ. *ἤψον*, μέσ. μέλλ. (μέ ἐνεργ. σημασίαν) *ἐψήσομαι* (=θά βράζω ἢ θά βράσω), ἀόριστος *ἤψησα*. *Ἔφομαι*.

Ζεύγνυμι (=ζευγνύω, ζεύω. θ. ζευγ-, ἐξ οὗ ζευγνυ-, § 239,2 καὶ ζυγ-), παρατ. *ἔζεύγγον*, ἀόρ. *ἔζευξα*. *Ζεύγγομαι*, μέσ. ἀόρ. *ἔζευξάμην*, παθ. ἀόρ. α' *ἔζεύχθην* καὶ β' *ἔζύγην*, πρκμ. *ἔζευγμαι*.

Ζῶ (θ. ζη-, βιω-, βιο-), παρατ. *ἔζων*, μέλλ. *ζήσω* καὶ μέσ. (μέ τήν ἰδίαν σημασίαν) *βιώσομαι*, ἀόρ. β' *ἔβιον*, πρκμ. *βεβίωκα*.

Ζώννυμι (=ζωννύω, ζώνω. θ. ζωσ-, ἐξ οὗ ζωννυ- ἐκ τοῦ ζωσνυ- § 239,2, Σημ.), ἀόρ. *ἔζωσα*, παθ.πρκμ. *ἔζωσμαι ἢ ἔζωμαι* (§ 236,2).

Ἦδομαι (ἀποθετικόν,=εὐχαριστοῦμαι. θ. ἦδ-), παθ. μέλλ. (ὡς μέσος) *ἠσθήσομαι*, παθ. ἀόρ. (ὡς μέσος) *ἠσθην*. (§ 37,4).

Θέω (=τρέχω. θ. θευ-, ἐξ οὗ θεF-, θε-), παρατ. *ἔθειον*, μέσ. μέλλ. (μέ ἐνεργ. σημασίαν) *θεύσομαι* (=θά τρέχω ἢ θά τρέξω). *Θέομαι* (§ 33,3). Ἴδὲ καὶ *Τρέχω*.

Θιγγάνω (=ἐγγίζω, ψαύω. θ. θιγ-, ἐξ οὗ θιγγαν-), ἀόρ. β' *ἔθιγον* (§ 254,3, β').

Θιγήσκω. Ἴδὲ Ἀποθνήσκω.

Θυάω. Ἴδὲ σελ. 134.

Θύω (=θυσιάζω). Ἴδὲ σελ. 133.

Ἴζω. Ἴδὲ Καθίζω.

Ἴημι. Ἴδὲ σελ. 137 κ.έ.

Ἰκνέομαι -οῦμαι. Ἴδὲ Ἀφικνοῦμαι.

Ἰλάσσομαι (ἀποθετικόν,=ἐξιλεώνω. θ. ἰλα-, ἐξ οὗ ἰλασκ- § 254,2), παρατ. *ἰλασκόμην*, μέσ. μέλλ. *ἰλάσομαι*, μέσ. ἄόρ. *ἰλασάμην*, παθ. ἄόρ. *ἰλάσθην*.

Ἰστημι. Ἴδὲ σελ. 137 κ.έ.

Καθέζομαι. (ἀποθετικόν,=πηγαίνω νὰ καθίσω. θ. σεδ-, ἐδ-, ἐξ οὗ ἔζ- ἐκ τοῦ ἐδj-, § 210,2, β' κοί ἐδε-), παρατ.(μὲ σημασίαν ἀορίστου) *ἐκαθεζόμην* (=ἐκάθισα), μέσ. μέλλ. (συνηρημένος) *καθεδοῦμαι*.

Καθεῖδω (=κοιμῶμαι. Κατά+εὔδω. θ. εὐδ-), παρατ. *ἐκάθειδον* ἢ *καθηῖδον*, μέλλ. *καθευδήσω* (§ 188,6, β').

Κάθημαι. Ἴδὲ σελ. 149.

Καθίζω (κατά+ίζω=βάζω ἄλλον νὰ καθίσῃ. θ. σιδ-, ιδ-, ἐξ οὗ ἰζ- ἐκ τοῦ ἰδj-, § 210,2, β') παρατ. *ἐκάθιζον*, μέλλ.(συνηρημένος) *καθιῶ*, -εῖς κτλ., ἄόρ. *ἐκάθισα* ἢ *καθίσα*. *Καθίζομαι*, παρατ. *ἐκαθιζόμην*, μέσ. μέλλ. *καθιζήσομαι*, μέσ. ἄόρ. *ἐκαθισάμην* (§ 188,6, β' καὶ § 211,1).

Καλέω, -ῶ. Ἴδὲ σελ. 133.

Κάμνω. Ἴδὲ σελ. 151.

Κατάγνυμι (κατά+ἄγνυμι=συντριβῶ, τσακίζω. θ. φαγ-, ἀγ-, ἐξ οὗ ἄγνυ- § 239, 2), μέλλ. *κατ-άξω*, ἄόρ. *κατ-έαξα*. *Κατ-άγνυμαι*, παθ. ἄόρ. β' *κατ-εάγην*, ἐνεργ. παρακ. β' (μὲ παθητικὴν σημασίαν) *κατ-έαγα* (=εἶμαι τσακισμένος).

Κεῖμαι. Ἴδὲ σελ. 149.

Κελεύω. Ἴδὲ σελ. 134.

Κεράννυμι (=ἀνακατεύω, ἐπὶ ὑγρῶν. θ. κερασ-, ἐξ οὗ κεραννυ- ἐκ τοῦ κερασνυ- § 239,2, Σημ., κρα-), ἄόρ. *ἐκέρασα*. *Κεράννυμαι*, μέσ. ἄόρ. *ἐκερασάμην*, παθ. μέλλ. *κρηθήσομαι*, παθ. ἄόρ. *ἐκράθην*, παρκμ. *κέρραμαι*, ὑπερσ. *ἐκεκράμην*.

Κλαίω ἢ κλάω (θ. κλαυ-, κλαF-, ἐξ οὗ κλαFj-, =κλαι-, κλαε-), παρατ. *ἐκλαιον* ἢ *ἐκλαιον*, μέλλ. *κλαιήσω* ἢ (μέσος μὲ τὴν ἰδίαν σημασίαν) *κλαύσομαι*, ἄόρ. *ἐκλανσα*. *Κλαίομαι*, μέσ. ἄόρ. *ἐκλαυσάμην*.

Κλεῖω. Ἴδὲ σελ. 134.

Κράζω (θ. κραυγ-, κραγ-, ἔξ οὗ κραζ- = κραγζ-, § 210,2, β', Σημ.), ἄορ. β' *ἐκραγον*, παρκμ. (μὲ σημασίαν ἐνεστῶτος) *κέκραγα* (= φωνάζω δυνατά), ὑπερσ. (μὲ σημασίαν παρατ.) *ἐκεκράγειν* (§ 222).

Κρεμάννυμι (= κρεμῶ. θ. κρεμασ-, ἔξ οὗ κρεμαννυ- = κρεμασσυ § 239, 2, Σημ.), ἄορ. *ἐκρέμασα*. *Κρεμάννυμαι*, παθ. ἄορ. *ἐκρεμάσθην*, παρκμ. *κρέμαμι* (ἐνεστῶς μὲ σημασίαν παρακ.).

Λαγχάνω (= λαμβάνω διὰ κλήρου. θ. ληχ-, λαχ-, ἔξ οὗ λαγχαν- § 254,3, β'), παρατ. *ἐλάγγανον*, μέσ. μέλλ. (μὲ ἐνεργ. σημασίαν) *λήξομαι* (= θὰ λάβω διὰ κλήρου), ἄορ. β' *ἐλαχον*, παρκμ. *εἴληχα*. *Λαγχάνομαι*, παθ. ἄορ. *ἐλήχθην*, παρκμ. *εἴληγμα*. (§ 189,4).

Λαμβάνω (θ. ληβ-, λαβ-, ἔξ οὗ λαμβάν- § 254,3, β'), παρατ. *ἐλάμβανον*, μέσ. μέλλ. (μὲ ἐνεργ. σημασίαν) *λήψομαι* (= θὰ λαμβάνω ἢ θὰ λάβω), ἄορ. β' *ἐλαβον*, παρκμ. *εἴληφα*, ὑπερσ. *εἰλήφειν*. *Λαμβάνομαι*, παρατ. *ἐλαμβάνομην*, μέσ. ἄορ. *ἐλαβόμην*, παθ. μέλλ. *ληφθήσομαι*, παθ. ἄορ. *ἐλήφθην*, παρκμ. *εἴλημμαι*, ὑπερσ. *εἰλήμμην*. (§ 189,4).

Λανθάνω (= μένω ἀπαρατήρητος, διαφεύγω τὴν προσοχὴν. θ. ληθ-, λαθ-, ἔξ οὗ λανθαν- § 254,3, β'), παρατ. *ἐλάνθανον*, μέλλ. *λήσω*, ἄορ. β' *ἐλαθον*, παρκμ. *ἐλέθηα*, ὑπερσ. *ἐλελήθειν*. ('Ἰδὲ καὶ Ἐπιλανθάνομαι).

Λέγω (θ. λεγ-, Φερε-, ἔρε-, ῥε-, εἶπ-), παρατ. *ἔλεγον*, μέλλ. *λέξω* ἢ *ἐροῶ* (συνηρημένος), ἄορ. α' *ἔλεξα* ἢ *εἶπα*, ἄορ. β' *εἶπον*, παρκμ. *εἶσηκα*, ὑπερσ. *εἰρήκειν*. *Λέγομαι*, παρατ. *ἐλεγόμην*, παθ. μέλλ. *λεχθήσομαι*, ἢ *ῥηθήσομαι*, παθ. ἄορ. *ἐλέχθην* ἢ *ἐρορήθην*, παρκμ. *λέλεγμαι* ἢ *εἶρημαι*, ὑπερσ. *εἰρήμην*, τετελ. μέλλ. *εἰρήσομαι*. (§ 189, 4). Ἰδὲ καὶ Διαλέγομαι καὶ Συλλέγω.

Λείπω (= ἀφήνω. θ. λειπ-, λιπ-, λοιπ-), παρατ. *ἔλειπον*, μέλλ. *λείψω*, ἄορ. β' *ἔλιπον*, παρκμ. *λέλοιπα*, ὑπερσ. *ἐλελοῦπεν* (§ 222). *Λείπομαι*, παρατ. *ἐλειπόμην*, μέσ. μέλλ. *λείφομαι*, μέσ. ἄορ. β' *ἐλιπόμην*, παθ. μέλλ. *λειφθήσομαι*, παθ. ἄορ. *ἐλείφθην*, παρκμ. *λέλειμμαι*, ὑπερσ. *ἐλελείμμην*, τετελ. μέλλ. *λελείπομαι*.

Λεύω (θ. λευ-. Εὔχρηστον τὸ σύνθετον καταλεύω = λιθοβολῶ, φονεύω διὰ λιθοβολισμοῦ), παρατ. *κατ-έλενον*, ἄορ. *κατέλευσα*. Παθητ. μέλλ. *κατα-λευσθήσομαι*, παθ. ἄορ. *κατ-ελεύσθην* (§ 236,2).

Μανθάνω. Ἴδὲ σελ. 151.

Μάχομαι (ἀποθετικόν. θ.μαχ- μαχε-), παρατ. *ἐμαχόμην*, μέσ. μέλλ. (συντηρημένος) *μαχοῦμαι*, μέσ. ἄορ. *ἐμαχεσάμην*, παρκμ. *μεμάχημαι*.

Μείγνυμι (=σμίγω. θ. μειγ- ἐξ οὗ μειγνυ- § 239,2, καὶ μιγ-), παρατ. *ἐμείγνων*, μέλλ. *μειξω*, ἄορ. *ἐμειξα*. *Μείγνυμαι*, παρατ. *ἐμειγνύμην*, μέσ. ἄορ. *ἐμειξάμην*, παθ. μέλλ. *μειχθήσομαι*, παθ. ἄορ. *ἐμείχθην*, (καὶ β' *ἐμίγην*), παρκ. *μέμειγμαι*, ὑπερσ. *ἐμεμείγμην*.

Μέλει (ἀπρόσωπον,=ὑπάρχει φροντίς. θ.μελ-, μελε-), παρατ. *ἐμελε*, μέλλ. *μελήσει*, ἄορ. *ἐμέλησε*, παρκμ. *μεμέληκε*, ὑπερσ. *ἐμεμελήκει*.

Μέλλω (=σκοπεύω, ἀναβάλλω. θ. μελλ-, μελλε-), παρατ. *ἐμελλον* ἢ *ἤμελλον* (§ 188,1), μέλλ. *μελλήσω*, ἄορ. *ἐμέλλησα*. *Μέλλεται*.

Μένω (θ. μεν-, μενε-), παρατ. *ἔμενον*, μέλλ. (συντηρημένος) *μενῶ*, ἄορ. *ἐμεινα*, παρκμ. *μεμένηκα* (§ 254,1).

Μιμνήσκω (Εὐχρηστα τὰ σύνθετα ἀναμιμνήσκω=θυμίζω, ὑπομιμνήσκω=ὑπενθυμίζω. θ. μνη-, ἐξ οὗ μιμνησκ=μιμνησκ- § 254,2, γ'), παρατ. *ἐμίμνησκον*, μέλλ. *μνήσω*, ἄορ. *ἐμνησα*. Ἄνα-μιμνήσκομαι, παρατ. *ἐμιμνησκόμην*, μέσ. μέλλ. *μνήσομαι*, παθ. μέλλ. (μὲ ἐνεργ. σημασίαν, ἀπλοῦς) *μνησθήσομαι*, παθ. ἄορ. (μὲ μέσῃν σημασίαν, καὶ ἀπλοῦς) *ἐμνήσθην*, παρκμ. (μὲ σημασίαν ἐνεστῶτος) *μέμνημαι* (=ἐνθυμούμαι), ὑπερσ. (μὲ σημασίαν παρατ.) *ἐμεμνήμην* (=ἐνεθυμούμην), τετελ. μέλλ. *μεμνήσομαι*.

Νέμω. Ἴδὲ σελ. 150.

Νέω (=πλέω, κολυμβῶ. θ. νευ-, νεF-, νε-), παρατ. *ἔνεον*, μέσ. μέλλ. (μὲ ἐνεργ. σημασίαν) *νεύσομαι* (=θὰ πλέω ἢ θὰ πλεύσω), ἄορ. *ἐνευσα*, παρκμ. *νένευκα* (§ 33,3).

Ξέω (=ξύνω. θ. ξεσ-, ἄορ. *ἔξεσα* (§ 236,1)).

Οἶδα. Ἴδὲ σελ. 148.

Οἶομαι ἢ *οἶμαι* (ἀποθετικόν,=νομίζω. θ. οἰ-, οἰε-), παρατ. *ὥόμην* ἢ *ὥμην*, μέσ. μέλλ. (μὲ ἐνεργ. σημασίαν) *οἶήσομαι* (=θὰ νομίζω ἢ θὰ νομίσω), παθ. ἄορ. (μὲ ἐνεργ. σημασίαν) *ὥήθην* (=ἐνόμισα).

Οἶχομαι (ἀποθετικόν. Ἐνεστῶς μὲ σημασίαν παρακειμένου,=ἔχω ἀπέλθει. θ. οἶχ-, οἶχε-), παρατ. (μὲ σημασίαν ἀορίστου) *ὠχόμην* (=ἀπῆλθον), μέσ. μέλλ. *οἶχήσομαι*.

²Ολλυμι. ἴδὲ Ἀπόλλυμι.

²Ομνυμι (=δμνύω, δμόνω, θ.δμ-, ἐξ οὗ δμνυ-, § 239,2,δμο-), παρατ. ὤμνυν, μέσ. μέλλ. (μὲ ἔνεργ. σημασίαν) δμοῦμαι (=θὰ δμνύω ἢ θὰ δμόσω), ἀόρ. ὤμοσα, παρακ. δμώμοκα, ὑπερσ. ὠμωμόκειν. *Ομνυμαι, παρατ. ὠμνύμην, μέσ. ἀόρ. ὠμοσάμην, παθ. μέλλ. δμιοσθήσομαι, παθ. ἀόρ. ὠμόσθην, παρκμ. δμώμοται, ὑπερσ. ὠμώμοτο, μετχ. δμωμοσμένος. (ἴδὲ § 190 καὶ § 236,1).

²Ονίημι. ἴδὲ σελ. 144.

²Οράω, -ῶ (=βλέπω. θ. Φορα-, ὄρα-, ὄπ-, Φειδ-, Φιδ-, ιδ-), παρατ. ἐώρων, μέσ. μέλλ. (μὲ ἔνεργ. σημασίαν) ὄρομαι (=θὰ βλέπω ἢ θὰ ἴδω), ἀόρ. β' εἶδον, (ὑποτ. ἴδω, εὐκτ. ἴδοιμι, προστ. ἰδέ, ἀπαρ. ἰδεῖν, μετχ. ἰδών), πρκμ. ἐόρακα ἢ ἐώρακα, ὑπερσ. ἐωράκειν. *Ορῶμαι, παρατ. ἐωρώμην, μέσ. ἀόρ. β' εἰδόμην, (ὑποτ. ἴδωμαι κτλ.), παθ. μέλλ. ὀφθήσομαι, παθ. ἀόρ. ὄφθην, παρκμ. ἐόραμαι καὶ ὄμμα (§ 188,5, Σημ.).

²Οφείλω (=χρεωστῶ. θ. ὀφελ-, ἐξ οὗ ὀφειλ- ἐκ τοῦ ὀφελν- § 216, 2, Σημ., καὶ ὀφειλε-), παρατ. ὄφειλον, μέλλ. ὀφειλήσω, ἀόρ. ὄφειλησα καὶ ἀόρ. β' ὄφελον, παρκμ. ὄφειληκα, ὑπερσ. ὄφειλήκειν. ὄφείλομαι, παρατ. ὄφειλόμην, παθ. ἀόρ. (ὄφειλήθην), μετχ. ὀφειληθεῖσα.

²Οφλισκάνω (=καταδικάζομαι νὰ πληρώσω πρόστιμον. θ. ὀφλ-, ἐξ οὗ ὀφλισκαν- § 254, 3, β', καὶ ὀφλε-), παρατ. ὄφλισκανον, μέλλ. ὀφλήσω, (ἀόρ. α' μτγν. ὄφλησα καὶ) ἀόρ. β' ὄφλον, παρκμ. ὄφληκα, ὑπερσ. ὄφλήκειν.

Παίζω (θ. παιδ-, ἐξ οὗ παιζ- ἐκ τοῦ παιδγ- § 210,2, β', καὶ παιγ-), παρατ. ἐπαιζον, μέσ. μέλλ. (δωρικὸς μὲ ἔνεργ. σημασίαν) παιξοῦμαι (=θὰ παίξω ἢ θὰ παίζω), ἀόρ. ἐπαιξα. Παθ. παρκμ. πέπαισμαι.

Παίω (=κτυπῶ. θ. παι-) παρατ. ἐπαιον, μέλλ. παίσω, ἀόρ. ἐπαισα, πρκμ. πέπαικα. Παθ. ἀόρ. ἐπαισθην. (ἴδὲ καὶ τὰ συνώνυμα Πατάσσω, Πλήπτω, καὶ Τύπτω).

Πάσχω (θ. πενθ-, παθ-, πασχ-, ἐκ τοῦ παθ-σκ- § 254,2), παρατ. ἐπασχον, μέσ. μέλλ. πείσομαι (ἐκ τοῦ πένθ-σομαι), ἀόρ. β' ἐπαθον, παρκμ. πέποθα, ὑπερσ. ἐπεπόνθην.

Πατάσσω (=κτυπῶ. θ. παταγ-), άόρ. *επάταξα*. (Ίδέ καί τά συν-
ώνυμα Πάίω, Πλήττω, Τύπτω).

Παύω. Ίδέ σελ. 134.

Πείθω (θ. πειθ-, πιθ-), παρατ. *επειθον*, μέλλ. *πείσω*, άόρ. *επεισα*,
παρκμ. *πέπεικα*, ύπερσ. *επεπέικειν*. *Πείθομαι*, παρατ. *επειθόμην*, μέσ.
μέλλ. *πείσομαι*, άόρ. β' *επιθόμην*, παθ. μέλλ. *πεισθήσομαι*, παθ.
άόρ. *επείσθην*, παρκμ. *πέπεισμαι*, ένεργ. παρκμ. β' (μέ μέσ. σημα-
σίαν) *πέποιθα* (=έχω πεποίθησιν, θαρρῶ), ύπερσ. *επεποίθειν*.

Πετάννυμι (=άνοίγω. Εύχρηστον σύνθετον άνα-πετάννυμι κτλ.
θ. πετασ-, έξ οϋ πεταννυ- έκ τοϋ πετασνυ-§ 239,2, Σημ., καί πτα-),
παρατ. *επετάννυν*, άόρ. *επέτασα*. *Πετάννυμαι*, παρατ. *επεταννύμην*,
παρκμ. *πέπτταιμι*.

Πέτομαι (άποθετικόν,=πετῶ. θ. πετ-, πτε-, πτ-), μέσ. μέλλ. *πή-
σομαι*, μέσ. άόρ. β' *επτόμην*.

Πήγνυμι ή *πηγνύω* (=έμπήγω. θ. πηγ- έξ οϋ πηγνυ- § 239,2,
καί παγ-), άόρ. *έπηξα*. *Πήγνυμαι*, παρατ. *έπηγνύμην*, μέσ. άόρ. *ε-
πηξάμην*, παθ. μέλλ. β' *παγήσομαι*, παθ. άόρ. β' *επάγην*, ένεργ.
παρκμ. β' (μέ μέσην σημασίαν) *πέπηγα* (=είμαι πεπηγμένος),
ύπερσ. *επεπήγειν*.

Πίμπλημι. Ίδέ σελ. 144.

Πίμπρωμι. Ίδέ σελ. 144.

Πίνω (θ. πι-, πίν-, πο-, πω-), παρατ. *επιπον*, μέσ. μέλλ. (άσι-
γμος, μέ ένεργ. σημασίαν) *πίομαι* (=θά πίνω ή θά πίο), άόρ. β'.
επιπον, παρκμ. *πέπωκα*. *Πίνομαι*, παρατ. *επιπόμην*, παθ. άόρ. *επόθην*,
παρκμ. *πέπομαι*.

Πιπράσσω (=πωλῶ. θ. πρα-, έξ οϋ πιπρασκ-, § 254,2), παρκμ.
πέπρακα, ύπερσ. *επεπράκειν*. *Πιπράσσομαι*, παθ. άόρ. *επράθην*,
παρκμ. *πέπραμαι*, ύπερσ. *επεπράμην*, τετελ. μέλλ. *πεπράσομαι*. (Ίδέ
καί Πωλῶ).

Πίπτω (θ. πετ-, έξ οϋ πίπτ-, έκ τοϋ πιπετ-, § 32,1 καί πτω-)
παρατ. *επιπτον*, μέσ. μέλλ. (δωρικός) *πεσοῦμαι*, άόρ. β' *επεσον*,
παρκμ. *πέπτωκα*, ύπερσ. *επεπτώκειν*.

Πλέκω. Ίδέ σελ. 126, § 224,2.

Πλέω. Ίδέ σελ. 134.

Πλήττω (=κτυπῶ. θ. πληγ-, πлаг-), παρκμ. β' (μέ σημασίαν

ένεργ.) *πέπληγα*. Παθ. μέλλ. *πληγήσομαι*, παθ. άόρ. *έπλήγην*, παρκμ. *πέπληγμα*, τετελ. μέλλ. *πεπλήξομαι*. (Μόνον οὔτοι οί χρόνοι τοῦ άπλοῦ **πλήττω** με τήν σημασίαν τοῦ **κτυπῶ** εἶναι εὐχρηστοί καί άντ' αὐτῶν δέ καί άντ' άλλων χρησιμοποιοῦνται οί αντίστοιχοί χρόνοι τῶν συνωνύμων ῥημάτων παίω, πατάσσω καί τύπτω ἢ συνώνυμοί έκφράσεις, ὡς πληγᾶς δίδωμι, πληγᾶς ἐμβόλω κ.ά.). Ἰδέ καί Ἐκπλήττω.

Πνέω. Ἰδέ σελ. 134.

Πράττω (θ. *πρᾶγ-*), παρατ. *ἔπραττον*, μέλλ. *πράξω*, άόρ. *ἔπραξα*, παρκμ. *πέπραχα*, καί άμετάβ. *πέπραγα*, ὑπερσ. *ἐπεπράχην*, καί άμεταβ. *ἐπεπράγειν*. *Πράττομαι*, κτλ.

Πρίω (=πριονίζω. θ. *πρι-*), άόρ. *ἔπρισα*. Παθ. παρκμ. *πέπρισμαι* (§ 236,2).

Πτώ, άόρ. *ἔπτωσα* (§ 236, 1).

Πτάρομαι (άποθετικόν,=φτερινίζομαι. θ. *πταρ-*, έξ οὔ *πταρνυ-*, § 239,2), ένεργ. άόρ. β' *ἔπταρον*.

Πυνθάνομαι (άποθετικόν,=πληροφοροῦμαι. θ. *πυθ-*, *πυθ-*, έξ οὔ *πυνθαν-*, § 254,3, β'), παρατ. *ἐπυνθανόμην*, μέσ.μέλλ. *πέυσσομαι*, μέσ. άόρ. β' *ἐπυθόμην*, παρκμ. *πέπυσμαι*, ὑπερσυντ. *ἐπεπύσμην*.

Πωλέω, -ῶ ἢ *ἀποδόδομαι*, παρατ. *ἐπώλων* ἢ *ἀπεδιδόμην*, μέλλ. *πωλήσω* ἢ *ἀποδώσομαι*, άόρ. *ἀπεδόμην*, παρκμ. *πέπρακα*, ὑπερσ. *ἐπεπράκειν*. *Πωλοῦμαι* ἢ *πιπράσκομαι*, παρατ. *ἐπωλούμην*, παθ. άόρ. *ἐπωλήθην* ἢ *ἐπράθην*, παρκμ. *πέπραμαι*, ὑπερσ. *ἐπεπράμην*, τετελ. μέλλ. *πεπράσομαι*. (Ἰδέ Πιπράσκω).

Ρέω (θ. *ρευ-*, *ρέF-*, *ρέ-*, *ρύ-*, *ρύε-*), παρατ. *ἔρρεον*, μέσ. μέλλ. (μέ ένεργ. σημασίαν) *ῥνήσομαι*, άόρ. *ἔρρῆν*, παρακμ. *ἔρρῆκα* (§ 33,3, § 252,2).

Ῥήγνυμι (=σχίζω. θ. *ῥηγ-*, έξ οὔ *ῥηγνυ-*, § 239,2, *ῥωγ-*, *ῥαγ-* § 32,5 καί 6), παρατ. *ἔρρηγνυν*, μέλλ. *ῥήξω*, άόρ. *ἔρρηξα*. *Ῥήγνυμαι*, παρατ. *ἔρρηγνύμην*, μέσ. άόρ. *ἔρρηξάμην*, παθ. άόρ. β' *ἔρράγην*, ένεργ. παρκμ. (μέ μέσην ἢ παθητ. σημασίαν) *ἔρρωγα*, ὑπερσ. *ἔρρώγειν*.

Ῥιγῶ. Ἰδέ σελ. 131 (§ 233).

Ῥώννυμι (=δυναμώνω. θ. *ῥωσ-*, έξ οὔ *ῥωννυ-* ἐκ τοῦ *ῥωσνυ-* § 239,

2, Σημ.), μέλλ. *ῥώσω*, ἄορ. *ἔρρωσα*. Παθ. ἄορ. (καί με μέσσην σημασίαν) *ἔρρώσθην*, παρκμ. *ἔρρωμαι*, (μτχ. ἔρρωμένος, ὡς ἐπίθετον, =γερός, δυνατός, § 140,1).

Σβέννυμι (=σβήνω. θ. σβεσ-, ἐξ οὗ σβεννυ- ἐκ τοῦ σβεννυ-, § 239, 2, Σημ., σβη-. Συνήθ. σύνθετον· ἀπο-, κατα-σβέννυμι), παρατ. *ἔσβέννυν*, μέλλ. *σβέσω*, ἄορ. *ἔσβεσα*. *Σβέννυμαι*, παρατ. *ἔσβεννύμην*, μέσ. μέλλ. *σβήσομαι*, παθ. ἄορ. *ἔσβέσθην*, ἔνεργ. ἄορ. β' (μέ παθητ. σημασίαν) *ἔσβην* (πρβλ. § 252), ἔνεργ. παρκμ. (μέ παθητ. σημασίαν) *ἔσβηκα* (=ἔχω σβησθῆ).

Σείω. Ἴδὲ σελ. 134.

Σήπω (=σαπίζω. θ. σηπ-, σᾶπ-, § 32,5 καὶ 6). *Σήπομαι*, παθ. μέλλ. β' *σαπήσομαι*, παθ. ἄορ. β' *ἐσάπην*, ἔνεργ. παρκμ. β' (μέ παθ. σημασίαν) *σέσηπα*.

Σκοπέω, -ῶ ἢ σκοπέομαι, -οῦμαι (=παρατηρῶ, ἐξετάζω, σκέπτομαι. θ. σκεπ-, σκοπε-), παρατ. *ἔσκοπον* ἢ *ἔσκολούμην*, μέσ. μέλλ. *σκέφομαι*, μέσ. ἄορ. *ἔσκεπάμην*, παρκμ. *ἔσκεμμαι*, τετελ. μέλλ. *ἔσκέφομαι*.

Σπάω, -ῶ. Ἴδὲ σελ. 133.

Στρώννυμι (=στρώνω. θ. στρω-, ἐξ οὗ στρωννυ- § 239,2, Σημ., καὶ στορ-, ἐξ οὗ στορνυ-, στορεσ-), παρτ. *ἔστρώννυν*, ἄορ. *ἔστόρωσα*. *Στόρνυμαι*, παρκμ. *ἔστρομαι*.

Συλ-λέγω, παρατ. *συν-έλεγον*, μέλλ. *συλ-λέξω*, ἄορ. *συν-έλεξα*, παρκμ. *συν-είλοχα*. *Συλλέγομαι*, μέσ. μέλλ. *συλλέξομαι*, μέσ. ἄορ. *συνελεξάμην*, παθ. μέλλ. β' *συλ-λεγήσομαι*, παθ. ἄορ. α' (μέ μέσσην σημασίαν) *συν-ελέχθην* καὶ β' *συν-ελέγην*, παρκμ. *συν-είλεγμα*. (Ἴδὲ καὶ Λέγω καὶ Διαλέγομαι καὶ § 189,4).

Τείνω. Ἴδὲ σελ. 123 (§ 220).

Τελέω, -ῶ. Ἴδὲ σελ. 133.

Τέμνω (=κόπτω. θ. τεμ-, ἐξ οὗ τεμν-, § 254,3, α'. καὶ τμε-), παρατ. *ἔτεμνον*, μέλλ. (συνηρημένος) *τεμῶ*, ἄορ. β' *ἔτεμον*, παρκμ. *τέτμηκα*. *Τέμνομαι*, παρατ. *ἔτεμνόμην*, μέσ. μέλλ. (συνηρ). *τεμοῦμαι*, μέσ.

ἀόρ. β' *έτεμόμην*, παθ. μέλλ. *τιμηθήσομαι*, παθ. ἀόρ. *έτιμήθην*, παρκμ. *τέτμημαι*, ύπερσ. *έτετιμήμην*, τετελ. μέλλ. *τετιμήσομαι*.

Τήκω (=λειώνω. θ. τηκ- τακ-, § 32,5 καί 6), παρατ. *έτηκον*, ἀόρ. *έτηξα*. *Τήκομαι*, παθ. ἀόρ. α' *έτήχθην* και β' *έτάκην*, ένεργητ.παρκμ. β' (μέ μέσην ή παθ. σημασίαν) *τέτηκα*, ύπερσ. *έτετίκειν*.

Τίθημι. 'Ιδέ σελ. 137 κ.έ.

Τίκτω (=γεννώ. θ. τεκ-, τικτ- έκ τοϋ τι-τκ-, τι- τεκ-, § 32,1, τοκ-), παρατ. *έτικτον*, μέσ. μέλλ. (μέ ένεργ. σημασίαν) *τέξομαι* (=θά γεννήσω ή θά γεννώ), ἀόρ. β' *έτεκον*, παρκμ. *τέτοκα*.

Τίνω (=πληρώνω. θ. τει-, τί-, τί-, τίν-), παρατ. *έτινον*, μέλλ. *τείσω*, ἀόρ. *έτεισα*, παρκμ. *τέτεικα*. *Τίνομαι*, μέσ. μέλλ. *τείσομαι*, μέσ. ἀόρ. *έτεισάμην*, παθ. ἀόρ. *έτείσθην*, παρκμ. *τέτεισμαι*.

Τιτρώσκω (=πληγώνω. θ. τρωF-, τραν-, τρω-, έξ οϋ τιτρωσκ- § 268,2), παρατ. *έτίτρωσκον*, μέλλ. *τρώσω*, ἀόρ. *έτρωσα*. *Τιτρώσκομαι*, παρατ. *έτιτρωσκόμην*, παθ. μέλλ. *τρωθήσομαι*, παθ. ἀόρ. *έτρώθην*, παρκμ. *τέτρωμαι*, ύπερσ. *έτετρώμην*.

Τρέπω. 'Ιδέ σελ. 126 (§ 224,2).

Τρέφω. 'Ιδέ σελ. 126 (§ 224,2).

Τρέχω (θ. θρεχ-, τρεχ-, § 37,7, δραμ-, δραμε-), παρατ. *έτρεχον*, μέσ. μέλλ. (συνηρημένος μέ ένεργ. σημασίαν) *δραμοῦμαι*, ἀόρ. β' *έδραμον*, παρκμ. *δεδράμηκα*, ύπερσ. *έδεδραμήκειν*. ('Ιδέ και Θέω).

Τυγχάνω (=έπιτυγχάνω, εύρίσκω, τυχαίνω. θ. τευχ- τυχ-, έξ οϋ τυχαν-, § 254,3, β', τυχε-), παρατ. *έτύγγανον*, μέσ. μέλλ. (μέ ένεργ. σημασίαν) *τεύξομαι* (=θα έπιτύχω), ἀόρ. β' *έτοχον*, παρκμ. *τετύχηκα*.

Τύπτω (=κτυπώ. θ. τυπ-, τυπτ-, § 210, 1, τυπτε-), παρατ. *έτυπτον*, μέλλ. *τυπησώ*, (ἀόρ. *έπάταξα* ή *έπαισα* ή *πληγάς έδωκα*, παρκμ. *πέπληγα* ή *πληγάς δέδωκα*). *Τύπτομαι* (ή *πληγάς λαμβάνω*, παρατ. *πληγάς έλαβανον*, παθ. μέλλ. *πληγάς λήφομαι*, παθ. ἀόρ. *πληγάς έλαβον*), παρκμ. *τέτυμμαι* (ή *πέπληγμα* ή *πληγάς είληφα*). 'Ιδέ και Παίω, Πατάσσω, Πλήττω.

Ύπ-ισχνέομαι, -οῦμαι (άποθετικόν,=ύπόσχομαι. θ. σεχ-, σεχ-σχη-, έξ οϋ ισχ- έκ τοϋ σισχ-, § 239,1 και ισχνε-, § 254,3, γ'),

παρατ. *ὑπισχνούμην*, μέσ. μέλλ. *ὑποσχίσομαι*, μέσ. άόρ. β' *ὑπεσχόμην*, (ὑποτ. *ὑπόσχωμαι*, εὐκτ. *ὑποσχοίμην*, *ὑπόσχοιο* κτλ.), παρκμ. *ὑπέσχημαι*, ὑπερσ. *ὑπεσχίμην*.

Φέρω (θ. φερ-, οί-, ένεκ-, έγκ-, § 32,1), παρατ. *ἔφερον*, μέλλ. *οἴσω*, άόρ. α' (άσιγμος) *ἤνεγκα* καί β' *ἤνεγκον*, παρκμ. *ἐνήνοχα*, ὑπερσ. *ἐνηνόχειν*. **Φέρομαι**, παρατ. *ἐφερόμην*, μέσ. μέλλ. *οἴσομαι*, μέσ. άόρ. α' (άσιγμος) *ἤνεγκάμην*, παθ. μέλλ. *οἰσθήσομαι* καί *ἐνεχθήσομαι*, παθ. άόρ. *ἠνέχθην*, παρκμ. *ἐνήνεγμαι*, ὑπερσ. *ἐνηνέμην*. (§ 190).

Φεύγω (=τρέπομαι εἰς φυγήν, καταδιώκομαι, εἶμαι ἐξόριστος. θ. φευγ-, φυγ-), παρατ. *ἔφευγον*, μέσ. μέλλ. (μὲ ἐνεργ. σημασίαν) *φεύξομαι* καί (δωρικὸς) *φευξοῦμαι*, άόρ. β' *ἔφυγον*, παρκμ. *πέφευγα*, ὑπερσ. *ἐπεφεύγειν*.

Φημί. 'Ιδὲ σελ. 147.

Φθάνω (=προφθάνω, προλαμβάνω. θ. φθη-, φθα-, φθάν-), παρατ. *ἔφθανον*, μέσ. μέλλ. (μὲ ἐνεργ. σημασίαν) *φθήσομαι*, άρ. α' *ἔφθασα* καί β' *ἔφθην* (§ 252), παρκμ. *ἔφθακα*.

Φθείρω. 'Ιδὲ σελ. 123 (§ 220).

Φύω. 'Ιδὲ σελ. 145 (§ 252).

Χαίρω (=χαίρομαι. θ. χαρ-, έξ οὗ χαιρ-, § 216, 2, χαιρε-), παρατ. *ἔχαιρον*, μέλλ. *χαιρήσω*, άόρ. β' *ἔχάσθην* (§ 252) παρκμ. *γέγηθα*.

Χαλάω, -ῶ. 'Ιδὲ σελ. 133.

Χέω. 'Ιδὲ σελ. 133.

Χόω ἢ *χώννυμι*. 'Ιδὲ σελ. 134.

Χράω, -ῶ (=χρησιμοδοτῶ. θ. χρη-, χρα-), άόρ. *ἔχρησα*. **Χρῶμαι** (=έρωτῶ τὸ μαντεῖον, ζητῶ χρησμόν), μέσ. άόρ. *ἐχρησάμην*, παθ. άόρ. *ἐχρήσθην*.

Χρῆ. 'Ιδὲ σελ. 149.

Χρῶ. 'Ιδὲ σελ. 134.

Χρωῶμαι (=μεταχειρίζομαι). 'Ιδὲ σελ. 130, § 231.

Ωθέω, -ῶ (=σπρώχνω. θ. Fωθ-, ώθ-, ώθε-), παρατ. *ἔώθουν*,

μέλλ. ὦσω, ἀόρ. ἔωσα. ὠθοῦμαι, παρατ. ἐωθούμην, μέσ. μέλλ. ὦσομαι, μέσ. ἀόρ. ἐωσάμην, παθ. μέλλ. ὠσθήσομαι, παθ. ἀόρ. ἐώσθην, παρακμ. ἔωσμαι (§ 188,2).

ὠνέομαι, -οῦμαι (ἀποθετικόν,=ἀγοράζω. θ. Φωνε-, ὠνε-, πρια-), παρατ. ἐωνούμην, μέσ. μέλλ. ὠνήσομαι, μέσ. ἀόρ. ἀ' (ἄσιγμος) ἐπριάμην (=ἠγόρασα), παθ. ἀόρ. ἐωνήθην, παρακμ. ἐώνημαι, ὑπερσ. ἐωνήμην (§ 188,2 καὶ § 251).

Τ Ε Λ Ο Σ

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ
ΚΑΤ' ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΗΝ ΣΕΙΡΑΝ

- *Ακατάληκτα τριτόκλιτα, σελ. 37, § 63, 1.
 *Ακλιτα μέρη τοῦ λόγου, σελ. 25, § 38, 2, σελ. 153, § 157 κ.έ.
 *Αναδιπλασιασμός (ρήμάτων) σελ. 97, § 186—άνωμαλος, σελ. 100, § 189—ἀττικός, σελ. 101, § 190—ἐνεστωτικός, σελ. 135, § 239, 1.
 *Ανάπτυξις συμφώνου, σελ. 21, § 34.
 *Ανομοίωσις συμφώνου, σελ. 24, § 37, 7—συλλαβῆς, σελ. 20, § 33, 7.
 *Αντέκτασις σελ. 19, § 32, 6.
 *Αντιμεταχώρησις σελ. 18, § 32, 4.
 *Αντωνυμῖαι σελ. 76, § 147 κ.έ.
 *Ανώμαλα οὐσιαστικά, σελ. 53, § 104.
 *Ανώμαλα ἐπίθετα, σελ. 66, § 131—παρθετικά, σελ. 72, § 141 κ.έ.
 *Ανώμαλα ῥήματα, σελ. 149, § 254 κ.έ.—(Κατάλογος ἀνωμάτων ῥημάτων, σελ. 177 κ.έ.).
 *Αόριστοι δεῦτεροι κλινόμενοι κατὰ τὰ εἰς -μι, σελ. 145, § 252.
 *Απαρέμφατον, σελ. 93, § 178, 1.
 *Αποβολή φωνήεντος, σελ. 18, § 32, 1—συμφώνου, σελ. 19, § 33 κ.έ.
 *Αποθετικά ῥήματα, σελ. 152, § 256.
 *Ἄρθρον, σελ. 27, § 42.
 *Αριθμητικά, σελ. 86, § 164 κ.έ.
 *Αριθμοί, ὀνομάτων, σελ. 27, § 41, 2—ῥημάτων, σελ. 93, § 177.
 *Ἄτονοι λέξεις, σελ. 12, § 18.
 *Ἄττικόκλιτα, οὐσιαστικά, σελ. 35, § 59—ἐπίθετα, σελ. 60, § 117.
 Ἀὔξησις, ὁμαλή, σελ. 96, § 185 κ.έ. κ.έ.—άνωμαλος, σελ. 99, § 188.
 *Ἀφομοίωσις, φωνήεντος, σελ. 18, § 32, 3—συμφώνου, σελ. 23, § 37, 3 καὶ 6, γ'.
 *Ἄφωνα, σελ. 6, § 3, 1.
 *Ἄφωνόληκτα, τριτόκλιτα, σελ. 42, § 78 κ.έ.—ῥήματα, σελ. 114, § 210 κ.έ.
 Γένος, σελ. 26, § 41, 1—σελ. 28, § 45—σελ. 57, § 106 κ.έ.
 Γράμματα, σελ. 5, § 1 κ.έ.
 Δεῦτεροι χρόνοι ῥημάτων, σελ. 123, § 221 κ.έ.
 Διάθεσις ῥήματος, σελ. 91, § 171.
 Δίγαμμα, σελ. 5, § 1, Σημ.
 Διπλόθεμα τριτόκλιτα, σελ. 37, § 64.
 Δίφθογγοι, σελ. 7, § 6.
 Δυϊκὸς ἐριθμός, σελ. 27, § 41, 2—ὀνομάτων, σελ. 52, § 103—ῥημάτων, σελ. 113, § 209.
 *Ἐγκλισις τόνου, σελ. 12, § 19.
 *Ἐγκλίσεις ῥήματος, σελ. 92, § 175.
 *Ἐγκλιτικά λέξεις, σελ. 13, § 20.
 Εἰμί (βοθητικών), σελ. 102, § 191 κ.έ.

- Ἐκθλιψίς, σελ. 16, § 28.
 Ἐκτασις φωνήεντος σελ. 18, § 32, 6.
 Ἐνρινα σύμφωνα, σελ. 7, § 5.
 Ἐνρινόληκτα τριτόκλιτα, σελ. 44, § 83 κ.έ.—ρήματα, σελ. 119, § 216 κ.έ.
 Ἐπίθετα, σελ. 57, § 105 κ.έ.—παράγωγα, σελ. 163, § 271 κ.έ.—παραθετικά, σελ. 69, § 136 κ.έ.
 Ἐπιρρήματα, σελ. 153, § 257—ἀριθμητικά, σελ. 90, § 168—παράγωγα, σελ. 166, § 274—παραθετικά, σελ. 75, § 146.
 Ἐπιφωνήματα, σελ. 154, § 261.
 Ἐτυμολογικόν, σελ. 156, § 262 κ.έ.
 Εὐφωνικά σύμφωνα, σελ. 17, § 31.
 Ἡμίφωνα, σελ. 6, § 3, 2.
 Ἡμιφωνόληκτα τριτόκλιτα, σελ. 44, § 83 κ.έ.—ρήματα, σελ. 119, § 216, κ.έ.
 Θέμα (λέξεως ἐν γένει), σελ. 25, § 39, 1—ἀσθενές, ἰσχυρόν, σελ. 37, § 64, 2 καὶ σελ. 135, § 240—ρηματικόν, χρονικόν, σελ. 94, § 181.
 Καταληκτικά τριτόκλιτα, σελ. 36, § 63, 1.
 Κατάληξις (λέξεως ἐν γένει), σελ. 25, § 39, 1—κατάληξις πρωτοκλίτων, σελ. 30, § 47, δευτεροκλίτων, σελ. 33, § 54, τριτοκλίτων, σελ. 39, § 71, —ρημάτων, σελ. 104, § 194 κ.έ.
 Κλίσις σελ. 25, § 38, 1—πρώτη, σελ. 29, § 46 κ.έ. δευτέρα, σελ. 32, § 53 κ.έ. τρίτη, σελ. 36, § 61 κ.έ.
 Κλιτά μέρη τοῦ λόγου, σελ. 25, § 38, 2.
 Κρᾶσις, σελ. 15, § 26.
 Ληκτικά (ἢ τελικά) σύμφωνα, σελ. 19, § 33, 1.
 Μέρη τοῦ λόγου, σελ. 25, § 38—ἄκλιτα, σελ. 153, § 257 κ.έ.—κλιτά, σελ. 27, § 42 κ.έ.
 Μετάθεσις, φωνήεντος, σελ. 18, § 32, 2—συμφώνου, σελ. 21, § 35.
 Μετοχή, σελ. 93, § 178, 2—κλίσις μετοχῶν, σελ. 67, § 132 κ.έ.
 Μονόθεμα τριτόκλιτα, σελ. 37, § 64, 1.
 Οὐσιαστικά, σελ. 28, § 43 κ.έ.—παράγωγα, σελ. 159, § 268 κ.έ.
 Παραγωγή, σελ. 156, § 262 κ.έ.
 Παραθετικά ἐπίθετα, σελ. 69, § 136 κ.έ.—ἐπιρρήματα, σελ. 75, § 146.
 Παρασύνητα, σελ. 173, § 286.
 Παρεπόμενα, ὀνόματος, σελ. 27, § 41, 3, Σημ.—ρήματος, σελ. 90, § 170.
 Πνεύματα, σελ. 10, § 12 κ.έ.
 Προθέσεις, σελ. 153, § 258 κ.έ.—ὡς πρῶτα συνθετικά, σελ. 170, § 280, 2.
 Πρόσφυμα, σελ. 110, § 198, 2.
 Πρόσωπα (τοῦ λόγου), σελ. 76, § 148—ρήματος, σελ. 93, § 176.
 Πτώσεις, σελ. 26, § 40.
 Ῥῆμα, σελ. 90, § 169 κ.έ.
 Ῥήματα, ἀποθετικά, σελ. 152, § 256—βαρύτουα, σελ. 103, § 193, 1. § 194 κ.έ.—περισπώμενα ἢ συνηρημένα, σελ. 103, § 193, 2—ἀφωνόληκτα, σελ. 114, § 210 κ.έ.—ἐνρινόληκτα ἢ ὑγρόληκτα, σελ. 119, § 216 κ.έ.—εἰς -μι, σελ. 134, § 237 κ.έ.—κλινόμενα κατὰ τὰ εἰς-μι, σελ. 143, § 251 κ.έ.—παράγωγα, σελ. 157, § 265 κ.έ.
 Σημεῖα τοῦ γραπτοῦ λόγου, σελ. 14, § 22.
 Σιγμόληκτα τριτόκλιτα, σελ. 48, § 92 κ.έ.
 Συγκοπή (φωνήεντος) σελ. 18, § 32, 1.
 Συγκοπτόμενα τριτόκλιτα, σελ. 47, § 89.
 Συζυγία ῥημάτων, σελ. 91, § 172—

- τῶν εἰς -μι, σελ. 134, § 237 κ.έ.—τῶν εἰς -ω, σελ. 103, § 193 κ.έ.
- Συλλαβή**, σελ. 8, § 8—συλλαβισμός, σελ. 8, § 10.
- Συμπνευματισμός**, σελ. 23, § 37, 1.
- Σύμφωνα**, σελ. 6, § 3 κ.έ.
- Συμφωνόληκτα** τριτόκλιτα, σελ. 42, § 78 κ. έ.—ρήματα, σελ. 114, § 210 κ.έ.
- Συναίρεσις**, σελ. 15, § 24.
- Σύνδεσμοι**, σελ. 154, § 260.
- Συνηρημένα**, ὀνόματα, σελ. 31, § 51. σελ. 34, § 57—ρήματα, σελ. 126, § 226 κ.έ.
- Σύνθεσις**, σελ. 156, § 262. σελ. 167, § 275 κ.έ.
- Σύνθετα**, σελ. 156, § 262, 3. σελ. 167, § 275 κ.έ.—νόθα, σελ. 173, § 285—συνθέτων σημασία, σελ. 175, § 289—συνθέτων τονισμός, σελ. 174, § 287 κ.έ.
- Συστολή** (φωνήεντος), σελ. 18, § 32, 6.
- Τονισμός**, τόνοι, σελ. 10, § 14 κ.έ.—τονισμός συνθέτων, σελ. 174, § 287 κ.έ.
- Υγρά** σύμφωνα, σελ. 7, § 5.
- Υγρόληκτα**, τριτόκλιτα, σελ. 46, § 86.—ρήματα, σελ. 119, § 216 κ.έ.
- Φθογγικά** πάθη, σελ. 15, § 23 κ.έ.
- Φωνή** ῥήματος, σελ. 91, § 173.
- Φωνήεντα**, σελ. 6, § 2—θεματικά, σελ. 110, § 201—έγκλιτικά, σελ. 112, § 208.
- Φωνεντόληκτα**, τριτόκλιτα, σελ. 37, § 66, 1. § 67 κ.έ.—ρήματα, σελ. 95, § 183. σελ. 126, § 226 κ.έ.
- Χαρακτήρ** θέματος, σελ. 26, § 39, 2.—ῥηματικός, χρονικός, σελ. 95, § 182. σελ. 110, § 198 κ.έ.
- Χρόνοι** ῥήματος, σελ. 91, § 174.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
Αθήνα, 2011